GRAFİKLER LİSTESİ

1- Kalkolitik Çağ Mal Grupları
2- Coba Malının Merkezlerdeki Dağılımı
3- Krem Malın Merkezlerdeki Dağılımı
4- Bitki katkılı Krem Malın Merkezlerdeki Dağılımı
5- Kahve Kiremit Malın Merkezlerdeki Dağılımı
6- Bitki Katkılı Kahve Kiremit Malın Merkezlerdeki Dağılımı
7- Kiremit Astarlı Malın Merkezlerdeki Dağılımı
8- Krem Astarlı Malın Merkezlerdeki Dağılımı
9- Kalkolitik Malların Merkezlere Göre Dağılımı
10- İlk Tunç Çağı Mal Grupları
11- Kura-Aras Zıt Renkli Malın Merkezlerdeki Dağılımı
12- Kura-Aras Siyah Malın Merkezlerdeki Dağılımı
13- Kura-Aras Kahve Malın Merkezlerdeki Dağılımı
14- Kiremit Astarlı Malın Merkezlerdeki Dağılımı
15- Krem Astarlı Malın Merkezlerdeki Dağılımı
16- Gri Mal Grubunun Merkezlerdeki Dağılımı
17- Plain Simple Ware Merkezlerdeki Dağılımı
18- Gelinciktepe Boyalılarının Merkezlerdeki Dağılımı
19- Karababa Boyalılarının Merkezlerdeki Dağılımı
20- Malatya-Elazığ Boyalılarının Merkezlerdeki Dağılımı
21- İlk Tunç Çağı Mallarının Merkezlere Göre Dağılımı
22- Orta Tunç Çağı Mal Grupları
23- OTÇ Malatya-Elazığ Boyalılarının Merkezlerdeki Dağılımı
24- Habur Malının Merkezlerdeki Dağılımı
25- Kiremit astarlı Malın Merkezlerdeki Dağılımı
26- Siyah Malın Merkezlerdeki Dağılımı
27- Kahve Malın Merkezlerdeki Dağılımı
28- Eski Hitit Boyalılarının Merkezlerdeki Dağılımı
29- Orta Tunç Çağı Mallarının Merkezlere Göre Dağılımı
30- Son Tunç Çağı Mal Grupları
31- Portakal Malın Merkezlerdeki Dağılımı
32- Devetüyü Malın Merkezlerdeki Dağılımı
33- Krem Malın Merkezlerdeki Dağılımı
34- Krem Astarlı Malın Merkezlerdeki Dağılımı
35- Nuzi Ware'in Merkezlerdeki Dağılımı
36- Kiremit Astarlı Malın Merkezlerdeki Dağılımı
37- Son Tunç Çağı Mallarının Merkezlere Göre Dağılımı
38- Demir Çağı Mal Grupları
39- Kahve Kiremit Malın Merkezlerdeki Dağılımı
40- Boyalı Malın Merkezlerdeki Dağılımı
41- Metalik Malın Merkezlerdeki Dağılımı
42- Krem Astarlı Malın Merkezlerdeki Dağılımı
43- Kiremit Astarlı Malın Merkezlerdeki Dağılımı
44- Demir Çağ Mallarının Merkezlere Göre Dağılımı
45- Karakaya Baraj Gölü Alanı ve Yakın Çevresinin Dönem Oranları

HARİTALAR LİSTESİ

1- Karakaya Baraj Gölü Alanı ve Yakın Çevresi
2- Araştırma Tarihi Haritası
3- Kalkolitik Çağ Merkezleri
4- İlk Tunç Çağı Merkezleri
5- Orta Tunç çağ Merkezleri
6- Son Tunç Çağı Merkezleri
7- Demir Çağ Merkezleri

LEVHALAR LİSTESİ

I : Kalkolitik Çağ, Coba Ware, Krem Mal
II : Kalkolitik Çağ, Bitki Katkılı Krem Mal, Kahve Kiremit Mal
III : Kalkolitik Çağ, Bitki Katkılı Kahve Kiremit Mal, Kiremit Astarlı Mal, Krem Astarlı Mal
IV : İlk Tunç Çağ, Kura-Aras Zıt Renkli Mal
V : İlk Tunç Çağ, Kura-Aras Zıt Renkli Mal
VI : İlk Tunç Çağ, Kura-Aras Zıt Renkli Mal
VII : İlk Tunç Çağ, Kura-Aras Zıt Renkli Mal
VIII : İlk Tunç Çağ, Kura-Aras Zıt Renkli Mal
IX : İlk Tunç Çağ, Kura-Aras Zıt Renkli Mal
X : İlk Tunç Çağ, Kura-Aras Zıt Renkli Mal
XI : İlk Tunç Çağ, Kura-Aras Siyah Mal
XII : İlk Tunç Çağ, Kura-Aras Kahve Mal
XIII : İlk Tunç Çağı, Kiremit Astarlı Mal, Krem Astarlı Mal, Gri Mal
XIV : İlk Tunç Çağı, Plain Simple Ware, Boya Bantlı Mal
XV : İlk Tunç Çağı, Gelinciktepe Boyalıları, Karababa Boyalıları
XVI : İlk Tunç Çağı, Malatya-Elazığ Boyalıları
XVII : İlk Tunç Çağı, Malatya-Elazığ Boyalıları
XVIII : İlk Tunç Çağı, Malatya-Elazığ Boyalıları
XIX : İlk Tunç Çağı, Malatya-Elazığ Boyalıları
XX : İlk Tunç Çağı, Malatya-Elazığ Boyalıları
XXI : İlk Tunç Çağı, Malatya-Elazığ Boyalıları
XXII : İlk Tunç Çağı, Malatya-Elazığ Boyalıları
XXIII : Orta Tunç Çağı Malatya-Elazığ Boyalıları
XXIV : Orta Tunç Çağı, Malatya-Elazığ Boyalıları
XXV : Orta Tunç Çağı, Habur Malı
XXVI : Orta Tunç Çağı, Habur Malı, Kiremit Astarlı Mal
XXVII : Orta Tunç Çağı, Siyah Mal, Kahve Mal
XXVIII : Orta Tunç Çağı, Eski Hitit Boyalıları
XXIX : Son Tunç Çağı, Portakal Mal, Devetüyü Mal
XXX : Son Tunç Çağı, Krem Mal
XXXI : Son Tunç Çağı, Krem Astarlı Mal
XXXII : Son Tunç Çağı, Krem Astarlı Mal, Nuzi Ware
XXXIII : Son Tunç Çağı, Kiremit Astarlı Mal
XXXIV : Demir Çağ, Kahve Kiremit Mal
XXXV : Demir Çağ, Kahve Kiremit Mal
XXXVI : Demir Çağ, Kahve Kiremit Mal
XXXVII : Demir Çağ, Kahve Kiremit Mal
XXXVIII : Demir Çağ, Kahve Kiremit Mal, Boyalı Mal, Metalik Mal
XXXIX : Demir Çağ, Krem Astarlı Mal, Kiremit Astarlı Mal

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Maltepe
Resim 2: Üyücek
Resim 3: Kızıluşağı
Resim 4: Hasikli
Resim 5: Kalkolitik Dönem Coba Ware bardak parçaları
Resim 6: Kalkolitik Dönem Krem Mal bardak ve çanak parçaları
Resim 7: Kalkolitik Dönem Krem Mal çanak parçaları
Resim 8: Kalkolitik Dönem Krem Mal çömlek parçası
Resim 9: Kalkolitik Dönem Krem Mal gövde parçaları
Resim 10: Kalkolitik Dönem Bitki Katkılı Krem Mal çanak parçaları
Resim 11: Kalkolitik Dönem Bitki Katkılı Krem Mal çömlek parçaları
Resim 12: Kalkolitik Dönem Bitki Katkılı Krem Mal gövde parçası
Resim 13: Kalkolitik Dönem Kahve Kiremit Mal çanak parçaları
Resim 14: Kalkolitik Dönem Kahve Kiremit Mal çömlek parçaları
Resim 15: Kalkolitik Dönem Kahve Kiremit Mal çömlek parçası
Resim 16: Kalkolitik Dönem Kahve Kiremit Mal gövde parçaları çömlek parçaları
Resim 17: Kalkolitik Dönem Bitki Katkılı Kahve Kiremit Mal çömlek parçaları
Resim 18: Kalkolitik Dönem Kiremit Astarlı Mal çanak parçası
Resim 19: Kalkolitik Dönem Kiremit Astarlı Mal çömlek parçası
Resim 20: Kalkolitik Dönem Krem Astarlı Mal çanak parçası
Resim 21: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal tabak parçaları
Resim 22: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal çanak parçası
Resim 23: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal çanak parçaları
Resim 24: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal çanak parçaları
Resim 25: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal çanak parçası
Resim 26: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal çanak parçası
Resim 27: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal çömlek parçaları
Resim 28: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal çömlek parçaları
Resim 29: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal çömlek parçası
Resim 30: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal çömlek parçaları
Resim 31: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal çömlek parçası
Resim 32: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli mal çömlek parçaları
Resim 33: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal çömlek parçaları
Resim 34: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal çömlek parçaları
Resim 35: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal dip parçaları
Resim 36: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal kapak parçası
Resim 37: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal gövde parçaları
Resim 38: İTÇ Kura-Aras Siyah Mal tabak ve çanak parçaları
Resim 39: İTÇ Kura-Aras Siyah Mal çömlek parçası
Resim 40: İTÇ Kura-Aras Siyah Mal dip parçası
Resim 41: İTÇ Kura-Aras Kahve Mal çanak parçaları
Resim 42: İTÇ Kura-Aras Kahve Mal çömlek parçaları
Resim 43: İTÇ Kura-Aras Kahve Mal çömlek parçası
Resim 44: İTÇ Kura-Aras Kahve Mal çömlek parçası
Resim 45: İTÇ Kura-Aras Kahve Mal dip parçası
Resim 46: İTÇ Kiremit Astarlı Mal çanak parçası
Resim 47: İTÇ Krem Astarlı Mal çanak parçası

Resim 48: İTÇ Krem Astarlı mal çömlek parçaları
Resim 49: İTÇ Gri Mal çömlek parçaları
Resim 50: İTÇ Plain Simple Ware bardak ve çanak parçaları
Resim 51: Plain Simple Ware çömlek parçaları
Resim 52: Boya Bantlı Mal çanak parçası
Resim 53: İTÇ Gelinciktepe Boyalıları çanak ve gövde parçaları
Resim 54: İTÇ Karababa Boyalıları gövde parçası
Resim 55: İTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları çanak parçaları
Resim 56: İTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları çanak parçaları
Resim 57: İTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları çömlek parçaları
Resim 58: İTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları çömlek parçası
Resim 59: İTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları çömlek parçası
Resim 60: İTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları çömlek parçaları
Resim 61: İTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları çömlek parçası
Resim 62: İTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları çömlek parçaları
Resim 63: İTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları çömlek parçaları
Resim 64: İTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları gövde parçaları
Resim 65: İTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları gövde parçaları
Resim 66: İTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları gövde parçaları
Resim 67: OTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları çömlek parçaları
Resim 68: OTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları çömlek parçaları
Resim 69: OTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları dip parçaları
Resim 70: OTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları gövde parçaları
Resim 71: OTÇ Habur Malı çömlek parçaları
Resim 72: OTÇ Habur Malı dip parçaları
Resim 73: OTÇ Kiremit Astarlı mal çömlekçik parçası
Resim 74: OTÇ Kiremit Astarlı Mal dip parçası
Resim 75: OTÇ Siyah Mal çanak parçaları
Resim 76: OTÇ Siyah Mal dip parçası
Resim 77: OTÇ Kahve Mal çömlek parçaları
Resim 78: OTÇ Kahve Mal çömlek parçası
Resim 79: OTÇ Eski Hitit Boyalıları çömlek parçası
Resim 80: OTÇ Eski Hitit Boyalıları çömlek parçası
Resim 81: STÇ Portakal Mal tabak parçası
Resim 82: STÇ Portakal Mal çanak parçaları
Resim 83: STÇ Portakal Mal dip parçası
Resim 84: STÇ Devetüyü Mal tabak parçası
Resim 85: STÇ Devetüyü Mal çanak parçası
Resim 86: STÇ Devetüyü Mal çömlek parçası
Resim 87: STÇ Krem Mal çanak parçaları
Resim 88: STÇ Krem Mal testi parçası
Resim 89: STÇ Krem Mal çömlek parçası
Resim 90: STÇ Krem Mal kulp parçaları
Resim 91: STÇ Krem Mal gövde parçası
Resim 92: STÇ Krem Astarlı Mal çanak parçaları
Resim 93: STÇ Krem astarlı Mal çanak parçaları
Resim 94: STÇ Krem Astarlı Mal çömlek parçası
Resim 95: STÇ Krem Astarlı Mal dip parçası

Resim 96: STÇ Krem Astarlı Mal kulp parçaları
Resim 97: STÇ Krem Astarlı Mal kapak parçası
Resim 98: STÇ Nuzi Ware ayak parçası
Resim 99: STÇ Kiremit Astarlı Mal tepsi parçası
Resim 100: STÇ Kiremit Astarlı mal çanak parçası
Resim 101: STÇ Kiremit Astarlı mal çanak parçaları
Resim 102: DÇ Kahve Kiremit Mal çanak parçaları
Resim 103: DÇ Kahve Kiremit Mal çanak parçaları
Resim 104: DÇ Kahve Kiremit Mal çanak parçası
Resim 105: DÇ Kahve Kiremit Mal testi parçası
Resim 106: DÇ Kahve Kiremit Mal çömlek parçaları
Resim 107: DÇ Kahve Kiremit Mal çömlek parçaları
Resim 108: DÇ Kahve Kiremit Mal çömlek parçaları
Resim 109: DÇ Kahve Kiremit Mal gövde parçaları
Resim 110: DÇ Kahve Kiremit Mal gövde parçası
Resim 111: DÇ Kahve Kiremit Mal gövde parçası
Resim 112: DÇ Boyalı Mal çanak parçası
Resim 113: DÇ Boyalı Mal gövde parçası
Resim 114: DÇ Metalik Mal çanak parçası

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Kalkolitik Dönem Yukarı Fırat, Orta Fırat ve Kuzey Suriye'de Bulunan Merkezlerin Kronoloji Tablosu.
Tablo 2: Karakaya Baraj Gölü Alanı ve Yakın Çevresi Kalkolitik Çağ bardak, çanak ve çömlek malzemesinin Yukarı Fırat, Orta Fırat ve Kuzey Suriye merkezleri ile karşılaştırmalı tip yoğunluğu.
Tablo 3: İlk Tunç Çağı Yukarı Fırat, Orta Fırat, Kuzeydoğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Kuzey Suriye'de Bulunan Merkezlerin Kronoloji Tablosu.
Tablo 4: Karakaya Baraj Gölü Alanı ve Yakın Çevresi İlk Tunç Çağı bardak, tabak ve çanak malzemesinin Yukarı Fırat, Orta Fırat, Güneydoğu Anadolu, Kuzey Suriye, Van Bölgesi ve Gürcistan merkezleri ile karşılaştırmalı tip yoğunluğu.
Tablo 5: Karakaya Baraj Gölü Alanı ve Yakın Çevresi İlk Tunç Çağı çömlekçik ve çömlek malzemesinin Yukarı Fırat, Orta Fırat, Kuzey Suriye, Kuzeydoğu Anadolu ve Van Bölgesi merkezleri ile karşılaştırmalı tip yoğunluğu.
Tablo 6: Karakaya Baraj Gölü Alanı ve Yakın Çevresi İlk Tunç Çağı çömlek ve kapak malzemesinin Yukarı Fırat, Muş Bölgesi, Kuzeydoğu Anadolu, Van Bölgesi, Gürcistan ve İran merkezleri ile karşılaştırmalı tip yoğunluğu.
Tablo 7: Orta Tunç Çağı Yukarı Fırat, Orta Anadolu ve Karadeniz Bölgelerinde Bulunan Merkezlerin Kronoloji Tablosu.
Tablo 8: Karakaya Baraj Gölü Alanı ve Yakın Çevresi Orta Tunç Çağı çanak, çömlekçik ve çömlek malzemesinin Yukarı Fırat, Orta Anadolu, Karadeniz, Tarsus, Cizre-Silopi Ovası ve Kuzey Suriye merkezleri ile karşılaştırmalı tip yoğunluğu.
Tablo 9: Son Tunç Çağı Yukarı Fırat, Orta Anadolu ve Kuzey Suriye Bölgelerinde Bulunan Merkezlerin Kronoloji Tablosu.
Tablo 10: Karakaya Baraj Gölü Alanı Ve Yakın Çevresi Son Tunç Çağı tabak ve çanak malzemesinin Yukarı Fırat, Orta Anadolu ve Tarsus bölgesi merkezleri ile karşılaştırmalı tip yoğunluğu.
Tablo 11: Karakaya Baraj Gölü Alanı ve Yakın Çevresi Son Tunç Çağı çanak malzemesinin Yukarı Fırat, Karadeniz, Orta Anadolu ve Tarsus bölgesi merkezleri ile karşılaştırmalı tip yoğunluğu.
Tablo 12: Karakaya Baraj Gölü Alanı ve Yakın Çevresi Son Tunç Çağı testi, çömlek ve kapak malzemesinin Yukarı Fırat, Karadeniz, Orta Anadolu ve Tarsus bölgesi merkezleri ile karşılaştırmalı tip yoğunluğu.
Tablo 13: Demir Çağı Yukarı Fırat, Orta Anadolu, Karadeniz Bölgeleri ve Orta Fırat'ta Bulunan Merkezlerin Kronoloji Tablosu.
Tablo 14: Karakaya Baraj Gölü Alanı ve Yakın Çevresi Demir Çağı çanak malzemesinin Yukarı Fırat ve Orta Fırat bölgesi merkezleri ile karşılaştırmalı tip yoğunluğu.
Tablo 15: Karakaya baraj Gölü Alanı ve Yakın Çevresi Demir Çağı testi ve çömlek malzemesinin Yukarı Fırat ve Orta Fırat bölgesi merkezleri ile karşılaştırmalı tip yoğunluğu.
Tablo 16: Fırat Nehrinin batısında bulunan merkezlerin göreceli stratigrafisi.
Tablo 17: Fırat Nehrinin doğusunda bulunan merkezlerin göreceli stratigrafisi.
Tablo 18: Genel Kronoloji tablosu

Resim 1: Maltepe

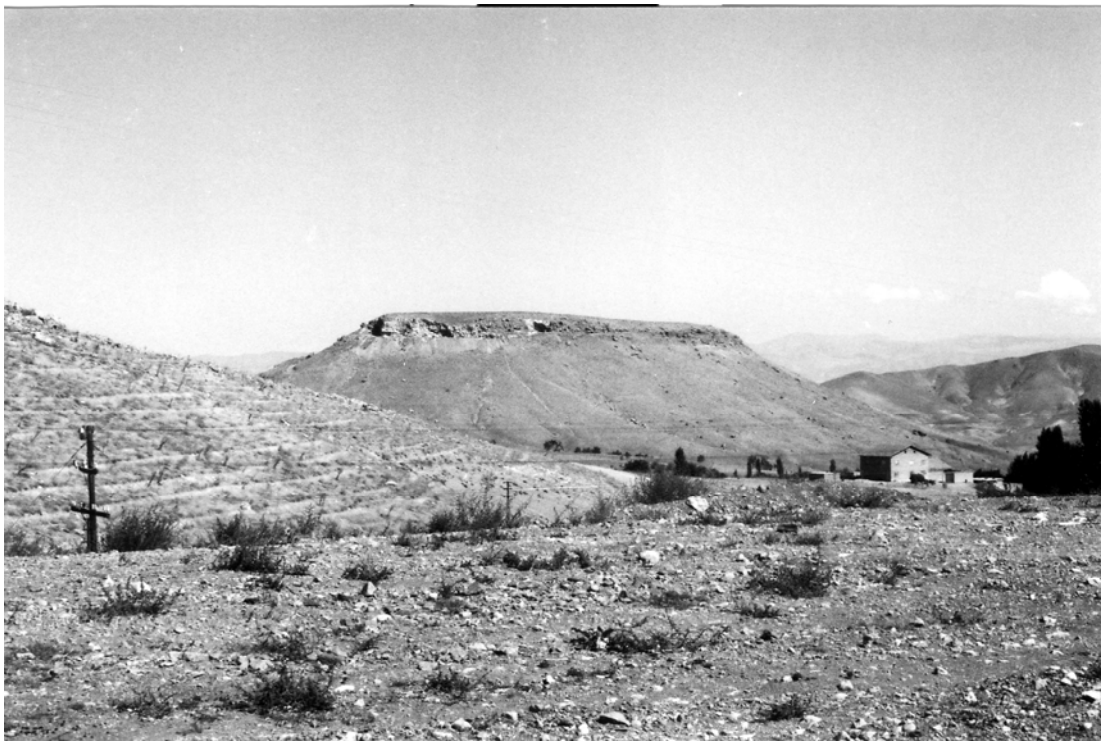
Resim 2: Üyücek

Resim 3: Kızıluşağı

Resim 4: Hasikli

Resim 5: Demirşapka iptal edildi

Resim 5: Kalkolitik Dönem Coba Ware bardak parçaları

Resim 6: Kalkolitik Dönem Krem Mal bardak ve çanak parçaları

Resim 7: Kalkolitik Dönem Krem Mal çanak parçaları

Resim 8: Kalkolitik Dönem Krem Mal çömlek parçası

Resim 9: Kalkolitik Dönem Krem Mal gövde parçaları

Resim 10: Kalkolitik Dönem Bitki Katkılı Krem Mal çanak parçaları

Resim 11: Kalkolitik Dönem Bitki Katkılı Krem Mal çömlek parçaları

Resim 12: Kalkolitik Dönem Bitki Katkılı Krem Mal gövde parçası

Resim 13: Kalkolitik Dönem Kahve Kiremit Mal çanak parçaları

Resim 14: Kalkolitik Dönem Kahve Kiremit Mal çömlek parçaları

Resim 15: Kalkolitik Dönem Kahve Kiremit Mal çömlek parçası

Resim 16: Kalkolitik Dönem Kahve Kiremit Mal gövde parçaları

Resim 17: Kalkolitik Dönem Bitki Katkılı Kahve Kiremit Mal çömlek parçaları

Resim 18: Kalkolitik Dönem Kiremit Astarlı Mal çanak parçası

Resim 19: Kalkolitik Dönem Kiremit Astarlı Mal çömlek parçası

Resim 20: Kalkolitik Dönem Krem Astarlı Mal çanak parçası

Resim 21: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal tabak parçaları

Resim 22: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal çanak parçası

Resim 23: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal çanak parçaları

Resim 24: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal çanak parçaları

Resim 25: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal çanak parçası

Resim 26: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal çanak parçası

Resim 27: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal çömlek parçaları

Resim 28: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal çömlek parçaları

Resim 29: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal çömlek parçası

Resim 30: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal çömlek parçaları

Resim 31: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal çömlek parçası

Resim 32: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli mal çömlek parçaları

Resim 33: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal çömlek parçaları

Resim 34: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal çömlek parçaları

Resim 35: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal dip parçaları

Resim 36: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal kapak parçası

Res. 37: İTÇ Kura-Aras Zıt Renkli Mal gövde parçaları

Resim 38: İTÇ Kura-Aras Siyah Mal tabak ve çanak parçaları

Resim 39: İTÇ Kura-Aras Siyah Mal çömlek parçası

Resim 40: İTÇ Kura-Aras Siyah Mal dip parçası

Resim 41: İTÇ Kura-Aras Kahve Mal çanak parçaları

Resim 42: İTÇ Kura-Aras Kahve Mal çömlek parçaları

Resim 43: İTÇ Kura-Aras Kahve Mal çömlek parçası

Resim 44: İTÇ Kura-Aras Kahve Mal çömlek parçası

Resim 45: İTÇ Kura-Aras Kahve Mal dip parçası

Resim 46: İTÇ Kiremit Astarlı Mal çanak parçası

Resim 47: İTÇ Krem Astarlı Mal çanak parçası

Resim 48: İTÇ Krem Astarlı mal çömlek parçaları

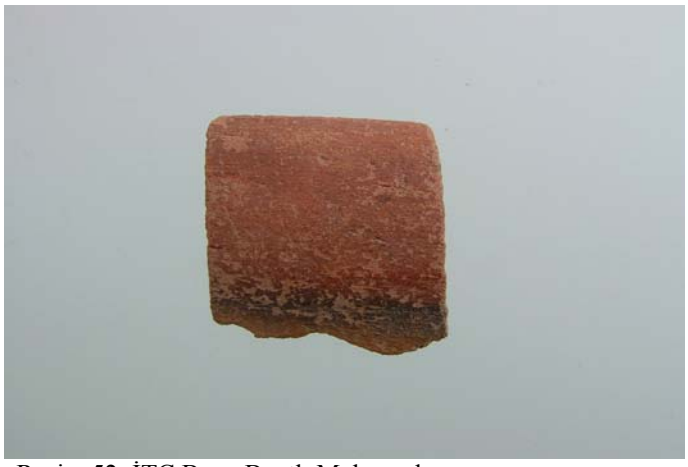
Resim 49: İTÇ Gri Mal çömlek parçaları

Resim 50: İTÇ Plain Simple Ware bardak ve çanak parçaları

Resim 51: Plain Simple Ware çömlek parçaları

Resim 52: İTÇ Boya Bantlı Mal çanak parçası

Resim 53: İTÇ Gelinciktepe Boyalıları çanak ve gövde parçaları

Resim 54: İTÇ Karababa Boyalıları gövde parçası

Resim 55: İTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları çanak parçaları

Resim 56: İTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları çanak parçaları

Resim 57: İTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları çömlek parçaları

Resim 58: İTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları çömlek parçası

Resim 59: İTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları çömlek parçası

Resim 60: İTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları çömlek parçaları

Resim 61: İTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları çömlek parçası

Resim 62: İTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları çömlek parçaları

Resim 63: İTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları çömlek parçaları

Resim 64: İTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları gövde parçaları

Resim 65: İTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları gövde parçaları

Resim 66: İTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları gövde parçaları

Resim 67: OTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları çömlek parçaları

Resim 68: OTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları çömlek parçaları

Resim 69: OTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları dip parçaları

Resim 70: OTÇ Malatya-Elazığ Boyalıları gövde parçaları

Resim 71: OTÇ Habur Malı çömlek parçaları

Resim 72: OTÇ Habur Malı dip parçaları

Resim 73: OTÇ Kiremit Astarlı Mal çömlekçik parçası

Resim 74: OTÇ Kiremit Astarlı Mal dip parçası

Resim 75: OTÇ Siyah Mal çanak parçaları

Resim 76: OTÇ Siyah Mal dip parçası

Resim 77: OTÇ Kahve Mal çömlek parçaları

Resim 78: OTÇ Kahve Mal çömlek parçası

Resim 79: OTÇ Eski Hitit Boyalıları çömlek parçası

Resim 80: OTÇ Eski Hitit Boyalıları çömlek parçası

Resim 81: STÇ Portakal Mal tabak parçası

Resim 82: STÇ Portakal Mal çanak parçaları

Resim 83: STÇ Portakal Mal dip parçası

Resim 84: STÇ Devetüyü Mal tabak parçası

Resim 85: STÇ Devetüyü Mal çanak parçası

Resim 86: STÇ Devetüyü Mal çömlek parçası

Resim 87: STÇ Krem Mal çanak parçaları

Resim 88: STÇ Krem Mal testi parçası

Resim 89: STÇ Krem Mal çömlek parçası

Resim 90: STÇ Krem Mal kulp parçaları

Resim 91: STÇ Krem Mal gövde parçası

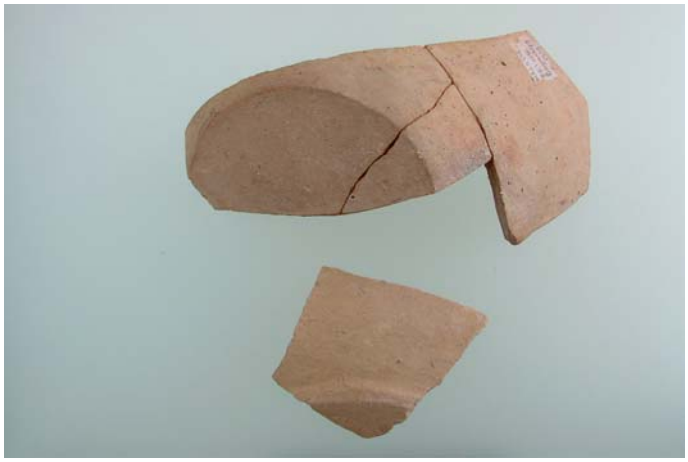
Resim 92: STÇ Krem Astarlı Mal çanak parçaları

Resim 93: STÇ Krem astarlı Mal çanak parçaları

Resim 94: STÇ Krem Astarlı Mal çömlek parçası

Resim 95: STÇ Krem Astarlı Mal dip parçası

Resim 96: STÇ Krem Astarlı Mal kulp parçaları

Resim 97: STÇ Krem Astarlı Mal kapak parçası

Resim 98: STÇ Nuzi Ware ayak parçası

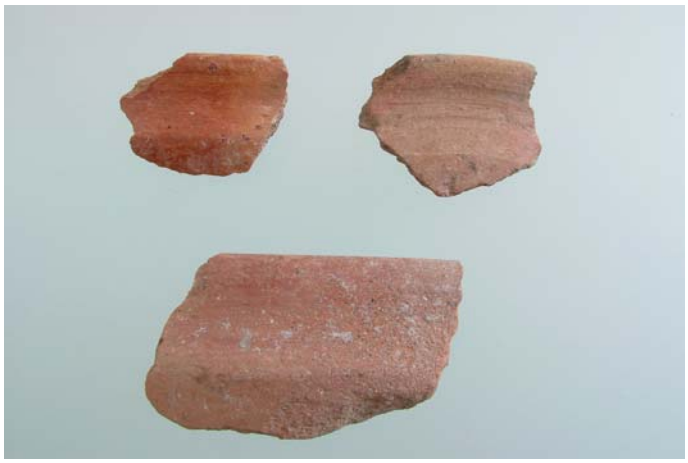
Resim 99: STÇ Kiremit Astarlı Mal tepsi parçası

Resim 100: STÇ Kiremit Astarlı mal çanak parçası

Resim 101: STÇ Kiremit Astarlı mal çanak parçaları

Resim 102: DÇ Kahve Kiremit Mal çanak parçaları

Resim 103: DÇ Kahve Kiremit Mal çanak parçaları

Resim 104: DÇ Kahve Kiremit Mal çanak parçası

Resim 105: DÇ Kahve Kiremit Mal testi parçası

Resim 106: DÇ Kahve Kiremit Mal çömlek parçaları

Resim 107: DÇ Kahve Kiremit Mal çömlek parçaları

Resim 108: DÇ Kahve Kiremit Mal çömlek parçaları

Resim 109: DÇ Kahve Kiremit Mal gövde parçaları

Resim 110: DÇ Kahve Kiremit Mal gövde parçası

Resim 111: DÇ Kahve Kiremit Mal gövde parçası

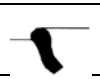
Resim 112: DÇ Boyalı Mal çanak parçası

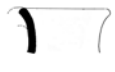
Resim 113: DÇ Boyalı Mal gövde parçası

Resim 114: DÇ Metalik Mal çanak parçası

Tip (çanak)								
Tip No		*V.4.3c*	*V.4.3d*	*V.4.2c*	*V.4.2a*	*V.4.9a*	*V.4.9f*	*V.4.2d*
Merkezler	**Dönem**							
Değirmentepe	ODÇ							
Köşkerbaba	ODÇ							
Pirot	ODÇ							
Norşuntepe	EDÇ							
	ODÇ							
Kaleköy	ODÇ							
Lidar	EDÇ							
	ODÇ							

Tablo 14: Karakaya Baraj Gölü Alanı ve Yakın Çevresi Demir Çağı çanak malzemesinin Yukarı Fırat ve Orta Fırat bölgesi merkezleri ile karşılaştırmalı tip yoğunluğu.

Tip (testi ve çömlek)									
Tip No		*V.5.2c*	*V.7.1f*	*V.7.2a*	*V.7.2c*	*V.7.2d*	*V.7.3c*	*V.7.3ı*	*V.7.3d*
Merkezler	**Dönem**								
Pirot	ODÇ								
İmamoğlu	EDÇ								
Şemsiyetepe	ODÇ								
Değirmentepe	ODÇ								
Norşuntepe	EDÇ								
	ODÇ								
Korucutepe	EDÇ								
Kaleköy	ODÇ								
Lidar	EDÇ								
	ODÇ								

Tablo 15: Karakaya Baraj Gölü Alanı ve Yakın Çevresi Demir Çağı testi ve çömlek malzemesinin yukarı Fırat ve Orta Fırat bölgesi merkezleri ile karşılaştırmalı tip yoğunluğu.

Tip (çömlekçik ve çömlek)									
Tip No		*II.6.1d*	*II.6.2c*	*II.7.1a*	*II.7.1d*	*II.7.2a*	*II.7.2c*	*II.7.2d (üt)*	*II.7.2d*
Merkezler	**Dönem**								
Arslantepe	İTÇ I								
	İTÇ II								
	İTÇ III								
Gelinciktepe	İTÇ II								
İmikuşağı	İTÇ II/III								
Şemsiyetepe	İTÇ III								
Köşkerbaba	İTÇ III								
İmamoğlu	İTÇ III								
Norşuntepe	İTÇ I								
	İTÇ II								
	İTÇ III								
Korucutepe	İTÇ II								
	İTÇ III								
	OTÇ-STÇ								
Tepecik	GKÇ-İTÇ I								
Değirmentepe (Elazığ)	İTÇ I								
	İTÇ II								
	İTÇ III								
Han İbrahim Şah	İTÇ I								
	İTÇ II								
	İTÇ III								
Pulur	GKÇ-İTÇ I								
Taşkun Mevkii	İTÇ I								

Aşvan Kale	İTÇ II/III								
Taşkun Kale	İTÇ II/III								
Kurban Höyük	İTÇ I								
	İTÇ II								
	İTÇ III								
Samsat	XVII								
	XIX								
Amuk	G								
	H								
Sos Höyük	GKÇ								
	İTÇ I								
Karagündüz	İTÇ II/III								
Gundulak	GKÇ								

Tablo 5: Karakaya Baraj Gölü Alanı ve Yakın Çevresi İlk Tunç Çağı çömlekçik ve çömlek malzemesinin Yukarı Fırat, Orta Fırat, Kuzey Suriye, Kuzeydoğu Anadolu, Van Bölgesi ve Kafkasya merkezleri ile karşılaştırmalı tip yoğunluğu.

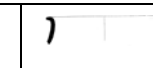
Tip (çömlek ve kapak)						
Tip No		*II.7.3a*	*II.7.3c*	*II.7.3d*	*II.7.3g*	*II.8d*
Merkezler	**Dönem**					
Arslantepe	İTÇ I					
	İTÇ II					
	İTÇ III					
Gelinciktepe	İTÇ II					
İmikuşağı	İTÇ II/III					
Değirmentepe (Malatya)	GKÇ İTÇ I					
Norşuntepe	İTÇ I					
	İTÇ II					
	İTÇ III					
Korucutepe	İTÇ I/II					
	İTÇ III					
Tepecik	İTÇ					
Han İbrahim Şah	İTÇ II					
Pulur	GKÇ-İTÇ I					
Taşkun Mevkii	İTÇ I					
Aşvan Kale	İTÇ II/III					
Taşkun Kale	İTÇ II/III					
Muş Bölgesi	İTÇ II/III					
Sos Höyük	GKÇ					
Ernis	İTÇ II					
Karagündüz	İTÇ II/III					
Khizananant Gora	GKÇ İTÇ I					
Treli	GKÇ					
Didube	GKÇ					
Geoytepe	İTÇ II					

Tablo 6: Karakaya Baraj Gölü Alanı ve Yakın Çevresi İlk Tunç Çağı çömlek ve kapak malzemesinin Yukarı Fırat, Muş Bölgesi, Kuzeydoğu Anadolu, Van Bölgesi, Gürcistan ve İran merkezleri ile karşılaştırmalı tip yoğunluğu.

Tip (bardak, tabak ve çanak)												
Tip No		*II.1.1a*	*II.3.1a*	*II.4.2a*	*II.4.2c*	*II.4.4a*	*II.4.4c*	*II.4.5a*	*II.4.5g*	*II.4.6c*	*II.4.7a*	*II.4.8a*
Merkezler	**Dönem**											
Arslantepe	İTÇ I											
	İTÇ II											
	İTÇ III											
Gelinciktepe	İTÇ II											
İmikuşağı	İTÇ II/III											
Şemsiyetepe	İTÇ III											
Köşkerbaba	İTÇ III											
Değirmentepe (Malatya)	İTÇ I											
Norşuntepe	İTÇ I											
	İTÇ II											
	İTÇ III											
Korucutepe	İTÇ II											
	İTÇ III											
	OTÇ-STÇ											
Tepecik	SKÇ-İTÇ I											
	İTÇ II											
	İTÇ III											
Han İbrahim Şah	İTÇ I											
	İTÇ II											
	İTÇ III											
Pulur	İTÇ I											
Taşkun Mevkii	İTÇ I											
Aşvan Kale	İTÇ II/III											

Taşkun Kale	İTÇ II/III											
Samsat	XVII											
Üçtepe	İTÇ III/IV											
Amuk	G											
	H											
	I											
	J											
Hamam et-Turkman	İTÇ III											
Karagündüz	İTÇ II/III											
Gundulak	GKÇ											
Khizanaant Gora	GKÇ											

Tablo 4: Karakaya Baraj Gölü Alanı ve Yakın Çevresi İlk Tunç Çağı bardak, tabak ve çanak malzemesinin Yukarı Fırat, Orta Fırat, Güneydoğu Anadolu, Kuzey Suriye, Van Bölgesi ve Gürcistan merkezleri ile karşılaştırmalı tip yoğunluğu.

Tip (çanak, çömlekçik ve çömlek)											
Tip No		*III.4.2d*	*III.4.3d*	*III.4.7a*	*III.6.2d*	*III.7.1d*	*III.7.2a*	*III.7.2c*	*III.7.2d*	*III.7.3c*	*III.7.3f*
Merkezler	**Dönem**										
Arslantepe	OTÇ I										
	OTÇ II										
İmamoğlu	OTÇ I										
	OTÇ II										
İmikuşağı	OTÇ I										
	OTÇ II										
Norşuntepe	OTÇ I										
	OTÇ II										
	STÇ										
Korucutepe	OTÇ I										
	OTÇ II										
	STÇ										
Tepecik	OTÇ I										
	OTÇ II										
Boğazköy	OTÇ										
	STÇ										
Kültepe/Karum	OTÇ II										
Maşathöyük	OTÇ II										
Gözlükule	STÇ										
Basorin	OTÇ										
Ebla	İTÇ IV										

Tablo 8: Karakaya Baraj Gölü Alanı ve Yakın Çevresi Orta Tunç Çağı çanak, çömlekçik ve çömlek malzemesinin Yukarı Fırat, Orta Anadolu, Karadeniz, Tarsus, Cizre-Silopi Ovası ve Kuzey Suriye merkezleri ile karşılaştırmalı tip yoğunluğu.

Tip (tabak, çanak)										
Tip No		*IV.3.1a*	*IV.3.2b*	*IV.4.2a*	*IV.4.2b*	*IV.4.2d*	*IV.4.2e*	*IV.4.2f*	*IV.4.3a*	*IV.4.3c*
Merkezler	**Dönem**									
Arslantepe	OTÇ									
	STÇ I									
	STÇ II									
İmikuşağı	STÇ I									
	STÇ II									
Norşuntepe	STÇ I									
	STÇ II									
Korucutepe	STÇ I									
	STÇ II									
Tepecik	OTÇ									
	STÇ I									
	STÇ II									
Değirmentepe	STÇ II									
Boğazköy	STÇ I									
	STÇ II									
Gözlükule	STÇ I									
	STÇ II									

Tablo 10: Karakaya Baraj Gölü Alanı Ve Yakın Çevresi Son Tunç Çağı tabak ve çanak malzemesinin Yukarı Fırat, Orta Anadolu ve Tarsus bölgesi merkezleri ile karşılaştırmalı tip yoğunluğu.

Tip (çanak)								
Tip No		*IV.4.4f*	*IV.4.5a*	*IV.4.8a*	*IV.4.9b*	*IV.4.9e*	*IV.4.10a*	*IV.4.10b*
Merkezler	**Dönem**							
Arslantepe	OTÇ							
İmikuşağı	STÇ I							
	STÇ II							
Norşuntepe	STÇ I							
	STÇ II							
Korucutepe	STÇ I							
	STÇ II							
Tepecik	STÇ I							
	STÇ II							
Maşathöyük	STÇ II							
Boğazköy	OTÇ							
	STÇ I							
	STÇ II							
Gözlükule	STÇ I							
	STÇ II							

Tablo 11: Karakaya Baraj Gölü Alanı ve Yakın Çevresi Son Tunç Çağı çanak malzemesinin Yukarı Fırat, Karadeniz, Orta Anadolu ve Tarsus bölgesi merkezleri ile karşılaştırmalı tip yoğunluğu.

Tip (testi, çömlek ve kapak)						
Tip No		*IV.5.2d*	*IV.7.2d*	*IV.7.3d*	*IV.7.3h*	*IV.8a*
Merkezler	**Dönem**					
Arslantepe	OTÇ					
İmikuşağı	STÇ I					
	STÇ II					
Norşuntepe	STÇ I					
	STÇ II					
Korucutepe	STÇ I					
	STÇ II					
Tepecik	OTÇ					
	STÇ I					
	STÇ II					
Maşathöyük	STÇ II					
Boğazköy	OTÇ					
	STÇ I					
	STÇ II					

Tablo 12: Karakaya Baraj Gölü Alanı ve Yakın Çevresi Son Tunç Çağı testi, çömlek ve kapak malzemesinin Yukarı Fırat, Karadeniz, Orta Anadolu ve Tarsus bölgesi merkezleri ile karşılaştırmalı tip yoğunluğu.

KAYNAKLAR

ABAY, EŞREF : *Die Keramik Der Frühbronzezeit in Anatolien*, Berlin, 1997.

AKKAN, E. : "Fırat Havzası Barajları ve Çevreye Etkileri", *Fırat Üniversitesi Coğrafya Sempozyumu, Bildiri Özeti*, Elazığ, 1990, 1.

AKKERMANS, M.M.G. PETER : "The IV Pottery", *Hammam et-Turkmann I* (yay. haz Maurits N. van Loon), İstanbul-Leidan, 1988a, 181-287.

---------- : "The V Pottery", *Hammam et-Turkmann I* (yay. haz Maurits N. van Loon), İstanbul-Leidan, 1988b, 287-351.

ALGAZE, GUILLERMO : "The Chicago Euphrates Archaeological Project 1980-1984: an Interim Report", *Anatolica XIII*, 1986, 37-148.

---------- : "The Ceramic Sequence and Small Finds", *Town and Country in Southeastern Anatolia, Vol. II: The Stratigraphic Sequence at Kurban Höyük* (yay. haz. G. Algaze), Chicago, 1990, 311-368.

ALKIM, HANDAN : "Gedikli (Karahöyük) Çanak Çömleğine Toplu Bir Bakış", *VIII. Türk Tarih Kongresi I*, Ankara, 1976, 130-140.

ARSEBÜK, GÜVEN : "Altınova'da (Elazığ) Koyu Yüzlü Açkılı ve Karaz Türü Çanak Çömlek Arasındaki İlişkiler", *VIII. Türk Tarih Kongresi I*, Ankara, 1979, 81-92.

AŞAN, MUHAMMET BEŞİR : "Elazığ-Bingöl-Tunceli İlleri Ortaçağ Yüzey Araştırması, 1987", *VI. Araştırma sonuçları Toplantısı*, Ankara, 1988, 529-554.

ATALAY, İBRAHİM : *Türkiye Bölgesel Coğrafyası*, İstanbul, 1997.
MORTAN, KENAN

---------- : *Türkiye Bölgesel Coğrafyası*, İstanbul, 2003.

BARTL, KARIN : "Some Remark on Early Iron Age in Eastern Anatolia", *Anatolica XXI*, 1995, 205-212.

---------- : "Eastern Anatolia in the Early Iron Age", *Migration und Kulturtransfer* (yay. haz. Ricardo Eichmann ve Hermann Parzinger), Bonn, 2001, 383-410.

BİLGİ, ÖNDER : "1984 Dönemi Malatya Köşkerbaba Höyük Kurtarma Kazıları", *VII. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Ankara, 1985, 143-149.

---------- : "Köşkerbaba Höyük Kazısı, 1979", *Aşağı Fırat Projesi 1978-79 Çalışmaları*, Ankara, 1987, 217-247.

BRANDT, REOLOF W. : "The Chalcolithic Pottery", *Korucutepe 2*, (yay. haz. M.N. van Loon), Amsterdam, 1978, 57-61.

BRAIDWOOD, J. ROBERT
BRAIDWOOD, S. LINDA : *Excavations in the Plain of Antioch*, Chicago, 1960.

BROWN, G.H. : "Prehistoric Pottery From the Antitaurus", *Anatolian Studies XVII*, 1967, 123-164.

BURNEY, CHARLES : "Eastern Anatolia in the Chalcolithic and Early Bronze Age", *Anatolian Studies VIII*, 1958, 157-209.

CONTI, ANNA MARIA
PERSIANI, CARLO : "When Worlds Collide Cultural Development in Eastern Anatolia in the Early Bronze Age", *Between the Rivers and Over the Mountains*, (yay. haz. M. Frangipane, H. Hauptmann, M. Liverani, P. Matthiae, M. Mellink) Roma, 1993, 361-413.

DARGA, MUHİBBE : "Şemsiyetepe Kazıları 1981 Yılı Çalışmaları", *IV. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Ankara, 1982, 55-62.

---------- : "Şemsiyetepe 1984 Yılı Kazı Çalışmaları", *VII. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Ankara, 1985, 119-128.

---------- : "Şemsiyetepe İlk Tunç Çağı Boyalı Çanak Çömleği", *IX. Türk Tarih Kongresi*, Anka, 1986, 73- 80.

---------- : "Şemsiyetepe Kazıları, 1978-1979", *Aşağı Fırat Projesi 1978-1979 Çalışmaları*, Ankara, 1987, 291-298.

DIAMANT, STEVEN
AKSOY, BEHİN : "Çayboyu 1970-71", *Anatolian Studies XXIII*, 1972, 31.

---------- : "Çayboyu", *Keban Projesi 1971 Çalışmaları*, Ankara, 1974.

Dİ NOCERA, GIAN MARIA : "Die Mittelbronzezeitliche Keramik von Arslantepe: Einige Vorlaufige Bemerkungen", *Between the Rivers and Over the Mountains* (yay. haz. M. Frangipane, H. Hauptmann, M. Liverani p. Matthiae, M. Mellink), Roma, 1993, 415-435.

---------- : *Die Siedlung Der Mittelbronzezeit von Arslantepe*, Roma, 1998.

---------- : "Radiocarbon Datings From Arslantepe and Norşuntepe: The Fourth-Third Millennium Absolute Chronology in the Upper Euphrates and Transcaucasian Region", *Chronologies Des Pays Du Caucase Et De L'Euphrate Aux IVe-IIIe Millenaires*, (yay. haz. Catherine Marro ve Harald Hauptmann), Paris, 2000, 73-96.

---------- : "2003 Archaeological Survey in the Malatya Territory", *22. Araştırma Sonuçları Toplantısı 2*, Ankara, 2005, 325-336.

DURU, REFİK : *Keban Projesi Değirmentepe Kazısı 1973*, Ankara, 1979.

EMRE, KUTLU : "The Pottery of the Assyrian Colony Period According to the Building Levels of the Kaniş Karum", *Anadolu VII*, Ankara, 1963, 87-99.

---------- : "Acemhöyük Seramiği", *Anadolu X*, 1968, 53-98.

ERTEM, HAYRİ : *Han İbrahim Şah Kazısı, 1970-1971*, Ankara, 1982.

ESİN, UFUK
GÜVEN, ARSEBÜK : "Tülintepe Kazısı, 1974", *Keban Projesi 1974-1975 Çalışmaları*, Ankara, 1982, 119-125.

ESİN, UFUK : "Tepecik Kazısı, 1968", *Keban Projesi 1968 Çalışmaları*, Ankara, 1970, 147-158.

---------- : "Tepecik Kazısı, 1969", *Keban Projesi 1969 Çalışmaları*, Ankara, 1971, 107-115.

---------- : "Tepecik Kazısı, 1970", *Keban Projesi 1970 Çalışmaları*, Ankara, 1972, 139-147.

---------- : "Tülintepe Kazısı, 1972", *Keban Projesi 1972 Çalışmaları*, Ankara, 1976, 119-133.

---------- : "Tepecik Kazısı, 1973", *Keban Projesi 1973 Çalışmaları*, Ankara, 1979, 79-96.

---------- : "Tepecik Kazısı, 1974", *Keban Projesi 1974-1975 Çalışmaları*, Ankara, 1982a, 71-93.

---------- : "Değirmentepe (Malatya) Kazısı 1981 Yılı Sonuçları", *IV. Kazı Sonuçları Toplantısı*, 1982b, 39-48.

---------- : "Değirmentepe Kazısı, 1979", *Aşağı Fırat Projesi 1978-1979 Çalışmaları*, Ankara, 1987, 89-115.

---------- : "Tepecik", *Arkeoatlas 2*, İstanbul, 2003, 47.

FISCHER, FRANZ : *Die Hethitische Keramik Von Boğazköy*, Berlin, 1963

FRANGIPANE, MARCELLA : "Local Components in the Development of Centralized Societies in Syro-Anatolian Regions", *Between the Rivers and Over the Mountains*, (yay. haz. M. Frangipane, H. Hauptmann, M. Liverani, P. Matthiae, M. Mellink) Roma, 1993a, 133-161.

---------- : "Excavations at Arslantepe-Malatya, 1992", *XV. Kazı Sonuçları Toplantısı I*, Ankara, 1993b.

---------- : "The Late Chalcolithic / EB I Sequence at Arslantepe. Chronological and Cultural Remarks From a Frontier Site", *Chronologies Des Pays Du Caucase Et De L'Euphrate Aux IVe-IIIe Millenaires*, (yay. haz. Catherine Marro ve Harald Hauptmann), Paris, 2000, 439-470.

---------- : "The Transition Between Two Oppsosing Forms of Power at Arslantepe (Malatya) at the Begining of the 3rd Millennium", *TÜBA-AR 4*, Ankara, 2001, 1-24.

---------- : *Yakındoğu'da Devletin Doğuşu*, İstanbul, 2002.

---------- : "Merkezi Ekonominin Doğuşu, Son Kalkolitik Çağ", *Arkeoatlas 2*, İstanbul, 2003a, 10-28.

---------- : "Doğu Anadolu İlk Tunç Çağı I Dönemi", *Arkeoatlas 2*, İstanbul, 2003b, 44-57.

---------- : "Doğu Anadolu İlk Tunç Çağı II-III Dönemi", *Arkeoatlas 2*, İstanbul, 2003c, 58-69.

FRANGIPANE, MARCELLA
PALMIERİ, ALBA : "A Protourban Centre of the Late Uruk Period", *Origini XII/2*, 1983a, 287-448.

---------- : "Cultural Developments at Arslantepe at the Begining of the Third Millennium: The Settlements of Period VI B", *Origini XII/2*, 1983b, 523-574.

GLENN, M. SCHWARTZ : *From Prehistory to History in the Habur Plains: The Operation From Tell Leilan*, Yale University, 1982.

GOLDMAN, HETTY : *Excavation at Gözlü Kule, Tarsus II*, Princeton, 1956.

GRIFFIN, ELIZABETH E. : "The Middle and Late Bronze Age Pottery", *Korucutepe* 3 (yay. haz. Maurits N. Van Loon), Amsterdam, 1980, 3-109.

GÜLÇUR, SEVİL : "Norşuntepe: Die Chalkolithische Keramik (Elazığ/Ostanatolien)", *Chronologies Des Pays Du Caucase Et De L'Euphrate Aux IVe-IIIe Millenaires*, (yay. haz. Catherine Marro ve Harald Hauptmann), Paris, 2000, 375-418.

HAUPTMANN, HARALD :"Norşuntepe, Historische Geographie und Ergebnisse der Grabungen 1968/69", *Istanbuler Mitteilungen* 19-20, 1969-70, 21-78.

---------- : "Norşuntepe Kazısı 1969", *Keban Projesi 1969 Çalışmaları*, Ankara, 1971, 71- 80.

---------- : "Norşuntepe Kazıları, 1970", *Keban Projesi 1970 Çalışmaları*, Ankara, 1972, 87-101.

---------- : "Norşuntepe Kazıları, 1971", *Keban Projesi 1971 Çalışmaları*, Ankara, 1974, 61-78.

---------- : "Norşuntepe Kazıları, 1972", *Keban Projesi 1972 Çalışmaları*, Ankara, 1976a, 41-69.

---------- : "Körtepe Kazıları, 1972", *Keban Projesi 1972 Çalışmaları*, Ankara, 1976b, 25-31.

---------- : "Norşuntepe Kazıları, 1973", *Keban Projesi 1973 Çalışmaları*, Ankara, 1979, 43-60.

---------- : "Norşuntepe Kazıları 1974", *Keban Projesi 1974-1975 Çalışmaları*, Ankara, 1982, 13-40.

---------- : "Lidar Höyük, 1982", *Anatolian Studies 33*, 1983, 254-256.

---------- : "Zur Chronologie Des 3. Jahrtausends V. Chr. Am Oberen Euphrat Aufgrund Der Stratigraphie Des Norşuntepe", *Chronologies Des Pays Du Caucase Et De L'Euphrate Aux IVe-IIIe Millenaires*, (yay. haz. Catherine Marro ve Harald Hauptmann), Paris, 2000, 419-437.

HELWING, BARBARA : "Regional Variation in the Composition of Late Chalcolithic Pottery Assemblage", *Chronologies Des Pays Du Caucase Et De L'Euphrate Aux IVe-IIIe Millenaires*, (yay. haz. Catherine Marro ve Harald Hauptmann), Paris, 2000, 145-165.

KELLY-BUCCELLATI, MARILYN: "The Early Bronze Age Pottery", *Korucutepe 2* (yay. haz. M.N. van Loon), Amsterdam, 1978, 67-88.

KIGURADZE, TAMAZ
SAGONA, ANTONIO : "On the Origins of the Kura-Araxes Cultural Complex", *Archaeology in the Borderlands, Investigations in Caucasia and Beyond* (yay. haz. Adam T. Smith ve Karen S. Rubinson), Los Angeles, 2003, 38-94.

KONYAR, ERKAN : "İmikuşağı 10. Yapı Katı (Eski Hitit Dönemi) Çanak Çömlekleri", *Anadolu Araştırmaları XVI*, 2002, 381-424.

KORBEL, GUNTER : *Die Spatbronzezeitlich Keramik von Norşuntepe*, Hannover, 1985.

KOŞAY, HAMİT Z. : *Keban Projesi Pulur Kazısı, 1968-1970*, Ankara, 1976a.

---------- : "Yeniköy Höyüğü Kazısı, 1972", *Keban Projesi 1972 Çalışmaları*, Ankara, 1976b, 175-183.

KOZBE, GÜLRİZ : "Mardin Müzesi'nde Bulunan Habur Çanak Çömleği", *X. Araştırma Sonuçları Toplantısı*, Ankara, 1992, 103- 119.

---------- : "Activity Areas and Social Organization within Early Trans-Caucasian Houses at Karagündüz Höyük, Van", *A View From the Highlands, Archaeological Studies in Honour of Charles Burney* (yay. haz. Antonio Sagona), Peeters, 2004, 35-53.

KOZBE, GÜLRİZ
KÖROĞLU, KEMALETTİN
SAĞLAMTİMUR, HALUK : "Kavuşan Höyük 2001 Yılı Kazısı", *XXIV. Kazı Sonuçları Toplantısı 1*, Ankara, 2003, 140-148.

KÖKTEN, KILIÇ : "1945 Yılında Türk Tarih Kurumu Adına Yapılan Tarihöncesi Araştırmaları", *Belleten XI / 43*, 1947, 431-472.

---------- : "Keban Baraj Gölü Alanında Taş Devri Araştırmaları", *Keban Projesi 1969 Çalışmaları*, Ankara, 1971, 13-16.

---------- : "Keban Baraj Gölü Alanında Diptarih Araştırmaları", *Keban Projesi 1971 Çalışmaları*, Ankara, 1974, 1-4.

---------- : "Keban Baraj Gölü Alanında Taş Devri Araştırmaları, 1972", *Keban Projesi 1972 Çalışmaları*, Ankara, 1976, 1-3.

KÖROĞLU, KEMALETTİN : *Urartu Krallığı Döneminde Elazığ (Alzi) ve Çevresi*, İstanbul, 1996.

KUSHNAREVA, K. : *The Southern Caucase in Prehistory: Stages of Cultural and Socioeconomic Development from the Eight to the Second Millennium BC*, (çev. H.N. Michael), Philadelphia, 1997.

KÜHNE, HARTMUT : *Die Keramik Vom Tell Cheurea und Ihre Beziehungen Zu Funden Aus Syrien-Palastina, Der Turkei und Dem Irak*, Berlin, 1976.

MARRO, CATHERINE : *La Culture Du Haut-Euphrate Au Bronze Ancien, Varia Anatolica VIII*, Paris,1997.

MATNEY, TIMOTHY : "Fifth Preliminary Report on Excavations at Ziyaret Tepe (Diyarbakır Province), 2001 Season", *XXIV. Kazı Sonuçları Toplantısı 1*, Ankara, 2003, 232-240.

MERIGGI, P. : "Terzo Viaggio Anatolico", *Oriens Antiquus II*, 1963, 275-299.

---------- : "Sesto Viaggio Anatolico", *Oriens Antiquus VI*, 1967, 269- 303.

MÜLLER, UWE : "Die Einsenzeitliche Keramik des Lidar Höyük", *Iron Age Pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia* (yay. haz. Arnulf Hausleiter ve Andrzej Reiche), Münster, 1999, 403-432.

MÜLLER-KARPE, ANDREAS : *Hethitische Töpferei der Oberstadt von Hattusa*, Marburg/Lahn, 1988.

NIGRO, LORENZO : "Ebla and the Ceramic Provinces of Northern Syria in the Middle Bronze Age: Relationships and Interconnections with the Pottery Horizons of Upper Mesopotamia", *Subartu IV*, Brespols, 1998, 271-305.

OATES, DADID., OATES, JANE McDONALD, H. : *Excavations at Tell Brak Vol. 1: The Mitanni and Old Babylonian Periods*, Oakville, 1997.

OGUCHI, HIROMICHI : "The Origins of Khabur Ware: A Tentative Note", *Al-Rafidan XXII*, 2001, 71-87.

ÖKSE, A. TUBA : *Mitteleisenzeitliche Keramik Zentral-Ostanatoliens*, Berlin, 1988.

---------- : *Önasya Arkeolojisi Seramik Terimleri*, İstanbul, 1993.

---------- : "Salat Tepe 1999 Yüzey Araştırması", *Ilısu ve Kargamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi, 1999 Yılı Çalışmaları* (yay. haz. Numan Tuna ve Jale Velibeyoğlu), Ankara, 2001, 593-643).

ÖZFIRAT, AYNUR
SAGONA, ANTONIO : "Early Bronze Age Material From İmikuşağı, East-Central Anatolia", *Mediterranean Archaeology, Vol. 9/10*, 1996/1997, 127-149.

ÖZDOĞAN, MEHMET : *Aşağı Fırat Havzası 1977 Yüzey Araştırmaları*, İstanbul, 1977.

ÖZFIRAT, AYNUR : Üçtepe II, baskıda.

ÖZGÜÇ, TAHSİN : *Maşat Höyük II*, Ankara, 1982.

---------- : *Kültepe-Kaniş II, Eski yakındoğu'nun Ticaret Merkezinde Yeni Araştırmalar*, Ankara, 1986.

---------- : "Assur Ticaret Kolonileri Kültepe-Kaniş", *Arkeoatlas 3*, İstanbul, 2004,10-19.

PALMIERİ, ALBA : "Isediamento del Bronzo Antico a Gelinciktepe (Malatya)", *Origini I*, 1967, 117-193.

PALUMBI, GIULIO : "Red-Black Pottery: Eastern Anatolia and Transcaucasian Relationships around the Mid-Fourth Millennium BC", *Ancient Near Eastern Studies 40*, 2003, 80-134.

PEARCE, JULIE : "The Late Chalcolithic Sequence at Hacınebi Tepe, Turkey", *Chronologies Des Pays Du Caucase Et De L'Euphrate Aux IVe-IIIe Millennaires* (yay. haz. C. Marro, H. Hauptmann), Paris, 2000, 115-144.

PECORELLA, P.E. :*Malatya III, Rapporto Preliminare Dele Campagne 1963-1968. II Livello Eteo Imperiale E Quelli Neoete*, Roma, 1975.

PERSIANI, CARLO : "An Early Bronze Age II Pottery Complex From Pit K1031 in Arslantepe Turkey-Period VI C", *Origini XVIII*, 1994, 391-409.

PIOTROVSKY, B.B. : *The Ancient Civilization of Urartu*, Geneva, 1969.

POSTGATE, CAROLYN
OATES, DAVİD ve OATES JANE : *The Excavations at Tell al Rimah: The Pottery*, England, 1997.

ROTHMAN, MITCHELL
KOZBE, GÜLRİZ : "Muş in the Early Bronze Age", *Anatolian Studies XLVII*, 1997, 105-126.

RUSSEL, H.F. : *Pre-Classical Pottery of Eastern Anatolia*, Oxford, 1980.

SAGONA, ANTONIO : *The Caucasian Region in the Early Bronze Age*, Oxford, 1984.

---------- : *The Aşvan Sites 3*, Ankara, 1994.

---------- : "Sos Höyük and The Erzurum Region in Late Prehistory: A Provisional Chronology For Northeast Anatolia", *Chronologies Des Pays Du Caucase Et De L'Euphrate Aux IVe-IIIe Millenaires*, (yay. haz. Catherine Marro ve Harald Hauptmann), Paris, 2000, 329-373.

SAFIERT, M.- YALÇIN, ÜNSAL : "Milet'te Arkeometrik Araştırmalar", *X. Araştırma Sonuçları Toplantısı*, Ankara, 1995, 15-38.

SARAÇOĞLU, HÜSEYİN : *Doğu Anadolu*, İstanbul, 1989.

---------- : *Bitki Örtüsü Akarsular ve Göller*, İstanbul, 1990.

SCHWARTZ, GLENN M. : *From Prehistory to History in the Habur Plains: The Operation I Ceramic Periodization From Tell Leilan*, Yale University, 1982.

SERDAROĞLU, ÜMİT : *Aşağı Fırat Havzasında Araştırmalar 1975*, Ankara, 1977.

SEVİN, VELİ : "İmikuşağı Kazıları, 1983", *VI. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Ankara, 1984, 93-102.

---------- : "Malatya-Elazığ-Bingöl İlleri Yüzey Araştırması, 1985", *IV. Araştırma Sonuçları Toplantısı 2*, Ankara, 1986, 279-300.

---------- : "Elazığ-Bingöl İlleri Yüzey Araştırması, 1986", *V. Araştırma Sonuçları Toplantısı II*, Ankara, 1987a, 1-44.

---------- : "İmikuşağı Kazıları, 1986", *IX. Kazı Sonuçları Toplantısı I*, Ankara, 1987b, 299-333.

---------- : "Elazığ-Bingöl Yüzey Araştırması, 1987", *VI. Araştırma Sonuçları Toplantısı*, Ankara, 1988a, 451-500.

---------- : "Elazığ Yöresi Erken Demir Çağı ve Muşkiler Sorunu", *Höyük 1*, 1988b, 51-64.

---------- : "1991 Yılı Diyarbakır Üçtepe Höyüğü Kazıları", *XIV. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Ankara, 1993, 400-411.

---------- : *İmikuşağı I*, İstanbul, 1995.

---------- : "İmikuşağı Kazılarının Işığında Habur Seramiğinin Kuzey Yayılımı", *XXXIV. Uluslararası Assiriyoloji Kongresi*, Ankara, 1998, 383- 391.

SEVİN, VELİ
KÖROĞLU, KEMALETTİN : "İmikuşağı Kazıları, 1984", *VII. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Ankara, 1985, 163-179.

STEIN, DIANA L. : "Khabur Ware and Nuzi Ware: Their Origin, Relationship and Significance", *Assur 4/1*, 1984, 1-65.

THISSEN, LAURANCE C. : "The Late Chalcolithic and Early Bronze Age Pottery From Hayaz Höyük", *Anatolica XII*, 1985, 75-130.

---------- : "An Early Bronze III Pottery Region Between the Middle Euphrates and Habur: A New Evidence From Tell Hamam et-Turkmann", *Loon Studies*, 1989, 195-212.

TRUFELLİ, FRANCA : "Ceramic Correlations and Cultural Relations in the IVth Millennium Eastern Anatolia and Syro-Mesopotamia", *XXXIX. Studi Micenei Ed Egeo-Anatolici 1*, Roma, 1997, 5-33.

UMURTAK, GÜLSÜN N. : *Hitit İmparatorluk Çağında İşuva Ülkesi Çanak Çömleği Üzerine Bir Araştırma*, İstanbul, 1988.

---------- : *Korucutepe II*, Ankara, 1996.

UZUNOĞLU, EDİBE : "İmamoğlu Kazıları 1984 Yılı Çalışmaları", *VII. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Ankara, 1985, 181-199.

---------- : "Malatya İmamoğlu Höyüğü 1987 Yılı Kazısı Sonuçları", *X. Kazı Sonuçları Toplantısı I*, Ankara, 1988, 71-93.

---------- : "Fragment Eines Bemalten Gefasses Mit Libationsdarstellung Aus İmamoğlu-Höyük Bei Malatya", *Anatolia and the Ancient Near East Studies in Honor of Tahsin Özgüç* (yay. haz. Kutlu Emre, Machteld Mellink, Barthel Hrouda, Nimet Özgüç), Ankara, 1989, 45-51.

Van LOON, MAURITS N. : "Korucutepe Kazısı, 1969", *Keban Projesi 1969 Çalışmaları*, Ankara, 1971, 47-56.

Van LOON, MAURITS N. ve BUCCELLATI, G. : "Chicago ve California Üniversiteleri 1968 Korucutepe Kazısı Raporu", *1968 Yaz Çalışmaları*, Ankara, 1970.

WHALLON, ROBERT-SÖNMEZ KANTMAN : "Keban Barajı Su Birikim Alanı Yüzey Araştırması", *1968 Yaz Çalışmaları*, Ankara, 1970, 1-6.

WHALLON, ROBERT : *An Archaeological Survey of the Keban Reservoir Area of East-Central Turkey*, Ann Arbor, 1979.

WINN, MILTON M. : "The Early Iron Age Pottery", *Korucutepe 3* (yay. haz. Maurits N. von Loon), Amsterdam, 1980, 155-175.

WRIGHT, H.T. ve WHALLON, ROBERT : "Investigations at Fatmalı Kalecik: a Hamlet in the Upper Euphrates Valley", *Karatepe'deki Işık, Halet Çambel'e Sunulan Yazılar* (yay. haz. G. Arsebük, M.J. Mellink, W. Schirmer), İstanbul, 1998, 775-809.

WOOLLEY, LEONARD : *Alalakh. An Account of the Excavations at Tell Atchana in the Hatay, 1937-1949*, Oxford, 1955.

YAKAR, JAK : *Etnoarchaeology of Anatolia. Rural Socio-Economy in the Bronze and Iron Ages*, Jerussalem, 2000.

YAKAR, JAK ve GÜRSAN-SALZMANN, AYŞE : "The Provinces of Malatya and Sivas",*Expedition 20*, 1978, 59-62.

---------- : "Archaeological Surveys in the Malatya-Sivas Provinces, 1977", *Tel Aviv 6*, 1979, 34-53.

ÇANAK ÇÖMLEK KATALOĞU

LEVHA I

1- Bardak p.; koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ine kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Kilisetepe 55

2- Bardak p. ; çap 16 cm, açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum-bitki katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Kilisetepe 51

3- Bardak p. ; çap 15 cm, krem (10 YR 8/3) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dış yüzeyde kahveye doğru renk değişimi var, orta kum-bol bitki katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Kilisetepe 47

4- Bardak p. ; çap 14 cm, krem (10 YR 8/3) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışı gri alacalı, içte griye doğru renk değişimi var, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, el yapımı. Barsıkkale 9

5- Çanak p.; koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, el yapımı. Kilisetepe 52

6- Çanak p.; koyu krem (10 YR 7/4) hamur, hamurunun renginde astarlı, ince kum-az bitki katkılı, iyi pişirilmiş, içi açkılı, el yapımı. Maltepe AE 1

7- Çanak p.; krem (10 YR 8/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, el yapımı. Maltepe AE 2

8- Çanak p.; çap 26 cm., koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı orta pişirilmiş, açkısız, el yapımı. Maltepe VS 1

9- Çanak p. ; pembe (5 YR 7/6) hamur, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, içi açkılı, el yapımı. Maltepe AE 3

10- Gövde p.; açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Maltepe AE 4

11- Gövde p. ; açık kahve (7.5 YR6/4) hamur, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, el yapımı. Karahöyük 47

LEVHA II

1- Çanak p. ; koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışta kahveye doğru renk değişimi, ince kum-bol bitki katkılı, orta pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı. Üyücek 11

2- Çanak p.; pembe (2,5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle içi açık kahve alacalı, orta kum ve bitki katkılı, orta pişirilmiş, dışı hafif açkılı, el yapımı. Üyücek 29

3- Çanak p. ; koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışta kahveye doğru renk değişimi, ince kum-bol bitki katkılı, orta pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı. Karababa 42

4- Çömlek p. ; koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum ve bitki katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, el yapımı. Maltepe AE 5

5- Gövde p. ; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle koyu krem alacalı, orta kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, dışı hafif açkılı, el yapımı. Giriktepe 7.

6- Çanak p.; çap 26 cm., kızıl kahve (5 YR 5/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, el yapımı. Hasikli 22

7- Çanak p. ; çap 28 cm, kızıl kahve (5 YR 5/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle içi gri, orta kum katkılı, kötü pişirilmiş, açkısız, el yapımı. Kızıluşağı 33

8- Çömlek p. ; kiremit (2,5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışı gri-kahve alacalı, kaba kum katkılı, kötü pişirilmiş, dışı ve ağız kenarının içi açkılı, el yapımı. Maltepe VS 2
9- Çömlek p. ; 22 cm, açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışı grimsi, ağız kenarı kahve, ince kum katkılı, kötü pişirilmiş, dış yüzü açkılı, el yapımı. Kilisetepe 21
10- Çömlek p. ; çap 28 cm, kahve (7.5 YR 5/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle gri görünümlü, kaba kum-az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı. Kızıluşağı 27
11- Çömlek p.; çap 24 cm, kızıl kahve (5 YR 4/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışta ve ağız kenarının içinde griye doğru renk değişimi var, orta kum katkılı, kötü pişirilmiş, dışı ağız kenarının içi açkılı, el yapımı. Hasikli 1
12- Gövde p. ; kahve (5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle kremden griye değin renk değişimi var, kaba kum katkılı, orta pişirilmiş, içi hafif açkılı, el yapımı. Kilisetepe 69
13- Gövde p.; koyu kahve (5 YR 4/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Karahöyük 27

LEVHA III
1- Çömlek p.; çap 14 cm, kahve (7.5 YR 5/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle siyaha doğru renk değişimi var ve isli, orta kum ve bitki katkılı, kötü pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı. Kızıluşağı 6
2- Çömlek p. ; çap 18 cm, kahve (5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dış yüzde koyulaşma var, kaba kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, içi açkılı, el yapımı. Kilisetepe 17.
3- Çömlek p. ; koyu kahve (5 YR 4/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum ve bitki katkılı, kötü pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı. Kızıluşağı 25
4- Çömlek p. ; koyu kahve (5 YR 3/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dış yüzde koyulaşma var, orta kum-az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Kızıluşağı 3.
5- Çömlek p. ; çap 12 cm, kahve (5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum ve bol bitki katkılı, kötü pişirilmiş, pişme nedeniyle dışı koyu gri alacalı, açkılı, el yapımı. Üyücek 12
6- Çömlek p. ; kızıl kahve (5 YR 5/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, kaba kum ve bitki katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Hasikli 28
7- Çanak p.; kahve (5 YR 5/6) hamurlu, kiremit (2,5 YR 5/6) astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Nalıhasan 4
8- Çanak p.; koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, içi kiremit (10 R 5/6) dışı hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, içi açkılı, el yapımı. Kilisetep 54
9- Çömlek p. ; çap 24 cm, koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı kahvemsi kiremit (2.5 YR 6/4) astarlı, orta kum ve az bitki katkılı, orta pişirilmiş, dışı hafif açkılı, el yapımı. Maltepe AE 5
10- Çömlek p. ; çap 28 cm, gri (7,5 YR N4/) hamurlu, kızıl kahve (2.5 YR 3/4) astarlı, orta kum ve bol bitki katkılı, kötü pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Hasikli 2
11- Çanak p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, krem (10 YR 8/3) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Kilisetepe 66

12- Çömlek p.; çap 20 cm, devetüyü (7.5 YR 7/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı krem (10 YR 8/3) astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, koyu kiremit (10 R 3/4) boyalı, el yapımı. Maltepe 6

LEVHA IV

1- Çanak p.: çap 11 cm., kahve (5 YR 5/6) hamurlu, içi siyah (7,5 YR N2/) dışı hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Fethiye 7

2- Çanak p.; çap 30 cm., kahve (5 YR 5/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı siyah (2,5 YR N2,5/) astarlı, ince kum ve bitki katkılı, kötü pişirilmiş, içi açkılı, el yapımı. Kilisetepe 22

3- Çanak p.: çap 31 cm., kiremit (2,5 YR 5/6) hamurlu, içi ve ağız kenarının dışı siyah (7,5 YR N2/) dışı hamurunun renginde astarlı, orta kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, içi hafif açkılı, el yapımı. Kilisetepe 63

4- Çanak p.: açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi siyah (7,5 YR N2/) dışı hamurunun renginde astarlı, orta kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Üyücek 8

5- Çanak p.: kahve (5 YR 5/6) hamurlu, içi siyah (7,5 YR N2/) dışı kiremit (10 R 4/6) astarlı, ince kum katkılı, kötü pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Kilisetepe 4

6- Çanak p.; çap 36 cm., açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, içi ve ağız kenarının dışı hamurunun renginde dışı siyah (2,5 YR N2,5/) astarlı, pişme nedeniyle içte griye doğru renk değişimi var ve dışı isli, orta kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, açkısız, el yapımı. *Elle sıvazlanmış*. Kilisetepe 59

7- Çanak p.: çap 34 cm., kahvemsi kızıl (2,5 YR 4/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı siyah (2,5 YR N2,5/) astarlı, orta kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Kızıluşağı 5 (Sevin 1987: res. 5: 1)

8- Çanak p.: siyah (7,5 YR N2/) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışı koyu krem alacalı, ince kum ve bitki katkılı, kötü pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Kilisetepe 25

9- Çanak p.; çap 10 cm., kahve (7,5 YR 5/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı siyah (7,5 YR N2/) astarlı, ince kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. *İçi nemliyken düzeltilmiş*. Kilisetepe 8

10- Çanak p.: kızıl kahve (5 YR 4/4) hamurlu, içi siyah (7,5 YR N2/) dışı hamurunun renginde astarlı, orta kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Kilisetepe 13

11- Çanak p.: açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi ve ağız kenarının dışı hamurunun renginde, dışı siyah (7,5 YR N2/) astarlı, ince kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Kilisetepe 26

12- Çanak p.; kahve (5 YR 5/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı siyah (7,5 YR N2/) astarlı, orta kum ve bitki katkılı, kötü pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Karahöyük 17

13- Çanak p.: kahve (5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle siyah görünümlü, orta kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Kilisetepe 10

LEVHA V

1- Çömlek p.: kahvemsi kızıl (2,5 YR 4/4) hamurlu, içi ve ağız kenarının dışı siyah (2,5 YR N2,5/) astarlı, kaba kum katkılı, kötü pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı. Kızıluşağı 10

2- Çömlek p.: kahve (5 YR 5/6) hamurlu, içi ve ağız kenarının dışı koyu kahvemsi kızıl (2,5 YR 3/2) dışı siyah (7,5 YR N2/) astarlı, orta kum katkılı, kötü pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Fethiye 4
3- Çömlek p.; kiremit (2,5 YR 5/6) hamurlu, içi ve ağız kenarının dışı hamurunun renginde dışı siyah (2,5 YR N2,5/) astarlı, orta kum ve bitki katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Fethiye 33
4- Çömlek p.: çap 24 cm., kahve (5 YR 5/6) hamurlu, içi ve ağız kenarının dışı hamurunun renginde dışı siyah (7,5 YR N2/) astarlı, pişme nedeniyle ağız kenarının dışında krem renk değişikliği var, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Karahöyük 8
5- Çömlek p.; çap 28 cm., kızıl kahve (5 YR 5/4) hamurlu, içi ve ağız kenarının dışı hamurunun renginde dışı siyah (2,5 YR N2,5/) astarlı, pişme nedeniyle içi siyah alacalı, orta kum ve bitki katkılı, orta pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı. Karahöyük 13
6- Çömlek p.: koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı siyah (2,5 YR N2,5/) astarlı, pişme nedeniyle dışı krem alacalı, orta kum ve bitki katkılı, kötü pişirilmiş, içi hafif- dışı açkılı, el yapımı. Höyükköy 1
7- Çömlek p.; çap 34 cm., açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, içi ve ağız kenarının dışı hamurunun renginde dışı siyah (2,5 YR N2,5/) astarlı, orta kum ve bitki katkılı, kötü pişirilmiş, açkısız, el yapımı. Kilisetepe 9

LEVHA VI
1- Çömlek p.; çap 14 cm., oyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, içi ve ağız kenarının üstü hamurunun renginde dışı siyah (7,5 YR N2/) astarlı, kaba kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Karahöyük 15
2- Çömlek p.; çap 18 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi ve ağız kenarının dışı kızıl kahve (5 YR 4/3) dışı siyah (2,5 YR N2,5/) astarlı, ince kum ve az bitki katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Karahöyük 10
3- Çömlek p.; çap 16 cm., kahve (5 YR 5/6) hamurlu, içi ve ağız kenarının dışı hamurunun renginde dışı siyah (7,5 YR N2/) astarlı, orta kum ve bitki katkılı, kötü pişirilmiş, dışı açkılı, içi hafif açkılı, el yapımı. Karahöyük 14
4- Çömlek p.; çap 28 cm., kızıl kahve (5 YR 5/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı siyah (7,5 YR N2/) astarlı, orta kum ve bitki katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Kilisetepe 3
5- Çömlek p.; kahve (5 YR 5/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı siyah (7,5 YR N2/) astarlı, orta kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, dışı ve ağız kenarının içi açkılı, el yapımı. Karahöyük 19
6- Çömlek p.; çap 34 cm., kahve (5 YR 5/6) hamurlu, içi ve ağız kenarının dışı hamurunun renginde dışı siyah (2,5 YR N2,5/) astarlı, orta kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, dışı ve ağız kenarının içi hafif açkılı, el yapımı. Karahöyük 20

LEVHA VII
1- Çömlek p.; çap 12 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı siyah (7,5 YR N2/) astarlı, ince kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Kilisetepe 11
2- Çömlek p.: koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı siyah (7,5 YR N2/) astarlı, orta kum ve az bitki katkılı, orta pişirilmiş, ağız kenarının içi açkılı (dışı soyulmuş), el yapımı. Üyücek 4

3- Çömlek p.: kiremit (2,5 YR 4/8) hamurlu, içi ve ağız kenarının dışı hamurunun renginde dışı siyah (2,5 YR N2,5/) astarlı, pişme nedeniyle ağız kenarının dışı kahve alacalı, orta kum katkılı, kötü pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Üyücek 5
4- Çömlek p.: çap 30 cm., kahvemsi kızıl (2,5 YR 4/4) hamurlu, içi ve ağız kenarının dışı hamurunun renginde dışı siyah (2,5 YR N2,5/) astarlı, kaba kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Üyücek 10
5- Çömlek p.; çap 32 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı siyah (2,5 YR N2,5/) astarlı, orta kum katkılı, kötü pişirilmiş, dışı ve ağız kenarının içi açkılı, el yapımı. Fethiye 6
6- Çömlek p.; çap 34 cm., kiremit (10 R 5/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı siyah (2,5 YR N2,5/) astarlı, kaba kum katkılı, kötü pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Karahöyük 18

LEVHA VIII
1- Çömlek p.; kızıl kahve (5 YR 4/4) hamurlu, içi ve ağız kenarının dışı hamurunun renginde dışı siyah (2,5 YR N2,5/) astarlı, orta kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı. Karahöyük 48
2- Çömlek p.: çap 22 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi kiremit (2,5 YR 5/6) dışı siyah (2,5 YR N2,5/) astarlı, pişme nedeniyle dışı kahve alacalı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı. İsaköy 12
3- Çömlek p.: çap 22 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı siyah (7,5 YR N2/) astarlı, orta kum ve bitki katkılı, kötü pişirilmiş, dışı hafif açkılı, el yapımı. Kilisetepe 15
4- Çömlek p.: çap 34 cm., kiremit (10 R 5/6) hamurlu, içi ve ağız kenarının dışı hamurunun renginde dışı siyah (7,5 YR N2/) astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı. Hasikli 6
5- Çömlek p.; çap 24 cm., devetüyü (7,5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı siyah (N4/) astarlı, pişme nedeniyle dışı krem alacalı, orta kum ve bitki katkılı, kötü pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı. Fethiye 3
6- Çömlek p.; çap 30 cm., kahve (7,5 YR 5/4) hamurlu, içi ve ağız kenarının dışı kahvemsi kiremit (2,5 YR 4/4) dışı siyah (2,5 YR N2,5/) astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Karahöyük 11
7- Çömlek p.: çap 30 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi ve ağız kenarının dışı hamurunun renginde dışı siyah (2,5 YR N2,5/) astarlı, orta kum ve bitki katkılı, kötü pişirilmiş, açkılı, el yapımı. İsaköy 10

LEVHA IX
1- Çömlek p.: açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi ve ağız kenarının dışı hamurunun renginde dışı siyah (7,5 YR N2/) astarlı, orta kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Üyücek 3
2- Çömlek p.; çap 22 cm., kahve (5 YR 5/6) hamurlu, içi ve ağız kenarının dışı hamurunun renginde dışı siyah (7,5 YR N2/) astarlı, pişme nedeniyle ağız kenarında krem renk değişimi var, ince kum ve bitki katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Fethiye 5
3- Çömlek p.; çap 24 cm., kızıl kahve (5 YR 5/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı siyah (7,5 YR N2/) astarlı, pişme nedeniyle içi açık gri alacalı, orta kum ve bitki katkılı, kötü pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Fethiye 8

4- Çömlek p.; kahve (5 YR 5/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı siyah (2,5 YR N2,5/) astarlı, orta kum ve bitki katkılı, kötü pişirilmiş, dışı ve ağız kenarının içi açkılı, el yapımı. Karahöyük 12
5- Çömlek p.: çap 28 cm., kahve (5 YR 5/6) hamurlu, içi kiremit (2,5 YR 4/6) dışı siyah (2,5 YR N2,5/) astarlı, orta kum ve bitki katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Karahöyük 38
6- Çömlek p.: çap 32 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı siyah (7,5 YR N2/) astarlı, orta kum ve bol bitki katkılı, kötü pişirilmiş, dışı hafif açkılı, el yapımı. Üyücek 1
7- Çömlek p.; çap 37 cm., kiremit (2,5 YR 4/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı siyah (2,5 YR N2,5/) astarlı, orta kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Karahöyük 21

LEVHA X
1- Gövde p.: kızıl kahve (5 YR 5/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı siyah (7,5 YR N2/) astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Giriktepe 3
2- Gövde p.; kiremit (2,5 YR 5/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı siyah (7,5 YR N2/) astarlı, orta kum ve bitki katkılı, kötü pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Karahöyük 16
3- Dip p.: çap 3,5 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, kiremit (2,5 YR 4/6) astarlı, pişme nedeniyle içi siyah alacalı ve daha koyu, orta kum ve az bitki katkılı, orta pişirilmiş, içi iyi dışı hafif açkılı, el yapımı. Kilisetepe 20
4- Dip p.: çap 11 cm., kahve (5 YR 5/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı siyah (7,5 YR N2/) astarlı, pişme nedeniyle içi siyah alacalı, orta kum katkılı, kötü pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Karahöyük 9
5- Dip p.: çap 11 cm., kahve (5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle kap siyah görünümlü, kaba kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, açkısız, el yapımı. Hasikli 24
6- Dip p.: çap 15 cm., sarımsı kahve (10 YR 7/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı siyah (7,5 YR N2/) astarlı, kaba kum katkılı, kötü pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Fethiye 1
7- Dip p.; çap 20 cm., açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı siyah (7,5 YR N2/) astarlı, dışı isli, kaba kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Kilisetepe 18
8- Kapak p.: açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, hamur rengi çok az izleniyor, siyah (7,5 YR N2/) astarlı, orta kum katkılı, kötü pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı. Karababa 6

LEVHA XI
1- Çanak p.: siyah (7,5 YR N2/) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Fethiye 10
2- Çanak p.: siyah (2,5 YR N2,5/) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum ve mika katkılı, kötü pişirilmiş, açkısız, el yapımı. Kilisetepe 19
3- Çanak p.: çap 37 cm., siyah (2,5 YR N2,5/) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, dışı açık gri alacalı, orta kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Kızıluşağı 7
4- Çömlek p.: siyah (2,5 YR N2,5/) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum ve bitki katkılı, kötü pişirilmiş, dışı iyi boyun içi hafif açkılı, el yapımı. Fethiye 32

5- Dip p.: çap 3 cm., siyah (2,5 YR N2,5/) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışı açık gri ve kahve alacalı, ince kum ve bitki katkılı, kötü pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Fethiye 9
6- Dip p.: çap 12 cm., siyah (2,5 YR N2,5/) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum ve bitki katkılı, kötü pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Karababa 5

LEVHA XII
1- Çanak p.: kahve (5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum ve az bitki katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Maltepe VS 3
2- Çanak p.: çap 30 cm., koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dış yüzde kahveye doğru renk değişimi var, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı hafif açkılı, el yapımı. Üyücek 13
3- Çömlek p.: kahve (5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, kötü pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Kilisetepe 23
4- Çömlek p.: çap 34 cm., açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Kilisetepe 61
5- Çömlek p.; çap 36 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle açıklı koyulu renk değişikliği var, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Kilisetepe 60
6- Çömlek p.: çap 34 cm., koyu kahve (5 YR 4/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle renkte koyulaşma var, kaba kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Kızıluşağı 2
7- Çömlek p.: çap 26 cm., kiremit (2,5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle içi siyah alacalı, kaba kum ve az bitki katkılı, orta pişirilmiş, dışı hafif açkılı, el yapımı. Hasikli 8
8- Çömlek p.: kahve (5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle içi siyah alacalı, orta kum ve az bitki katkılı, orta pişirilmiş, dışı ve ağız kenarının içi açkılı, el yapımı. Kızıluşağı 11
9- Dip p.: çap 12 cm., kiremit (2,5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle kahveden siyaha değin renk değişimi var, kaba kum katkılı, kötü pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Maltepe VS 4

LEVHA XIII
1- Çanak p.: kahve (5 YR 5/6) hamurlu, kiremit (10 R 3/6) astarlı, pişme nedeniyle dışı koyu gri alacalı, ince kum katkılı, kötü pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Kale I 31
2- Çanak p.: çap 32 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı krem (10 YR 8/3) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Hasikli 18
3- Çömlek p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı krem (10 YR 7/3) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı. Kilisetepe 44
4- Çömlek p.: çap 39 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı krem (10 YR 8/3) astarlı, orta kum ve bitki katkılı, orta pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı. Kilisetepe 62
5- Çömlek p.: gri (2,5 YR N5/) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Kilisetepe 12
6- Çömlek p.: çap 15 cm., koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı ve ağız kenarının içi gri (2,5 YR N4/) astarlı, orta kum ve mika katkılı, kötü pişirilmiş, açkısız, el yapımı. Kilisetepe 6

7- Çömlek p.: çap 14 cm., gri (2,5 YR N5/) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum ve bitki katkılı, kötü pişirilmiş, açkısız, el yapımı. Kilisetepe 1

LEVHA XIV

1- Çanak p.: çap 9 cm., pembe (10 R 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı sarımsı krem (2,5 Y 8/4) astarlı, orta kum ve bitki katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Üyücek 2

2- Çanak p.: açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Fethiye 28

3- Çanak p.: açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı beyazımsı krem (2,5 Y 8/2) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Kilisetepe 53

4- Çanak p.: koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Kilisetepe 70

5- Çanak p.: kahvemsi kiremit (2,5 YR 4/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dış yüzde koyulaşma var, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, çark yapımı. Üyücek 9

6- Çanak p.: çap 11 cm., koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Hasikli 20

7- Çömlek p.: çap 11 cm., beyazımsı krem (5 Y 8/2) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Kilisetepe 71

8- Çanak p.; koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Kilisetepe 48

9- Çömlek p.: açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, içi sarımsı beyaz (2,5 Y 8/2) dışı hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dış yüzde renk değişikliği var, ince kum katkılı, kötü pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Kilisetepe 46

10- Çömlek p.: çap 13 cm., koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı açkılı, çark yapımı. Maltepe AE 7

11- Dip p.: çap 2 cm., yeşil (5 Y 5/2) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, katkısız, iyi pişirilmiş, smoothed, çark yapımı. Kilisetepe 72

12- Çanak p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle griye doğru renk değişimi var, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı, kiremit (2,5 YR 3/6) boya bantlı. Karababa 43

LEVHA XV

1- Çömlek p.; açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı yeşilimsi krem (2,5 Y 8/2) astarlı, ince kum ve az bitki katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, kiremit (2,5 YR 4/4) boya bezemeli. Kilisetepe 32

2- Çömlek p.; çap 12 cm., koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı, kahve (5 YR 5/6) boya bezemeli. Maltepe AE 8

3- Çömlek p.; çap 11 cm., pembe (2,5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı hafif açkılı, el yapımı, kiremit (2,5 YR 4/6) boya bezemeli. Kilisetepe 30

4- Çömlek p.; çap 14 cm., koyu krem (10 YR 8/3) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı hafif açkılı, el yapımı, kiremit (2,5 YR 4/6) boya bezemeli. Kilisetepe 31

5- Çömlek p.; çap 22 cm., açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı ve ağız kenarının içi beyazımsı krem (2,5 Y 8/2) astarlı, orta kum ve bitki katkılı, iyi pişirilmiş, dışı ve ağız kenarının içi açkılı, el yapımı kahvemsi kiremit (2,5 YR 2,5/4) boya bezemeli. Kilisetepe 50
6- Gövde p.; devetüyü (7,5 YR 7/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 7/3) astarlı, ince kum ve az bitki katkılı, iyi pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı, kiremit (2,5 YR 4/4) boya bezemeli. Kilisetepe 29
7- Gövde p.; koyu krem (10 YR 8/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum ve bitki katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, kiremit (10 R 4/4) boya bezemeli. Kale I 2
8- Gövde p.; açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı açık kahvemsi gri (10 YR 7/2) astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı, koyu gri (5 YR 3/1) boya bezemeli. Karahöyük 30
9- Gövde p.; açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dış yüzde griye doğru renk değişimi var, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, el yapımı, kiremit (2,5 YR 4/6) boya bezemeli. Maltepe AE 9
10- Gövde p.; açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, kızıl kahve (5 YR 5/4) boya bezemeli. Fethiye 17
11- Gövde p.; açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı sarımsı krem (2,5 Y 8/4) astarlı, ince kum ve bitki katkılı, iyi pişirilmiş, dışı hafif açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N3/) boya bezemeli. Kilisetepe 33
12- Gövde p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle iç yüzde griye doğru renk değişimi var, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı, kiremit (2,5 YR 5/6) boya bezemeli. Fethiye 15
13- Gövde p.; yeşilimsi gri (5 Y 4/1) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı açık yeşilimsi gri (5 Y 6/1) astarlı, orta kum katkılı, kötü pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (7,5 YR N2/) boya bezemeli. Karahöyük 42

LEVHA XVI
1- Çanak p.; açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, kiremit (2,5 YR 3/6) boya bezemeli. İsaköy 19
2- Çanak p.; koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Karababa 41
3- Çanak p.; çap 35 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, el yapımı, kiremit (2,5 YR 3/6) boya bezemeli. Karababa 39
4- Çanak p.; açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, koyu krem (10 YR 8/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, kiremit (10 R 5/6) boya bezemeli. Kale I 9
5- Çanak p.; açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, koyu krem (10 YR 8/4) astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı, siyah (7,5 YR N2/) boya bezemeli. Karahöyük 4
6- Çanak p.; çap 16 cm., açık pembe (5 YR 7/6) hamurlu, koyu krem (10 YR 8/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, kiremit (2,5 YR 4/6) boya bezemeli. İsaköy 28

7- Çanak p.; çap 26 cm., açık kahve (7,5 YR 7/6) hamurlu, koyu krem (10 YR 8/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, el yapımı, siyah (7,5 YR N2/) boya bezemeli. İsaköy 27
8- Çanak p.; çap 28 cm., kiremit (2,5 YR 5/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı krem (10 YR 8/3) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, koyu kiremit (10 R 4/6) boya bezemeli. Karababa 36
9- Çanak p.; açık kahve (2,5 Y 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Karababa 37
10- Çanak p.; açık krem (5 YR 6/6) hamurlu, beyazımsı krem (2,5 Y 8/2) astarlı,ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, koyu kiremit (7,5 R 3/2) boya bezemeli. Karababa 34
11- Çanak p.; çap 21 cm., açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, beyazımsı krem (2,5 Y 8/2) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (7,5 YR N2/) boya bezemeli. Nalıhasan 10
12- Çanak p.; çap 34 cm., koyu krem (10 YR 8/3) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, kiremit (10 R 3/3) boya bezemeli. Kamikli 2

LEVHA XVII
1- Çömlek p.; devetüyü (7,5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı, kızıl kahve (5 YR 3/4) boya bezemeli. İsaköy 26
2- Çömlek p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, krem (10 YR 8/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Karahöyük 36
3- Çömlek p.; koyu krem (10 YR 8/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (7,5 YR N2/) boya bezemeli. İsaköy 35
4- Çanak p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı krem (10 YR 8/3) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı hafif açkılı, el yapımı, siyahımsı kiremit (10 R 2,5/1) boya bezemeli. İsaköy 38
5- Çömlek p.; çap 22 cm, açık pembe (5 YR 7/4) hamurlu, koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (7,5 YR N2/) boya bezemeli. İsaköy 18
6- Çömlek p.; açık pembe (5 YR 7/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 8/4) astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, el yapımı, kiremit (2,5 YR 4/6) boya bezemeli. Karahöyük 41
7- Çömlek p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı beyazımsı krem (5 Y 8/2) astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Karababa 38
8- Çömlek p.; koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, Dışı hafif açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Karababa 14
9- Çömlek p.; açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı beyazımsı krem (10 YR 8/2) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (7,5 YR N2/) boya bezemeli. İsaköy 20

10- Çömlek p.; açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, kahvemsi kiremit (2,5 YR 4/2) boya bezemeli. İsaköy 34
11- Çömlek p.; çap 13 cm., açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Maltepe VS 5
12- Çömlek p.; çap 14 cm., devetüyü (7,5 YR 7/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 8/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, içi açkılı, el yapımı, morumsu kiremit (5 R 3/3) boya bezemeli. Karababa 40

LEVHA XVIII
1- Çömlek p.; çap 24 cm., açık kahve (7,5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyahımsı kiremit (2,5 YR 2,5/2) boya bezemeli. Karahöyük 6
2- Çömlek p.; çap 24 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı krem (10 YR 8/3) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, kiremit (2,5 YR 3/4) boya bezemeli. Karahöyük 33
3- Çömlek p.; çap 30 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı beyazımsı krem (5 Y 8/2) astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli.
4- Çömlek p.; çap 31 cm., yeşilimsi krem (2,5 Y 7/2) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, el yapımı, siyahımsı kiremit (10 R 3/1) boya bezemeli. Maltepe VS 6
5- Çömlek p.; çap 28 cm., pembe (2,5 YR 6/6) hamurlu, sarımsı krem (2,5 Y 8/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (7,5 YR N2/) boya bezemeli. İsaköy 37
6- Çömlek p.; çap 30 cm., açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışta griye doğru renk değişimi var, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı, kahvemsi kiremit (2,5 YR 3/2) boya bezemeli. İsaköy 36
7- Çömlek p.; çap 32 cm., açık pembe (5 YR 7/6) hamurlu, koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı, morumsu kiremit (10 R 4/3) boya bezemeli. İsaköy 25
8- Çömlek p.; çap 35 cm., kahve (5 YR 5/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı krem (10 YR 8/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, kiremit (2,5 YR 3/4) ve siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Karahöyük 22

LEVHA XIX
1- Çömlek p.; açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, krem (10 YR 8/3) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (7,5 YR N2/) boya bezemeli. Karahöyük 43
2- Çömlek p.; çap 22 cm., krem (10 YR 7/3) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle içte griye doğru renk değişimi var, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Karahöyük 2
3- Çömlek p.; pembemsi krem (7,5 YR 8/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. İsaköy 17

4- Çömlek p.; çap 15 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 8/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyahımsı kiremit (10 R 3/1) boya bezemeli. Karahöyük 37
5- Çömlek p.; pembe (2,5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 8/3) astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı, kiremit (10 R 3/4) boya bezemeli. Hasikli 13
6- Çömlek p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, ince kum ve az mika katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, koyu kiremit (10 R 4/4) boya bezemeli. Hasikli 17
7- Çömlek p.; koyu krem (10 YR 8/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, kiremit (10 R 4/4) boya bezemeli. Maltepe VS 7
8- Çömlek p.; açık pembe (7,5 YR 8/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, kiremit (10 R 5/6) boya bezemeli. Maltepe VS 8
9- Çömlek p.; çap 18 cm., koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, el yapımı, siyahımsı kiremit (10 R 2,5/1) boya bezemeli. Karababa 28
10- Çömlek p.; çap 26 cm., açık kahve (5 YR 6/4) hamurlu, koyu krem (10 YR 8/3) astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, el yapımı, siyahımsı kiremit (5 R 3/1) boya bezemeli. Karababa 33
11- Çömlek p.; çap 28 cm., pembe (2,5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 8/3) astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı, kiremit (10 R ¾) boya bezemeli. Nalıhasan 5
12- Çömlek p.; çap 29 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı beyazımsı krem (2,5 Y 8/2) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Karahöyük 25
13- Çömlek p.; çap 30 cm., açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 8/3) astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı, siyahımsı kiremit (10 R 2,5/1) boya bezemeli. Karababa 24
14- Çömlek p.; çap 34 cm., krem (10 YR 7/3) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle içte griye doğru renk değişimi var, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Nalıhasan 13

LEVHA XX
1- Çömlek p.; çap 11 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, koyu krem (10 YR 8/3) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Fethiye 20
2- Çömlek p.; çap 18 cm., kiremit (2,5 YR 5/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı beyazımsı krem (2,5 Y 8/2) astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Karahöyük 40
3- Çömlek p.; çap 21 cm., açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, morumsu kiremit (10 R 3/2) boya bezemeli. Karahöyük 3
4-- Çömlek p.; çap 22 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı krem (10 YR 8/3) astarlı, pişme nedeniyle içte griye doğru renk değişimi var, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı, kiremit (10 R 3/6) ve morumsu kiremit (10 R 3/2) boya bezemeli. Karahöyük 7

5- Çömlek p.; çap 24 cm., açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, beyazımsı krem (2,5 Y 8/2) astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, el yapımı, koyu gri (5 YR 3/1) boya bezemeli. Karahöyük 45
6- Çömlek p.; çap 18 cm., pembe (5 YR 7/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, kiremit (10 R 5/4) boya bezemeli. Kale I 10
7- Çömlek p.; çap 24 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, koyu krem (10 YR 8/3) astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, siyahımsı kiremit (10 R 3/1) boya bezemeli. Karababa 31
8- Çömlek p.; çap 32 cm., açık pembe (7,5 YR 7/3) hamurlu, koyu krem (10 YR 8/4) astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı ve ağız kenarının içi hafif açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Kızıluşağı 3
9- Çömlek p.; açık pembe (7,5 YR 8/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, el yapımı, siyah (5 YR 2,5/1) boya bezemeli. Karababa 3
10- Çömlek p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 8/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Karahöyük 1
11- Çömlek p.; açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle açık gri alacalı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Rail rim olan Maltepe VS 9
12- Çömlek p.; beyazımsı krem (2,5 Y 8/2) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Karahöyük 46
13- Gövde p.; pembe (7,5 YR 8/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 8/3) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Barsıkkale 3 (Sevin 1987: Res. 2: 1)

LEVHA XXI
1- Gövde p.; açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, krem (10 YR 8/3) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Karahöyük 26
2- Gövde p.; açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı krem (10 YR 8/4) astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, siyahımsı kiremit (10 R 2,5/1) boya bezemeli. Karahöyük 5
3- koyu krem (7,5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı hafif açkılı, el yapımı, koyu kahve (5 YR 3/6) boya bezemeli. Alişarköy 1
4- Gövde p.; açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, krem (10 YR 8/3) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. İsaköy 9
5- Gövde p.; pembe (7,5 YR 8/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı beyazımsı krem (2,5 Y 8/2) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, kiremit (10 R 3/6) boya bezemeli. Kale I 7
6- Gövde p.; açık pembe (5 YR 7/4) hamurlu, açık kahve (7,5 YR 6/6) astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyahımsı kiremit (10 R 3/1) boya bezemeli. Fethiye 12

7- Gövde p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, el yapımı, kiremit (2,5 YR 3/4) ve siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Karahöyük 28
8- Gövde p.; koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (7,5 YR N2/) boya bezemeli. İsaköy 30
9- Gövde p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, kiremit (2,5 YR 3/4) boya bezemeli. Karahöyük 32
10- Gövde p.; açık kahve (7,5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle renkte koyulaşma var, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyahımsı kiremit (5 YR 2,5/2) boya bezemeli. Karahöyük 35
11- Gövde p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, koyu krem (10 YR 8/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Fethiye 18
12- Gövde p.; koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (7,5 YR N2/) boya bezemeli. İsaköy 5
13- Gövde p.; açık pembe (5 YR 7/4) hamurlu, açık kahve (7,5 YR 6/6) astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyahımsı kiremit (10 R 3/1) boya bezemeli. Karahöyük 34
14- Gövde p.; açık pembe (7,5 YR 8/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 8/3) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, kahvemsi kiremit (2,5 YR 3/6) boya bezemeli. Hasikli 3
15- Gövde p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 8/3) astarlı, ince kum katkılı, açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. *İç yüzeyde düzeltme izleri var.* İsaköy 4
16- Gövde p.; açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 8/3) astarlı, ince kum ve mika katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. İsaköy 1
17- Gövde p.; devetüyü (7,5 YR 7&6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı krem (10 YR 7/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, kiremit (10 R 4/6) boya bezemeli. İsaköy 21
18- Gövde p.; açık kahve (7,5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle renkte koyulaşma var, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyahımsı kiremit (5 YR 2,5/2) boya bezemeli. İsaköy 24
19- Gövde p.; açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. İsaköy 33
20- Gövde p.; açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı sarımsı krem (2,5 Y 8/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı, siyahımsı kiremit (10 R 2,5/1) boya bezemeli. İsaköy 22
21- Gövde p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 8/3) astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı, kızıl kahve (2,5 YR 3/2) boya bezemeli. İsaköy 31
22- Gövde p.; açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. İsaköy 8

23- Gövde p.; devetüyü (7,5 YR 7/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı beyazımsı krem (2,5 Y 8/2) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı, kiremit (10 R 3/3) boya bezemeli. Kale I 6
24- Gövde p.; açık pembe (7,5 YR 8/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 8/3) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, kahvemsi kiremit (2,5 YR 3/6) boya bezemeli. İsaköy 16

LEVHA XXII
1- Gövde p.; açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 8/3) astarlı, ince kum ve mika katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Fethiye 14
2- Gövde p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı beyazımsı krem (2,5 Y 8/2) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, kiremit (2,5 YR 3/6) boya bezemeli. Hasikli 10
3- Gövde p.; açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 8/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Kamikli 1
4- Gövde p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 7/3) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (7,5 YR N3/) boya bezemeli. Hasikli 4
5- Gövde p.; devetüyü (7,5 YR 7&6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı krem (10 YR 7/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, kiremit (10 R 4/6) boya bezemeli. Maltepe VS 10
6- Gövde p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 7/3) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (7,5 YR N3/) boya bezemeli. Maltepe VS 11
7- Gövde p.; açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı sarımsı krem (2,5 Y 8/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı, siyahımsı kiremit (10 R 2,5/1) boya bezemeli. İsaköy 32
8- Gövde p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı krem (10 YR 8/3) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Fethiye 11
9- Gövde p.; açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Hasikli 9
10- Gövde p.; açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı, kahvemsi kiremit (2,5 YR 3/4) boya bezemeli. Hasikli 11
11- Gövde p.; açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (7,5 YR N3/) boya bezemeli. İsaköy 3
12- Gövde p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, kiremit (10 R 3/4) boya bezemeli. Karahöyük 44
13- Gövde p.; koyu krem (10 YR 7/3) hamurlu, içi astarsız dışı hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Fethiye 19

14- Gövde p.; koyu krem (7,5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı hafif açkılı, el yapımı, koyu kahve (5 YR 3/6) boya bezemeli. Kamikli 4
15- Gövde p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 7/3) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, siyah (7,5 YR N3/) boya bezemeli. İsaköy 29
16- Gövde p.; açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışı açık gri görünümlü, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı hafif açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. İsaköy 23
17- Gövde p.; açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle koyu krem alacalı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. *İç yüzde düzeltme izleri var*. Fethiye 13
18- Gövde p.; açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı, kiremit (2,5 YR 4/6) boya bezemeli. Hasikli 30
19- Gövde p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 8/3) astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, el yapımı, kızıl kahve (2,5 YR 3/2) boya bezemeli. İsaköy 2
20- Gövde p.; açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışı açık gri görünümlü, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı hafif açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Maltepe VS 12
21- Gövde p.; koyu krem (10 YR 8/3) hamurlu, içi astarsız dışı hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Fethiye 16
22- Gövde p.; devetüyü (7,5 YR 7/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı beyazımsı krem (2,5 Y 8/2) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı, kiremit (10 R 3/3) boya bezemeli. Griktepe 2

LEVHA XXIII
1- Çömlek p.; çap 14 cm., kahve (5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. *İçi nemliyken düzeltilmiş.* Barsıkkale 10
2- Çömlek p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı sarımsı krem (2,5 Y 8/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, morumsu kiremit (10 R 3/4) boya bezemeli. Kale I 13
3- Çömlek p.; pembe (2,5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı pembemsi krem (7,5 YR 7/4) astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, el yapımı, kızıl kahve (5 YR 4/4) boya bezemeli. Kale I 3
4- Çömlek p.; çap 17 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, krem (10 YR 8/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, el yapımı, kızıl kahve (5 YR 4/4) boya bezemeli. Kale I 51
5- Çömlek p.; çap 20 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, krem (10 YR 8/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, el yapımı, kızıl kahve (5 YR 4/4) boya bezemeli. Kale I 2
6- Çömlek p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, krem (10 YR 8/4) astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, morumsu kiremit (10 R 3/4) boya bezemeli. Karababa 29

7- Çömlek p.; çap 12 cm., devetüyü (7,5 YR 7/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı krem (10 YR 8/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, siyah (7,5 YR N2/) ve morumsu kiremit (10 R 3/4) boya bezemeli. Kale I 8
8- Çömlek p.; çap 17 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, krem (10 YR 8/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, el yapımı, kızıl kahve (5 YR 4/4) boya bezemeli. Kale I 17
9- Gövde p.; kahve (5 YR 5/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı krem (10 YR 8/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. *İçte düzeltme izi var*. İsaköy 40
10- Gövde p.; krem (10 YR 8/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, el yapımı, kiremit (10 R 4/6) boya bezemeli. Kale I 21
11- Gövde p.; açık pembe (7,5 YR 8/4) hamurlu, krem (10 YR 8/3) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) ve mor (5 R 3/4) boya bezemeli. *Nemliyken düzeltilmiş*. Barsıkkale 2 (Sevin 1987: Res. 2: 2)
12- Gövde p.; krem (10 YR 8/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, el yapımı, kızıl kahve (5 YR 3/3) boya bezemeli. *Nemliyken düzeltilmiş*. Kale I 5

LEVHA XXIV
1- Gövde p.; açık pembe (7,5 YR 8/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı beyazımsı krem (2,5 Y 8/2) astarlı, ince kum katkılı, açkısız, el yapımı, siyah (2,5 YR N2,5/) boya bezemeli. Kızıluşağı 8 (Sevin 1987: Res. 5: 4)
2- Gövde p.; devetüyü (7,5 YR 7/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı beyazımsı krem (2,5 Y 8/2) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı hafif açkılı, el yapımı, kızıl kahve (2,5 YR 3/4) boya bezemeli. Kale I 27
3- Gövde p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, el yapımı, morumsu kiremit (10 R 3/3) boya bezemeli. Kale I 12
4- Gövde p.; krem (10 YR 8/3) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, el yapımı, koyu kahve (5 YR 4/6) boya bezemeli. *İçte düzeltme izleri var*. Kale I 11
5- Dip p.; çap 5 cm., kahve (5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, el yapımı, kiremit (2,5 YR 4/6) boya bezemeli. İsaköy 15
6- Dip p.; çap 16 cm., devetüyü (7,5 YR 7/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışta kızıla doğru renk değişimi var, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Siyah (7,5 YR N2/) ve kiremit (10 R 4/6) boya bezemeli. *İçi nemliyken düzeltilmiş*. Kale I 36

LEVHA XXV
1- Çömlek p.; çap 19 cm., koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, hafif açkılı, çark yapımı, siyah (7,5 YR N27) boya bezemeli. Kale I 15
2- Çömlek p.; krem (10 YR 8/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı, kiremit (10 R 4/4) boya bezemeli. Kale I 16

3- Çömlek p.; pembe (2,5 YR 6/6) hamurlu, koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı hafif açkılı, çark yapımı, siyah (7,5 YR N2/) boya bezemeli. Kale I 48
4- Çömlek p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, çark yapımı, siyah (7,5 YR N2/) boya bezemeli. Maltepe AE 10
5- Çömlek p.; çap 14 cm., koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, çark yapımı. Karababa 13
6- Çömlek p.; çap 18 cm., devetüyü (7,5 YR 7/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı beyazımsı krem (2,5 Y 8/2) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, çark yapımı, siyah (7,5 YR N2/) boya bezemeli. Kale I 18
7- Çömlek p.; çap 22 cm., devetüyü (7,5 YR 7/6) hamurlu, krem (10 YR 8/4) astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı, kiremit (10 R 4/4) boya bezemeli. Kale I 14
8- Çömlek p.; çap 24 cm., koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı, kiremit (10 R 4/6) boya bezemeli. Kale I 38
9- Çömlek p.; çap 17 cm., devetüyü (7,5 YR 7/6) hamurlu, koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, çark yapımı, kahvemsi kiremit (2,5 YR 2,5/4) boya bezemeli. Kale I 19
10- Çömlek p.; çap 17 cm., koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı hafif açkılı, çark yapımı, siyah (7,5 YR N2/) boya bezemeli. Kale I 20
11- Çömlek p.; çap 18 cm., devetüyü (7,5 YR 7/6) hamurlu, koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı, kiremit (10 R 3/4) boya bezemeli. Kilisetepe 34
12- Çömlek p.; çap 20 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışta kreme doğru renk değişimi var, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, hafif açkılı, çark yapımı, kiremit (10 R 4/6) boya bezemeli. Maltepe AE 11
13- Çömlek p.; çap 22 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, çark yapımı. Kale I 42
14- Çömlek p.; çap 22 cm., devetüyü (7,5 YR 7/6) hamurlu, krem (10 YR 8/4) astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, çark yapımı, kiremit (10 R 4/4) boya bezemeli. Karababa 8
15- Çömlek p.; çap 32 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı krem (10 YR 8/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı hafif açkılı, çark yapımı, siyah (7,5 YR N2/) boya bezemeli. Kilisetepe 45

LEVHA XXVI
1- Çömlek p.; çap 18 cm., pembe (2,5 YR 6/6) hamurlu, krem (10 YR 8/4) astarlı, pişme nedeniyle içte kahveye doğru renk değişimi var, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, çark yapımı, siyah (2,5 YR N2,5 /) boya bezemeli. Kale I 46
2- Çömlek p.; çap 26 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı sarımsı krem (2,5 Y 8/2) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı hafif açkılı, çark yapımı. Kale I 30
3- Dip p.; çap 10 cm., devetüyü (7,5 YR 7/6) hamurlu, koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Karababa 23

4- Dip p.; çap 12 cm, açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Maltepe AE 12
5- Dip p.; çap 10 cm., koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Karababa 16
6- Dip p.; çap 12 cm., kızıl kahve (5 YR 5/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Kamikli 12
7- Dip p.; çap 11 cm., koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı hafif açkılı, çark yapımı. Kale I 33
8- Çömlekçik p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı kiremit (2,5 YR 5/6) astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı ve ağız kenarının içi açkılı, çark yapımı. Maltepe VS 13
9- dip p.; çap 11 cm., devetüyü (7,5 YR 7/6) hamurlu, kiremit (2,5 Y 5/6) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı hafif açkılı, çark yapımı. Maltepe VS 14

LEVHA XXVII
1- Çanak p.; çap 18 cm., gri (2,5 YR N3/) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, kötü pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Karahöyük 39
2- Çanak p.; koyu gri (7,5 YR N3/) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum ve az mika katkılı, kötü pişirilmiş, dışı açkılı, çark yapımı. Yarımtepe 26
3- Çanak p.; siyah (7,5 YR N2/) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, kötü pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Kilisetepe 35
4- Dip p.; çap 5 cm., açık gri (7,5 YR N5) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı siyah (7,5 YR N2/) astarlı, ince kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, dışı açkılı, çark yapımı. Kilisetepe 2
5- Çömlek p.; çap 32 cm., kızıl kahve (5 YR 5/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle kahve-gri alacalı, orta kum katkılı, kötü pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Kale I 28
6- Çömlek p.; çap 30 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle griye doğru renk değişimi var, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, hafif açkılı, çark yapımı. Kilisetepe 49
7- Çömlek p.; Çömlek p.; kahve (5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum ve az bitki katkılı, iyi pişirilmiş, dışı hafif açkılı, çark yapımı. Kilisetepe 28
8- Çömlek p.; açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle içte griye doğru renk değişimi var, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı hafif açkılı, çark yapımı. Maltepe AE 13
9- Çömlek p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, çark yapımı. Yarımtepe 16
10- Çömlek p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, çark yapımı. Yarımtepe 15
11- Çömlek p.; çap 14 cm., kızıl kahve (5 YR 5/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle griye doğru renk değişimi var, ince kum katkılı, kötü pişirilmiş, dışı açkılı, çark yapımı. Fethiye 29
12- Çömlek p.; çap 22 cm., kahve (5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışte grie doğru renk değişimi var, ince kum ve az bitki katkılı, orta pişirilmiş, dışı hafif açkılı, çark yapımı. Maltepe VS 15

LEVHA XXVIII

1- Çömlek p.; çap 20 cm., açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı ve ağız kenarının içi açkılı, çark yapımı, kiremit (2,5 YR 4/6) boya bezemeli. Karahöyük 31

2- Çömlek p.; çap 28 cm., açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı krem (10 YR 8/4) astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, çark yapımı, kahve (5 YR 4/4) boya bezemeli. Karahöyük 24

3- Gövde p.; açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı krem (10 YR 8/3) astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı hafif açkılı, çark yapımı, kiremit (2,5 YR 4/6) boya bezemeli. Üyücek 22

LEVHA XXIX

1- Tabak p.; çap 26 cm., kiremit (2,5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, çark yapımı. Maltepe AE 14

2- Çanak p.; çap 28 cm., pembe (5 YR 7/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışı gri alacalı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, çark yapımı. Maltepe VS 16

3- Çanak p.; çap 32 cm., açık kiremit (2,5 YR 6/8) hamuru, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı hafif açkılı, çark yapımı. Kızıluşağı 21

4- Çanak p.; kiremit (10 R 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışı siyah alacalı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Yarımtepe 22

5- Dip p.; çap 12 cm., kiremit (2,5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle kahveye doğru renk değişimi var, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, hafif açkılı, çark yapımı. Fethiye 24

6- Tabak p.; devetüyü (7,5 YR 7/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Kale I 62

7- Tabak p.; devetüyü (7,5 YR 7/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışta kremden griye değin renk değişimi var, ince kum ve bitki katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Üyücek 25

8- Çanak p.; çap 26 cm., devetüyü (7,5 YR 7/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Nalıhasan 12

9- Çanak p.; çap 24 cm., devetüyü (7,5 YR 7/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle kızıl-gri alacalı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı hafif açkılı, çark yapımı. Yarımtepe 6

10- Çömlek p.; çap 28 cm., devetüyü (7,5 YR 7/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Kale I 61

LEVHA XXX

1- Tabak p.; devetüyü (7,5 YR 7/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Yarımtepe 23

2- Çanak p.; koyu krem (10YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı açkılı, çark yapımı. Kale I 37

3- Çanak p.; çap 30 cm., krem (10 YR 8/3) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Üyücek 15

4- Çanak p.; çap 19 cm., koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Maltepe VS 17

5- Çanak p.; krem (10 YR 8/3) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle açık kahve alacalı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Barsıkkale 6
6- Çanak p.; krem (10 YR 8/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışı açık kahve alacalı, ince kum ve az bitki katkılı, orta pişirilmiş, dışı hafif açkılı, çark yapımı. Maltepe AE 15
7- Testi p.; çap 10 cm., pembemsi krem (7, YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Maltepe AE 16
8- Çömlek p.; çap 23 cm., koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışı açık kahve alacalı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Fethiye 21
9- Gövde p.; koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Maltepe AE 17
10- Kulp p.; koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, el yapımı. Üyücek 23
11- Kulp p.; krem (10 YR 8/3) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Yarımtepe 25

LEVHA XXXI
1- Tabak p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, krem (10 YR 8/4) astarlı, pişme nedeniyle dışı kahve alacalı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Maltepe VS 18
2- Tabak p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı krem (10 YR 8/3) astarlı, ince kum ve az mika katkılı, iyi pişirilmiş, dışı hafif açkılı, çark yapımı. Kilisetepe 42
3- Çanak p.; çap 26 cm., pembe (2,5 YR 6/6) hamurlu, krem (10 YR 8/4) astarlı, pişme nedeniyle dışta koyulaşma var, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Maltepe AE 18
4- Çanak p.; çap 40 cm., kiremit (2,5 YR 5/6) hamurlu, koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, pişme nedeniyle dışta griye doğru renk değişimi var, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Yarımtepe 27
5- Çanak p.; çap 28 cm., devetüyü (7,5 YR 7/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı yeşilimsi krem (2,5 Y 8/2) astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Kilisetepe 43
6- Çanak p.; çap 32 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı krem (10 YR 8/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Kızıluşağı 1 (Sevin 1987: Res. 5: 6)
7- Çanak p.; çap 34 cm., kahve (5 YR 5/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı krem (10 YR 8/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Maltepe VS 19
8- Testi p.; kızıl kahve (5 YR 5/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı ve ağız kenarının içi yeşilimsi krem (2,5 Y 7/2) astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı hafif açkılı, çark yapımı. Yarımtepe 8
9- Çömlek p.; çap 28 cm., kahve (5 YR 5/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı krem (10 YR 8/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Kilisetepe 68

LEVHA XXXII

1- Dip p.; pembe (2,5 YR 6/6) hamurlu, koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, çark yapımı. Hasikli 23

2- Dip p.; çap 10 cm., kiremit (2,5 YR 5/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, pişme nedeniyle dışta koyulaşma var, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı hafif açkılı, çark yapımı. Fethiye 23

3- Kulp p.; devetüyü (7,5 YR 7/6) hamurlu, krem (10 YR 8/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, el yapımı. Maltepe VS 20

4- Kulp p.; kızıl kahve (5 YR 5/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, çark yapımı. Yarımtepe 14

5- Kapak p.; çap 18 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, krem (10 YR 8/3) astarlı, ince kum ve az bitki katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, çark yapımı. Hasikli 21

6- Kaide p.; çap 2,5 cm., koyu kem (10 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Yarımtepe 18

LEVHA XXXIII

1- Tepsi p.; çap 22 cm., kahve (5 YR 5/6) hamurlu, morumsu kiremit (10 R ¾) astarlı, ince kum ve bitki katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Barsıkkale 5 (Sevin 1987: Res. 2: 3)

2- Çanak p.; açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, koyu kiremit (10 R 3/6) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, çark yapımı. Kale I 29

3- Çanak p.; çap 25 cm., kahve (5 YR 5/6) hamurlu, kiremit (10 R 4/4) astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Fethiye 22

4- Çanak p.; çap 28 cm., krem (10 YR 8/4) hamurlu, ağız kenarının içi kiremit (10 R 5/6) içi ve dışı hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Maltepe VS 21

5- Çanak p.; çap 24 cm., koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, içi kızıl kiremit (5 YR 5/4) dışı hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Maltepe VS 22

6- Çanak p.; çap 28 cm., kahve (5 YR 5/6) hamurlu, kiremit (2,5 YR 5/4) astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, hafif açkılı, çark yapımı. Kale I 32

7- Çanak p.; çap 32 cm., kahve (5 YR 5/6) hamurlu, kiremit (10 R 4/4) astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Maltepe AE 19

8- Çanak p.; çap 30m., kahve (5 YR 5/6) hamurlu, morumsu kiremit (10 R 3/4) astarlı, ince kum ve bitki katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Maltepe AE 20

9- Çömlek p.; çap 28 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi kiremit (2,5 YR 4/6) dışı hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Kızıluşağı 29

10- Kulp p.; kiremit (2,5 YR 5/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu kiremit (10 R 4/8) astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Maltepe VS 23

11- Kulp p.; kahve (5 YR 5/6) hamurlu, altı hamurunun renginde dışı kiremit (10 R 4/8) astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı açkılı, el yapımı. Fethiye 25

LEVHA XXXIV

1- Çanak p.; pembe (2,5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Maltepe VS 24

2- Çanak p.; çap 14 cm., kızıl kahve (5 YR 5/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle krem-kahve alacalı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Kızıluşağı 13
3- Çanak p.; çap 32 cm., kahvemsi kiremit (2,5 YR 5/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Kızıluşağı 4, (Sevin 1987: Res. 6: 3)
4- Çanak p.; kızıl kahve (5 YR 5/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışı gri alacalı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, hafif açkılı, çark yapımı. Üyücek 6
5- Çanak p.; çap 22 cm., kiremit (10 R 4/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle siyah alacalı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Kızıluşağı 22 (Sevin 1987: Res. 5: 5)
6- Çanak p.; çap 26 cm., kızıl kahve (5 YR 5/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışta koyulaşma var, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Maltepe VS 25
7- Çanak p.; çap 36 cm., açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Kızıluşağı 36
8- Çanak p.; çap 22 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Yarımtepe 9
9- Testi p.; çap 12 cm., kahvemsi kiremit (2,5 YR 5/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle kahve-gri alacalı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, çark yapımı. Kızıluşağı 23
10- Çömlek p.; çap 32 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışı siyah alacalı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı ve ağız kenarının içi açkılı, çark yapımı. Kızıluşağı 32
11- Çömlek p.; çap 27 cm, kahvemsi kiremit (2,5 YR 5/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, kaba kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, çark yapımı. Yarımtepe 7

LEVHA XXXV
1- Çömlek p.; kiremit (2,5 YR 4/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışı siyah alacalı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Nalıhasan 19
2- Çömlek p.; kahvemsi kiremit (2,5 YR 5/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışı kahve-gri alacalı, kaba kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Kale I 45
3- Çömlek p.; kiremit (2,5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Maltepe VS 26
4- Çömlek p.; kızıl kahve (5 YR 5/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle renkte koyulaşma var ve ağız kenarı gri alacalı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Giriktepe 5
5- Çömlek p.; çap 13 cm., açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle gri alacalı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı hafif açkılı, çark yapımı. Kale I 40
6- Çömlek p.; çap 14 cm., kiremit (2,5 YR 4/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışı siyah alacalı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Meydancık Kale 2

7- Çömlek p.; çap 24 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, pişme nedeniyle devetüyünden kahveye değin renk değişimi var, hamurunun renginde astarlı, orta kum ve bitki katkılı, kötü pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Barsıkkale 7
8- Çömlek p.; çap 22 cm., kahve (5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle gri alacalı, orta kum katkılı, kötü pişirilmiş, dışı açkılı, çark yapımı. Kızıluşağı 20
9- Çömlek p.; çap 22 cm., kahvemsi kiremit (2,5 YR 5/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, kaba kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Kale I 35
10- Çömlek p.; kızıl kahve (5 YR 5/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle siyaha doğru renk değişimi var, orta kum katkılı, kötü pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Üyücek 27
11- Çömlek p.; kiremit (2,5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle krem-kahve alacalı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, hafif açkılı, çark yapımı. Maltepe VS 27
12- Çömlek p.; kahve (5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Karababa 25
13- Çömlek p.; kiremit (2,5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışı gri alacalı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Nalıhasan 17
14- Çömlek p.; kiremit (2,5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Nalıhasan 18
15- Çömlek p.; çap 26 cm., açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum ve az bitki katkılı, kötü pişirilmiş, dışı açkılı, çark yapımı. Hasikli 7
16- Çömlek p.; çap 38 cm., kiremit (2,5 YR 4/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Karahöyük 29

LEVHA XXXVI
1- Çömlek p.; kiremit (2,5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışı gri görünümlü, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı hafif açkılı, çark yapımı. Kale I 41
2- Çömlek p.; pembe (2,5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, hafif açkılı, çark yapımı. Kızıluşağı 28
3- Çömlek p.; açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle içi gri alacalı, orta kum ve az bitki katkılı, orta pişirilmiş, hafif açkılı, çark yapımı. Kızıluşağı 34
4- Çömlek p.; açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışı siyah alacalı, orta kum katkılı, kötü pişirilmiş, hafif açkılı, çark yapımı. Meydancık Kale 4
5- Çömlek p.; çap 12 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle içte griye doğru renk değişimi var, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Kilisetepe 14
6- Çömlek p.; çap 16 cm., kahve (5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Yarımtepe 12
7- Çömlek p.; çap 28 cm., kahvemsi kiremit (2,5 YR 5/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle içi gri alacalı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Kızıluşağı 35
8- Çömlek p.; çap 36 cm., kahve (5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Yarımtepe 28

9- Çömlek p.; çap 30 cm., kızıl kahve (5 YR 5/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Üyücek 20

LEVHA XXXVII

1- Gövde p.; kızıl kahve (5 YR 5/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışı gri alacalı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, çark yapımı. Nalıhasan 20

2- Gövde p.; açık pembe (5 YR 7/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle içi gri alacalı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, hafif açkılı, çark yapımı. Barsıkkale 12

3- Gövde p.; kahve (5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, kaba kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Hasikli 27

4- Gövde p.; kızıl kahve (5 YR 5/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışı siyah alacalı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Hasikli 26

5- Gövde p.; kiremit (2,5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle içte kahveye doğru renk değişimi var, dışı siyah alacalı, orta kum katkılı, kötü pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Kızıluşağı 17

6- Gövde p.; kahve (5 YR 6/8) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışı gri, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Maltepe VS 28

LEVHA XXXVIII

1- Dip p.; çap 8 cm., açık pembe (7,5 YR 7/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı hafif açkılı, çark yapımı. Kamikli 11

2- Dip p.; çap 9 cm., kiremit (2,5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle dışta koyulaşma var, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, çark yapımı. Kızıluşağı 30

3- Dip p.; çap 9 cm., kızıl kahve (5 YR 5/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle siyaha doğru renk değişimi var, kaba kum katkılı, kötü pişirilmiş, dışı açkılı, çark yapımı. Meydancık Kale 3

4- Dip p.; çap 11 cm., kahve (5 YR 5/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle kızıl-gri alacalı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, çark yapımı. Kamikli 10

5- Dip p.; çap 16 cm., kızıl kahve (2,5 YR 4/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle içi gri, dışı siyah alacalı, kaba kum katkılı, kötü pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Karababa 18

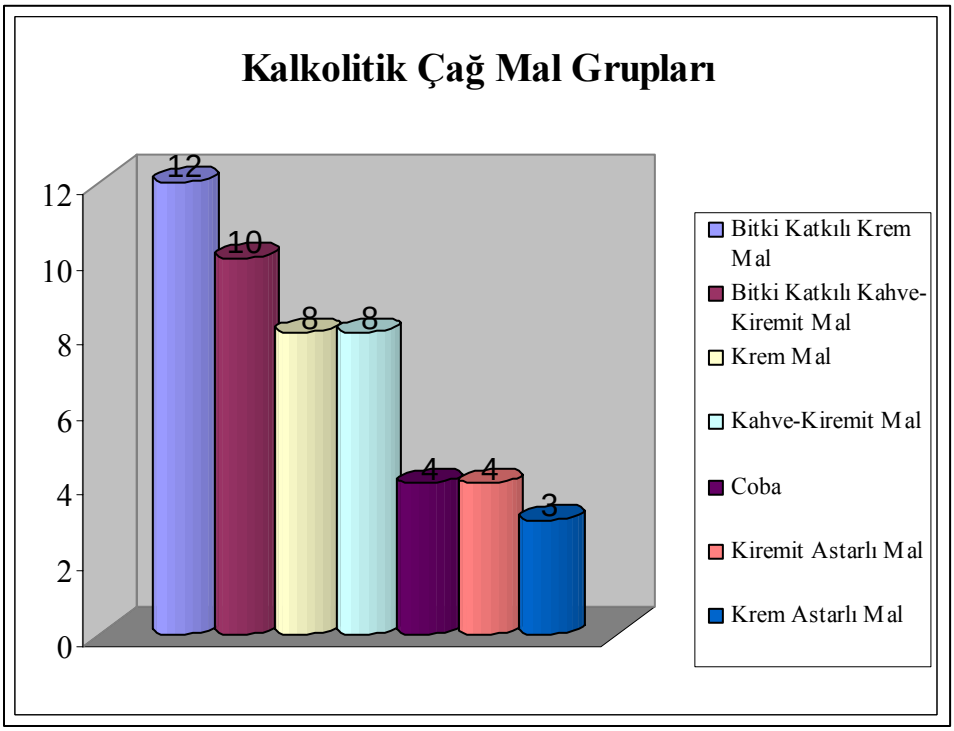
6- Dip p.; çap 16 cm., kiremit (2,5 YR 4/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle içte siyaha doğru renk değişimi var, orta kum katkılı, kötü pişirilmiş, dışı açkılı, çark yapımı. Karahöyük 23

7- Çanak p.; çap 22 cm., devetüyü (7,5 YR 7/6) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı, koyu kahve (5 YR 4/4) boya bezemeli. Kale III 34, (Sevin 1986: Res. 6: 2)

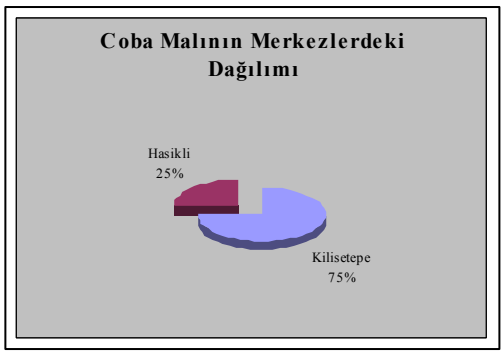
8- Gövde p.; kiremit (2,5 YR 5/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı açkılı, çark yapımı, koyu kiremit (10 R 3/4) boya bezemeli. Fethiye 27

9- Gövde p.; açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı hafif açkılı, çark yapımı, koyu kahve (5 YR 3/3) boya bezemeli. Kale I 4
10- Gövde p.; kiremit (2,5 YR 5/6) hamurlu, açık kahve (7,5 YR 6/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı açkılı, çark yapımı, koyu kiremit (10 R 3/4) boya bezemeli. Giriktepe 8
11- Çanak p.; çap 18 cm., koyu gri (7,5 YR N3/) hamurlu, hamurunun renginde astarlı, pişme nedeniyle ağız kenarı kahve alacalı, ince kum katkılı, kötü pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Üyücek 16

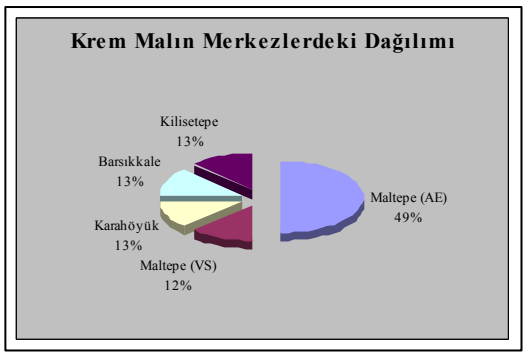
LEVHA XXXIX
1- Çanak p.; çap 24 cm., açık pembe (5 YR 7/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı krem (10 YR 8/4) astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, hafif açkılı, çark yapımı. Kızıluşağı 15
2- Çömlek p.; çap 26 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, orta kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkısız, çark yapımı. Karababa 27
3- Çömlek p.; çap 36 cm., açık kahve (5 YR 6/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı krem (10 YR 8/4) astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, çark yapımı. Karababa 35
4- Çömlek p.; çap 28 cm., açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı hafif açkılı, çark yapımı. Maltepe AE 21
5- Çömlek p.; çap , devetüyü (7,5 YR 7/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu krem (10 YR 7/4) astarlı, ince kum katkılı, iyi pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Kale III 35 (Sevin 1986: Res. 6: 1)
6- Testi p.; çap 12 cm., koyu krem (10 YR 7/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı kiremit (2,5 YR 4/6) astarlı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Maltepe VS 29
7- Çömlek p.; açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, kiremit (10 R 4/6) astarlı, pişme nedeniyle içi kahve görünümlü, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Üyücek 21
8- Çömlek p.; çap 20 cm., açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, kiremit (2,5 YR 3/4) astarlı, pişme nedeniyle içi kahve, dışı siyah alacalı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, açkılı, çark yapımı. Hasikli 25
9- Gövde p.; kahve (5 YR 5/6) hamurlu, kiremit (2,5 YR 3/6) astarlı, ince kum katkılı, orta pişirilmiş, hafif açkılı, çark yapımı. Kızıluşağı 18
10- Gövde p.; kahve (5 YR 5/6) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı koyu kiremit (10 R 3/4) astarlı, kaba kum katkılı, iyi pişirilmiş, dışı hafif açkılı, çark yapımı. Kale I 47
11- Dip p.; çap 12 cm., açık kahve (7,5 YR 6/4) hamurlu, içi hamurunun renginde dışı kiremit (2,5 YR 3/4) astarlı, pişme nedeniyle içi siyah alacalı, orta kum katkılı, orta pişirilmiş, dışı açkılı, çark yapımı. Hasikli 29

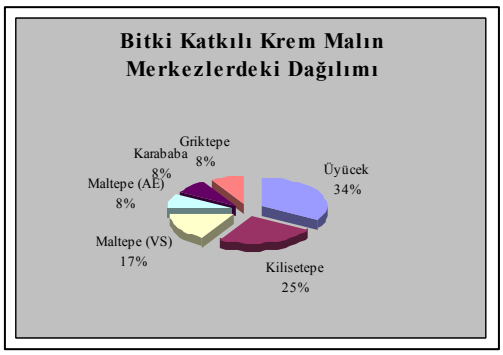
Grafik 1

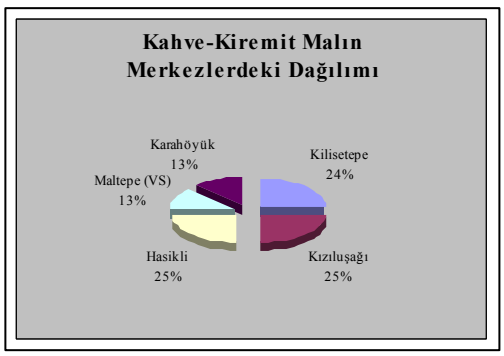
Grafik 2

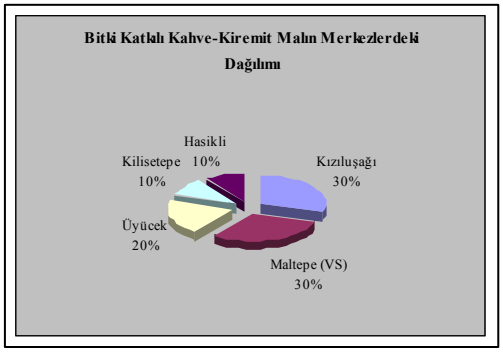
Grafik 3

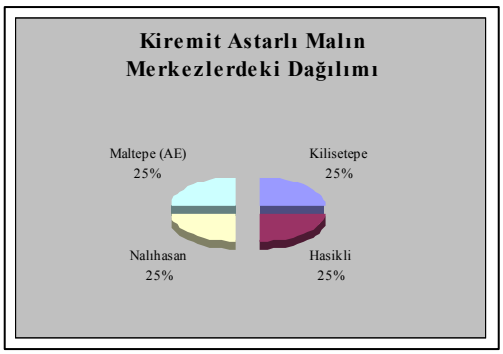
Grafik 4

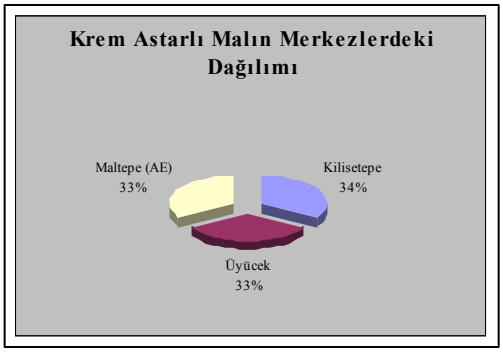
Grafik 5

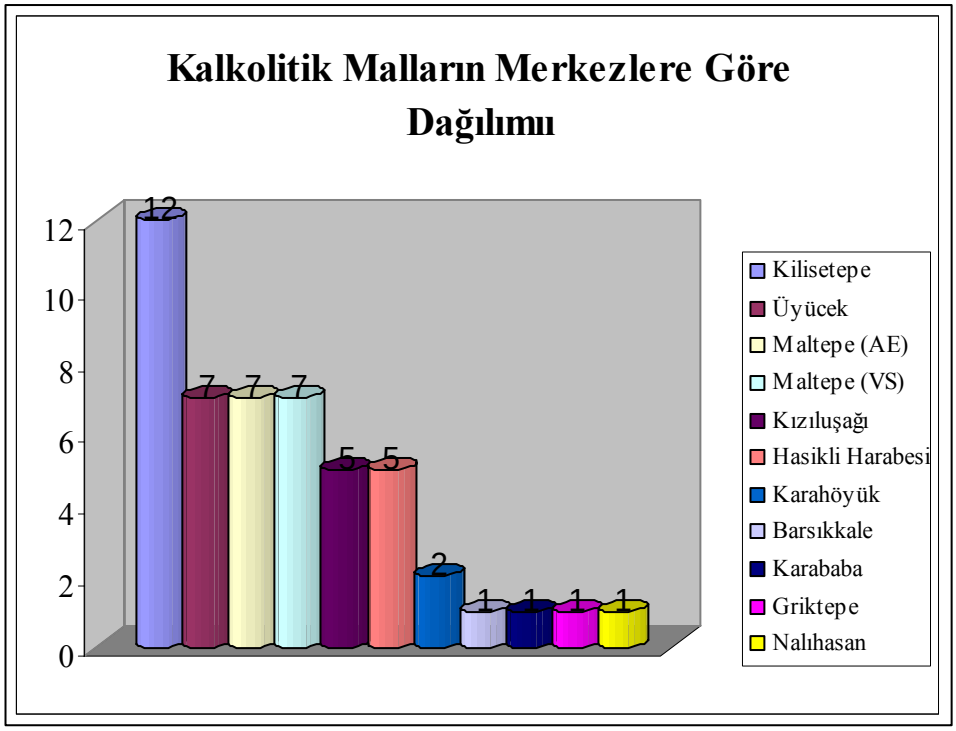
Grafik 6

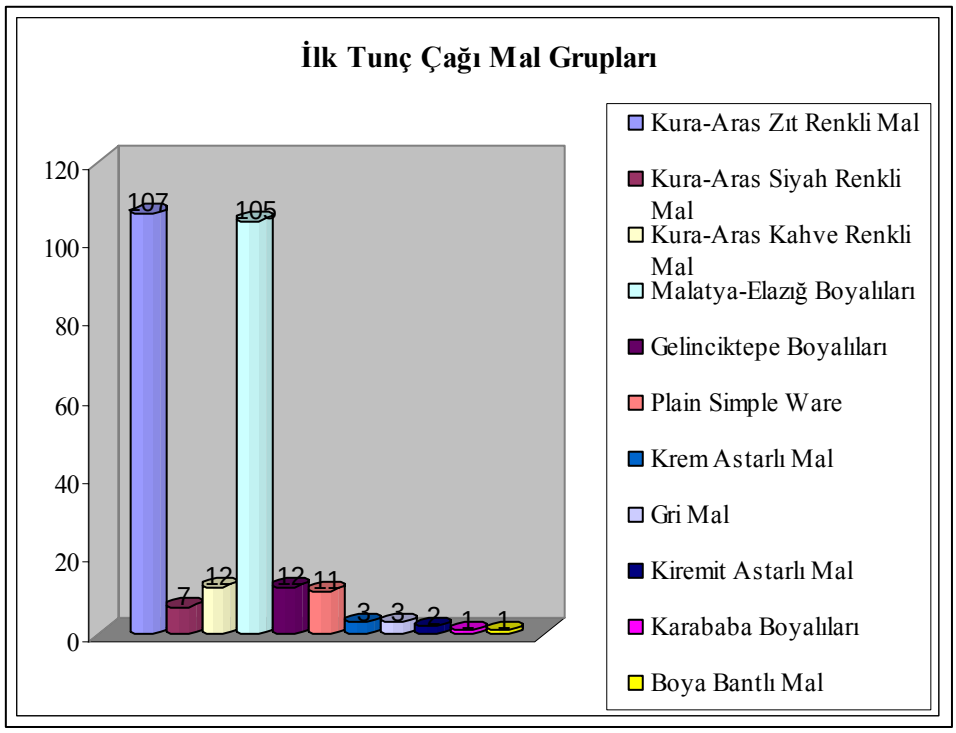
Grafik 7

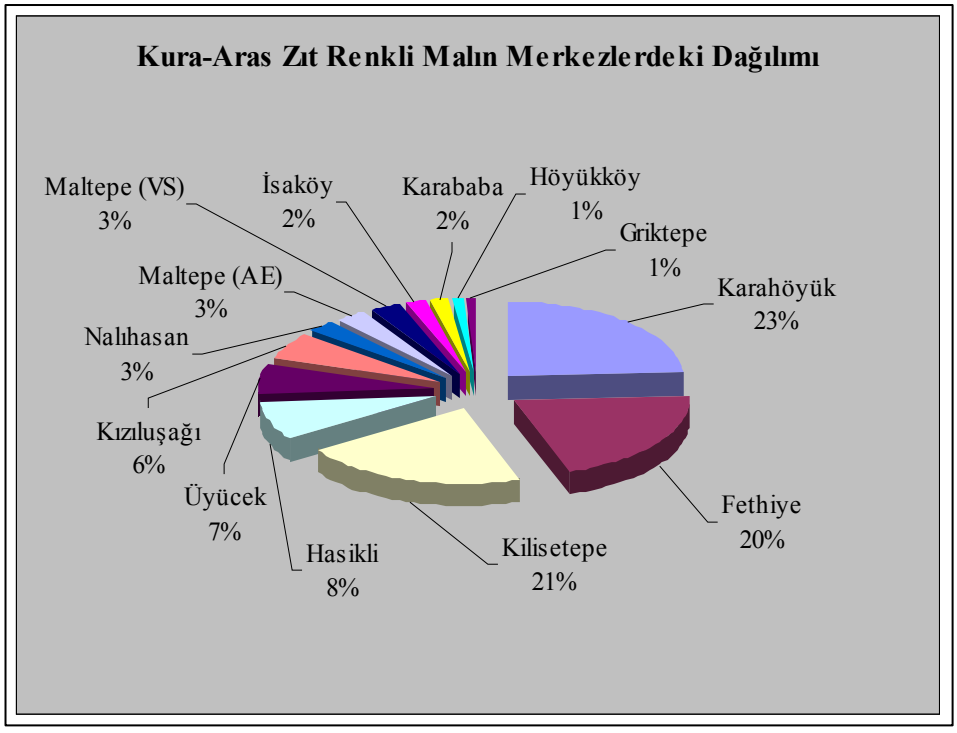
Grafik 8

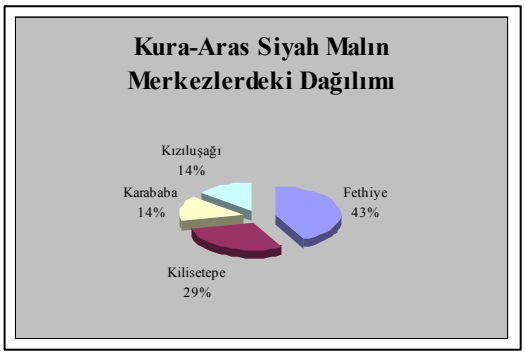
Grafik 9

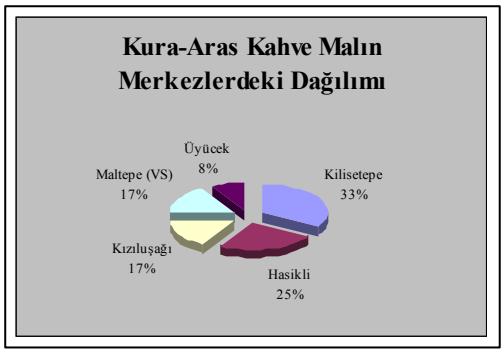
Grafik 10

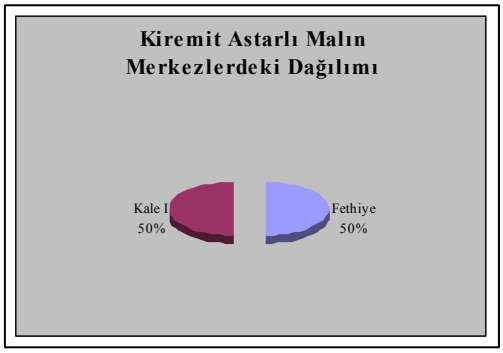
Grafik 11

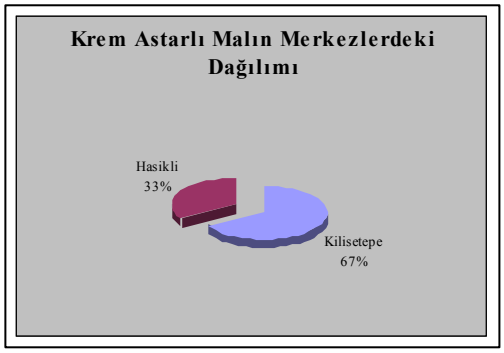
Grafik 12

Grafik 13

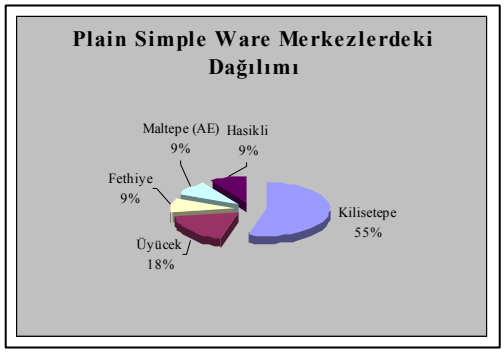
Grafik 14

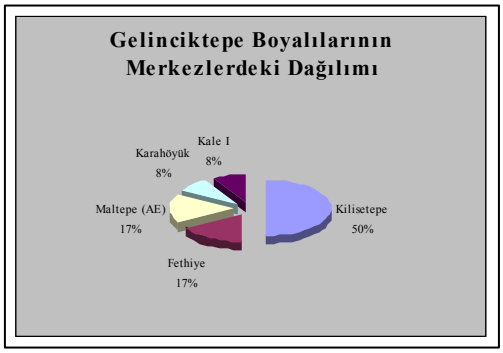
Grafik 15

Grafik 16

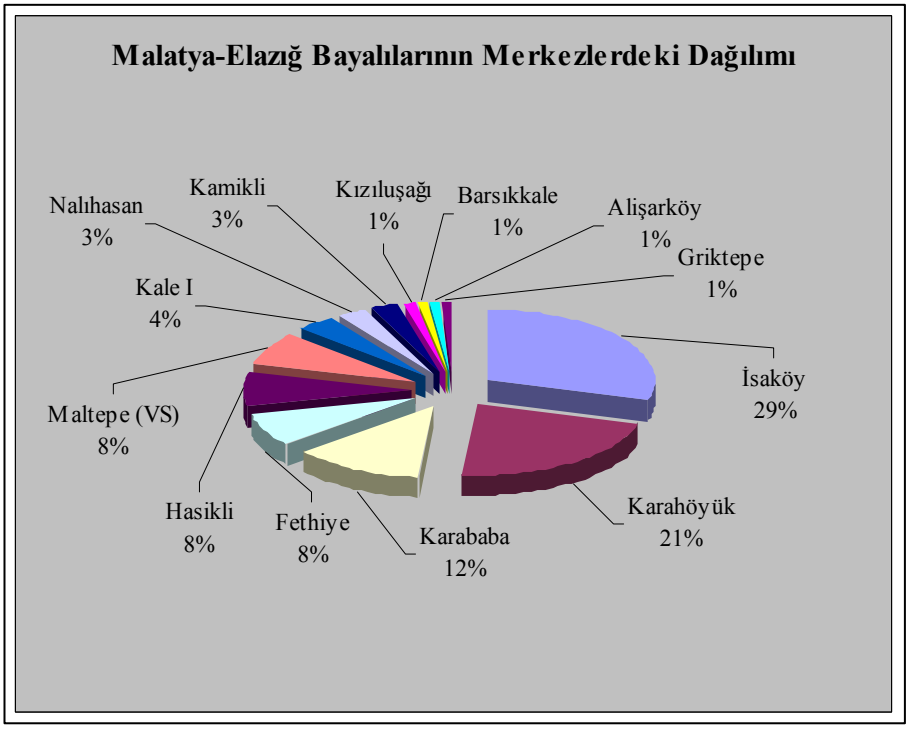
Grafik 17

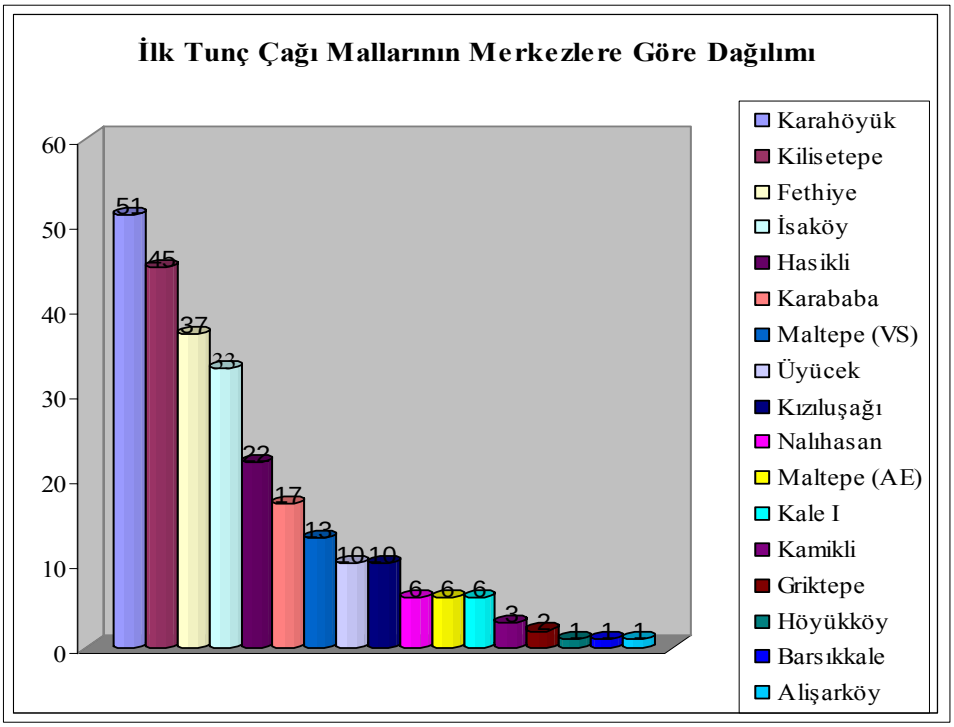
Grafik 18

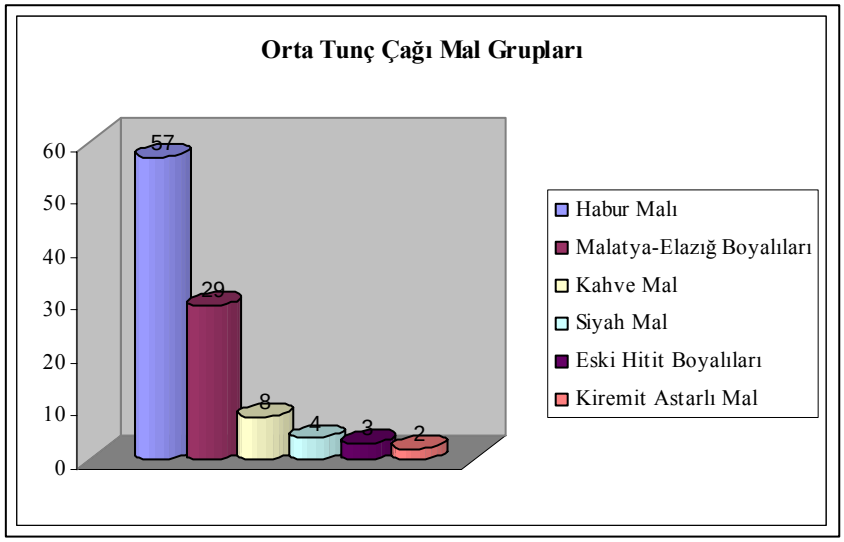
Grafik 19

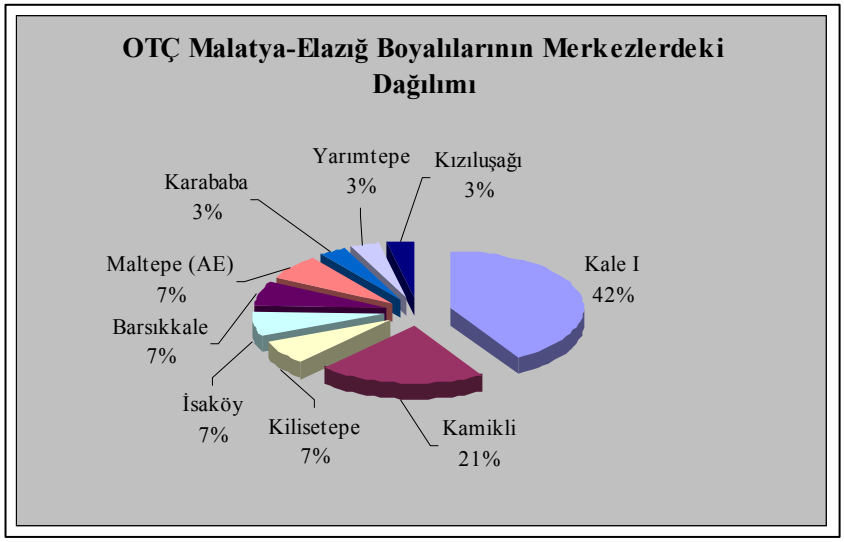
Grafik 20

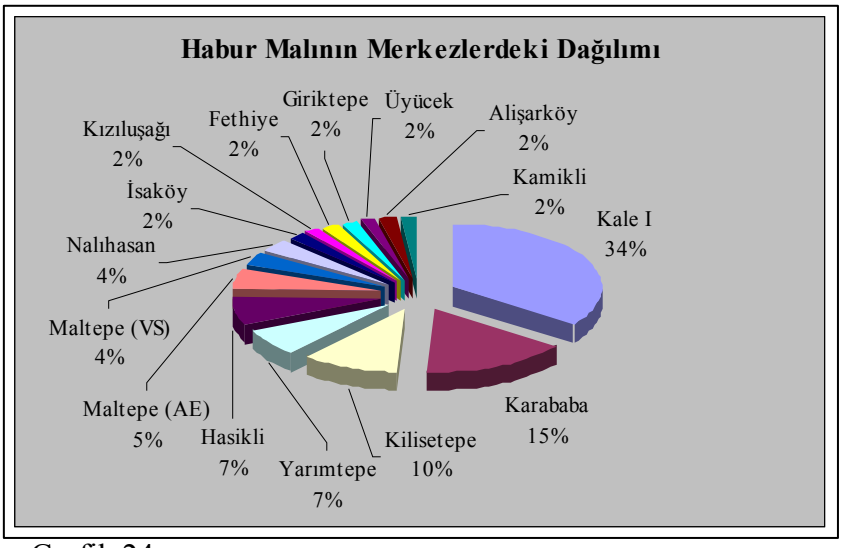
Grafik 21

Grafik 22

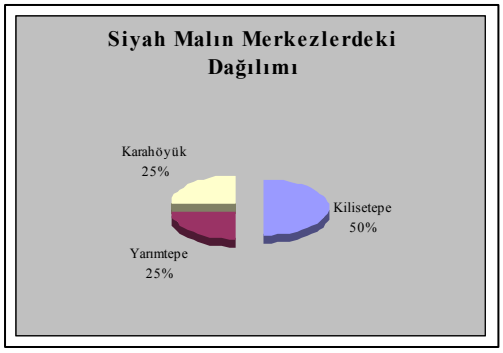
Grafik 23

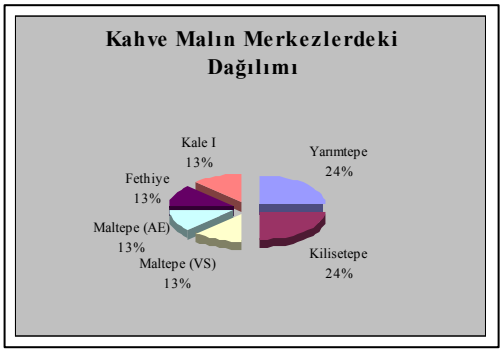
Grafik 24

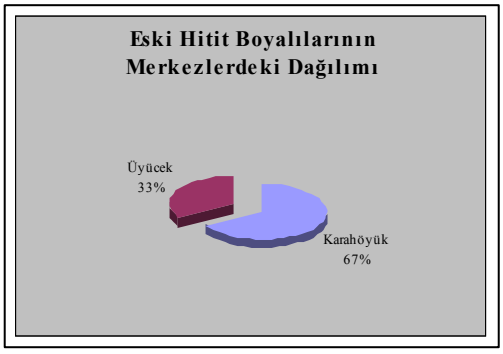
Grafik 25

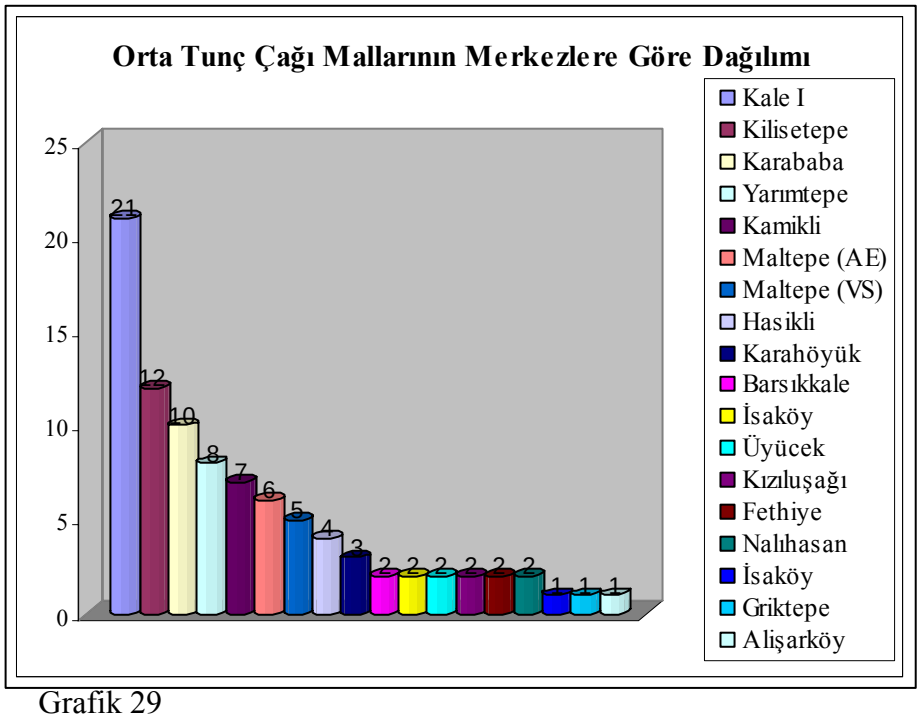
Grafik 26

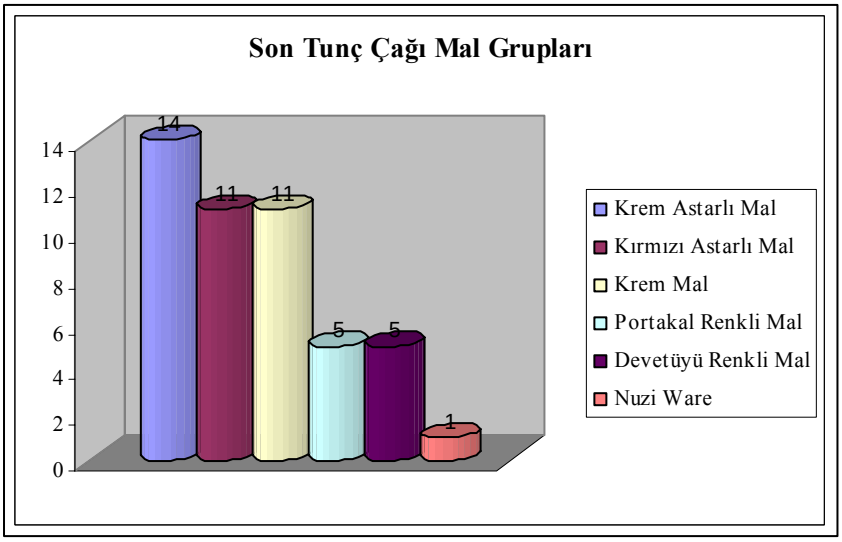
Grafik 27

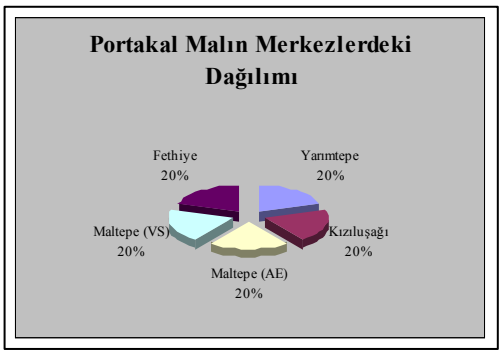
Grafik 28

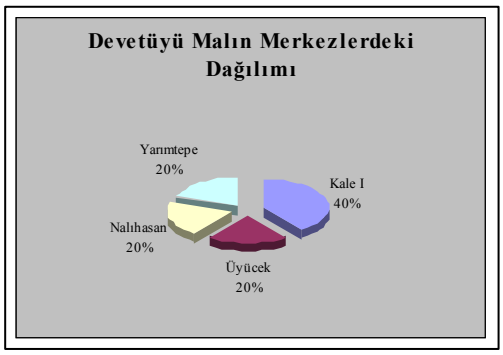
Grafik 29

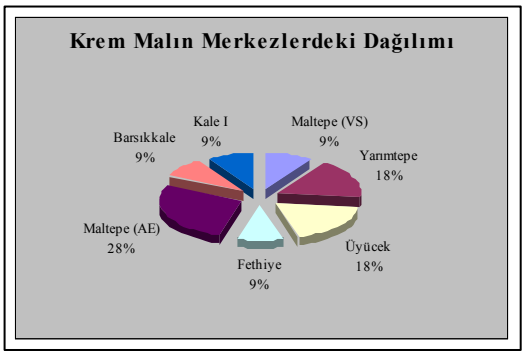
Grafik 30

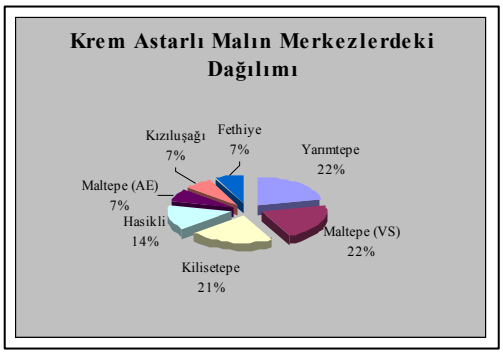
Grafik 31

Grafik 32

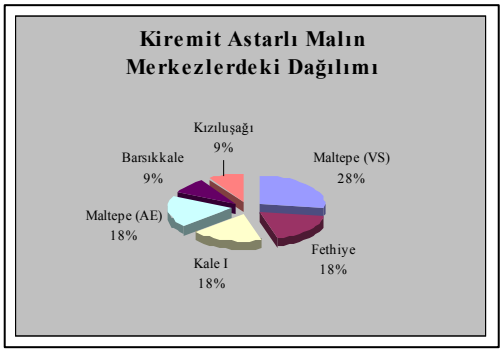
Grafik 33

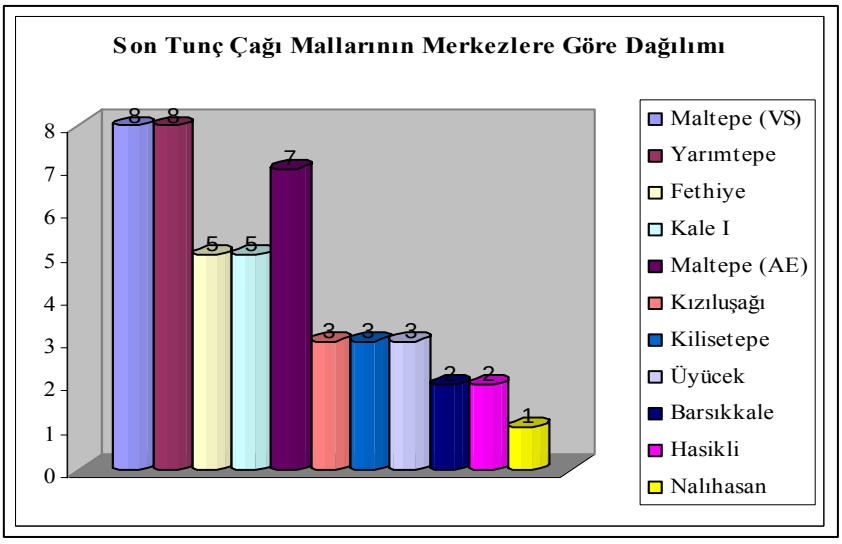
Grafik 34

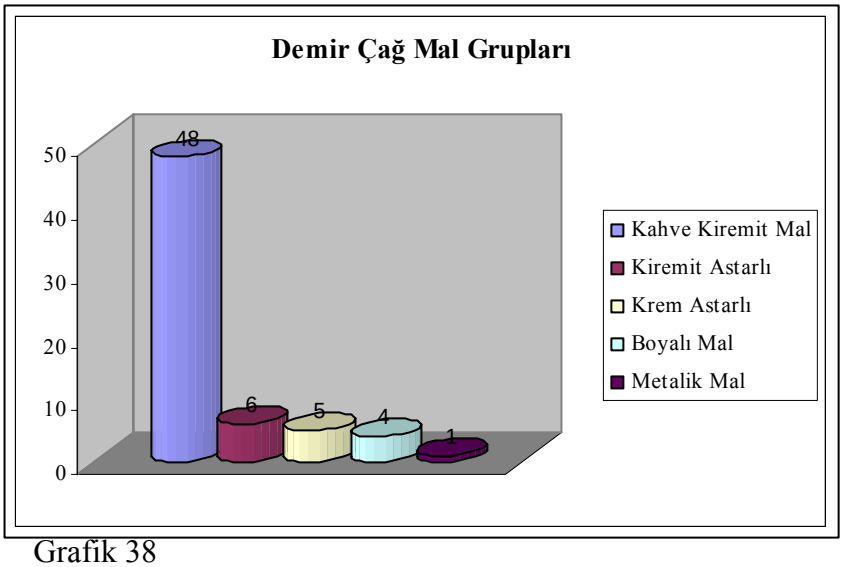
Grafik 35

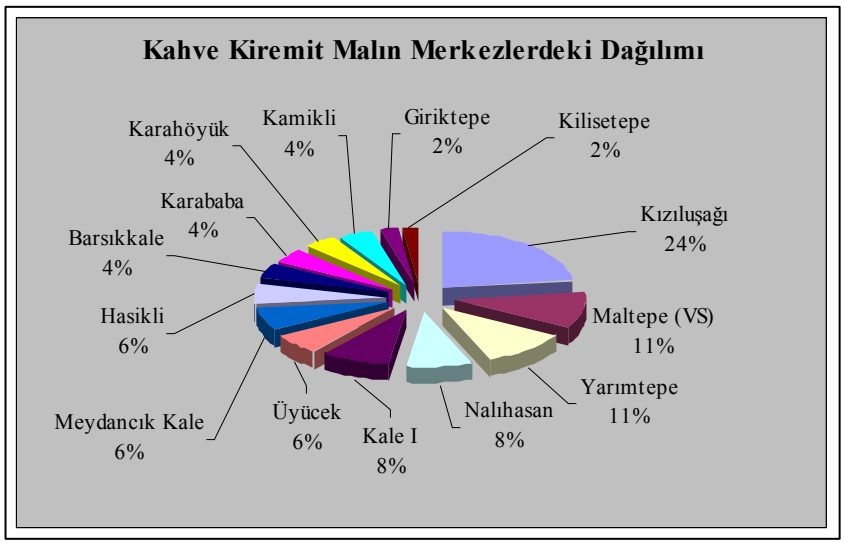
Grafik 36

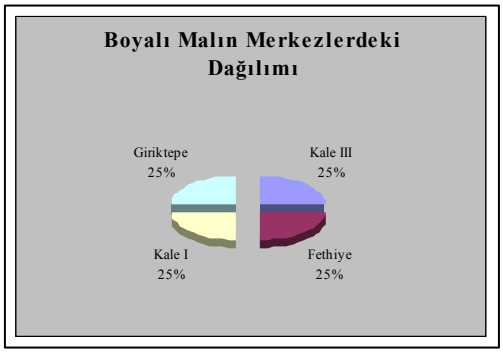
Grafik 37

Grafik 38

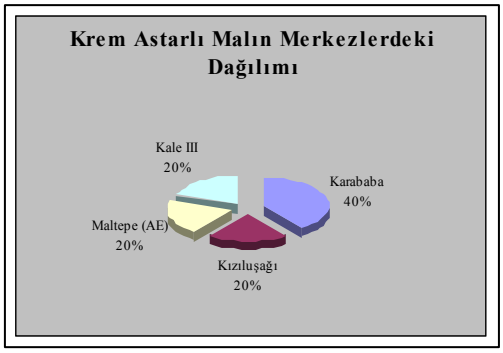
Grafik 39

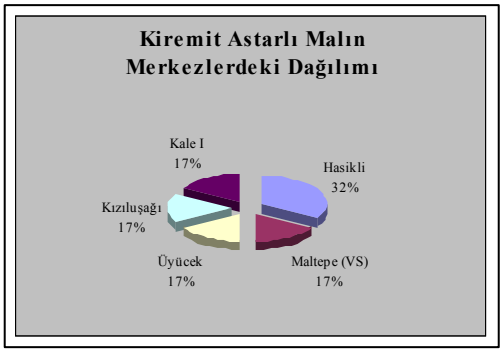
Grafik 40

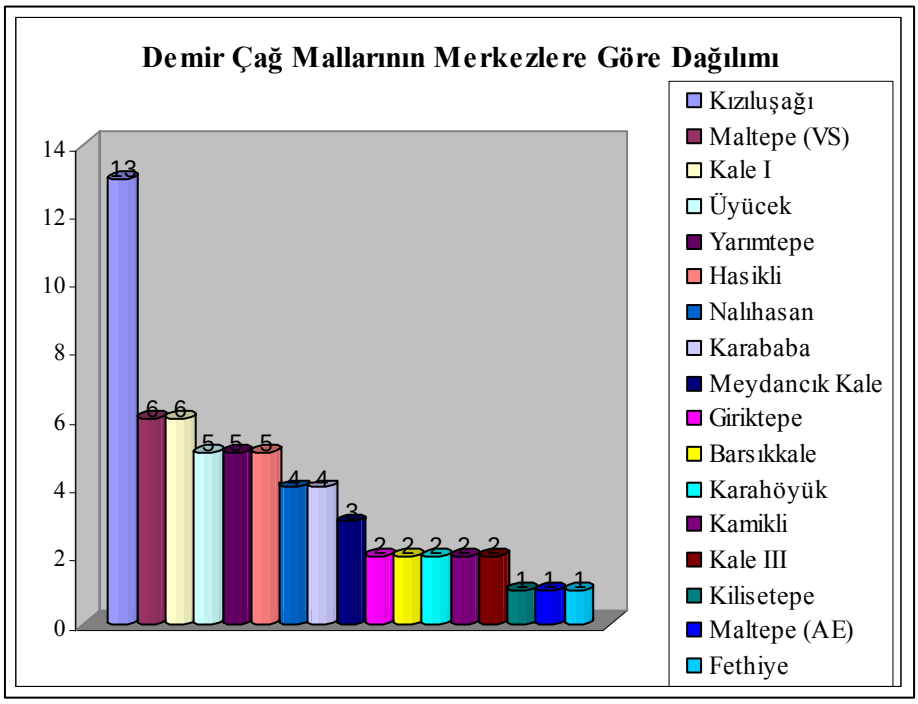
Grafik 41

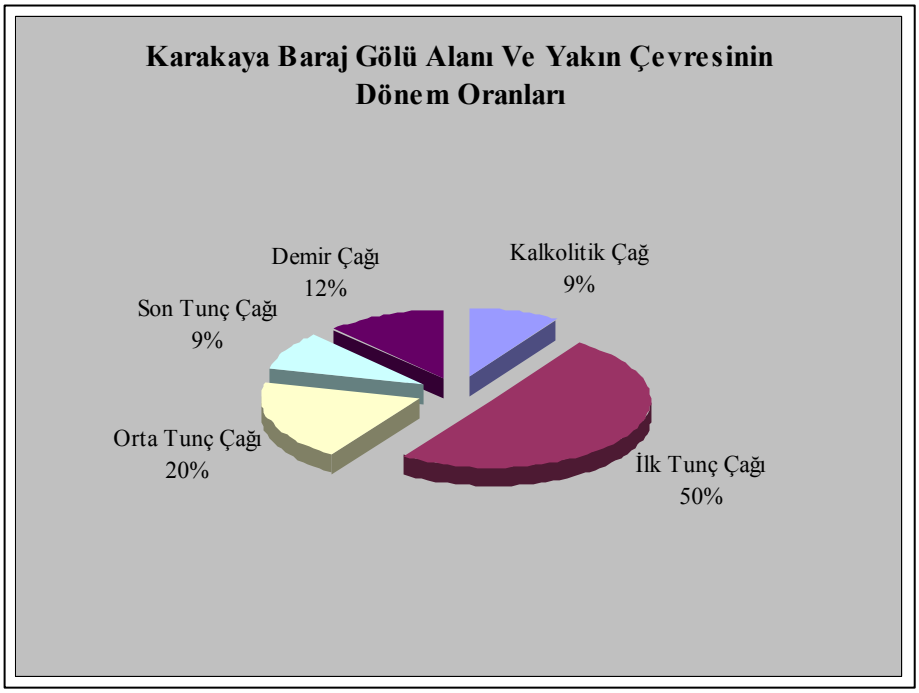
Grafik 42

Grafik 43

Grafik 44

Grafik 45

1. GİRİŞ

1.1. SINIRLAR VE COĞRAFİ KONUM

Tez konumuzu oluşturan ve arkeolojik yüzey araştırması Prof. Dr. V. Sevin tarafından yapılan alan, Doğu Anadolu Bölgesi'nin batı ucunda yer alır. Türkiye'nin en yüksek ve engebeli bölgesi olan Doğu Anadolu'nun deniz seviyesinden ortalama yüksekliği 1500 m.yi geçmektedir. Anadolu'nun en yüksek dağları burada bulunur. Bu dağların arasında geniş, dalgalı ve yüksek yaylalar yer alır.[1]

Doğu Anadolu Bölgesi, yüzey şekilleri ve iklim şartlarına göre 4 bölüme ayrılır: Yukarı Murat, Erzurum-Kars, Yukarı Fırat ve Hakkari. Çalışma alanımız Yukarı Fırat Bölümü'nde yer alır. Burası aslında Fırat nehri yukarı havzasının tamamına yakın kısmını kapsar.[2] Yukarı Fırat Bölümü, güneyde Doğanşehir depresyonu ile Güneydoğu Toroslar'ın kuzey eteklerini, doğuda Bingöl'ü, batıda Malatya Havzasını ve kuzeyde Tecer Dağlarının güney eteklerini içine alır. Çalışma alanımız, bu sınırlar içinde, Yukarı Fırat Vadisi'nin Karakaya Baraj Gölü suları altında kalan bölümü ve batısındaki Malatya ovası ile doğusundaki Baskil ovasını kapsar. Tezimize Prof. Dr. A. Erzen'in 1955 yılında yaptığı yüzey araştırmasının çanak çömlek malzemesinin eklenmesine karar verilince, bölgenin kuzeyindeki dağlık bölgede kalan Arapkir yerleşmesi de çalışma alanı içine girmiştir. Günümüzdeki idari bölünmeye göre Karakaya Baraj Gölü'nün batısı Malatya, doğusu ise Elazığ il sınırları içinde yer alır. Çalışma alanımız, bütünlük sağlaması açısından bundan sonra "Karakaya Baraj Gölü Alanı ve Yakın Çevresi" olarak adlandırılacaktır.

1.1.1. TOPOĞRAFYA

Malatya ve Elazığ gibi farklı il sınırları içinde kalmasına rağmen bölge coğrafi bakımdan bütünlük göstermektedir ve tarih boyunca güney ve batı ile daha sıkı ve devamlı ilişkilerde bulunmuştur.[3] Karakaya Baraj Gölü Alanı ve yakın çevresi yüzey şekli olarak Fırat Nehri vadisi ve iki yanında uzanan Malatya ve Baskil ovalarından oluşur. Bu alan, batıda Yılanlı ve Aygörmez Dağları, kuzeyde Tecer dağlarının uzantısı olan Yama Dağı, doğuda Hasan Dağı ve güneyde Güneydoğu Toroslar ile çevrilidir.

Karakaya Baraj Gölü, özellikle Malatya Ovası'nın uzantısı olan geniş düzlüklerde etkili olmuş ve tarımsal açıdan verimli alanları kaplamıştır. Elazığ'ın Keban ilçesinin bir bölümü ile Baskil ilçesi, Malatya merkez ve Arguvan ilçelerinin Fırat kıyısına yakın olan kısımları baraj gölünün bulunduğu bölgenin içindedir. Baraj gölü, Tohma çayı ve Kuruçay boyunca şişmeler yapmıştır. Daha engebeli olan Baskil kıyısında ise, sadece Fırat boyunca uzanan, dar -ancak verimli- olan kıyı ovası baraj gölünün altında kalmıştır .[4]

---

[1] Hüseyin Saraçoğlu, *Bitki Örtüsü Akarsular ve Göller*, İstanbul, 1990, 12; İbrahim Atalay ve Kenan Mortan, *Türkiye Bölgesel Coğrafyası*, İstanbul, 1997, 302.

[2] Atalay ve Mortan, a.g.e., 1997, 335; a.y., *Türkiye Bölgesel Coğrafyası*, İstanbul, 2003, 465.

[3] Hüseyin Saraçoğlu, *Doğu Anadolu*, İstanbul 1989, 399.

[4] Mehmet Özdoğan, *Aşağı Fırat Havzası 1977 Yüzey Araştırmaları*, İstanbul, 1977, 1

Malatya Ovası ile Baskil Ovası arasında sınır oluşturan Fırat Nehri, Anadolu'nun su toplama alanı en geniş olan ve en çok su taşıyan akarsuyudur.[5] Karakaya Baraj Gölü alanının sınırları kuzeybatıda Kumlutarla (Ataf)'dan başlayarak güneydoğuda Kömürhan ile son bulur. Fırat nehri bu kısımda baraj gölü dolmadan önce, Keban Baraj Gölü'nü aştığı noktadan itibaren büyük bir nehir halini alarak Keban boğazına girdikten sonra güneye dönüyordu. Bu noktadan itibaren vadi genişlemeye ve iki tarafında ince, kumsal düzlükler, yayılan kollar arasında adacıklar oluşturmaya başlıyordu. Daha sonra sağdan Kuruçay'ı, daha ileride de Tohma Suyu'nu alarak güneydoğuya doğru yön değiştiriyordu ve adacıklar oluşturarak İzoli'ye (Habibuşağı) iniyordu. Derin boğazlardan geçerek, hızlı akışlar, çağlayanlar oluşturan Fırat Nehri'nde uzunlamasına ulaşım yapılamadığı gibi, karşıdan karşıya geçiş alanları da son derece sınırlı idi .[6] Fırat'ın karşıdan karşıya aşılabileceği tek nokta bu bölgeydi. Fırat ırmağının, Malatya yöresinde Tomisa Geçidi ile aşıldığı konusunda genel bir görüş birliği vardır. Tomisa'nın Habibuşağı Urartu yazısındaki *Tumeski* ile eşitliği ve bu geçidin Kömürhan/Habibuşağı yöresinde olduğu belirtilmektedir. Ancak burası Fırat'ın dar bir yatak içine girdiği, bu nedenle de çok hızlı bir biçimde aktığı kesimdi. Burada ulaşım ancak sal ya da köprüler ile olanaklıydı. Bilaluşağı-Şıhhasan-İmikuşağı yöresinde ise Fırat'ın sularının sığ olması nedeniyle geçiş olasılıkla bu bölgeden, yürüyerek de yapılmaktaydı.[7] Ayrıca Fırat Nehri tarih öncesi dönemlerde Anadolu'ya güneyden gelen etkiler için de bir kapı görevi görüyordu ve Yukarı Fırat vadisi nehrin aşılabildiği ana yol üzerinde bulunmaktaydı .[8]

Malatya Ovası Fırat Nehri'nin batısında bulunur; batıda Darende, kuzeyde Hekimhan yerleşmeleri, doğuda Fırat Nehri, güneyde Güneydoğu Toroslar'ın kuzey etekleri ile sınırlanan ve Malatya şehrini de içine alan geniş bir çanaktır.[9] Toros dağlarının eteklerinden başlayan ve Fırat nehri boyunca kuzeyde Arguvan'a kadar devam eden ovanın yüksekliği 700 ile 1000 m. arasındadır. Malatya Ovası, prehistorik dönemlerden itibaren sürekli yerleşmelerin kurulduğu birkaç alandan biridir.[10] Güneydoğu Toroslar üzerinde bulunan Karakaya Tepe (2424 m.), Şillan Tepe (2545 m.) ve Bey Dağı önemli yükseltileridir. Batıda, Güneydoğu Toroslar'ın kuzeye açılan kollarını oluşturan dağ silsileleri yer alır. Nurhak Dağları (2100m.), Akçadağ (2164 m.), Yılanlı Dağ (1912 m.) ve Leylek Dağı (2052 m.) önemli doruk noktalarıdır. Yama Dağı (Göl Dağı 2402 m.) ise, ovanın kuzeyini tamamen kaplar. Bu ova genel olarak düzdür, ancak çevreden inen akarsuların oluşturduğu vadilerle ayrılmıştır. Ovanın batısındaki dağlardan inen Tohma Suyu ve Kuruçay Fırat nehrinin önemli iki koludur. Güneyden ise Ordüzü Deresi ve Şişman Çay Fırat nehrine katılır.

Baskil Ovası, Fırat Nehri'nin doğusunda ve Elazığ'ın 40 km. kadar batısında yer alır. Malatya Ovası'ndan çok farklı coğrafi özellikler göstermeyen ova yaklaşık

---

[5] E. Akkan, "Fırat Havzası Barajları ve Çevreye Etkileri", *Fırat Üniversitesi Coğrafya Sempozyumu*, Bildiri Özeti, Elazığ, 1990, 1.
[6] Saraçoğlu, *a.g.e*., 1990, 250-252.
[7] Veli Sevin, *İmikuşağı I*, İstanbul, 1995, 5.
[8] Jak Yakar, *Etnoarchaeology of Anatolia. Rural Socio-Economy in the Bronze and Iron Ages*, Jerussalem, 2000, 384.
[9] Atalay ve Mortan, a.g.e., 2003, 469.
[10] Saraçoğlu, *a.g.e*., 1989, 398, 418; Atalay ve Mortan, *a.g.e*., 1997, 337; Yakar, *a.g.e*., 2000, 384.

800-1000 m. yüksekliğindedir ve etrafı orta yükseklikteki dağlarla çevrilidir.[11] 1864 m. yüksekliğindeki Hasan Dağı doğudaki en önemli yükseltisidir. Doğudaki dağlardan inen üç dere Kumluk mevkiinde birleşir ve dar bir boğazdan geçerek Baskil Çayı adı ile Fırat nehrine dökülür.

1.1.2. İKLİM VE BİTKİ ÖRTÜSÜ

Doğu Anadolu, kışları çok soğuk geçen, karasal iklimin hüküm sürdüğü bir bölgedir. Bölgede yükseklik, dağların uzanışı ve denize uzaklık, yağış ve sıcaklık üzerinde etkili olmaktadır. Karasallık, ikliminde en önemli faktördür.[12] Bölgenin yüksek olmasından dolayı yaz dönemi serin geçer. Ancak kuru ve sıcak havanın etki alanına girdiği dönemler de olmaktadır. Kış dönemi ise çok soğuktur.[13]

Yükselti şartlarına bağlı olarak yıllık ortalama sıcaklık 13 C (Malatya 13 C) civarında seyreder. 3000 m'nin üzerinde ise sıfır dereceye kadar yaklaşır. 2000 m civarındaki platolarda 5-6 C dolaylarındadır.

En yağışlı yeri Güneydoğu Toroslar'dır, buna karşılık Malatya ile Darende-Gürün bölgeleri, dağların yağışlı havayı engellemesi sonucu az yağış alır ve bölgenin kurak alanlarını oluşturur. Yukarı Fırat Vadisi'nde yılın yağışlı mevsimi ise ilkbahar ve kıştır. Bu yağışlar cephe faaliyetleri ile ilgilidir. Akdeniz bölgesini etkileyen cephe yağışları, Malatya'ya kadar sokulur; ancak bu cepheler ilkbaharda da devam eder. Yaz dönemi ise kurak geçer. Yaz ile kış arasında sıcaklık farkının fazlalığı karasal etkilerden ileri gelir.
Yağış: En fazla Mayıs, 77 mm.; en az Ağustos, 38 mm.
Sıcaklık: En fazla Temmuz, 28 C; en az Ocak, -2 C.

Yukarı Fırat Vadisi'nde, yıllık ortalama yağış miktarı 400 mm. nin altında ve yüksekliği 1500 m. ye kadar olan yerlerde bozkırlar bulunmaktadır. Malatya Havzası gibi tektonik kökenli havzalarda İran-Turan bozkır bitkileri yaygındır. Ayrıca vadide, yarı nemli karasal iklim koşullarına bağlı olarak uzun boylu dağ bozkırları ve çayırlar görülür. Bölgede görülen stepler ve toprakların fiziksel özellikleri bozulmuş, verim yönünden fakir alanlarda yayılmıştır. Step kuşağının bitiminde meşe ormanları başlar ve dağların üst seviyelerine kadar yükselir. Güneydoğu Torosların kuzey eteklerinden başlayarak Arapkir'e doğru olan bölgede ve Elazığ civarında meşe ormanları görülür.

1.1.3. ARAZİ KULLANIMI

Yukarı Fırat vadisindeki araziden yararlanma genel hatları ile üç bölüme ayrılabilir: fazla yüksek olmayan, kıyıya yakın sulu tarım arazileri, yükselen sekilerdeki kuru tarım alanları ve tepe eteklerindeki meyilli yamaçlarda hayvancılık.[14]

Karakaya Baraj Gölü alanındaki Fırat nehri baraj gölü dolmadan önce kuzeybatıda Kumlutarla'dan (Ataf) güneydoğuda Kömürhan'a değin uzanan ve

[11] Saraçoğlu, *a.g.e.,*1989, 401; Atalay ve Mortan, *a.g.e*., 1997, 339.
[12] Atalay ve Mortan, *a.g.e*., 1997, 308-309, 317.
[13] Atalay ve Mortan, *a.g.e*., 2003, 429-430, 439-445.
[14] Sevin, a.g.e, 1995, 7.

yaklaşık 70 km. uzunluğundaki bir alanda geniş tabanlı bir vadi oluşturmuştur. Bu vadi tabanı içinde yer yer geniş kum adaları yer alıyordu.[15]

Fırat yayının batısında ve doğusundaki özellikler morfolojik açıdan paralellik gösterir. Batıda, Malatya Ovası'ndaki Gürün-Darende yönünde bölgenin kolay geçit vermesi, tarıma elverişli alanların olması ve tabansuyunun yüze yakınlığı yerleşme yoğunluğunun artışına neden olur. Malatya Dağları, toprak yapısındaki geçirimsiz tabakalar sebebiyle suların gür kaynaklar şeklinde çıktığı bir bölgedir. Böylelikle tarım alanlarının sulanması kolay olmuştur.[16] Eski Malatya, Boran, Hatunsuyu ve Alişar yöreleri bağlık ve bahçeliktir. Meydancık'tan sonra kıyı kayalık yüksekliklerle sınırlandırılmıştır ve düzlük yoktur.[17]

Fırat yayının doğusunda, Baskil Ovası'nda Değirmen deresinin Fırat'a karıştığı yerde, bölge halkı genellikle hayvancılıkla uğraşır. Burada kayalıklar kıyıda çok diktir ve kolay iniş vermez. Nehir kenarının bu özelliği İçmece'ye (Çermik) kadar devam eder. Buradan itibaren vadi tabanı genişler, nehir kollara ayrılır ve kum adaları oluşur. Ancak Morhamam'ın güneyinde taban yeniden darlaşır. Bu bölgede, 700 m. yi geçen yüksekliklerle Fırat arasındaki alanda, Bilaluşağı'na kadar inen vadi boyunda bahçecilik ve meyvecilik yapılmaktadır. Bu alanın doğusundaki yüksek düzlüklerde, Malatya Ovası'nda olduğu gibi önemli su kaynakları yoktur. Bu nedenle kuru tarım egemendir. Tabanbükü etrafındaki yerleşmeler birikinti konileri üzerinde kurulmuş ve önlerindeki kıyı düzlüklerini tarımsal amaçla kullanmışlardır. İmikuşağı bölgesinde ise vadi tabanı çok dardır ve yükseklikler kıyıya çok yakındır. Bu tabanın üzerindeki arazi, kum adalarıyla kaplıdır. Alüvyal örtü ile kaplanmış bu alanlarda sulu ziraat yapılmaktadır. Tarımı meyvecilik ve sebzeciliğe dayanan bölgenin eski çağlarda da benzer şekilde değerlendirildiği önerilebilir.[18] Ova görünümü kazanmış Çiğdemlik (Hasikli) bölgesinde yine meyvecilik ve sebzecilik yapılmaktadır. Hacımehmetli ve Gemici köylerinin bulunduğu bölge yine tarıma elverişlidir ve bahçecilik-meyvecilik yapılır. Fırat'ın doğu kıyısında taban genişliğinin son bulma noktası Kömürhan geçididir.[19]

1.2. AMAÇ

Bir bölgede ele geçen çanak çömlek buluntuları, o bölgedeki eski kültürlerin kendi tarihi gelişimlerinin akışını belgeledikleri gibi, önemli ekonomik ve politik değişikliklerin izlerini de yansıtır. Bu nedenle çanak çömlek buluntuları arkeolojide "rehber fosil" olarak değerlendirilebilir.[20] Çanak çömlek buluntuları yüzey araştırmalarında veya kazı çalışmalarında en çok bulunan ve en rahat ulaşılabilen maddi kültür ögelerinden biridir. Radiokarbon ve dendrokronoloji gibi tarihleme yöntemleri geliştirildiği halde, çanak çömlek buluntuları tarihlemede halen önemini korumaktadır. Özellikle yeni tarihleme yöntemlerinin kullanılamayacağı, yüzey araştırması gibi çalışmalarda, buluntuların toplandığı bir yerde hangi dönemlerin var olduğu ancak çanak çömlek buluntularıyla saptanabilir. Buluntuların düzenli

[15] a.g.e.: 9.
[16] Atalay ve Mortan, *a.g.e.*, 2003, 466.
[17] Ümit Serdaroğlu, *Aşağı Fırat Havzasında Araştırmalar* 1975, Ankara, 1977, 5-7.
[18] Sevin, *a.g.e.*, 1995, 9; Atalay ve Mortan, *a.g.e.*, 2003, 470.
[19] Serdaroğlu, *a.g.e.*, 1977, 1-5.
[20] M. Safiert ve Ü. Yalçın, "Milet'te Arkeometrik Araştırmalar", *AST* X, Ankara, 1995, 17.

sınıflanması ve değerlendirilmesi sonucu, araştırılan bölge ile ilgili sağlıklı veriler elde edilebilir.

Daha önce de belirtildiği gibi Yukarı Fırat Vadisi doğal bir geçit olması ve çeşitli dönemlerde kültür etkilerinin bütünleştiği bir alan olması nedeniyle önemli bir bölgedir.[21] Alan, Orta ve Doğu Anadolu'yu birbirine bağlayan yolların buradan geçmesi ile anlam kazanır ve aynı zamanda bu yollar bölgeyi Toroslar üzerinden Yukarı Mezopotamya ve Kilikya'ya bağlar. Bunun yanı sıra "ilkel" de olsa "devlet" gibi sosyal yaşantıda önemli rolü olan bir kavramın ilk kez hayata geçirildiği yerlerden biri olduğu da unutulmamalıdır. Bunu M. Frangipane şöyle açıklıyor: "….IV. binyıl sonunda Arslantepe toplumu karşımıza yapı bakımından derin bir değişikliğe uğramış olarak çıkar ve bu yapı ilkel devlet modeline tümüyle uymaktadır". Yukarıda da değinildiği gibi tarımsal zenginliğinin yanı sıra çevredeki maden kaynaklarına (Keban, Ergani, Tunceli) yakın olması bölgenin önemini arttırmaktadır.

Bölgenin arkeolojik mirasını saptamak amacıyla yerli ve yabancı araştırmacılar, 20 yy'ın başından itibaren yüzey araştırmaları ve kazı çalışmalarına devam etmektedir. Ancak 1968'lerde başlayan Keban ve Karakaya baraj projeleri, bölgede birçok kazının yapılmasına olanak sağladığı gibi arkeolojik mirasın büyük bir bölümünün sular altında kalmasına neden olmuştur.

Karakaya Baraj Gölü alanında yapılan son araştırmalardan biri, 1985-87 yıllarında, Prof. Dr. Veli Sevin başkanlığında gerçekleştirilmiştir. Özellikle M. Ö. I. bin yılı öne çıkaran bu araştırma, Urartu Devleti'nin batı yayılımı konusunu gündeme getirmiştir.[22] Baraj Gölü suyu ile dolacak yerlerin dışındaki yerleşmelere ağırlık verilmesinin yanı sıra baraj gölü alanı içindeki yerler de incelenmiştir. Bu araştırmalar sırasında elde edilen çanak çömlek buluntuları bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. İncelenen höyüklerin çoğu bugün Karakaya Baraj Gölü'nün suları altında kalmıştır. Bu durumdan dolayı bu çalışmada bir daha araştırma fırsatı elde edilemeyecek, dolayısıyla tekrar kontrol edilemeyecek bir bölgenin arkeolojik malzemesinin irdelendiğini vurgulamak gerekmektedir. Yine de saptanan yerleşmelerin bir kısmı, baraj gölünün su toplama alanının dışında bulunmaktadır.

Bu çalışmada Afif Erzen'in bölgede daha önce topladığı malzeme de değerlendirileceğinden, çalışma alanı genişletilmiş olmaktadır. Böylece bölgede yapılan arkeolojik yüzey araştırmaları bir bütün olarak değerlendirilebilecektir.

İlk etapta çalışma malzemesi mal, her mal grubu kendi içinde tip ve ardından dönem ayırımları yapılarak kataloglanmıştır. Böylece her yerleşme yerinin, kaba da olsa tabakalanması belirlenmiştir. Bu sonuçlar baraj gölü çevresinde bugüne kadar

---

[21] Marcella Frangipane, "The Transition Between Two Opposing Forms of Power at Arslantepe (Malatya) at the Beginning of the 3rd Millenium", *TÜBA-AR* 4, Ankara, 2001, 1; a.y., *Yakındoğuda Devletin Doğuşu*, İstanbul, 2002, 290-291; H. Hauptmann, "Zur Chronologie Des 3. Jahrtausends V. Chr. Am Oberen Euphrat Aufgrund Der Stratigraphie Des Norşuntepe", *Chronologies Des Pays Du Caucase Et De L'Euphrate Aux IVe-IIIe Millenaires*, Paris, 2000, 419.

[22] Veli Sevin, "Malatya-Elazığ-Bingöl İlleri Yüzey Araştırması, 1985", *AST* IV-2, Ankara, 1986, 279-282

elde edilen araştırma sonuçlarını bir anlamda tamamlayarak, bölgenin arkeolojik sıra düzenin tümlenmesine yardımcı olmaktadır.

1.3. YÖNTEM

Bu çalışmada, 1985-87 yıllarındaki yüzey araştırmasından elde edilen ve Kalkolitik, İlk Tunç Çağı, Orta Tunç Çağı, Son Tunç Çağı ve Demir Çağları'na tarihlenen çanak çömlek malzemesinin sistemli bir şekilde incelenmesi amaçlanmıştır. Bu sebeple toplanan çanak çömlekler öncelikle temizlenerek bunların teknik çizimleri yapılmış ve levha - katalog halinde düzenlenmiştir.

I. bölümde malzemenin toplandığı alanın sınırları ve coğrafi yapısı ele alınmıştır.

II. bölümde, belirtilen alanda yapılan araştırmaların tarihçesine değinilmiş ve bu merkezler 1/250.000'lik harita üzerinde işaretlenmiştir.

III. bölüm, saptanan merkezlerin katalog halinde verildiği kısımdır. Yerleşme Kataloğu'nda merkezler için detaylı bilgiler verilmiştir. Tüm merkezler, günümüzdeki idari bölünmeye göre, kuzeyden güneye doğru, Fırat'ın batısı ve doğusu olmak üzere dizilmiştir. Ayrıca merkezlerden toplanan çanak çömleklerin harita, resim, levha ve tablo numaraları burada verilmiştir.

IV. bölümde incelenen çanak çömlek malzemenin mal grupları belirtilmiş ve tiplerine göre ayrılmıştır. Mal gruplarının tanımları ve diğer bölgelerdeki paralelleri bu kısımda incelenmiştir.

V. bölüm, mal grupları saptanan malzemenin kronolojik tasnifinin belirtildiği bölümdür. Bunun yanı sıra saptanan dönemlerin özellikleri verilmiştir.

1.3.1. LABORATUVAR VE BİLGİSAYAR ÇALIŞMALARI

Yüzey araştırmasından elde edilen çanak çömlek malzemesi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Arkeoloji Bölümü'nde bulunmaktadır. Öncelikle konumuz kapsamına girmeyen malzeme ayrılmış ve çalışmaya dahil edilmemiştir. Afif Erzen tarafından toplanan, Tüllüktepe, Arapkir ve Demirşapka yerleşmelerine ait olan çanak çömlek malzemesi, az veya tümü ile Ortaçağ dönemine ait olması sebebi ile incelenmemiştir. Ayrıca Kösehöyük, Hasırcı I, Kartin Harabesi ve Kırasa Tepe isimli yerleşmelerin malzemesinin yine çok az ve dönemleri belirlenemeyen gövde parçası olması sebebi ile incelenmemiştir. Bu nedenle adı geçen yerleşmeler "Yerleşim Kataloğu" na dahil edilmemiştir. Yine Erzen'in incelediği merkezlerde biri olan Erenzint yerleşmesinin konumu tam olarak saptanamamıştır. Bu nedenle İlk Tunç Çağı malzemesi veren merkez çalışma içine dahil edilmemiştir. Ayrılan malzeme yıkanıp gözden geçirilerek düzenlenmiştir. Ardından kaplar, 1/1 boyutlarında çizilmiş ve daha sonra oranların korunması açısından hepsi %50 oranında küçültülmüştür.

Çalışmalarımızın ikinci bölümünde hamur ve astar renkleri, katkı, pişme dereceleri, bezeme, yapım özellikleri ve formları göz önünde bulundurarak mal grupları saptanmıştır. Bu nedenle bölgeyle ilgili bilgi veren yayınlar incelenmiştir. Mal gruplarının saptanması sırasında, arkeologlar tarafından kullanımı kabul edilmiş

tanımlar esas alınmıştır. Ardından, kütüphane çalışmalarından yararlanılarak ve incelemelerimizden faydalanarak mal grupları saptanan malzemenin dönem ayırımı yapılmıştır. Daha sonra her mal grubu kendi içinde tipolojik olarak ayrılmış ve levhalar halinde düzenlenmiştir. A3 boyutundaki milimetrik kağıtlarda levhalar hazırlandıktan sonra çizimler A4 boyutundaki kağıtlara 5 cm'lik ölçekle birlikte küçültülerek bilgisayarda Autocad programı ile hazır hale getirilmiştir. Levha numaraları verilirken Romen rakamı, levha içindeki numaralarda da Arap rakamları kullanılmıştır. Çanak çömlek malzemesinin tanımları da levha içindeki düzene göre sıralanmıştır. Çizimi yapılmayan malzemenin genel özellikleri saptanmış ve istatistiksel olarak verilmiştir.

Çanak çömlek malzemesinin toplandığı yerleşim yerlerinin haritası, Harita Genel Komutanlığı'nın 1/250.000 ölçekli haritalarından yararlanılarak Freehand programında çizilmiştir. Mal grupları ve dönemlerin gösterildiği haritalar için de aynı çizim kullanılmıştır.

Bütün mal gruplarının sayısının belirlenmesinin ardından çanak çömlek oranlarını veren grafikler Excel programında hazırlanmıştır. Grafiklerin hazırlanmasında, çanak çömlek malzemesi içindeki mal grupları oranları, yerleşmelerin kendi içinde mal grubu dağılımı, aynı mal grubunun yerleşmelerdeki oranı ve mal gruplarında saptanan formlar göz önünde bulundurulmuştur. Ayrıca tip yoğunluğunu gösteren tablolar yapılmıştır. Bütün bu aşamaların ardından kapların mal grupları ve tiplerine göre fotoğrafları çekilmiştir.

1.3.2. KÜTÜPHANE ÇALIŞMALARI

Öncelikle Yüzüncü Yıl Üniversitesi Ferit Melen Kütüphanesi ve Arkeoloji Bölümü Kütüphanesi ve Veli Sevin ile danışmanım Aynur Özfırat'ın kütüphanesindeki kitaplar incelenmiştir. Üniversitemizde bulunmayan yayımlar, kütüphaneler arasındaki işbirliğinden yararlanarak, Bilkent ve Boğaziçi Üniversiteleri ve Milli Kütüphane'den istenmiştir. Buradan ulaşamadığımız yayınlar ise Ankara'da YÖK Kütüphanesi, İstanbul'da Hollanda ve Alman Arkeoloji Enstitüleri'ne gidilerek incelenmiştir.

Merkezlerin baraj gölünün suları altında olmasından dolayı, konumlarının saptanabilmesi için, bölgenin su tutmaya başlamadan önceki durumunu gösteren haritalar incelenmiştir. Bu bilgilerin tamamlanabilmesi için Malatya ve Elazığ Müzeleri'nden il yıllıkları ve il haritaları temin edilmiştir.

1.3.3. YERLEŞME KATALOĞU

Bölgede 1955 yılında A. Erzen ve 1985-1987 yıllarında V. Sevin tarafından yapılan yüzey araştırmaları ile ilgili raporlar ve fotoğraflar V. Sevin'in arşivinden elde edilmiştir. Afif Erzen'in Malatya bölgesinde yaptığı araştırma ile ilgili herhangi bir yayının olmaması nedeni ile bu merkezlerin saptanmasında yöre, ilçe ve köy isimleri de gözetilmiştir. Yerleşim yerlerinin ya da bağlı bulundukları ilçe ve köylerin eski isimleri parantez içinde gösterilmiştir. Konumlarının tespit edilmesinde yerleşmelerin bağlı bulundukları köyün ilçeye olan uzaklığı ve ardından köye olan uzaklığı belirtilmiştir. İlçe yakınlarında bulunan merkezler için ise ilçenin ile olan uzaklığı esas alınmıştır. Yerleşmelerdeki dönemler tespit edilen mal grupları ismi ile

birlikte ifade edilmiştir. Bütün bu çalışmaların ardından "Yerleşme Kataloğu" aşağıdaki örnekte olduğu gibi hazırlanmıştır:

MEYDANCIK KALE	
İl	Malatya
İlçe	Merkez
Köy	Meydancık
Türü	Höyük ve kale
Konumu	İlçenin 38 km. kuzeydoğusunda bulunan Meydancık köyünün 1300 m. Güneybatısında, Şişman çayın doğu kıyısında, çaya ve Fırat'a hakim bir alanda.
Boyut	Doğal akıntı nedeni ile çanak çömlek yaklaşık olarak 60 x 100 m.lik bir alana yağılmıştır.
Özellikleri	Höyük kuzey, batı ve güney tarafları çok dik olan çakıl dolgulu büyük bir doğal yükseltinin üzerindedir. Üst kısmında çok sayıda kaçak kazı çukurları tespit edilmiştir. Konumu bakımından yerleşmeden çok kale olabileceği düşünülmüştür. Rakım 690-720 m.
Dönem	DÇ (Kahve Kiremit Mal)
Araştıranlar	M. Özdoğan (1977), V. Sevin (1985-86)
Bibliyografya	Özdoğan 1977: 44, Lev. 30, 53; Sagona 1984: 287; Sevin 1986: 282, Res. 1; Di Nocera 1998: 138, Res. 10.1
Harita No	1, 2, 7
Resim No	-
Tablo No	16

1.3.4. ÇANAK ÇÖMLEK DEĞERLENDİRMESİ

Çanak çömleklerin tanımında esas alınan özellikler: hamur ve astar renkleri, katkı maddeleri, pişirme dereceleri, açkılama, yapım özellikleri, bezeme çeşitleri ve renkleridir. Bunun dışında çizim numarası, diğer merkezlerde bulunmuş olan paralelleri ve parça önceden yayınlanmış ise buna ilişkin bibliyografya verilmiştir.

Çanak çömlek malzemesinin hamur, astar ve boya bezeme renklerinde birliktelik sağlamak amacıyla *Munsell Soil Color Charts* (1975) kataloğundan yararlanılmıştır. Katalogdaki kodlar (örneğin 2,5 YR 5/6, 5 YR 5/6) kullanılmakla birlikte bunların karşılığı yerine bizim uygun gördüğümüz renk tanımları (kiremit, kahve) kullanılmıştır.

1.3.4.1. Biçim

Kaplar, dip ve kulp parçalarının dışında, tabaklar, çanaklar, çömlekler ve kapaklar olmak üzere başlıca dört ana gruba ayrılmıştır. Tabak, çanak ve çömlek sınıflamasına giren kaplardaki en önemli özellik ağız çapı ile yükseklik arasındaki orandır.[23]

Bardak, kenarı genellikle dışa doğru açılan, ağız veya gövde genişliği kabın yüksekliğinden az olan ve ağız çapı da genellikle 15 cm. den az olan kaplara verilen isimdir.

[23] A.Tuba Ökse, *Önasya Arkeolojisi Seramik Terimleri*, İstanbul, 1993.

Tepsi, günümüzde bardak gibi kapları taşımaya yarayan ya da yiyeceklerin pişirildiği çeşitli boylardaki geniş ve düz kaplara benzeyen, düz ya da alçak kenarlı kaplardır.

Tabak, derinliği az olan kaplara verilen isimdir. Çapı yüksekliğinin yaklaşık dört katından fazla olan tabaklara "çukur tabak", çapı yüksekliğinin yaklaşık altı katından fazla olan tabaklara ise "düz tabak" adı verilir.

Çanak ağız çapı yüksekliğinin iki katından fazla olan kaplara verilen isimdir. Çapı yüksekliğinin iki katından az olanlara ise "derin çanak" ya da "kase" adı verilmiştir. Ancak oluşturulan tipolojide böyle bir tanım kullanılmamıştır.

Testi su kapları için kullanılan bir terimdir. Tek dikey kulplu, dar boyunlu ve ağızlı, çömlek biçimli kaplardır.

Çömlekçik, aslında çömlek ile aynı özelliklere sahip bir tiptir. Ancak boyutları çok küçük olan kaplardır.

Çömlek ise genel anlamda gövde genişlikleri ile gövde yükseklikleri birbirine yaklaşık olarak eşit, ağız çapı gövde çapının yarısına yakın olan boyunlu ya da boyunsuz kaplara verilen isimdir. Krater olarak isimlendirilen tipler de çömlek sınıfı içinde değerlendirilmiştir. Bunlar, ağız çapı gövde genişliğinin dörtte üçünden fala olan derin ve büyük boy kaplardır. Bu tür kaplar, üzüm suyu ve şarap karıştırılan ve Yunanca'da "Krater" olarak isimlendirilen kaplara olan benzerlikleri nedeniyle yayınlarda krater olarak adlandırılmıştır.

Kapak, genellikle çanak biçimli, tutamaklı veya düz kaplardır.

Ancak malzememiz içinde tüm kap bulunmadığından dolayı, kapların yüksekliği hakkında kesin bir bilgimiz yoktur. Zaman zaman kapların hangi forma girdiği konusunda yaşanılan sorun, ağız çapı ve parçaların gösterdiği form özelliğine dayanılarak giderilmiştir.

Belirlenen bütün kap tipleri gövde biçimlerine göre alt tiplere ayrılarak adlandırılmıştır.

DÖNEM		**MAL GRUPLARI**	**BARDAK**		**TEPSİ**	**TABAK**	**TABAK GRUPLARI**		**TESTİ**	**TESTİ GRUPLARI**	
No	İsim		No	İsim			No	İsim		No	İsim
I	Kalko-litik	1 7								1	Alçak Boyunlu Testiler
II	İlk Tunç Çağı	1 6		Açık			1	Açık Ağızlı Tabaklar			

III	Orta Tunç Çağı	1 5	1	Ağızlı Dik Gövdeli Bardaklar	2	3			5		
IV	Son Tunç Çağı	1 6					2	Açık ağızlı Keskin Karınlı Tabaklar		2	Yüksek Boyunlu Testiler
V	Demir Çağı	1 5									

Tipoloji çalışmasında, yukarıda görüldüğü gibi, sırası ile dönem, mal grubu , ana tip ve alt grup numaraları verilerek çanak çömlek malzemesi incelenmiştir. Ancak dip ve kulplar bir tip oluşturmaması sebebi ile çömleklerin altında sadece dönem ve mal numaraları kullanılarak incelenmiştir. Bütün dönemler için ortak bir tablo hazırlanmıştır. Böylelikle tiplerin zaman içindeki gelişimi ya da hangi tiplerin birden fazla dönem içinde kullanıldığı tespit edilebilmiştir.

Yukarıdaki tabloya göre hazırlanan ve 4 nolu tipi oluşturan çanak grupları kendi içinde 10 alt gruba ayrılmıştır. Bu gruplar:
4.1- Açık ağızlı eğik gövdeli
4.2- Açık ağızlı yuvarlak gövdeli
4.3- Açık ağızlı keskin karınlı
4.4- Dik Ağızlı yuvarlak gövdeli
4.5- Dik ağızlı keskin karınlı
4.6- Dışa çekik ağızlı yuvarlak gövdeli
4.7- Kapalı ağızlı yuvarlak omuzlu
4.8- Kapalı ağızlı keskin omuzlu
4.9- Açık ağızlı yuvarlak omuzlu
4.10- Açık ağızlı keskin omuzlu

6 nolu tipi oluşturan çömlekçik kendi içinde iki gruba ayrılır. Bu gruplar:
6.1- Kapalı ağızlı yuvarlak gövdeli
6.2- Alçak Boyunlu yuvarlak gövdeli

7 nolu grubu oluşturan çömlek ise kendi içinde üç gruba ayrılır. Bu gruplar:
7.1- Kapalı ağızlı küresel (yuvarlak) gövdeli
7.2- Alçak boyunlu yuvarlak gövdeli
7.3- Yüksek boyunlu yuvarlak gövdeli

8 nolu tipi oluşturan kapaklar sadece ağız kenarları göz önünde bulundurularak incelenmiştir.

Alt grubu oluşturan ağız kenarları ise 9 gruba ayrılarak incelenmiştir. Bu gruplar:
a- Basit ağız kenarlılar
b- Ağız kenarı içi keskinler
c- Dışa çekik ağız kenarlılar

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar
e- İçe kalınlaştırılmış ağız kenarlılar
f- Dışa ve içe kalınlaştırılmış ağız kenarlılar
g- Pervaz ağız kenarlılar
h- Devrik ağız kenarlılar
ı- Yivli ağız kenarlılar

Bir diğer tipoloji de bezemeler için uygulanmıştır. Bu sıralamada Latin harfleri kullanılmıştır. Aynı bezeme tipi içinde farklı gruplar oluştuğu taktirde, alt grup tekrar numaralandırılmıştır. Bunlar:
A- Baskı bezeme
B- Kazı bezeme
C- Yiv bezeme
D- Oluk bezeme
E- Çentik bezeme
F- Yumru bezeme
G- Rölyef bezeme
H- Dolgu (enkrüstasyon) bezeme
I- Boya bezeme

1.3.4.2. Mal ve teknik özellikler

Hamur rengi: Kapların pişirildikten sonra kazandığı ve çeper kesitlerinde görülebilen renklerdir. Pişme nedeniyle oluşan renk değişiklikleri göz önüne alınmadan, kilin kendi rengi belirlenmeye çalışılmıştır.

Astar: Kap yüzeylerinin sulandırılmış kille kaplanarak düzgün bir görünüm elde etme ve gözenekleri kapatma işlemine verilen isimdir. Bu işlem sulu kilin kap üzerine fırça ile sürülmesi, kabın üzerine astarın akıtılması ya da kabın sulu kile daldırılması yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Astarlama kabın kendi kili kullanılarak yapılmışsa, astar rengi için "hamurunun renginde" tanımı kullanılmış, eğer farklı renkte kilden hazırlanmışsa bu renk ayrıca belirtilmiştir.

Katkı: Kilin içine bilinçli olarak karıştırılan maddelerdir. Biçimlendirmenin kolay olması ve kilin dayanıklılığını arttırarak kabın kuruma-pişme sırasında çatlamasını önlemek amacıyla kile çeşitli katkı maddeleri eklenir. Hamura karıştırılmış olan katkı maddeleri, keramik kırığında düzenli bir doku oluşturmasından tanınır. İncelemeler sonucunda katkı maddesi olarak kum veya kum-bitki kullanıldığı saptanmıştır. Kum taneleri 1 mm.³ den küçük ise "ince kum katkılı", 1-2 mm.³ kadar ise "orta kum katkılı" ve 2 mm.³ den daha büyükse "kaba kum katkılı" olarak sınıflandırılmıştır.

Pişme: Biçimlendirilen kapların, gölge bir yerde bekletildikten sonra sertleştirmek amacıyla ateşte tutulmasına verilen isimdir. Pişme durumları kabın yüzeyine ve kesitine bakılarak belirlenmiştir. Öz tamamen siyah renkteyse "kötü pişirilmiş", iç ve dış çeperler hamurun renginde, öz siyah renkteyse "orta pişirilmiş", öz tümüyle hamurun kendi rengindeyse "iyi pişirilmiş" tanımları kullanılmıştır. İncelenen kaplarda pişme nedeniyle görülen renk değişiklikleri ise "alacalı" olarak belirtilmiştir.

Açkı: Kap tam anlamıyla kurumadan düzgün bir taş, kemik ya da keramik parçası gibi sert bir madde ile kap yüzeyinin düzgünleştirilmesi ve parlatılması yöntemine verilen isimdir. Kap yüzeyinde bu işlemin izleri görülemiyor veya çok az görülüyorsa ve daha parlaksa "iyi açkılı" tanımı kullanılmıştır.

Yapım: Kapların elde ya da çömlekçi çarkında yapıldığını belirtmektedir. El yapımı çanak çömlek, bir kil topağının içinin elle çukurlaştırılarak kap şekline sokulması yöntemidir. Bu yöntemle yapılmış kapların cidarlarında yatay eksende düzensiz dalgalanmalar görülür. Çarkta biçimlendirilmiş kap üzerinde, özellikle yok edilmedikleri takdirde düzenli çark izleri görülür. Bu izlerin seyrek ya da sık olması çömlekçi çarkının yavaş veya hızlı dönmesi ile ilişkilidir.

Bezeme: "Boya bezeme" kabın hamur ya da astarının üzerine farklı renkte boya uygulanmasıdır. Astara benzer kıvamda kil karışımının fırça veya benzeri bir aletle sürülmesi ile yapılır. Pişmiş kap üzerine boya sürüldüğü zaman kap ikinci kez fırınlanarak boyanın renginin sabitleşmesi sağlanır. "Kazıma bezeme" nemli ya da yarı kurumuş kap yüzeyine, sivri uçlu bir cisim ile yapılır. Bazen bu olukların içi, kap kuruduktan veya piştikten sonra genellikle beyaz bir kil hamuru ile doldurulur. Bu şekilde oluşturulan bezemeye "Dolgu bezeme - enkrüstasyon" adı verilir. "Çentik bezeme" ise kazıma bezemeye oranla daha derin yapılan, nemli kabın yüzeyine sivri uçlu ya da keskin bir alatle saplama ya da kesme yoluyla açılan küçük oyuklardır. "Yiv bezeme" ucu sivri bir aletle çizilen, "V" kesitli kalın ve derin çizgilerden oluşur. "Oluk bezeme" yiv bezemeye göre daha derin ve "U" kesitli çizgilerden oluşur. "Rölyef bezeme" nemli kap yüzeyine genellikle şerit biçimli veya figürlü parçaların yapıştırılmasıdır. "Yumru bezeme" kabartma bezeme gibi nemli kap yüzeyine düğme biçiminde yuvarlak parçaların yapıştırılması ile oluşur. "Baskı bezek" nemli kap yüzeyine parmak, kamış, tarak, tırnak, damga v.b. bastırılarak oluşturulan bir bezeme türüdür.

2. ARAŞTIRMALARIN TARİHÇESİ

Bölgede gerçekleştirilen arkeolojik çalışmaların geçmişi 19. y.y.'ın sonlarına değin uzanır. Yöreyi ilk kez 1880'lerde Rus etnolog M. Eliseef ziyaret etmiş ve Harput'ta bir pithos ve urne mezarlığı incelediği belirtilmiştir.[1] 1899 yılında, Van-Toprakkale kazısında umduklarını bulamayan C.F. Lehmann-Haupt ve W. Belck yörede incelemelerde bulunmuş, araştırmalarının ağırlık noktasını Urartu kalıntıları oluşturmuştur.[2] Palu, Mazgirt ve Pertek kalelerini inceledikten sonra Lehmann-Haupt araştırmasını Harput-İzoli güzergahını izleyerek Malatya'ya doğru sürdürmüştür. Bu araştırmaları sırasında karşılaştığı anıtsal Urartu kalelerini, Urartu çiviyazılı inşa yazıtlarını, baraj ve sulama kanallarını belgelemiş, Urartular'ın batıda Fırat nehrine kadar geldiklerini tespit etmiştir.

Lehmann-Haupt ile aynı tarihlerde bölgeyi gezen bir diğer araştırıcı olan E. Huntington ise Murat Nehri boyunca sürdürdüğü gezisinde İlemil, Kaleköy ve İzoli gibi bazı Urartu merkezlerini incelemiş, Malatya ve Elazığ'daki büyük höyüklere ilk dikkat çeken kişi olmuştur.[3]

1900-1901 yıllarında W. Belck, Fırat kavsi içersinde, Palu, İzoli ve Mazgirt gibi bilinen Urartu kalelerini tekrar incelemiştir.[4] Ancak bu araştırmaları sırasında Belck'in ilgi alanını aslında Klasik dönem yerleşmeleri oluşturmuş ve Ksenophon'un izlediği yolu takip etmiştir.

1927-1928 yıllarında Malatya ili içinde H.H. von der Osten'de araştırmalarda bulunmuş, Tohma Suyu ve Kuruçay çevresindeki bazı höyükler ile Malatya Ovası'ndaki Pirot höyüğü ve Fethiye'den kısaca söz etmiştir.[5] 1928 yılında Arslantepe'yi de inceleyen bilim adamı Sivas, Kangal ve kısmen Şarkışla çevresinde de araştırmalar yapmıştır.[6] (Harita 2)

17 yıllık bir aradan sonra bölgede yapılan ilk inceleme gezisi 1945 yılında K. Kökten tarafından gerçekleştirilmiştir.[7] Kökten bu bölgeye Malatya'nın kuzeyindeki bilinen höyükleri görmek, Arslantepe'yi ziyaret etmek ve ilin güneyine geçerek Besni, Keysun, Adıyaman çevresinde Paleolitik malzeme veren merkezleri tespit etmek amacı ile gelmiştir. Malatya ilinde 20 höyük ziyaret ederek bizim çalıştığımız merkezlerden Fethiye ve Köse Höyük'ü gezmiştir (Harita 2).

1955 yılına gelindiğinde ise, Malatya Ovası'nda, Sivas'a doğru olan bölgede A. Erzen inceleme gezisi yapmıştır. Birçok merkezi ilk defa tespit etmesine rağmen,

---

[1] Harald Hauptmann, "Norşun-Tepe, Historische Geographie und Ergebnisse der Grabungen 1968/69", *Istanbuler Mitteilungen* 19-20, 1969/70, 27.
[2] B.B. Piotrovsky, *The Ancient Civilization Of Urartu*, Geneva, 1969, 18-20; K. Köroğlu, *Urartu Krallığı Döneminde Elazığ (Alzi) ve Çevresi*, İstanbul, 1996, 4-9.
[3] Piotrovsky, *a.g.e*., 1969, 18-20; Köroğlu, *a.g.e*., 1996, 4-9; Hauptmann, *a.g.m*., 1969/70, 28.
[4] Piotrovsky, *a.g.e*., 1969, 18-20; Köroğlu, *a.g.e*., 1996, 4-9
[5] Mehmet Özdoğan, *Aşağı Fırat Havzası 1977 Yüzey Araştırmaları*, İstanbul, 1977, 3.
[6] Kılıç Kökten, "1945 Yılında Türk Tarih Kurumu Adına Yapılan Tarihöncesi Araştırmaları", *Belleten* XI-43,1947, 439.
[7] *a.g.m*., 431-437.

inceleme gezisi ile ilgili herhangi bir yayını bulunmamaktadır. A. Erzen'in malzemesi bu çalışmada ele alınmaktadır.[8]

1956-1957 yıllarında Doğu Anadolu'ya gelen C.A. Burney, Urartu kaleleri ile ilgili çalışmalarının yanı sıra, bölgenin prehistorik dönemleri hakkında da yeni bilgiler ortaya koymuştur.[9] Burney, Malatya-Elazığ bölgesinde, Fırat'ın batısında Divriği, Kangal, Hekimhan, Arguvan, Akçadağ ve Malatya'yı, doğusunda ise Altınova bölgesini incelemiştir. Fırat nehrinin batısında, bu çalışmada da incelenen Karahöyük, İsaköy ve Fethiye adlı merkezlerden de malzeme toplamıştır (Harita 2). Bu malzeme üzerinde daha sonra H.F. Russel da çalışarak, sonuçları bir kitap halinde yayınlamıştır.[10]

P. Meriggi bölgede Keban kazılarına kadar olan dönemde çeşitli araştırmalarda bulunmuştur.[11] 1960 yıllarında başlatılan yüzey araştırmasında, Malatya bölgesinde özellikle İlk Tunç Çağı dönemine ait yeni veriler elde edilmiştir. Bu çalışmada incelenen merkezler içinde İsaköy, Karahöyük, Maltepe-Ambarcık, Yarımtepe ve Fethiye yerleşim yerleri P. Meriggi tarafından da araştırılmıştır (Harita 2).

1968 yılında Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nin yönetiminde başlayan Keban kazıları, bilim adamlarının, bölgenin tarihi ile daha ayrıntılı şekilde ilgilenmelerini sağlamıştır. Fırat nehri üzerinde yapımı tasarlanan Keban Baraj Gölü suları altında kalacak olan alanda, maddi ve manevi kültür varlıklarını belgelemek, kurtarmak ve korumak amacı ile arkeoloji, folklor, mimari ve etnografya konularını kapsayan çalışmalar başlatılmıştır. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin bu bölgedeki tarihi eserlerle ilgisi 1966 yılında, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Tarihi ve Restorasyon Bölümü'nden bir araştırma ekibini Elazığ'a göndermesi ile başlamıştır. Ekip baraj gölü alanının ölçümlerini başlatmış ve bu sırada Roma ve Osmanlı kalıntılarını belgelemiştir.[12] 1967 yılında Türk Hükümeti Keban Projesi'ni hayata geçirmesi ile ODTÜ ve Eski Eserler Genel Müdürlüğü'nün işbirliği yapmasını ve baraj gölü alanındaki tarihsel kalıntıların belgelenmesini başlatmış oluyordu. Aynı yıl çalışmalara İstanbul Üniversitesi ve Michigan Üniversitesi de katılmıştır ve R. Whallon başkanlığında yapılan Aşvan ve Altınova'daki yüzey araştırmaları sırasında toplam 51 höyük saptanmıştır.[13] Ayrıca bu yıl ODTÜ Rektörünün başkanlığı'nda "Keban Bölgesi Tarihi Eserleri Kurtarma ve Değerlendirme Projesi İcra Komitesi" kurulmuştur. Bu çalışmalara İstanbul Üniversitesi ve University of Michigan'ın dışında University of Chicago Oriental Institute, Ankara Üniversitesi, İngiliz Arkeoloji Enstitüsü –Ankara- ve Alman Arkeoloji Enstitüsü –İstanbul- de katılmış,

---

[8] Bu malzemeyi V. Sevin vermiştir ve malzeme günümüzde Y.Y.Ü. Arkeoloji laboratuarında bulunmaktadır.

[9] Charles Burney, "Eastern Anatolia in the Chalcolithic and Early Bronze Age", *Anatolian Studies* VIII, 1958, 157-209.

[10] H. F. Russell, *Pre-Classical Pottery of Eastern Anatolia*, Oxford, 1980.

[11] P. Meriggi, "Terzo Viaggio Anatolico", Oriens Antiquus II, 1963, 280-299; "Sesto Viaggio Anatolico", Oriens Antiquus VI, 1967, 269-303.

[12] Hauptmann, *a.g.e*., 1969/70, 29-30.

[13] Robert Whallon ve Sönmez Kantman, "Keban Barajı Su Birikim Alanı Yüzey Araştırması", *1968 Yaz Çalışmaları*, Ankara, 1970, 1-6; Robert Whallon, *An Archaeological Survey of the Keban Reservoir Area of East-Central Turkey*, Ann Arbor, 1979.

Türk Tarih Kurumu da destek vermiştir. Yine baraj projesi içerisinde K. Kökten'in 1969 yılında başlattığı yüzey taramalarında, özellikle Kuzova ve Altınova'daki höyükler ile Pulur Höyüğü ve Çemişgezek mağaraları ile Ağın çevresinin eskitaş buluntuları üzerinde yoğunlaşmıştır.[14] Projede yerli ve yabancı bilim adamları tarafından gerçekleştirilen kazı ve restorasyon çalışmaları 1975 yılında baraj gölünün su tutmaya başlaması ile sona ermiştir.

1975 yıllarında son bulan Keban kazılarını, Karakaya Baraj Projesi için başlatılan ön çalışmalar izlemiştir. Aşağı Fırat Projesi kapsamına giren ve Fırat Nehri boyunca yapımı tasarlanan Karakaya, Karababa ve Bedir barajları nedeni ile bölgedeki her türlü kültür kalıntılarını saptamak amacına yönelik yeni çalışmalar başlatılmıştır. "Keban Projesi" adıyla başlayan çalışmalardan alınan başarılı sonuçların ardından Karakaya Baraj Projesi'de, ODTÜ Rektörlüğü'ne bağlı "Tarihi Eserleri Kurtarma Değerlendirme Araştırma Merkezi'ne" devredilmiştir. İlk araştırmalar, Karakaya barajının altında kalacak olan yerlerin tespiti için, Malatya ve Elazığ illerinde sürdürülmüştür. 1975 yılında, Ü. Serdaroğlu tarafından, Keban'dan Samsat'a kadar yaklaşık 350 km.lik su yolu boyunca, inceleme gezisi başlatılmıştır. Bu tespit çalışmaları sırasında, su altında kalacak olan yapıların çoğu belgelenmiş, höyük ve yerleşme yerlerinin yüzey toplaması yapılmış ve bunlar ön değerlendirmeden geçirilmiştir.[15] Çalışmalar sırasında, Karakaya Baraj Gölü alanı içersinde Maltepe (VS), Höyükköy, Üyücek Tepe, Kamikli, Hasikli ve Maltepe (AE) merkezleri saptanmıştır. Ancak A. Erzen'in Maltepe adını verdiği höyük bu çalışmada Ambarcık , Maltepe (VS) ise Gemibaşı ismi ile yayınlanmıştır (Harita 2).

Aşağı Fırat Projesi kapsamında gerçekleştirilen bu çalışmayı, 1977 yılında M. Özdoğan'ın araştırması izlemiştir. Aynı amaçlara yönelik bu araştırma yine aynı güzergahta; Malatya-Elazığ illerinden, güneye doğru olan bölgede yapılmıştır.[16] Çalışma alanımızın içinde, M. Özdoğan tarafından saptanan ve tekrar incelenen merkezler: Maltepe (VS), Üyücek Tepe, Kamikli, Hasikli, Meydancık Kale, Kale I ve III, Nalıhasan, Kilisetepe, Karababa, Yarımtepe'dir (Harita 2).

Yapılan yüzey araştırmalarının ardından 1978 yılında kazılara başlanmıştır. Bölgede yapılan kazılar: Ancoz (1979-1980, Sedat Alp), Değirmentepe (1978-1986, Ufuk Esin), Kaleköy (1978-1982, Tomris Bakır – Atlan Çilingiroğlu), Köşkerbaba (1978-1984, Önder Bilgi), Şemsiyetepe (1978-1989, Muhibbe Darga), Pirot (1978-1983), Horiskale (1978-1982?), İmamoğlu (1980-1987, Edibe Uzunoğlu), İmikuşağı (1981-1986, Veli Sevin), Caferhöyük (1980-1985, Jacques Cauvin) 'tür. Kazılar dışında ayrıca film çalışmaları, mimari, Hititolojik ve jeolojik araştırmalar da yapılmıştır.

---

[14] Kılıç Kökten, "Keban Baraj Gölü Alanında Taş Devri Araştırmaları", *Keban Projesi 1969 Çalışmaları*, Ankara, 1971, 13-16; a.y., "Keban Baraj Gölü Alanında Diptarih Araştırmaları, 1971", *Keban Projesi 1971 Çalışmaları*, Ankara, 1974, 1-5; a.y., "Keban Baraj Gölü Alanında Taş Devri Araştırmaları, 1972", *Keban Projesi 1972 Çalışmaları*, Ankara, 1976, 1-3.

[15] Serdaroğlu, a.g.e., 1977, 1-5; Özdoğan, *a.g.e.*, 1977, 2.

[16] Özdoğan, *a.g.e*, 1977, 2-5.

Malatya Ovası içinde, baraj projesi kapsamı dışında kalan ve günümüzde kazıları devam eden en önemli ören yeri Arslantepe'dir. Kazılar Roma Üniversitesi La Sapienza'dan İtalyan bir ekip tarafından 1962 yılından bu yana devam ettirilmektedir. 1960'larda başlayan Arslantepe kazıları Keban Projesi'nin başladığı yıllarda bölge kronolojisi için ilk ipuçlarını vermeye başlamıştı. Arslantepe'nin önemi, M.Ö. 5. binyıldan Roma ve Bizans dönemlerine kadar uzanan kesintisiz tabakalanmadan kaynaklanmaktadır. Ayrıca Arslantepe'nin, tarihin erken dönemlerindeki yerleşme modeline ve bölgede sahip olduğu ekonomik etki alanına dayanılarak, merkezi konumda olduğu söylenmektedir.[17]

1976-1977 yıllarında bölgede Yakar ve Gürsan-Salzmann tarafından yeni bir araştırma başlatılmıştır. Gemerek-Sivas-Malatya üçgeninde yürütülen çalışmada, Tohma ve Yukarı Kızılırmak Vadileri ile Malatya'nın kuzeyi ve Sivas'ın güneyinde yer alan yüksek yaylalar incelenmiştir.[18] Çalışma alanımızın içinde Karahöyük, İsaköy, Fethiye ve Alişarköy yerleşmeleri incelenmiştir (Harita 2).

Bölgedeki son sistemli çalışmalar, Karakaya Barajı kurtarma kazıları sırasında İmikuşağı kazısı ile birlikte, 1985-1987 yıllarında V. Sevin başkanlığındaki bir ekip tarafından gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın konusunu oluşturan bu araştırma, Malatya, Elazığ, Bingöl ve kısmen Tunceli illeri sınırları içinde, doğuya doğru gerçekleştirilmiştir. Özellikle Urartu Devleti'nin batı yayılımını saptayabilmek amacı ile başlatılan projenin, 1985'de gerçekleştirilen ilk döneminde, Karakaya Baraj Gölü alanı üzerinde yoğunlaşılmıştır.[19] 1986 yılındaki çalışmalarda Karakaya Baraj Gölü alanının doğusunda çalışılmıştır. Bu kesimde, batıda göl alanı dışındaki alanlardan, doğuda Bingöl'ün Solhan ilçesine değin uzanan bölge araştırılmıştır. Öncelikle batıda Hasikli (Çiğdemlik)-Arapuşağı-Kızıluşağı-Baskil, doğuda da Habibuşağı-Kuşsaray-Baskil güzergahı izlenmiştir. 1987 yılındaki çalışmalarda tamamıyla Elazığ ve Bingöl illerinde yüzey araştırması yapılmıştır (Harita 2).

Baraj yapımının ardından, Malatya Ovası'nda gerçekleştirilen son yüzey araştırması, G.M. Di Nocera tarafından 2003 yılından beri gerçekleştirilmektedir. Bu çalışma, Malatya'nın güneyinden Fırat nehri boyunca kuzeye doğru uzanan alanda gerçekleştirilmektedir.[20] Bu çalışmada 35 höyük incelenmiştir ve Karakaya Baraj Gölü'nün su toplama alanı dışında kalan Karababa ve Yarımtepe höyükleri G.M. Di Nocera tarafından tekrar ziyaret edilmiştir (Harita 2).

---

[17] Marcella Frangipane, "Merkezi Ekonominin Doğuşu, Son Kalkolitik Çağ", *Arkeoatlas 2*, İstanbul, 2003, 10-28.

[18] Jak Yakar ve Ayşe Gürsan-Salzmann, "The Provinces of Malatya and Sivas", *Expedition 20*, 1978, 59-62; a.y., "Archaeological Surveys in the Malatya-Sivas Provinces, 1977", *Tel Aviv 6*, 1979, 34-53.

[19] Veli Sevin, "Malatya-Elazığ-Bingöl İlleri Yüzey Araştırması, 1985", *IV. Araştırma Sonuçları Toplantısı*, Ankara, 1986, 286; a.y., "Elazığ-Bingöl İlleri Yüzey Araştırması, 1986", *V. Araştırma Sonuçları Toplantısı II*, Ankara, 1987a, 1; a.y., "Elazığ-Bingöl Yüzey Araştırması, 1987", *VI. Araştırma Sonuçları Toplantısı*, Ankara, 1988a, 451; Köroğlu, *a.g.e.*, 1996, 8.

[20] Gian Maria Di Nocera, "2003 Archaeological Survey in the Malatya Territory", *22. Araştırma Sonuçları Toplantısı*, 2005, 325-326.

3. YERLEŞME KATALOĞU

Katalog çalışması sırasında yerleşmeler, Fırat'ın batısında ve doğusunda kalanlar şeklinde ikiye ayrılarak, kuzeyden güneye doğru incelenmiştir.

3.1. FIRAT NEHRİ'NİN BATISINDA BULUNAN MERKEZLER

3.1.1. KARAHÖYÜK

İl : Malatya
İlçe : Arguvan
Köy : Karahöyük
Türü : Höyük
Konumu : Arguvan ilçesinin 6 km. kuzeydoğusunda, aynı adı taşıyan köyde.
Boyut : 125 x 125 x 20 m.
Özellikleri : Höyük 850 m. yüksekliğinde.
Dönem : Kalkolitik (Krem Mal, Kahve-Kiremit Mal), İTÇ (Kura-Aras Zıt Renkli Mal, Gelinciktepe Boyalıları, Karababa Boyalısı, Malatya-Elazığ Boyalısı), OTÇ (Siyah Mal, Eski Hitit Boyalıları), DÇ (Kahve Kiremit Mal)
Araştıranlar : A. Erzen (1955); C. Burney (1956); P. Meriggi (1960); J. Yakar ve A. Gürsan-Salzmann (1976).
Bibliyografya : Burney 1958:162, 200, 202, 204, har. III; Meriggi 1967: 297; Yakar-Salzmann 1979: 35, 46, Res. 1; Russel 1980: 44, 123, har. 5; Sagona 1984: 300, 341; Di Nocera, 1998: 136, Res. 10.1.
Harita No : 1, 2, 3, 4, 5, 7
Resim No : -
Tablo No : 16

3.1.2. İSAKÖY

İl : Malatya
İlçe : Arguvan
Köy : İsaköy
Türü : Höyük
Konumu :Arguvan ilçesinin 8 km. doğu- güneydoğusunda bulunan İsaköy'ün 2 km. güney- güneydoğusunda.
Boyutları : 75 x 75 x 8 m.
Özellikleri : Höyük 850 m. yüksekliğindedir.
Dönem : İTÇ (Kura-Aras Zıt Renkli Mal, Malatya-Elazığ Boyalıları), OTÇ (Habur Malı, Malatya-Elazığ Boyalıları)
Araştıranlar : A. Erzen (1955); C. Burney (1956); P. Meriggi (1960); J. Yakar ve A. Gürsan-Salzmann (1976).
Bibliyografya : Burney 1958: 162, 199, 200, 202, 204, har. III; Meriggi 1967: 297; Yakar-Salzmann 1979: 35, 41-42, 46, Res. 1; Russel 1980: 44, 123, har. 5, 165 nolu buluntu yeri; Sagona 1984: 299-300, 340; Di Nocera, 1988: 135, Res. 10.1.
Harita No : 1, 2, 4,
Resim No : -
Tablo No : 16

3.1.3. KİLİSETEPE

İl : Malatya
İlçe : Arguvan
Köy : Karababa (Mamaar)
Türü : Küçük Höyük
Konumu :Arguvan ilçesinin 25 km. güneydoğusunda yer alan Mamaar (Karababa) köyünün 1800 m. kadar güneydoğusunda, Kilise Tepesi'nin Fırat'a doğru çıkıntı yapan yüksek kayalığın üzerinde.
Boyutları : 80 x 60 x 10 m.
Özellikleri : Fırat'ın aktığı düzlemin yaklaşık 100 m. kadar üstünde, oval biçimli bir höyük. Üzerinde Ortaçağ'a ait yapıların taş duvar kalıntıları saptanmıştır. Etek kısmındaki düzlükte ise daha eski olduğu düşünülen başka bir duvar izleri görülmüştür. Höyüğün büyük bir olasılıkla Karababa Harabesi ile ilişkili olabileceği belirtilmiştir. Höyükte kaçak kazı çukurları saptanmıştır. Rakım 760 m.
Dönem : Kalkolitik (Coba, Krem Mal, Bitki Katkılı Krem Mal, Kahve-Kiremit Mal, Bitki Katılı Kahve-Kiremit Mal, Kiremit Astarlı Mal, Krem Astarlı Mal), İTÇ (Kura-Aras Zıt Renkli-Siyah-Kahve Mal, Krem Astarlı Mal, Gri Mal, Plain Simple Ware, Gelinciktepe Boyalısı), OTÇ (Habur Malı, Malatya-Elazığ Boyalıları, Siyah Mal, Kahve Mal), STÇ (Krem Astarlı Mal), DÇ (Kahve Kiremit Mal)
Araştıranlar : M. Özdoğan (1977); V. Sevin (1985)
Bibliyografya : Özdoğan 1977: 19, har. 23; Sagona 1984: 296, 341; Sevin 1986: 282, Res. 1
Harita No : 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Resim No : -
Tablo No : 16

3.1.4. KARABABA (MAMAAR)

İl : Malatya
İlçe : Arguvan
Köy : Karabaa (Mamaar)
Türü : Düz Yerleşme
Konumu :Arguvan ilçesinin 25 km. güneydoğusunda, aynı ismi taşıyan köyün 2 km. güneydoğusunda, Kilisetepe'nin güneyinde, Karababa deresinin Fırat'a döküldüğü yerin hemen kuzeyinde.
Boyutları : 130 x 180 m.
Özellikleri : Doğal aşınma sonucu, höyük dolgusu akmıştır. Bu nedenle düz yerleşme olarak belirtilmiştir. Rakım 660-690 m.
Dönem : Kalkolitik (Bitki Katkılı Krem Mal), İTÇ (Kura-Aras Zıt Renkli Mal, Malatya-Elazığ Boyalıları, Boya Bantlı Mal), OTÇ (Habur Malı, Malatya-Elazığ Boyalıları), Demir Çağı (Kahve Kiremit Mal, Krem Astarlı Mal)
Araştıranlar : M. Özdoğan (1977); V. Sevin (1985); G.M. Di Nocera (2003).
Bibliyografya : Özdoğan 1977: 18, har. 23; Sagona 1984; 296, 341; Sevin 1986: 282, Res. 1; Di Nocera, 1998: 136, Res. 10.1, 2005: 328 .
Harita No : 1, 2, 3, 4, 5, 7
Resim No : -
Tablo No : 16

3.1.5. MALTEPE (AMBARCIK)

İl : Malatya
İlçe : Merkez
Köy : Ambarcık
Türü : Höyük
Konumu : İlçeye 30 km. uzaklıkta bulunan Ambarcık köyünün 700-750 m. kadar güneybatısında, Kuruçay'ın kıyısındaki kayalığın üzerinde.
Boyutları : 100 x 50 x 5 m.
Özellikleri : Kuruçay vadi tabanının kenarındaki kaya kütlesi üzerinde yayvan küçük bir höyük. Doğal tepenin özellikle güney kısmı çok diktir. Üzerinde kaçak kazı çukurları tespit edilmiştir. Rakım 690-710 m.
Dönem : Kalkolitik (Krem Mal, Bitki Katkılı Krem Mal, Kiremit Astarlı Mal, Krem Astarlı Mal), İTÇ (Kura-Aras Zıt Renkli Mal, Plain Simple Ware, Gelinciktepe Boyalıları), OTÇ (Malatya-Elazığ Boyalıları, Habur Malı, Kahve Mal), STÇ (Portakal Mal, Krem Mal, Krem Astarlı Mal, Kiremit Astarlı Mal), DÇ (Krem Astarlı Mal).
Araştıranlar : A. Erzen (1955); P. Meriggi (1960); Ü. Serdaroğlu (1975); M. Özdoğan (1977).
Bibliyografya : Meriggi 1967: 299; Serdaroğlu 1975: 6,115, Lev. 54; Özdoğan 1977: 24-25, Lev. 25.
Harita No : 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Resim No : -
Tablo No : 16

3.1.6. FETHİYE

İl : Malatya
İlçe : Yazıhan
Köy : Fethiye
Türü : Höyük
Konumu : İlçeye 44 km. uzaklıkta bulunan, aynı isimli köyün güneybatı kenarında, Kuruçay Vadisi'nin batı kesiminde.
Boyutları : 100 x 100 x 15 m.
Özellikleri : Yuvarlak biçimli bir tepe.
Dönem : İTÇ (Kura-Aras Zıt Renkli-Siyah Mal, Kiremit Astarlı Mal, Plain Simple Ware, Gelinciktepe Boyalıları, Malatya-Elazığ Boyalıları), OTÇ (Habur Malı, Kahve Mal), STÇ (Portakal Mal, Krem Mal, Krem Astarlı Mal, Kiremit Astarlı Mal), DÇ (Boyalı Mal)
Araştıranlar : H.H. von der Osten (1928); K. Kökten (1945); A. Erzen (1955); C. Burney (1956); P. Meriggi (1960); J. Yakar ve A. Gürsan Salzmann (1977)
Bibliyografya : von der Osten 1929: 98; Kökten 1947; Burney 1958: 202, har. III; Meriggi 1963: 270, har. II; Yakar ve Gürsan-Salzmann 1979: 34; Sagona 1984: 298, 339; Di Nocera, 1998: 134, Res. 10.1.
Harita No : 1, 2, 4, 5, 6, 7
Resim No : -
Tablo No : 16

3.1.7. YARIMTEPE

İl : Malatya
İlçe : Merkez
Köy : Alişar
Türü : Düz yerleşme ve küçük höyük
Konumu : İlçeye 12 km. uzaklıkta bulunan Alişar köyünün yakınlarında, Abbaslar mahallesinin 400 m. kadar kuzeydoğusunda, Tohma Çayı'na ve çevreye tümü ile hakim sırtın üzerinde yer alır.
Boyutları : -
Özellikleri : Üzerinde bulunduğu sırt doğu ve batısından dere yatakları tarafından derin bir biçimde kesilmiş. Kuzey yanı dik bir kayalıktan oluşan tepenin güneyi ise dalgalı sırtlar ile Malatya Ovası'na bağlanır. Bu dik yarın üzerinde, yerleşme alanı içinde kalan küçük bir höyük bulunmakta. Yerleşme alanı ise sırtın tümünü kaplamakta. Yerleşmede herhangi bir tahribat saptanmamıştır. Rakım 700-720 m.
Dönem : OTÇ (Habur Malı, Malatya-Elazığ Boyalıları, Siyah Mal, Kahve Mal), STÇ (Portakal Mal, Devetüyü Mal, Krem Mal, Krem Astarlı Mal, Nuzi Ware), DÇ (Kahve Kiremit Mal)
Araştıranlar : P. Meriggi (1960); M. Özdoğan (1977); V. Sevin (1985); G.M. Di Nocera (2003)
Bibliyografya : Meriggi 1963: 271; 1967: 303; Özdoğan 1977: 33-34, Lev. 27; Sevin 1986: 282, Res. 1; Di Nocera 1998: 141, Res. 10.1, 2005: 329.
Harita No : 1, 2, 5, 6, 7
Resim No : -
Tablo No : 16

3.1.8. ALİŞARKÖY HÖYÜK

İl : Malatya
İlçe : Merkez
Köy : Alişar
Türü : Höyük
Konumu : İlçenin 12 km kuzeyinde yer alan Alişar köyünün yakınında.
Boyutları : -
Özellikleri : -
Dönem : İTÇ (Malatya-Elazığ Boyalıları), OTÇ (Habur Malı)
Araştıranlar : A. Erzen (1955); P. Meriggi (1960); J. Yakar ve A. Gürsan-Salzmann (1977).
Bibliyografya : Meriggi 1963: 271; 1967: 292; Yakar-Salzmann 1979: 35, 41, Res. 1; Sagona 1984: 292, 337.
Harita No : 1, 2, 4, 5
Resim No : -
Tablo No : 16

3.1.9. MEYDANCIK KALE

İl : Malatya
İlçe : Merkez
Köy . Meydancık
Türü : Höyük ve Kale

Konumu : İlçenin 38 km kuzeydoğusunda bulunan Meydancık köyünün 1300 m. güneybatısında, Şişman Çayın doğu kıyısında, çaya ve Fırat'a hakim bir alanda.
Boyutları : Doğal akıntı nedeni ile çanak çömlek yaklaşık olarak 60 x 100 m.lik bir alana yayılmıştır.
Özellikleri : Höyük kuzey, batı ve güney tarafları çok dik olan çakıl dolgulu büyük bir doğal yükseltinin üzerindedir. Üst kısmında çok sayıda kaçak kazı çukurları tespit edilmiştir. Konumu bakımından yerleşmeden çok kale olabileceği düşünülmüştür. Rakım 690-720 m.
Dönem : DÇ (Kahve Kiremit Mal)
Araştıranlar : M. Özdoğan (1977); V. Sevin (1985)
Bibliyografya : Özdoğan 1977: 44, Lev. 30, 53; Sagona 1984: 287; Sevin 1986: 282, res. 1; Di Nocera, 1998: 138, Res. 10.1.
Harita No : 1, 2, 7
Resim No : -
Tablo No : 16

3.2. FIRAT NEHRİ'NİN DOĞUSUNDA BULUNAN MERKEZLER

3.2.10. MALTEPE

İl : Elazığ
İlçe : Baskil
Köy : Ataf (Kumlutarla)
Türü : Höyük ve kale
Konumu : Baskil'in 33 km. kadar kuzeybatısında, Ataf'ın 3,5 km. kuzey-kuzeybatısında, Gemibaşı mevkiinde, Fırat'ın doğu kıyısında. Karakaya Baraj Gölü alanının en kuzey ucunda.
Boyutları : Höyük 50 x 7 m.
Özellikleri : Fırat kıyısındaki dik kayalığın üzerinde bulunan küçük höyük ile kayalığın eteğindeki küçük düz yerleşmeden oluşur. Höyüğün bulunduğu kayalığın güneyi oldukça diktir. V. Sevin tarafından yapılan araştırmada kale olarak tanımlanmıştır. Höyüğün güney kısmındaki kayalığın, taş duvarların yerleştirilmesi için düzleştirildiği belirtilmiştir. Höyüğün üzerinde bir çukur bulunmakta; höyüğün yaklaşık 90 m. uzağındaki düz yerleşme de sulama kanallarının yapımı sırasında tahrip edilmiştir. Rakım 690-730 m.
Dönem : Kalkolitik (Krem Mal, Bitki Katkılı Krem Mal, Kahve-Kiremit Mal,Bitki Katkılı Kahve-Kiremit Mal), İTÇ (Kura-Aras Zıt Renkli-Kahve Mal, Malatya-Elazığ Boyalıları), OTÇ (Habur Malı, Kiremit Astarlı Mal, Kahve Mal), STÇ (Portakal Mal, Krem Mal, Krem Astarlı Mal, Kiremit Astarlı mal) DÇ (Kahve Kiremit Mal, Kiremit Astarlı Mal)
Araştıranlar : Ü. Serdaroğlu (1975); M. Özdoğan (1977); V. Sevin (1985).
Bibliyografya : Serdaroğlu 1977: 116, Lev 53, tablo 1/1; Özdoğan 1977: 57, Lev. 21; Sagona 1984: 298, 342 Sevin 1986: 280-282, Res. 1-4; 1988b: 53; Köroğlu 1996: 25; Di Nocera, 1998: 138, Res. 10.1.
Harita No : 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Resim No : 1
Tablo No : 17

3.2.11. HÖYÜKKÖY HÖYÜK

İl : Elazığ
İlçe : Baskil
Köy : Höyükköy
Türü : Höyük
Konumu : İlçenin 32 km güney – güneybatısında yer alan Höyükköy'ün kuzey kenarında.
Boyutları : Teras ile birlikte 110 x 180 m.
Özellikleri : Höyük doğu yönündeki yayvan bir teras ile küçük bir koniden oluşur. Oval şekildeki höyük doğu-batı yönünde uzanmaktadır. Üzerinde bulunan köy evleri koninin güney ve doğusu ile terasın tümünü kaplamıştır. Rakım 680-690 m.
Dönem : İTÇ (Kura-Aras Zıt Renkli Mal)
Araştıranlar : Ü. Serdaroğlu (1975); M. Özdoğan (1977); V. Sevin (1985).
Bibliyografya : Serdaroğlu 1977: 3,117, Lev. 53, tablo 1/3; Özdoğan 1977: 57, Lev. 21; Sagona 1984: 297-298, 340; Sevin 1986: 282, Res. 1; Di Nocera 1998: 135, Res. 10.1.
Harita No : 1, 2, 4
Resim No : -
Tablo No : 17

3.2.12. ÜYÜCEK TEPE

İl : Elazığ
İlçe : Baskil
Köy : Höyükköy
Türü : Höyük
Konumu : Baskil'in 32 km. kuzeybatısında, Höyükköy'ün 2,5 km. güneybatısında, Suyatağı (Arapuşağı) yolunun kuzeyinde ve aynı merkeze 4 km. uzaklıkta.
Boyutları : Teras ile birlikte 110 x 180 m.
Özellikleri : Fırat kıyı yükseltisinin üzerinde geniş konili, küçük teraslı bir höyüktür. Fırat, kısmen kuzeyini tahrip etmiştir. Koninin boyutları 60 x 80 x 14 m. Oval biçimde terası vardır. Kesitlerde büyük taş duvar izleri belli olmaktadır. Höyüğün üzerinde doğal aşınma tespit edilmiştir. Rakım 680-690 m.
Dönem : Kalkolitik (Bitki Katkılı Krem Mal, Bitki Katkılı Kahve-Kiremit Mal, Krem Astarlı Mal), İTÇ (Kura-Aras Zıt Renkli-Kahve Mal, Plain Simple Ware), OTÇ (Habur Malı, Eski Hitit Boyalıları), STÇ (Krem Mal), DÇ (Kahve Kiremit Mal, Metalik Mal, Kiremit Astarlı Mal)
Araştıranlar : Ü. Serdaroğlu (1975); M. Özdoğan (1977); V. Sevin (1985).
Bibliyografya : Serdaroğlu 1977: 3, 123, Lev. 42, 48, 53, tablo 3/8; Özdoğan 1977: 59, Lev. 21, 55, 70; Sagona 1984: 297, 346; Sevin 1986: 282, Res. 1; Di Nocera 1998: 141, Res. 10.1.
Harita No : 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Resim No : 2
Tablo No : 17

3.2.13. NALIHASAN

İl : Elazığ
İlçe : Baskil
Köy : Suyatağı (Arapuşağı)
Türü : Düz yerleşme
Konumu :Baskil'in 38 km. kuzeybatısında, Suyatağı köyünün 1 km. kadar kuzeydoğusunda, Kartin Harabesi'nin 500 m. kadar güneybatısında, Fırat kıyısında.
Boyutları : Çanak çömleğin toplandığı alan 60 m.
Özellikleri : Kıyıdaki kayalığın üzerindeki alanda çanak çömlek. bulunmuştur. Ana kaya yer yer yüzeyde görülmekte. Tahribat saptanmamıştır. Rakım 710 m.
Dönem : Kalkolitik (Kiremit Astarlı Mal), İTÇ (Kura-Aras Zıt Renkli Mal, Malatya-Elazığ Boyalısı), OTÇ (Habur Malı), STÇ (Devetüyü Mal), DÇ (Kahve Kiremit Mal)
Araştıranlar : M. Özdoğan (1977); V. Sevin (1985)
Bibliyografya : Özdoğan 1977: 60, Lev. 22; Sagona 1984: 297, 342; Sevin 1986: 282, Res. 1
Harita No : 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Resim No : -
Tablo No : 17

3.2.14. KIZILUŞAĞI

İl : Elazığ
İlçe : Baskil
Köy : Kızıluşağı
Türü : Kale
Konumu : Baskil'in 11 km. batısında, Fırat Nehri'nden kuzeydoğuya çıkan doğal geçidin üzerinde, Kızıluşağı ya da Kızılköyü'nün içinde.
Boyutları : 65 x 110 x 20 m.
Özellikleri : Çok sarp, kalker bir tepe üzerindedir. Köyün ortasında bulunan höyük, doğu ve batıdan birer dere yatağı ile sınırlıdır. Tepenin güney ucundaki alçak bir terasta dikdörtgen plan veren bir yapıya ait harçlı duvarlar bulunmuştur. Bu kalıntıların kuzeyindeki daha yüksek tepede de taş temelli yapılara ait mimari izler saptanmıştır.
Dönem : Kalkolitik (Kahve-Kiremit Mal, Bitki Katkılı Kahve-Kiremit Mal), İTÇ (Kura-Aras Zıt Renkli-Siyah-Kahve Mal, Malatya-Elazığ Boyalıları), OTÇ (Malatya-Elazığ Boyalıları, Habur Malı), STÇ (Portakal Mal, Krem astarlı Mal, Kiremit Astarlı Mal), DÇ (Kahve Kiremit Mal, Krem Astarlı Mal, Kiremit Astarlı Mal)
Araştıranlar : V. Sevin (1985-86)
Bibliyografya : Sevin 1986: Res. 1, 1987: 3, Res. 1; Aşan 1988: 532, Res. 1
Harita No : 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Resim No : 3
Tablo No : 17

3.2.15. BARSIKKALE

İl : Elazığ
İlçe : Baskil
Köy : Suyatağı (Arapuşağı)
Türü : Kale
Konumu : Baskil'in 38 km kuzeybatısında. Yerleşme yeri, Fırat Nehri'nden Elazığ Altınova'ya giden doğal geçidin üzerinde, Kızılköy'ün 11 km. güneybatısında.
Boyutları : 35 x 70 m.
Özellikleri : Doğudan bir dere ile sınırlanmış güneye uzanan bir kayalık kütlenin üzerinde kale kalıntısı vardır. Kayalık alanın etekleri çok sarptır. Çanak çömlek daha çok, kütlenin daha az sarp olan doğu eteklerinde toplanmıştır. Güney ve batı etekleri çok sarp doğal bir konglomera kayalığın üzerinde yer alır. Kalenin yerleşim alanı oldukça düzdür ve burada taş temelli yapılara ait mimari kalıntılar görülebilmektedir. Kaçak kazı tespit edilmiştir.
Dönem : Kalkolitik (Krem Mal), İTÇ (Malatya-Elazığ Boyalıları), OTÇ (Malatya-Elazığ Boyalıları), STÇ (Krem Mal, Kiremit Astarlı Mal), DÇ (Kahve Kiremit Mal)
Araştıranlar : V. Sevin (1985-86)
Bibliyografya : Sevin 1987: 2-3, Res. 1, 2-3; Aşan 1988: 531, Res. 1
Harita No : 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Resim No : -
Tablo No : 17

3.2.16. KAMİKLİ

İl : Elazığ
İlçe : Baskil
Köy : Çiğdemlik (Hasikli)
Türü : Höyük
Konumu : Baskil'in 30 km. güneybatısında, Kamikli mahallesinin yanında, Bilaluşağı yolu üzerinde, Fırat kıyısında.
Boyutları : 120 x 70 m.
Özellikleri : Küçük bir sel yatağının kıyısında alçak ve yayvan bir höyüktür. Batı kısmında çift konisi vardır. Otlak olarak da kullanılmıştır. Höyüğün batı konisi kaçak kazılar sonucu büyük ölçüde tahrip edilmiştir. Batı koni, kaçak kazılar sonucu greyder ile geniş ölçüde tahrip edilmiştir. Ayrıca çeşitli yerlerinde çok sayıda kaçak kazı ve toprak çekme çukuru tespit edilmiştir. Rakım 660-665 m.
Dönem : İTÇ (Malatya-Elazığ Boyalıları), OTÇ (Habur Malı, Malatya-Elazığ Boyalıları), DÇ (Kahve Kiremit Mal)
Araştıranlar : Ü. Serdaroğlu (1975); M. Özdoğan (1977); V. Sevin (1985-86).
Bibliyografya : Serdaroğlu 1977: 4, 16, 119, Lev 5/13, 6/15, 42, 57, Tablo 2/5; Özdoğan 1977: 66, Lev. 29; Sevin 1986: 282, Res. 1; Di Nocera 1998: 136, Res. 10.1.
Harita No : 1, 2, 4, 5, 7

Resim No : -
Tablo No : 17

3.2.17. HASİKLİ HARABESİ

İl : Elazığ
İlçe : Baskil
Köy : Çiğdemlik (Hasikli)
Türü : Düz yerleşme, mezarlık
Konumu : Baskil'in 30 km. güneybatısında, Çiğdemli köyünün 500 m. kadar güneydoğusunda, Köfte yolunun güneyinde, Fırat kıyısında.
Boyutları : Yaklaşık olarak 100 x 100 m.
Özellikleri : Su arkı yapım çalışmaları sırasında, yüzeyin yaklaşık 1 m. kadar altında, İslam Çağı'na ait olduğu düşünülen bir mezarlığa rastlanmış. Mezarların hemen doğusundaki yerleşme, üzerinin ekili olması sebebi ile iyi araştırılamamıştır. Tahribat saptanmamıştır. Rakım 645 m.
Dönem : Kalkolitik (Coba Ware, Kahve-Kiremit Mal, Bitki Katkılı Kahve-Kiremit Mal, Kiremit Astarlı Mal), İTÇ (Kura-Aras Zıt Renkli-Kahve Mal, Krem Astarlı Mal, Plain Simple Ware, Malatya-Elazığ Boyalıları), OTÇ (Habur Malı), STÇ (Krem Astarlı Mal) , DÇ (Kahve Kiremit Mal, Kiremit Astarlı Mal)
Araştıranlar : Ü. Serdaroğlu (1975); M. Özdoğan (1977); V. Sevin (1985-86).
Bibliyografya : Serdaroğlu 1977: 4,112, Lev. 57; Özdoğan 1977: 67, Lev. 29; Sevin 1986: 282, Res. 1
Harita No : 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Resim No : 4
Tablo No : 17

3.2.18. GİRİKTEPE

İl : Elazığ
İlçe : Baskil
Köy : Hacı Mehmetli
Türü : Höyük
Konumu : Baskil'in 27 km. güneybatısında, Kırasa'nın 1200 m. güneydoğusunda, Hacı Mehmetli köyünün 1,5 km. batısında.
Boyutları : Teraslar ile birlikte 110 x 50 x 4 m.
Özellikleri : Höyük, güneyden Fırat, batı ve kuzeybatıdan dere yatağı ile sınırlanmış, yüksekliği çok az olan uzun bir sırtın üzerinde yer alır. Sırt nehir, çakıl ve kum dolgusundan oluşur. Höyüğün yaklaşık olarak 25 m. çapında, üstü düz, küçük ve fazla belirgin olmayan bir konisi ile batı ve doğu yönünde uzanan terasları bulunmakta. Rakım 650 m.
Dönem : Kalkolitik (Bitki Katkılı Krem Mal), İTÇ (Kura-Aras Zıt Renkli Mal, Malatya-Elazığ Boyalıları), OTÇ (Habur Malı), DÇ (Kahve Kiremit Mal, Boyalı Mal)
Araştıranlar : M. Özdoğan (1977); V. Sevin (1985-86).
Bibliyografya : Özdoğan 1977: 68, Lev. 29; Sevin 1986: 282, Res. 1; 1988b: 53
Harita No : 1, 2 ,3, 4, 5, 7
Resim No : -
Tablo No : 17

3.2.19. KALE I

İl : Elazığ
İlçe : Baskil
Köy : Gemici
Türü : Kale
Konumu : Baskil'in 22 km. kadar güneybatısında, Köfte köyün 1100 m. kadar kuzeybatısında, Köfte ile Hacı Mehmetli köyleri arasındaki yolun kuzeyinde, Hacının Deresi'nin batısında.
Boyutları : 70 x 190 m
Özellikleri : Doğal bir yükseltinin üzerinde. Yerleşmenin bulunduğu tepenin üzeri düz değildir. Yüzeyde taş duvar izleri bellidir. Toprak çekmek için yapılmış küçük çukurlar tespit edilmiştir. Rakım 680 m.
Dönem : İTÇ (Kiremit Astarlı Mal, Gelinciktepe Boyalıları, Malatya-Elazığ Boyalıları), OTÇ (Habur Malı, Malatya-Elazığ Boyalıları, Kahve Mal), STÇ (Devetüyü Mal, Krem Mal, Kiremit Astarlı Mal), DÇ (Kahve Kiremit Mal, Boyalı Mal, Kiremit Astarlı Mal)
Araştıranlar : M. Özdoğan (1977); V. Sevin (1985-86).
Bibliyografya : Özdoğan 1977: 69, Lev. 30; Sevin 1986: 282, Res. 1
Harita No : 1, 2, 4, 5, 6, 7
Resim No : -
Tablo No : 17

3.2.20. KALE III

İl : Elazığ
İlçe : Baskil
Köy : Gemici
Türü : Höyük
Konumu : Baskil'in 22 km. güneybatısında, Canbot'un 2,5 km. kadar batısında, Fırat kıyısında, yüksek bir tepenin üzerinde.
Boyutları : 50 x 25 m.
Özellikleri : Höyük dik yamaçlı bir tepenin üzerine kurulmuştur. Tepe doğu ve batıdan dere yatakları, güneyden Fırat ile sınırlanmıştır. Höyük dolgusunun büyük bir bölümü doğal aşınma sonucu akması sebebi ile dolgu toprağının kalınlığı saptanamamıştır. Rakım 670-680 m.
Dönem : DÇ (Boyalı Mal, Krem Astarlı Mal)
Araştıranlar : M. Özdoğan (1977); V. Sevin (1985-86).
Bibliyografya : Özdoğan 1977: 70, Lev. 73; Sevin 1986: 281-282, Res. 1
Harita No : 1, 2, 7
Resim No : -
Tablo No :17

4. ÇANAK ÇÖMLEK DEĞERLENDİRMESİ

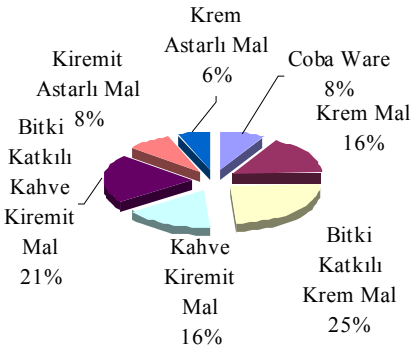
4.1. MAL GRUPLARI

Bu çalışmanın konusunu oluşturan çanak çömlek malzemesinin elde edildiği arkeolojik yüzey araştırmalarına yukarıdaki bölümlerde değinilmiştir. Toplam 527 parçadan oluşan çanak çömlek malzemesi üzerinde yapılan çalışmada 32 mal grubu saptanmıştır. Bu mal grupları Kalkolitik Çağ'dan Demir Çağ'ın sonuna kadar olan zaman süreci içine yerleştirilmiştir.

4.1.I. KALKOLİTİK ÇAĞ

Malzememiz içinde en erken dönem olan bu çağa ait 49 parça incelenmiştir. Bütün malzeme içinde % 9 oranındaki grup 7 mal grubuna ayrılmıştır. Bu dönem içine yerleştirilen mal grupları (Grafik 1):

1- Coba Ware
2- Krem Mal
3- Bitki Katkılı Krem Mal
4- Kahve-Kiremit Mal
5- Bitki Katkılı Kahve-Kiremit Mal
6- Kiremit Astarlı Mal
7- Krem Astarlı Mal

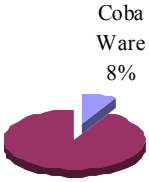

4.1.I.1. Coba Ware (Lev. I)

4.1.I.1.1. Mal ve teknik özellikler

Hamur krem ve kahve rengidir. Hamurunun renginde astarlıdırlar, tek bir parça krem tonlarında farklı renkte astarlıdır. Çoğunlukla ince kum ve bitki katkılıdır. Bitki katkının izleri, kapların yüzeylerinde rahatlıkla görülebilmektedir. Tek bir örnek bitki katkısızdır. Genelde orta pişirilmiş ve açkısızdır. İnce çeperli olan parçaların hepsi el yapımıdır. Kapların dış yüzeylerinde, bir alet ile yapılmış traşlama izleri görülmektedir.

4.1.I.1.2. İstatistik

Kalkolitik malzeme içinde % 8 oranındaki bu mal grubu toplam 4 parça ile temsil edilir. Bunlar: 3 bardak ve 1 gövde parçası (Grafik 2).

4.1.I.1.3. Tipoloji

Tip I.1.1. Bardaklar

I.1.1.1. Açık Ağızlı Dik Gövdeli Bardaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. I: 1-3, Res. 5):
Açık ağızlı, basit ve inceltilmiş ağız kenarlı, dibe doğru daralan dik gövdelidirler. Kabın dış çizgileri düzensizdir.

Paraleller:
Norşuntepe: GKÇ (Gülçur 2000: Res. 16)

Göksun: Kalkolitik (Brown 1967: Res. 5: 29)
Değirmentepe: III (Trufelli 1997: Res. 2: 1)
Gedikli: IV (Alkım 1979: Lev. 86: 7)
Hayaz: ? (Thissen 1985: Res. 1: 6, 9)
Hacınebi: B2 (Pearce 2000: Res. 13: e)
Tell Leilan: V (Schwartz, 1982: Res. 57: 10)
Hamam et-Turkmann: Va (Akkermans 1988: Lev. 99: 24)

4.1.I.1.4. Değerlendirme

Geç Kalkolitik dönemin niteleyici çanak çömleği, bol bitki katkılı, çakmaktaşı kazıntılı[1] veya fırça izli[2], "Coba Kasesi"[3] olarak tanımlanmış mallardır. Genelde tıraşlama dışında başka bir işlemin uygulanmadığı bu kaselerde devetüyü ya da beyazımsı renkte astar yok denecek kadar azdır.[4] Bu mal grubu Arslantepe VIII ve VII, Değirmentepe III, Gedikli Höyük IV, Mersin XIII-XIIb evresinde saptanmıştır.[5] Ayrıca Korucutepe B evresinin ikinci yarısı ve Norşuntepe'nin J/K 18/19 plan karesinin 10-7.[6] tabakalarında görülür. Güneyde ise Hayaz 5, Hacınebi B, Hamam et-Turkman VA, Tell Arpachiya (GUD), Tepe Gawra XII-XIA, ve Tell Leilan IV-V'de görülür.[7]

4.1.I.2- Krem Mal (Lev. I)

4.1.I.2.1- Mal ve teknik özellikler

Hamur açık kahve, krem ve açık pembe renklidir. Kaplar hamurunun renginde astarlıdır. Kil ince kum katkılı ve homojendir. Çoğunlukla orta derecede pişirilmişlerdir. Bazı kaplarda, fırınlama nedeni ile oluşan gri ya da kızıl alacalanma gözlenmektedir. Bu mal grubunda nadiren görülen açkı özellikle kapların iç yüzeyine uygulanmıştır. İnce çeperli kapların daha fazla görüldüğü mal grubu el yapımıdır. Bunlara ilave olarak iki örnekte bezeme bulunmaktadır.

---

[1] G.H. Brown, "Prehistoric Pottery From The Antitaurus", *Anatolian Studies XVII*, 1962, 132; Ufuk Esin, "Değirmentepe (Malatya) Kazısı 1981 Yılı Sonuçları", *IV. Kazı Sonuçları Toplantısı*, 1982, 41; L.C. Thissen, "The Late Chalcolithic and Early Bronze Age Pottery From Hayaz Höyük", *Anatolica XII*, 1985, 83.

[2] Harald Hauptmann, "Norşuntepe Kazıları, 1974", *Keban Projesi 1974-1975 Çalışmaları*, Ankara, 1982, 30-31.

[3] Bu kaplar Türkiye'de ilk kez Sakçe Gözü-Coba Höyük'de, özellikle IV. katta bol miktarda bulunmuş ve du Plot Taylor tarafından "Coba Kaseleri" olarak isimlendirilmiştir. Marcella Frangipane, *Yakındoğu'da Devletin Doğuşu*, İstanbul, 2002, 167.

[4] Harald Hauptmann, "Norşuntepe Kazıları, 1973", *Keban Projesi 1973 Çalışmaları*, Ankara, 1979, 56; Marcella Frangipane, "Local Components in the Development of Centralized Societies in Syro-Anatolian Regions", *Between the Rivers and Over the Mountais*, (yay. haz. M. Frangipane, H. Hauptmann, M. Liverani, P. Matthiae, M. Mellink) Roma, 1993, 148.

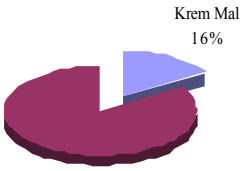
[5] Handan Alkım, "Gedikli (Karahöyük) Çanak Çömleğine Toplu Bir Bakış", *VIII. Türk Tarih Kongresi I*, Ankara, 1976, 138-139; Marcella Frangipane, "Excavations At Arslantepe-Malatya, 1992", *XV. Kazı Sonuçları Toplantısı I*, Ankara, 1993, 216.

[6] Roelof W. Brandt, "The Chalcolithic Pottery", *Korucutepe 2* (yay. haz. M.N. van Loon), Amsterdam, 1978, 59.

[7] Thissen, a.g.m., 1985, 84; Peter M.M.G Akkermans, "The V Pottery", (yay. haz. Mautrits N. Van Loon) *Hammam et-Turkmann I*, İstanbul-Leidan, 1988, 217; Franca Trufelli, "Ceramic Correlations And Culturel Relations in IVth Millennium Eastern Anatolia And Syro-Mesopotamia", *XXXIX. Studi Micenei Ed Egeo-Anatolici 1*, Roma, 1997, 8-10; Julie Pearce, "The Late Chalcolithic Sequence At Hacınebi Tepe, Turkey", *Chronologies Des Pays Du Caucase Et De L'Euphrate Aux IVe-IIIe Millenaires* (yay. haz. Catherine Marro ve Harald Hauptmann), Paris, 2000, 117-120.

4.1.I.2.2. İstatistik

Kalkolitik malzeme içinde % 16 oranındaki mal grubu toplam 8 parça ile temsil edilir. Bunlar: 1 bardak, 4 çanak, 1 çömlek ve 2 gövde Parçası (Grafik 3).

4.1.I.2.3. Tipoloji

Tip I.2.1. Bardaklar

I.2.1.1. Açık Ağızlı Dik Gövdeli Bardaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. I: 4, Res. 6):

Açık ağızlı, basit ağız kenarlı, dibe doğru daralan dik gövdelidirler. Basit ağız kenarının hafif düzleştirilerek dışa açılması sonucu, ağız kenarının altında keskinlik oluşturulmuştur.

Paraleller:
Tepecik: 14-17/AB-A-B 3 (Esin 1982: Lev. 75: 2)
Hacınebi: B2 (Perace 2000: Res. 12: a)
Amuk: F (Braidwood ve Braidwood 1960: Res. 175: 1)
Tell Leilan: IV (Schwarzt 1982: Res. 52: 14)
Habuba Kabira: Geç Kalkolitik (Helwing 2000: Res. 6: 1)

Tip I.2.4. Çanaklar

I.2.4.2. Açık Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. I: 5-6, Res. 6):

Açık ağızlı, basit ağız kenarlı ve yuvarlak gövdelidirler. Bir örnekte basit ağız kenarının hafif düzleştirilerek dışa açılması sonucu, ağız kenarının altında keskinlik oluşturulmuştur.

Paraleller:
Amuk: F (Braidwood ve Braidwood 1960: Res. 174: 2; 179: 17)
Hacınebi: A (Pearce 2000: Res. 2: b)
Hamam et-Turkman: VA (Akkermans 1988: Lev. 103: 71)

I.2.4.1. Açık Ağızlı Eğik Gövdeli Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. I: 7-8, Res. 7):

Açık ağızlı, basit ağız kenarlı, eğik gövdelidirler. En yakın paralellerinde huni biçimli kaplar olarak nitelendirilen bu derin çanakların ağız çapları büyüktür.

Paraleller:
Amuk: D, E (Braidwood ve Braidwood 1960: Res. 123: 3; 137: 2)
Salat Tepe: Geç Kalkolitik (Ökse ve diğ. 2001: Res. 9: 32)

Tip I.2.7. Çömlekler

I.2.7.2. Alçak Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

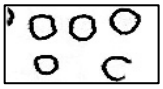
a- Basit ağız kenarlılar (lev. I: 9, Res. 8):
Dik ve alçak boyunlu, basit ağız kenarlıdırlar. En yakın paralellerinde gövdenin genellikle yuvarlak olduğu tespit edilmiştir. Gövdenin aniden genişlemesi nedeni ile boynun gövde ile birleşme yerinde keskinlik bulunmaktadır.

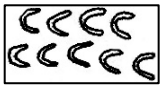

Paraleller:
Fatmalı-Kalecik: Erken Kalkolitik (Wright ve Whallon 1998: Res. 4: d)
Körtepe: Erken Kalkolitik (Hauptmann 1976b: Lev. 56: 11)
Tülintepe: Erken Kalkolitik (Esin 1976: Lev. 84: 1)

4.1.I.2.4. Bezeme

Tip I.1.A. Baskı Bezeme (Lev. I: 10-11, Res. 9)
Baskı bezeme tekniği kullanılarak yapılan motifler, gövdeye çift sıralı ve yatay olarak yerleştirilmiş at nalı ve daire sıraları şeklindedir.

Paraleller:
Norşuntepe: J/K 18/19 1-3 (Hauptmann 1974: Lev. 79: 3)

4.1.I.2.5. Değerlendirme

Keban Baraj Gölü alanında boyalı parçalarla birlikte koyu yüzlü açkılı mal da saptanmıştır. Özellikle Tülintepe, 53, 54 H derinlik sondajında, bu mallardan yalnız açık krem, boz renkleri ile ayrılan, açık renkli, kum ve taşçık katkılı, açkılı mallar da saptanmıştır.[8] Ancak açkının az yapıldığı örnekler de vardır. Norşuntepe K 17'deki sondajda oldukça bol miktarda bulunan koyu renkli parlak açkılı kaplar açık saz renginden siyaha kadar değişen tonlardadır. Bunun yanı sıra Kalkolitik dönemin geç evrelerine doğru çanak çömlek renklerinin daha açık olduğu belirtilmiştir.[9] Bu merkezlere ek olarak Amuk D evresinde görülen "Buff Simple Ware" ile, hamur rengi ve açkının görülmemesi nedeniyle benzerlik gösterir. Amuk'taki bu mal grubu Halaf boyalıları ve Ubeyd tipi boyalılarla birlikte bulunmuştur.[10] Mal grubu açısından tam bir benzerlik olmasa da, Hamam et-Turkman IV. tabakada, mal gruplarının arasında ince kum katkılı örnekler vardır.[11]

4.1.I.3. Bitki Katkılı Krem Mal (Lev. II)

4.1.I.3.1. Mal ve teknik özellikler

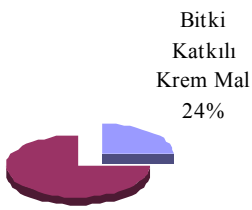
Bir önceki mal grubundan çok farklı olmayan bu grup krem ya da açık kahve hamurlu ve hamurunun renginde astarlıdır. En önemli ayırt edici özelliği kum katkının yanı sıra bol miktarda bitki katkı kullanılmasıdır. Kaplardaki astar tabakasının ince olması sebebi ile de bitki katkının izleri yüzeyde rahatlıkla

[8] Ufuk Esin ve Güven Arsebük, "Tülintepe Kazısı, 1974", *Keban Projesi 1974-1975 Çalışmaları*, Ankara, 1982, 122-123.
[9] Harald Hauptmann, "Norşuntepe Kazıları 1972", *Keban Projesi 1972 Çalışmaları*, Ankara, 1976, 55; a.g.m., 1982, 30-31.
[10] Robert J. Braidwood ve Linda S. Braidwood, *Excavations in the Plain of Antioch*, Chicago, 1960, 158, 163, 166.
[11] Akkermans, "The IV Pottery", *Hammam et-Turkmann I* (yay. haz. Mautrits N. Van Loon), İstanbul-Leidan, 1988, 187, 191.

görülebilmektedir. Orta derecede fırınlanmış olan kapların hafif açkılı veya açkısız örnekleri mevcuttur. İki parçanın iç yüzeyine açkı uygulanmıştır. Çeper kalınlıkları ince ile orta arasında değişen kaplar el yapımıdır.

4.1.I.3.2. İstatistik

Kalkolitik malzeme içinde % 24 oranı ile en büyük grubu oluşturan bu mal toplam 12 parça ile temsil edilir. Bunlar: 2 çanak, 2 çömlek ve 8 gövde parçası (Grafik 4).

4.1.I.3.3. Tipoloji

Tip I.3.4. Çanaklar

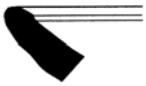
I.3.4.2. Açık Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. II: 1, Res. 10):
Açık ağızlı, basit ağız kenarlı, yuvarlak gövdelidirler. Ağız kenarı hafifçe dışa çekilerek, altında yiv benzeri bir girinti bulunmaktadır.

Paraleller:
Salat Tepe: Geç Kalkolitik (Ökse ve diğ. 2001: Res. 9: 44)

b- Ağız kenarı içi keskinler (Lev. II: 2, Res. 10):
Açık ağızlı, ağız kenarı içi keskin,yuvarlak gövdelidirler. Kabın dış çizgileri düzensizdir.

Paraleller:
Norşuntepe: Geç Kalkolitik (Hauptmann 1976: Lev. 49: 2)
Arslantepe: VII (Frangipane 1993a: Res. 6: 6; 2000: Res. 3: 5-7)
Tell Leilan: V (Schwartz, 1982: Res. 58: 7)

Tip I.3.7. Çömlekler

I.3.7.2. Alçak Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. II: 3-4, Res. 11):
Alçak boyunlu, yuvarlak gövdeli ve basit ağız kenarlıdırlar.En yakın paralellerinde, gövdenin aniden yuvarlaklaşarak genişlediği saptanmıştır. Bu nedenle boyun ile gövde arasında keskinlik görülmektedir.Bazı örneklerde de (Lev. II: 4) boyun tamamen dışa doğru çekilmiştir.

Paraleller:
Salat Tepe: Geç Kalkolitik (Ökse ve diğ. 2001: Res. 8: 15-16)

4.1.I.3.4. Bezeme

Tip I.3.F. Yumru Bezeme (Lev. II: 5, Res. 12)
Amorf bir parça üzerinde üç tane, daire şeklinde yumru bulunmaktadır.

Paraleller:
Arslantepe: VII (Frangipane 1993a: Res. 9: 1)
Fatmalı-Kalecik: Geç Kalkolitik (Wright ve Whallon 1998: Res. 5: i)
Tülintepe: Erken Kalkolitik (Esin ve Arsebük 1982: Lev. 96: 10 c)

4.1.I.3.5. Değerlendirme

Geç Ubeyd döneminin sonunda boya bezeli malların sayısında azalma saptanırken bitki katkılı kapların üretiminde artış olduğu gözlenmiştir.[12] Norşuntepe J/K 18/19 plan karesi 10. tabakada ana mal grubu olarak görülen kızıl-kahve ya da kahverengi saman katkılı malın açık renkli çeşitlemeleri bulunmaktadır. Tepecik 8-O plan karesinin 14-20. tabakalarında ve Tülintepe'nin derin sondajdaki 1-4. tabakalarında açık renkli, saman katkılı mallar olduğu belirtilmiştir.[13] Fatmalı-Kalecik yerleşmesinin Geç Kalkolitik tabakalarında da saman katkılı krem renkli mal görülmektedir.[14] Saman katkı, Çayboyu I'in malzemelerinde tespit edilmiş, ancak II. tabakada çok görülen bir özellik olduğu belirtilmiştir. Ayrıca II. tabakada sarı ve devetüyü renginde mal olduğu belirtilmiştir. [15] Özdoğan tarafından mal tip 1.5 ve Russel tarafından Grup H olarak belirtilen "saman katkılı açkılı malda" yüzey rengi olarak açık devetüyü, pembe ve portakal renklerinin görüldüğü belirtilmiştir.[16] Daha güneyde, Amuk F ve Hamam et-Turkman VA' tabakalarında "saman yüzlü mal" olarak tanımlanan grupların genellikle portakal ve devetüyü renginde olduğu belirtilmiştir.[17]

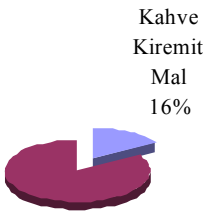
4.1.I.4. Kahve Kiremit Mal (Lev. II)

4.1.I.4.1. Mal ve teknik özellikler

Hamur açık kahve, kahve ve kiremit renktedir. Kaplar hamurunun renginde astarlıdır. Çoğunlukla ince ya da orta kum katkılıdır. Bir kısmında ise beyaz taşçıklar bulunmaktadır. Parçalar çoğunlukla kötü derecede pişirilmiştir. Bu nedene bağlı olarak kapların yüzeyleri gri alacalıdır. Çok iyi açkılanmış ve bezemeli bir gövde parçası ve açkısız iki kap dışında kaplar hafif açkılıdır. Bazı kapların yüzeylerinde, açkılama işlemi sırasında kullanılan aletin izleri, çizgiler şeklinde görülebilmektedir. El yapımı olan parçaların çeperleri genelde orta kalınlıktadır.

4.1.I.4.2. İstatistik

Kalkolitik malzeme içinde % 16 oranındaki mal grubu toplam 8 parça ile temsil edilir. Bunlar: 2 çanak, 4 çömlek ve 2 gövde parçası (Grafik 5).

[12] Hauptmann, a.g.m., 1982, 31; Trufelli, a.g.m., 1997, 8.
[13] Ufuk Esin, "Tepecik Kazısı, 1970", *Keban Projesi 1970 Çalışmaları*, Ankara, 1972, 140-150; Esin ve Arsebük, a.g.m., 1982, 125-132.
[14] H.T. Wright ve R. Whallon, "Investigations at Fatmalı Kalecik: a Hamlet in the Upper Euphrates Valley", *Karatepe'deki Işık, Halet Çambel'e Sunulan Yazılar* (yay. haz. Güven Arsebük, Machteld J. Mellink ve Wulf Schirmer), İstanbul, 1998, 784.
[15] Steven Diamant ve Behin Aksoy, "Çayboyu 1970-71", *Anatolian Studies XXIII*, 1972,105; "Çayboyu", Keban Projesi 1971 Çalışmaları, Ankara, 1974, 31.
[16] Özdoğan, a.g.e., 1977, 8; Russel, a.g.e., 1980, 24-25.
[17] Braidwood ve Braidwood, a.g.e., 1960, 232; Akkermans, a.g.m., 1988, 310.

4.1.I.4.3. Tipoloji

Tip I.4.4. Çanaklar

I.4.4.1. Açık Ağızlı Eğik Gövdeli Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. II: 6, Res. 13):

Açık ağızlı, basit ağız kenarlı, eğik gövdelidirler. Basit ağız kenarı hafif dışa doğru çekilerek düzleştirilmiştir. En yakın paralellerinde huni biçimli kaplar olarak nitelendirilen çanakların ağız çapları büyüktür.

Paraleller:
Arslantepe: VII (Frangipane 2000: Res. 3: 5-7)
Korucutepe: A (Brandt 1978: Lev. 103: 19)
Norşuntepe: EKÇ (Gülçur 2000: Res. 35)
Amuk: E (Braidwood ve Braidwood 1960: Res. 137: 1)

I.4.4.2. Açık Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. II: 7):

Açık ağızlı, basit ağız kenarlı, yuvarlak gövdelidirler. Basit ağız kenarının hafif düzleştirilerek dışa açılması ve ağız kenarının altının hafif bastırılması sonucu, burada bir keskinlik oluşturulmuştur.

Paraleller:
Tepecik: Geç Kalkolitik (Esin 1976: Lev. 73: 2)
Salat Tepe: Geç Kalkolitik (Ökse ve diğ. 2001: Res. 9: 44)

Tip I.4.7. Çömlekler

I.4.7.1. Kapalı Ağızlı Küresel Gövdeli Çömlekler

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. II: 8-9, Res. 14):

Kapalı ağızlı, basit ağız kenarlı, küresel gövdelidirler. Bir örneğin (Lev. II: 9) ağız kenarı altında yiv benzeri girintiler vardır.

Körtepe: Erken Kalkolitik (Hauptmann 1976: Lev. 56: 9)

e- İçe kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. II:10, Res. 14):

Kapalı ağızlı, içe kalınlaştırılmış ağız kenarlı, küresel gövdelidirler.

I.4.7.3. Yüksek Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. II: 11, Res. 15):

Yüksek boyunlu, dik ve basit ağız kenarlıdırlar. Ağız kenarının üzeri hafif düzleştirilmiştir.En yakın paralellerinde, gövdenin aniden yuvarlaklaşarak genişlediği saptanmıştır. Bu nedenle boyun ile gövde arasında keskinlik görülmektedir.

Paraleller:
Arslantepe: VII (Frangipane 1993a: Res. 10: 7)
Tepecik: Geç Kalkolitik (Esin 1982: Lev. 73: 5)
Fatmalı-Kalecik: Erken Kalkolitik (Whallon ve Wright 1998: Lev. 4: a)

I.4. Tutamak (Lev. II: 12, Res. 16):
Gövde parçası üzerinde üçgen tutamak yer almaktadır.

Paraleller:
Norşuntepe: Kalkolitik (Gülçur 2000: Res. 36)
Tülintepe: Erken Kalkolitik (Esin ve Arsebük 1982: Lev. 94: 1b)
Fatmalı-Kalecik: Erken ve Geç Kalkolitik (Wright ve Whallon 1998: Res. 4: b, 5: d)
Körtepe: Erken Kalkolitik (Hauptmann 1976b: Lev. 56: 11)

4.1.I.4.4. Bezeme

Tip I.4.H. Dolgu Bezeme (Lev. II: 13, Res. 16)
Dolgu bezemenin görüldüğü bir parçada
üçgen oluşturan iki sıralı çizgilerin arası dairelerle,
ve bunların da içi beyaz bir madde ile doldurulmuştur.

Paraleller:
Norşuntepe: Kalkolitik (Gülçur 2000: Res. 12, 39)
Korucutepe: A (Brandt 1978: Lev. 104: 5)

4.1.I.4.5. Değerlendirme

Keban Baraj Gölü çevresindeki yerleşmelerde, kötü pişirilmiş, kahve veya kiremit rengi tonlarında, açkılı, kum ve taşçık katkılı malzeme genellikle Kalkolitik dönemin erken evrelerine yerleştirilmiştir. Bu mal grubu, Korucutepe A, Norşuntepe Erken Kalkolitik, Körtepe Erken Kalkolitik, Çayboyu I, Fatmalı-Kalecik Erken Kalkolitik, Tepecik 8-O plankaresi 25, Tülintepe 53-54 H derinlik sondajı 5.-8. tabakalarında saptanmıştır.[18] Tülintepe'de, "Koyu Yüzlü Açkılı Mal" ismi ile tanımlanan bu mal grubu, Halaf ve Ubeyd malları ile birlikte bulunmuştur. Tülintepe'nin bu tabakaları Amuk F-C evreleri arasına tarihlendirilmiştir. [19] Ancak mal grubu, Norşuntepe'de Coba malı ile birlikte de saptanmıştır.[20] Amuk'ta ise bu mal grubu A-E evreleri arasında görülmektedir. Ayrıca, Tarsus tabakalarında Ubeyd döneminde "Hard Gritty Cooking Pot Ware", Geç Kalkolitik'te de "Hard Gritty Ware" ismi ile tanımlanan, taşçık katkılı mal ile benzerlik kurulabilir.[21]

[18] Harald Hauptmann, "Körtepe Kazıları, 1972", *Keban Projesi 1972 Çalışmaları*, Ankara, 1976, 26; Brandt, a.g.m., 1978, 58; Sevil Gülçur, "Norşuntepe: Die Chalkolithische Keramik (Elazığ/Ostanatolien)", *Chronologies Des Pays Du Caucase Et De L'Euphrate Aux IVe-IIIe Millenaires* (yay. haz. Catherine Marro ve Harald Hauptmann), Paris, 2000, 376; Esin, a.g.m., 1972, 146; Wright ve Whallon, a.g.m. 1998, 785.
[19] Ufuk Esin, "Tülintepe Kazısı, 1972", *Keban Projesi 1972 Çalışmaları*, Ankara, 1976, 122.
[20] Harald Hauptmann, a.g.m., 1979, 56.
[21] Hetty Goldman, *Excavation at Gözlü Kule*, Tarsus II, Princeton, 1956, 78, 86.

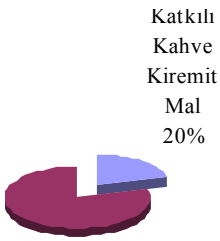
4.1.I.5- Bitki Katkılı Kahve Kiremit Mal (Lev. III)

4.1.I.5.1. Mal ve teknik özellikler

Hamur kahve ve kiremit renktedir. Kaplar hamurunun renginde astarlıdır. Bu mal grubunu, bir önceki mal grubundan ayıran en önemli özellik bitki katkının bol kullanılmasıdır. Bitki katkının yanı sıra orta ya da kaba kum katkı da görülmektedir. Hafif açkılı örnekler çoğunluğu oluşturmaktadır. Parçalar genelde kötü pişirilmiştir. Çeperleri orta kalınlıktaki örnekler el yapımıdır.

4.1.I.5.2. İstatistik

Kalkolitik malzeme içinde % 20 oranındaki mal grubu toplam 10 parça ile temsil edilir. Bunlar: 6 çömlek ve 4 gövde parçası (Grafik 6).

4.1.I.5.3. Tipoloji

Tip I.5.7. Çömlekler

I.5.7.2. Alçak Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. III: 1-2, Res. 17):
Alçak boyunlu, yuvarlak gövdeli ve basit ağız kenarlıdırlar. Boyun hafifçe dışa çekilmiştir.

Paraleller:
Arslantepe: VII (Frangipane 1993a: Res. 10: 8; 11: 5)
Korucutepe: B (Brandt 1978: Lev. 103: 11)
Hacınebi: A (Pearce 2000: Res. 3: d)
Amuk: F (Braidwood ve Braidwood 1960: Res. 176: 7)
Salat Tepe: Geç Kalkolitik (Ökse ve diğ. 2001: Res. 8: 15)

I.5.7.3. Yüksek Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. III: 3-6, Res. 17):
Yüksek boyunlu, dik ve basit ağız kenarlıdırlar. En yakın paralelleri yuvarlak gövdelidir.

Paraleller:
Arslantepe: VII (Frangipane 1993a: Res. 6: 1; 8; 10: 8)
Fatmalı-Kalecik: Geç Kalkolitik (Wright ve Whallon 1998: Res. 5: n)
Amuk: F (Braidwood ve Braidwood 1960: Res. 176: 8, 25; 179: 24; 182: 1)
Hacınebi: B2 (Pearce 2000: Res. 14: a)

4.1.I.5.4. Değerlendirme

Tüm Kalkolitik gelişimi belirleyen saman katkılı veya saman yüzlü mallar özellikle Geç Kalkolitik dönemde büyük bir oranda temsil edilir. Geç Kalkolitik dönemin en erken evresi Geç Ubeyd dönemi ile ilişkilidir. Geç Ubeyd dönemi ile bunu takip eden dönem arasındaki farklılaşma ise en iyi Norşuntepe'de belirlenmiştir. J/K 18/19 plan karelerinde Ubeyd tipi boyalı mallarda azalma saptanırken, saman katkılı kahve veya kiremit renkli çanak çömleğin sayısında artış olduğu gözlenmiştir.[22] Kahve kiremit renkli malda saman katkının artan bir oranda kullanımı, Korucutepe B evresinin

[22] Hauptmann, a.g.m., 1982, 30-31; Trufelli, a.g.m., 1997, 6.

özellikle ikinci yarısında saptanmıştır.[23] Arslantepe VIII'de saptanan bitki katkının kullanımı, VII'nin en belirgin özelliği olarak devam etmiştir.[24] Özdoğan tarafından mal tip 1.5 ve Russel tarafından Grup H olarak belirtilen "saman katkılı açkılı malda" yüzey rengi olarak kahve ve kiremit renklerinin de görüldüğü belirtilmiştir.[25] Saman katkının yoğun olarak kullanıldığı merkezler, Çayboyu II, Ilısu Baraj Gölü alanında Mezra Höyük ve Salat Tepe'nin Geç Kalkolitik tabakaları, Kurban Höyük VIB, Amuk F, Hamam et-Turkman V, Tell Leilan IV, Hacınebi B, Hayaz Höyük 5. tabakadır.

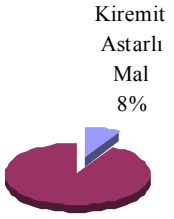
4.1.I.6. Kiremit Astarlı Mal (Lev. III)

4.1.I.6.1. Mal ve teknik özellikler

Hamur açık kahve, krem ve gri renktedir ve kaplar, kiremit tonlarında farklı renkte astarlıdır. Astar iki örnekte her iki yüzeye, birer örnekte de iç veya dış yüzeye uygulanmıştır. Ancak iç yüzeyi kiremit renkte astarlı parçanın dış yüzeyi de krem renkte astarlanmıştır. Sadece kum katkılı bir örnek dışında kapların hamurları ince kum ve bitki katkılıdır. Çoğunlukla orta pişirilmiş ve açkılıdır. Çeperleri orta kalınlıktaki parçalar el yapımıdır.

4.1.I.6.2. İstatistik

Kalkolitik malzeme içinde % 8 oranındaki mal grubu toplam 4 parça ile temsil edilir. Bunlar: 2 çanak ve 2 çömlek parçası (Grafik 7).

4.1.I.6.3. Tipoloji

Tip I.6.4. Çanaklar

I.6.4.2. Açık Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. III: 7-8, Res. 18):
Açık ağızlı, basit ağız kenarlı, yuvarlak gövdelidirler. Basit ağız kenarının hafif düzleştirilerek dışa açılması sonucu, ağız kenarının dışında keskinlik oluşturulmuştur.

Paraleller:
Korucutepe: B (Brandt 1978: Lev. 103: 23)
Fatmalı-Kalecik: Geç Kalkolitik (Wright ve Whallon 1998: Res. 6: b)
Amuk: F (Braidwood ve Braidwood 1960: Res. 174: 1, 179: 17)

Tip I.6.7. Çömlekler

I.6.7.3. Yüksek Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. III: 9-10, Res. 19):
Yüksek boyunlu, dik ve basit ağız kenarlıdırlar. Dik olan boyun ağız kenarına doğru hafif dışa açılmıştır. En yakın paralelleri yuvarlak gövdelidir.

[23] Brandt, a.g.m., 1978, 59.
[24] Frangipane, a.g.m., 1993b, 216;Trufelli, a.g.m., 1997, 19.
[25] Özdoğan, a.g.e., 1977, 8;

Paraleller:
Norşuntepe: Erken Kalkolitik (Hauptmann 1976: Lev. 56: 11)
Korucutepe: B (Brandt 1978: Lev. 103: 8)
Arslantepe: VII (Frangipane 1993: Res. 8, 10: 9; 1998: Res. 3: 4)
Fatmalı-Kalecik: Erken ve Geç Kalkolitik (Wright ve Whallon 1998: Res. 4: b, 5: d)
Amuk: F (Braidwood ve Braidwood 1960: Res. 179: 24)

4.1.I.6.4. Değerlendirme

Karakaya Baraj Gölü alanında kiremit astarlı malın kullanımı Geç Kalkolitik çağda ortaya çıkar. Bitki katkılı malların karakterine benzemekle birlikte daha ince yapımlıdır. Ancak yine de Güney Mezopotamya'da görülen kırmızı astarlı mallardan da ayrıldığı belirtilmiştir.[26] Bu malın en yakın benzeri Arslantepe VII.'de saptanmıştır. Kuzey Suriye'den Fırat'ın batısına kadar olan bölgede görülmektedir. Fatmalı-Kalecik Geç Kalkolitik ve Amuk F'de, saman katkılı mal gruplarının içinde kiremit astarlı örnekler mevcuttur. Kiremit astarlıların Sakçe Gözü IVC-VB, Hacınebi, Hamam et-Turkman VA, Kurban VI ve Tell Leilan V-IV'te saptandığı belirtilmiştir.[27] Ayrıca Tell Leilan VI'da da kiremit astarlı birkaç örnek mevcuttur.[28]

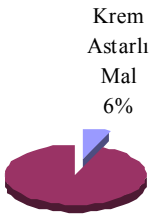
4.1.I.7. Krem Astarlı Mal (Lev. III)

4.1.I.7.1. Mal ve teknik özellikler

Bu mal grubunun hamurları açık kahve rengidir. Bir parçanın iç yüzeyi, diğer parçanın ise dış yüzeyi krem renkte astarlıdır. Orta kum katkılı örneklerden sadece bir parçanın iç yüzeyi iyi açkılıdır. İnce çeperli ve iyi derecede pişirilmiş parçalar el yapımıdır. Bir çanakta boya bezeme bulunmaktadır.

4.1.I.7.2. İstatistik

Kalkolitik malzeme içinde % 6 oranındaki mal grubu toplam 3 parça ile temsil edilir. Bunlar: 2 çanak ve 1 gövde parçası (Grafik 8).

4.1.I.7.3. Tipoloji

Tip I.7.4. Çanaklar

I.7.4.2. Açık Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. III: 11-12, Res. 20):
Açık ağızlı, basit ağız kenarlı, yuvarlak gövdelidirler.
Ağız kenarları düzleştirilerek hafif dışa doğru açılmıştır.

Paraleller:
Fatmalı-Kalecik: Erken Kalkolitik (Wright ve Whallon 1998: Res. 4: m)
Amuk: F (Braidwood ve Braidwood 1960: Res. 174: 3)

[26] Frangipane, a.g.e., 1993, 154.
[27] a.g.e. 155; Franca Trufelli, a.g.m., 1997, 19; Braidwood ve Braidwood, a.g.e., 1960, 238-239; Wright ve Whallon, a.g.m., 1998, 780.
[28] Glenn M. Schwartz, *From Prehistory to History in the Habur Plains: The Operation From Tell Leilan*, Yale University, 1982, 61.

4.1.I.7.4. Bezeme

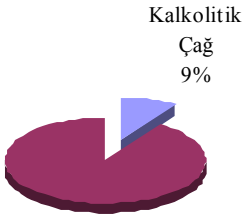
Tip I.7.I. Boya Bezeme (Lev. III: 12, Res. 20)
Kiremit renkte boya ile yapılmış bezemede, gövdenin üst kesimde birbirine paralel iki yatay bant ve bunları çapraz kesen dikey bir bant görülmektedir.

4.1.I.7.5. Değerlendirme

Bu mal grubunun en yakın benzeri Tülintepe'de, 53 H derinlik sondajının 1. ve 2. tabakalarında saptanmıştır. Bu tabakalarda, Halaf ve Ubeyd boyalı parçalarının yanı sıra üçüncü bir tür boya bezemeli çanak çömlek grubu ortaya çıkmıştır. Özellikle bitki katkı içermemesi ve boya bezemenin, açık renk astar üzerine uygulanmış olması, saptanan benzerliği destekleyen kanıtlardır.[29] Tarsus Erken Kalkolitik dönemde, bitki katkı içermeyen "Matt Red-Painted Light Slipped Ware" ile de benzerlik kurulabilir.[30] Geç Kalkolitik çağda ise, Arslantepe VII ve Korucutepe B tabakalarında görülen astarlı kapların içinde, devetüyü ve krem renginde astara sahip mal grupları bulunmaktadır.[31] Çayboyu II. tabakada astarın çok yaygın olduğu, özellikle krem ve pembe renklerin kullanıldığı belirtilmiştir.[32] Ancak bu gruba giren kapların, bizim malzememiz ile tam paralellik oluşturmamasının sebebi, hamurlarında bitki katkı bulunmasıdır. Daha güneyde, Tell Leilan IV. ve V. tabakalarda, "ince mal" ya da "bitki katkılı" mallarda zaman zaman krem astar kullanıldığı belirtilmiştir.[33]

4.1.I.8. Dönem Değerlendirmesi

Kalkolitik Çağ çanak çömlek malzemesi % 9 oranı ile, tüm malzeme içinde küçük bir grubu oluşturur. Yukarıdaki bilgilere dayanarak, krem mal ve kahve kiremit malın görülmeye başladığı süreç Erken Kalkolitik döneme tarihlenebilir. Ancak bu mal gruplarının Geç Kalkolitik dönemin erken evresinde de görülmeye devam ettiği belirtilmiştir. En yakın mal grupları Keban Baraj Gölü alanı, Amuk Ovası ve Tarsus bölgesinde saptanmıştır. Korucutepe A evresinden elde edilen C14 tarihi M.Ö. 4300-4200 tarihlerini verir.[34] Fatmalı-Kalecik'te ise M.Ö. VI. binin sonu V. binin erken evresi önerilmiştir.[35] Bu döneme tarihlendirilebilecek bir diğer mal grubu da "Krem Astarlı" olarak belirtilen gruptur. Hamurda bitki katkının tespit edilmemesi ve açık renk üzerine boya bezemenin yapılması gibi özelliklerden yola çıkarak belirlemeye çalıştığımız bu mal grubu için yine de kesin bir sonuca ulaşmak mümkün değildir. Çünkü bazı merkezlerde, Geç Kalkolitik dönemde de krem astarın kullanıldığı belirtilmiştir.

[29] Esin, a.g.m., 1976, 122.
[30] Goldman, a.g.e., 1956, 72.
[31] Frangipane, a.g.m., 1993, 148; Brandt, a.g.m., 1978, 59.
[32] Diamant ve Aksoy, a.g.m., 1972, 105.
[33] Schwartz, a.g.e., 1982, 53-57.
[34] Brandt, a.g.m., 1978, 60.
[35] Wright ve Whallon, a.g.m., 1998, 779.

Erken Kalkolitik dönem içine yerleştirilen bazı mal gruplarının hamurlarında kum katkı ile birlikte az miktarda bitki ya da saman katkı kullanımı belirtilmiştir.[36] Ancak bitki katkının yoğun olarak görülmesi Geç Ubeyd döneminin sonunda görülen bir özelliktir. Bu dönemde, özellikle "Coba Kaseleri" ortaya çıkar ve Geç Kalkolitik dönemin erken evresinde en sık görülen mal grubudur. Bu mal estetik kaygıdan uzak ve seri üretim sonucu bol miktarda yapılmaya başlanmıştır. Bu nedenle Coba kaselerinin üretimi, dönemin değiştiğinin bir göstergesidir. Doğu Anadolu, Kuzey Suriye ve Kuzey Mezopotamya'da Geç Ubeyd döneminde görülmeye başlanan bu kaseler, Geç Kalkolitik'in geç evrelerine kadar devam eder. Uruk XIII. tabakada da çakmaktaşı kazıntılı kaselerin varlığı belirtilmiştir. Ancak Güney Mezopotamya'da "bevelled rim" kaselerin ortaya çıkması nedeniyle görülme süresi çok kısadır. Dolayısıyla Coba kaseleri daha çok kuzey geleneği olarak görülmektedir.[37] Bunun yanı sıra "saman yüzlü mal" ya da "saman katkılı mal" olarak belirtilen gruplar, Geç Kalkolitik dönemin karakteristiğidir. Bitki katkılı krem mal ve bitki katkılı kahve kiremit mal olarak isimlendirdiğimiz gruplar, Geç Kalkolitik dönemde, Keban ve Karakaya Baraj Gölü alanları, Amuk Ovası, Kuzey Suriye ve Kuzey Mezopotamya bölgelerinde görülen kültürün bir uzantısı olarak görülebilir. Bu dönem için merkezlerden elde edilen C14 tarihleri: Korucutepe B, M.Ö. 3400-3200, Arslantepe VII, M.Ö. 3750-3400, Hayaz Höyük 5, M.Ö. 3600 civarı, Hamam et-Turkman IV sonu için 3700-3600 önerilmiştir. Yine bu dönemde saman katkılı ya da saman yüzlü mal gruplarının içinde görülen kiremit astarlıların, bizim "Kiremit Astarlı Mal" olarak isimlendirdiğimiz grupla benzerlik gösterdiği belirtilmiştir. Arslantepe VII. de bulunan bu mal grubu Geç Kalkolitik dönemin orta evresine tarihlendirilmiştir.[38] (Tablo 1)

Çanak çömlek tipleri açısından karşılaştırma yapıldığında ise, *açık ağızlı eğik gövdeli* çanakların genelde Erken Kalkolitik dönemde görülmeye başlandığı saptanmıştır. Özellikle Korucutepe A'da düz kenarlı formlar çok yaygındır.[39] *Açık ağızlı yuvarlak gövdeli çanakların* en yakın benzerleri ise Geç Kalkolitik dönemde saptanmıştır. Bu tip çanaklarda görülen *basit ağız kenarı* ve *ağız kenarı içi keskin* olan örnekleri Geç Kalkolitik'in erken evresinden itibaren görülmeye başlanır. Geç Kalkolitik'te görülmeye başlanan bir diğer form ise, özellikle Coba malına özgü olan *açık ağızlı dik gövdeli bardaklardır*. Bu tür kapların erken evredeki örneklerinde diplerin daha yuvarlak olduğu, geç evrelerde ise daha koni biçimli ve iple kesilmiş düz diplere sahip olduğu belirtilmiştir.[40] Bu tip grubuna giren bir örnek ise "Bevelled rim" olarak isimlendirilmiş kaplara benzemektedir. Çömleklerden *kapalı ağızlı* olan tipler Keban Baraj Gölü alanında Erken Kalkolitik tabakalarında saptanmıştır. Ancak bu tip kapların Geç Kalkolitik'in erken evresinden itibaren daha fazla görüldüğü belirtilmiştir.[41] Arslantepe VII'de bu tip çömleklerin olmadığı belirtilirken, Amuk F'de az miktarda, Balikh (Hamam et-Turkman) ve Khabour (Tell Leilan) vadilerinde

[36] Diamant ve Aksoy, a.g.m., 1972, 101; Brandt, a.g.m., 1978, 58; Hauptmann, a.g.m., 1982, 31.
[37] Frangipane, a.g.m., 1993, 154; Trufelli, a.g.m., 1997, 8; Frangipane, a.g.e., 2002, 199-201.
[38] Thissen, a.g.m., 1985, 84; Trufelli, a.g.m., 1997, 17; Marcella Frangipane, "The Late Chalcolithic / EB I Sequence at Arslantepe. Chronological And Cultural Remarks From A Frontier Site", *Chronologies Des Pays Du Caucase Et De L'Euphrate Aux IVe-IIIe Millenaires* (yay. haz. Catherine Marro ve Harald Hauptmann), Paris, 2000, 440; Akkermans, a.g.m., 1988b, 226, 310.
[39] Brandt, a.g.m., 1978, 58.
[40] Frangipane, a.g.m., 1993a, 147.
[41] Franca Trufelli, a.g.m., 1997, 10.

ise daha fazla görüldüğü ifade edilmiştir.[42] *Alçak boyunlu yuvarlak gövdeli çömleklerin*, *basit ağız kenarlı* tipleri Erken Kalkolitik dönemden itibaren görülmektedir. Ancak boyundan itibaren dışa çekilmiş olan tipleri ise daha çok Geç Kalkolitik döneme özgüdür. Bu tür çömleklerin Arslantepe ve Amuk'ta "collared jar", Norşuntepe'de ise "boyunları silindir veya huni biçiminde olan küresel çömlekler" olarak tanımlandığı saptanmıştır.[43] *Yüksek boyunlu yuvarlak gövdeli çömlekler* genelde Geç Kalkolitik'in orta evresinden itibaren görülmeye başlanır. Özellikle Arslantepe VII ve Korucutepe B'de, kırmızı astarlı ve açkılı malda bu tip çömlekler karakteristiktir.[44] (Tablo 2)

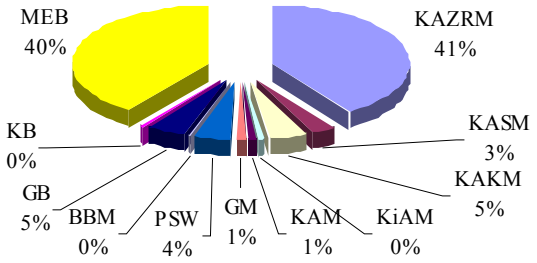
Baskı ve yumru bezemenin Erken Kalkolitik çağda görüldüğü, ayrıca Geç Kalkolitik'te de devam ettiği saptanmıştır. Ancak Geç Kalkolitik'te daha az miktarda bulunmaktadır. Bu bezemelerin en yakın benzerleri geç dönemde görülmektedir. Boya bezemenin ise tarihleme yapmayı sağlayacak bir benzeri saptanamamıştır. Fakat Arslantepe VII, Korucutepe B ve Norşuntepe J/K 18/19 plan karelerinde az miktarda boya bezemeli parça saptanmıştır. Bu bezeme çeşidinin daha çok Erken Kalkolitik dönemde görüldüğü saptanmıştır. Gövde üzerinde bulunan tutamağın en yakın benzerleri yine bu dönem içinde tespit edilmiştir.

Kalkolitik çağda Karakaya Baraj Gölü alanı ve yakın çevresinin, Orta Fırat (Hassek Höyük, Hayaz, Kurban) ve Kuzey Suriye (Amuk, Hamam et-Turkman, Tell Leilan) ile çanak çömlek kültüründe birliktelik gösterdiği söylenebilir.

4.1.II. İLK TUNÇ ÇAĞI

Malzememiz içinde bu çağa ait 264 parça incelenmiştir. Bütün malzeme içinde % 50 oranındaki grup 7 mal grubuna ayrılmıştır. Bu dönem içine yerleştirilen mal grupları (Grafik 10):

1- Kura-Aras Malları
   1a- Zıt Renkliler (KAZRM)
   1b- Siyah Renkliler (KASM)
   1c- Kahve Renkliler (KAKM)
2- Kiremit Astarlı Mal (KiAM)
3- Krem Astarlı Mal (KAM)
4- Gri Mal (GM)
5- Plain Simple Ware (PSW)
6- Boya Bantlı Mal (BBM)
7- Boya Bezemeli Mallar
   7a- Gelinciktepe Boyalıları (GB)
   7b- Karababa Boyalıları (KB)
   7c- Malatya-Elazığ Boyalıları (MEB)

4.1.II.1. Kura-Aras Malları

Bu mal grubunda, 69'u levhada kullanılmak ve 57'si da sadece istatistiksel olarak değerlendirilmek üzere toplam 126 parça incelenmiştir. Bu mal grubunu oluşturan

[42] Frangipane, a.g.m., 2000, 442; Braidwood ve Braidwood, a.g.e., 1960, 235.
[43] Hauptmann, a.g.m., 1982, 30; Braidwood ve Braidwood, a.g.e., 1960, 235; Frangipane, a.g.m., 2000, 442.
[44] Frangipane, a.g.m., 1993a, 147; Brandt, a.g.m., 1978, 60.

çanak çömlek zıt renkli, siyah ve kahve olmak üzere üç gruba ayrılır. Kura-Aras mal grubu içinde büyük çoğunluğu oluşturan ve karakteristik olan zıt renklilerde ise dış yüz siyah, iç yüz kahveden kiremide değin değişen tonlarındadır. Çok az bir grup olarak da dış yüzeyin kahverengi veya kiremit rengi, iç yüzeyin siyah renkli olduğu örnekler de mevcuttur.

Bu mal grubu, hamur ve astar renklerine göre üç gruba ayrılmasına rağmen teknik açıdan gruplar arasında genellikle aynı özellikler saptanmıştır.

4.1.II.1a. Zıt Renkliler (Lev. IV-X)

4.1.II.1a.1. Mal ve teknik özellikleri

Hamur kahve, kiremit, krem rengi ve bu renklerin tonlarına sahiptir. Kapların iç yüzeyi genellikle kendi hamurunun renginde astarlı, dış yüzeyi siyah ya da koyu gridir. Bazı kapların ağız kenarının dışı da hamurunun renginde astarlıdır. Zaman zaman özellikle çömleklerde iç yüzeye kiremit renginde astar uygulandığı da görülmektedir. Nadiren yayvan tabak, küresel kase ve içe kapanan ağızlı yuvarlak gövdeli çömlek tiplerinde iç yüzün siyah dış yüzün kahve kiremit rengi tonlarında olduğu saptanmıştır.

Katkı çanaklarda genellikle ince kum ve bitki, çömleklerde orta kum veya kaba kum ve bitki katkılıdır. Bunun yanı sıra özellikle çömleklerde sadece kum katkılı örnekler de bulunmaktadır. Ancak hamurun inceliği ve homojen olması kapların boyutları ile orantılıdır. Küçük boy kapların hamurları daha ince ve homojen, bazı büyük boy kapların hamurları ise bisküvi niteliklidir.

Bu mal grubunda kap yüzeylerine açkı işlemi uygulanmıştır. Kaplardaki yüzey işlemlerinin düzgünlüğü, hamur özelliklerinde olduğu gibi boyutlarıyla orantılıdır. Özellikle küçük boy kapların dış yüzeyleri daha iyi açkılanmıştır. Açkılamanın çok iyi yapıldığı kapların yüzeyinde açkı aletinin izleri görülmez. Genellikle dar boyunlu çömleklerin sadece dışı ve ağız kenarının içi açkılanırken, geniş ağızlı çanak ve çömleklerin her iki yüzeyi de açkılanmıştır. Ancak bazı tabak formundaki kapların sadece içi açkılıdır. Az da olsa açkısız örnekler de mevcuttur. Açkılamanın yanı sıra kaplarda, özellikle büyük boy çömleklerin iç yüzeyinde elle düzeltme görülmektedir.

Pişme genellikle orta veya kötü düzeydedir. Bazı kırıklarda öz tamamen siyahtır ve sadece iç yüzeyde hamur rengi görülebilmektedir. Bugüne kadar yapılan çalışmalarda, kapların iç ve dış yüzey renklerinin farklı olmasının bir pişirme hatası değil, bilinçli bir uygulama olduğu belirtilmiştir. Bu çanak çömlek üretiminde teknolojik bir gelişmeye işaret eder.[45] Ancak fırınlamaya bağlı olarak bazı kapların dış yüzeyinde kahve veya kiremit rengi alacalanma gözlenmiştir.

Karaz çanak çömlek malzemesinin hepsi el yapımı olmasına rağmen, kapların çeperleri oldukça düzgündür.

[45] Marilyn Kelly-Buccellati, "The Early Bronze Age Pottery", *Korucutepe* 2 (yay. haz. Van Loon), Amsterdam, 1978, 67-70; Frangipane, a.g.m., 2000, 444-449.

4.1.II.1a.2. İstatistik

İlk Tunç Çağı malzemesi içinde % 41 oranındaki Mal grubunda toplam 107 çanak çömlek parçası vardır. Bunlar: 3 tabak, 10 çanak, 33 çömlek, 1 kapak 5 dip ve 55 gövde parçası. Ancak sadece 2 gövde parçası levhada kullanılmıştır (Grafik 11).

4.1.II.1a.3. Tipoloji

Tip II.1a.3. Tabaklar

II.1a.3.1. Açık Ağızlı Tabaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. IV: 1-3, Res. 21):

Açık ağızlı, basit ağız kenarlı, yayvan tabaklardır. Kabın dış çizgileri düzensizdir.

Paraleller:
Tepecik: SKÇ-İTÇ I (Esin 1982a: Lev. 74: 4)

Tip II.1a.4. Çanaklar

II.1a.4.2. Açık Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. IV: 4-6, Res. 22, 23):

Açık ağızlı, basit ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli, derince çanaklardır. Ayrıca ağız kenarının hemen altında ilmek tutamağı (Lev. IV: 5) bulunan bir örnek de vardır. Bazı örneklerde, basit ağız kenarı hafif düzleştirilerek, ağız kenarının altında keskinlik oluşturulmuştur.

Paraleller:
Arslantepe: VI B1 (Frangipane 2000: Res. 10: 5)
Değirmentepe: II (Esin 1987: Lev. 53: 242)
Norşuntepe: J/K 18/19 İTÇ I (Hauptmann 1972: Lev. 72: 5)
Korucutepe: D (Kelly-Buccellati 1978: Lev. 116: G)
Karagündüz: 7 (Kozbe 2004: Res. 8: e)
Gundulak: GKÇ (Kiguradze ve Sagona 2003: Res. 3.42: 7)
Khizanaant Gora: GKÇ (Kiguradze ve Sagona 2003: Res. 3.25: 3)

c- Dışa çekik ağız kenarlılar (Lev. IV: 7):

Açık ağızlı, hafifçe dışa çekik ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli, derince çanaklardır.

Paraleller:
Aşvan Kale, Sagona 1994, lev. 79: 7

II.1a.4.4. Dik Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. IV: 8-10, Res. 23, 24):

Dik ağızlı, basit ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli çanaklardır.

Paraleller:
Arslantepe: VI B1-2, VIC (Frangipane ve Palmieri 1983, Res. 13: 4, 22: 4; Persiani 1994, Res. 2: 6-7)
Gelinciktepe: (Palmieri 1967, Res. 12: 8, 10)

Norşuntepe: VIII-VI (Hauptmann 2000: Lev. 7: 1)
Korucutepe: D (Kelly-Buccellati 1978: Lev. 116: D)
Değirmentepe: II (Esin 1987: Lev. 53: 1-2)
Pulur: XI (Koşay 1976: Lev. 75: 175)
Karagündüz: 7 (Kozbe 2004: Res. 7: g, i)
Amuk: H (Braidwood ve Braidwood 1960: Res. 281: 9-10, 13-15)
Khizanaant Gora: GKÇ (Kiguradze ve Sagona 2000: Lev. 3.25: 8)

c- Dışa çekik ağız kenarlılar (Lev. IV: 11, Res. 24):
Dik ağızlı, hafifçe dışa çekik ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli çanaklardır.

Paraleller:
Norşuntepe: XXIV-XXI (Hauptmann 2000: Lev. 4: 2)
Arslantepe: VIB2, VI D (Frangipane ve Palmieri 1983: Res. 22: 7; Conti ve Persiani 1993: Res. 8: 3)
Gelinciktepe: (Palmieri 1967, Res. 12: 12-13)
Aşvan Kale: (Sagona 1994: Res. 80: 14, 81: 8)
Değirmentepe: II (Esin 1987: Lev. 53: 6)

II.1a.4.5. Dik Ağızlı Keskin Karınlı Çanaklar

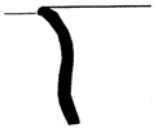
g- Pervaz ağız kenarlılar (Lev. IV: 12, Res. 25):
Dik ağızlı, pervaz ağız kenarlı, keskin karınlı, karnın ardından dibe doğru daralan çanaklardır. Çömlek tipini anımsatmakla birlikte, en yakın benzerlerine ve bu kapların büyüklüğüne dayanarak çanak grubu içinde tanımlanması uygun görülmüştür. Bu çanak parçasında, keskin karnın üzerinde oluk bezeme yer alır.

Paraleller:
Norşuntepe: XIX (Hauptmann 1982: Lev. 48: 4) bu olmaz başka paralel bul.

II.1a.4.6. Dışa Çekik Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

c- Dışa çekik ağız kenarlılar (Lev. IV: 13, Res. 26):
Dışa çekik ağızlı, basit ve dışa çekik ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli çanaklardır.

Paraleller:
Gelinciktepe: (Palmieri 1967, Res. 12: 6)
Amuk: H (Braidwood ve Braidwood 1960: Res. 281: 17, 21)

Tip II.1a.7. Çömlekler

II.1a.7.1. Kapalı Ağızlı Küresel Gövdeli Çömlekler

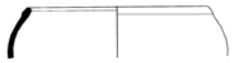
a- Basit ağız kenarlılar (Lev. V: 1-2, Res. 27):
Kapalı ağızlı, basit ağız kenarlı, küresel gövdeli çömleklerdir.

Paraleller:
Arslantepe: VIC (Persiani 1994: Res. 4: 2)
Gelinciktepe: (Palmieri 1967: Res. 13: 12)
Norşuntepe: VIII-VI (Hauptmann 1972: Lev. 75: 4; 2000, Lev. 7: 10)
Sos Höyük: VA (Kiguradze ve Sagona 2003: Res. 3.39: 5)
Karagündüz: 7 (Kozbe 2004: Res. 8: g)

Amuk: H (Braidwood ve Braidwood 1960: Res. 283: 2)
Gundulak: GKÇ (Kiguradze ve Sagona 2003: Res. 3.42: 6)

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. V: 3-5, Res. 27):

Kapalı ağızlı, dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı, küresel gövdeli çömleklerdir. Ancak bir örnekte (Lev. V: 3) ağız kenarı daha sivridir. Bir başka örnekte ise ağız kenarında üçgen tutamak benzeri kalınlaşma vardır.

Paraleller:
Arslantepe: VID1 (Conti ve Persiani 1993: Res. 8: 6-7, 9-10)
Gelinciktepe: (Palmieri 1967: Res. 11: 13)
Aşvan Kale: (Sagona 1994: Res. 82: 10)

II.1a.7.2. Alçak Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. V: 6-7):

Alçak boyunlu, dik ve basit ağız kenarlı, yuvarlak gövdelidir. Bazı örneklerde, basit ağız kenarının düzleştirildiği saptanmıştır.

Paraleller:
Arslantepe: VIC (Conti ve Persiani 1993: Res. 6: 4)
Gelinciktepe: (Palmieri 1967: Res. 11: 18-19, 24)
Taşkun Mevkii, Aşvan Kale, Taşkun Kale: (Sagona 1994: Res. 45: 6, 89: 6, 142: 3)
Han İbrahim Şah: İTÇ I (Ertem 1982: Lev. 57: 365)
Pulur: X (Koşay 1976: Lev. 74: 117)

c- Dışa çekik ağız kenarlılar (Lev VI: 1, Res. 28):

Alçak boyunlu, dışa çekik ağız kenarlı ve yuvarlak gövdelidir.

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. VI: 2-6, Res. 29, 30):

Alçak boyunlu, dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı, ve yuvarlak gövdelidirler. Kalınlaştırılmış ağız kenarlarının dik veya hafif dışa çekik örnekleri vardır. Yuvarlak gövdeli (Lev. VI: 6) bir örnek dışında gövdenin nasıl devam ettiği tam olarak bilinmemektedir. Bu grup içinde yer alan bir örnek oldukça kalınlaştırılmış ağız kenarı ile (Lev. VI: 2) dikkati çeker. Ayrıca bu örnekte gövde çok dar bir açı ile yuvarlaklaşır. Bazı örneklerde ağız kenarlarına üçgen tutamak (Lev. VI: 3-5) yerleştirilmiştir.

Paraleller:
Arslantepe: VID3 (Conti ve Persiani 1993: Res. 11: 4)
Gelinciktepe: (Palmieri 1967: Res. 13: 1)
İmikuşağı: 15 (Sagona ve Özfırat 1996/97: Res. 6: 10)
Norşuntepe: XX-XIV (Hauptmann 2000: Lev. 5: 14)
Taşkun Mevkii, Aşvan Kale ve Taşkun Kale: (Sagona 1994: Res. 43: 3, 88: 2, 142: 10, 146: 8)
Tepecik: 15-16 AB-A-B 3, GKÇ-İTÇ I (Esin 1979: Lev. 62: 16)

II.1a.7.3. Yüksek Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. VII, Res. 28, 31):

Yüksek boyunlu, yuvarlak gövdeli ve basit ağız kenarlıdır. Bazı örneklerde (Lev. VII: 1-2, 5) basit ağız kenarı hafif dışa çekiktir. Bir örnekte (Lev. VII: 6) ağız kenarının altında kabartma bezeme bulunmaktadır.

Paraleller:
Arslantepe: VIB1-2, VIC (Frangipane ve Palmieri 1983: Res. 10: 2, 12: 2, 13: 1, 21: 2, 23: 6; Persiani 1994: Res. 2: 4, 3: 7, 4: 3; Frangipane 2000: Res. 16: 5)
Gelinciktepe: (Palmieri 1967: Res. 11: 11, 25)
Taşkun Mevkii ve Aşvan Kale: (Sagona 1994: Res. 42: 3; 45: 4; 87: 5)
Pulur: XI (Koşay 1976: Lev. 72: 92, 74: 71)
Sos: IVB (Sagona 2004: Res. 22: 2)
Geoytepe: K2 (Kushnareva 1997: Res. 28: 18)
Didube: (Palumbi 2003: Res, 26: 3)
Treli: GKÇ (Kiguradze ve Sagona 2003: Res. 3.30: 3)

c- *Dışa çekik ağız kenarlılar (Lev. VIII: 1-4, Res. 28):*

Yüksek boyunlu, dışa çekik ağız kenarlı, yuvarlak gövdelidir. Bazı örneklerde dışa çekik ağız kenarında hafif kalınlaşma görülür. Dik ve yüksek boyunlu bir örnekte de, boyunda tek sıra bir yiv vardır.

Paraleller:
Arslantepe: VIB1-2 (Frangipane ve Palmieri 1983: Res. 12: 1, 21: 3; Frangipane 2000: Res. 16: 7)
Değirmentepe: II (Esin 1987: Lev. 54: 12, 17)
Pulur: XI (Koşay 1976: Lev. 73: 89)
Ernis: İTÇ II (Burney 1958: Res. 84, s. 183)
Geoytepe: K1, K3 (Sagona 1984: Res. 12: 6; Kushnareva 1997: Res. 28: 8-9)

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. VIII: 5-7, Res. 32):

Yüksek boyunlu, dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlıdır. Gövdenin nasıl devam ettiği bilinmemektedir.

Paraleller:
Aşvan Kale: (Sagona 1994: Res. 104: 10)

g- Pervaz ağız kenarlılar (Lev. IX, Res. 33-34):

Yüksek boyunlu ve pervaz ağız kenarlıdır. Temelde Bu ağız kenarı, kalınlaştırılmış ağız kenarı grubuna dahil edilebilir. Bu tip çömlekler Kura-Aras mal grubunun en bilinen tipidir. Dışta kısa ya da uzun dikdörtgen kesitli, kalın ağız kenarı "Rail Rim" olarak isimlendirilmiştir.[46] Ancak bu ağız kenarının içte yuvarlaklaştırılmış örnekleri de bulunmaktadır. Ayrıca bu ağız kenarı genellikle "recessed neck" olarak isimlendirilen, neredeyse silindirik, içe doğru daralan boyun ile birlikte

[46] Charles Burney, "Eastern Anatolia in the Chalcolithic and Early Bronze Age", *Anatolian Studies* VIII, 1958, 165; M. Rothmann, "makale adı", yayın adı, yıl, 9.

kullanılır.[47] Bunun yanı sıra, bu ağız kenarı için "pervaz ağız"[48] ve "trabzan ağız"[49] tanımları da kullanılmıştır.

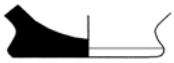
Paraleller:
Arslantepe: VIC (Persiani 1994: Res. 3: 2)
Gelinciktepe: (Palmieri 1967: Res. 11: 8)
Norşuntepe: XXIV-XIV (Hauptmann 1982: Lev. 45: 4, 47: 1, 2000: Lev. 4: 8)
Korucutepe: C (Kelly-Buccellati 1978: Lev. 115: H)
Aşvan Kale, Taşkun Kale: (Sagona 1994: Res. 94: 9, 101: 7, 112: 1, 147: 1)
Tepecik: (Burney 1958: Res. 206, s. 201)
Değirmentepe: II (Esin 1987: Lev. 54: 15)
İmikuşağı: 15 (Sagona ve Özfırat 1996/97: Res. 3: 1; 5: 5, 8, 10)
Muş Yüzey araştırması: (Rothman ve Kozbe 1997: res. 6a)
Karagündüz: 7 (Kozbe 2004: Res. 6: d)

II.1a- Dipler (Lev. X: 3-7, Res. 35):

1-Düz dip.
Alt yüzeyi düzdür.

2- Yüksek düz dip.
Yükseltilmiş dibin alt yüzeyi düzdür.

Gelinciktepe: (Palmieri 1967: Res. 12: 21, 27)
Taşkun Mevkii, Aşvan Kale ve Taşkun Kale: (Sagona 1994: Res. 50: 6, 13, 107: 7, 12, 154: 7)
Değirmentepe: II (Esin 1987: Lev. 54: 22, 253)

Tip II.1a.8. Kapak

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı (Lev. X: 8, Res. 36):
Bu tip sadece bir parça ile temsil edilir.
Düzleştirilmiş ağızlı, ağız kenarı şerit
oluşturacak biçimde dışa kalınlaştırılmış ve kulpa doğru iç bükey şekillidir.

Aşvan Kale ve Taşkun Kale: (Sagona 1994: Res. 114: 4, 156: 3)
Han İbrahim Şah: İTÇ II (Ertem 1982: Lev. 56: 312)
Khizanaant Gora: GKÇ (Kiguradze ve Sagona 2003: Res. 3.22: 1)
Geoy Tepe: K2 (Kushnareva 1997: res. 28: 15)

4.1.II.1a.4. Bezeme

Bu mal grubu içinde bezemeli parça sayısı beştir ve bezeme çeşidi olarak dört farklı teknik saptanmıştır:
1- Kazı Bezeme
2- Oluk Bezeme
3- Rölyef Bezeme
4- Dolgu (enkrüstasyon) Bezeme

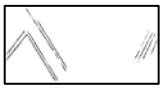
[47] Antonio Sagona, *The Caucasian Region in the Early Bronze Age*, Oxford, 1984, 99.
[48] Refik Duru, *Keban Projesi Değirmentepe Kazısı 1973*, Ankara, 1979, 28.
[49] Maurits N. van Loon ve G. Buccellati, "Chicago ve California Universiteleri 1968 Korucutepe Kazısı Raporu", *1968 Yaz Çalışmaları*, Ankara, 1970, 74.

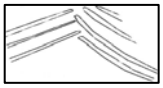
Tip II.1a.B. Kazı Bezeme (Res. 37)
Bir adet örnekle sınırlı olan çizi bezemede, parçanın üst kesiminde "+" işareti, alt kesiminde ise uzun bir çizgi ve bunun altında da çapraz bir sıra oluşturacak şekilde yerleştirilmiş yatay kısa çizgiler görülmektedir.

Paraleller:
Taşkun Mevkii: (Sagona 1994: Res. 54: 14)

Tip II.1a.D. Oluk Bezeme (Res. 25, 37)
İki örneğin bulunduğu oluk bezemenin birinde, üçgen oluşturan dikey hatlar, diğerinde boyun etrafında, üçgen oluşturacak şekilde yerleştirilmiş, hafif iç bükey hatlar bulunmaktadır.

Paraleller:
Arslantepe: VIC (Persiani 1994: Res. 2: 4)
Gelinciktepe: (Persiani 1994: Res. 6: 1)
Kvatskhelebi : B (Sagona 1984: motif 36)

Tip II.1a.G. Rölyef Bezeme (Res. 31)
Tek parça ile temsil edilen rölyef bezemede çift sıra dalgalı hatlar vardır.

Tip II.1a.H. Dolgu (enkrüstasyon) Bezeme (Res. 27)
Son örnek olan, içi beyaz bir madde ile doldurulmuş dolgu (enkrüstasyon) bezemede ise ağız kenarını çepeçevre saran, alt alta üç sıra halinde yerleştirilmiş buğday tanesi şeklinde motifler yer alır.

Paraleller:
Arslantepe: VID (Sagona 1984: Res. 108: 1, 2; motif 316)
Şemsiyetepe: İTÇ III (Darga 1987: lev. 188: 5)

4.1.II.1a.5. Değerlendirme

M.Ö. IV. bin yıl boyunca Mezopotamya ile yaşanan kültürel birliktelik M.Ö. III. bin yılın başlarında kesintiye uğrar. Bu kesinti sonucu Yukarı Fırat vadisinde farklı toplumsal, politik ve kültürel gelişmeler görülmeye başlanır. Transkafkasya kökenli olduğu düşünülen göçebe topluluklarla ilişkiye giren bölgede, yerel konut mimarisi geleneğine tümüyle aykırı yapılar ve içi kırmızı dışı siyah renkte, el yapımı çanak çömlekler ortaya çıkar.[50]

Yeni kültür sadece Yukarı Fırat vadisinde değil, batıda Doğu Anadolu'nun batısı hatta Divriği ve Kangal yerleşmeleri, kuzeyde Kura-Aras vadisi, doğuda Urmiye Gölü çevresi, güneyde Amuk Ovası ve daha güneyde Suriye-Filistin'e kadar olan

[50] Frangipane, a.g.m., 2000, 444; "Doğu Anadolu İlk Tunç Çağı I Dönemi", *Arkeo Atlas* 2, İstanbul, 2003b, 44-45.

bölgede görülüyordu.[51] Bu kültürün izleri ilk kez Kafkasya'da Kura-Aras vadisinde saptanmıştır ve Rus bilim adamları tarafından "Kura-Aras" olarak isimlendirilmiştir. Kültürün etkilerinin Levant bölgesinde görülmesinin ardından "Khirbet-Kerak" terimi ortaya atılmıştır. Bu mal Doğu Anadolu'da ise ilk defa Erzurum yakınlarındaki Karaz yerleşmesinde tanımlanmış ve kültür için yerleşme ile aynı isim kullanılmıştır. Burney, Doğu Anadolu'daki çalışmalarının ardından ise özellikle batılı arkeologlar tarafından kabul edilen ve kültürün çıkış noktasını simgeleyen "Erken Transkafkasya" terimini kullanmıştır. Ayrıca çanak çömlek malzemesinin Doğu Anadolu bölgesi için ayırt edici olması sebebi ile "Doğu Anadolu İlk Tunç Çağı Malı" olarak isimlendirmiştir. Keban bölgesindeki Tepecik ve Tülintepe kazılarının ardından Karaz (Khirbet-Kerak) mallarının Koyu Yüzlü Açkılı Mal'dan geliştiği önerilmiştir. Ayrıca Sos Höyük'te Geç Sioni ve Erken Kura-Aras arasında bir ilişki saptanmış ancak bu konu tam açıklığa kavuşmamıştır.[52] Arslantepe ve Norşuntepe'de yapılan çalışmalarda ise bu kültüre ait çanak çömlek malzemesinin özelliğinden yola çıkılarak "Siyah Açkılı" [53] ve "Kırmızı Siyah Açkılı Mal"[54] ismi kullanılmıştır.

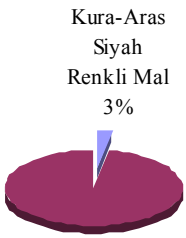
4.1.II.1b. Kura-Aras Siyah Mal (Lev. XI)

4.1.II.1b.1. Mal ve teknik özellikler

Hamur siyah renktedir ve hamurunun renginde astarlıdır. Ancak fırınlamaya bağlı olarak bazı kaplarda alacalanma gözlenmiştir. Katkı olarak genelde ince kum ve bitki kullanılmıştır. Sadece bir örnekte kum katkının yanı sıra mika katkı da belirlenmiştir. Bu alt grubu oluşturan malzeme kötü pişirilmiştir. Parçalarda açkı gözlenmiştir. Açkının çanaklarda her iki yüzeye, ancak çömleklerde genelde dış yüzeye uygulandığı tespit edilmiştir. Bir önceki grupta olduğu gibi açkısız bir örnek de bulunmaktadır. Kapların hepsi el yapımıdır.

4.1.II.1b.2. İstatistik

İTÇ malzemesi içinde % 3 oranındaki grup toplam 7 parçadan oluşur. Bunlar: 3 çanak, 1 çömlek, 2 dip ve 1 gövde parçası (Grafik 12).

4.1.II.1b.3. Tipoloji

Tip II.1b.3. Tabaklar

II.1b.3.1. Açık Ağızlı Tabaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XI: 1, Res. 38):

Açık ağızlı, basit ağız kenarlı, yayvan tabaklardır.

[51] Burney, a.g.m., 1958, 164-166; Jak Yakar ve Ayşe Gürsan-Salzmann, "The Provinces of Malatya and Sivas", Expedition 20, 1978, 61; Sagona, a.g.e., 1984, 15-19; Güven Arsebük, "Altınova'da (Elazığ) Koyu Yüzlü Açkılı ve Karaz Türü Çanak Çömlek Arasındaki İlişkiler", *VIII Türk Tarih Kongresi I*, Ankara, 1979, 81-85.

[52] Antonio Sagona, "Sos Höyük And The Erzurum Region In Late Prehistory: A Provisional Chronology For Northeast Anatolia", *Chronologies Des Pays Du Caucase Et de L'Euphrate Aux IVe-IIIe Millenaires, Varia Anatolica X*I, 2000, 333.

[53] Hauptmann, a.g.m., 2000, 424.

[54] Marcella Frangipane-Alba Palmieri, "A Protourban Centre of the Late Uruk Period", *Origini* XII/2, 1983a, 354.

Paraleller:
Karagündüz: 7 (Kozbe 2004: Res. 5: g)

Tip II.1b.4. Çanaklar

II.1b.4.2. Açık Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XI: 2-3, Res. 38):

Açık ağızlı, basit ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli, derince çanaklardır.

Paraleller:
Arslantepe: VIC (Persiani 1994: Res. 2: 5)
Gelinciktepe: (Palmieri 1967: Res. 12: 4, 9-10)
Taşkun Mevkii ve Taşkun Kale: (Sagona 1994: Res. 31: 6, 137: 9, 10)
Karagündüz: 7 (Kozbe 2004: Res. 7: i, 8: f)

Tip II.1b.7. Çömlekler

II.8b.7.3. Yüksek Boyunlu Çömlekler

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XI: 4, Res. 39):

Yüksek boyunlu, basit ağız kenarı hafifçe dışa çekiktir. Gövdenin nasıl olduğu bilinmemektedir.

Paraleller:
Gelinciktepe: (Palmieri 1967: Res. 13: 14)
Pulur: XI (Koşay 1976: Lev. 74: 94)
Khizanaant Gora: (Kiguradze ve Sagona 2003: Res. 3.26: 1)

II.1b. Dipler (Lev. XI: 5-6, Res. 40)

1- Düz dipler

Dibin alt yüzeyi düzdür.

Paraleller:
Taşkun Mevkii: (Sagona 1994: Res. 50: 14)

3- İç bükey Dipler

Dibin alt yüzeyi, ortaya doğru hafif yükselir. Böylelikle dipte, iç tarafa giren oyuk yer alır.

Paraleller:
Taşkun Mevkii: (Sagona 1994: Res. 51: 15)

4.1.II.1b.4. Değerlendirme

Teknik açıdan zıt renkliler ile arasında fark bulunmadığı gibi, bu malın görüldüğü alan açısından da fark görülmemektedir. Ancak siyah renklilerin Arslantepe'de erken tabakalarda az sayıda bulunduğu, özellikle VI D tabakasında daha fazla oranda görüldüğü belirtilmiştir.[55]

[55] Anna Maria Conti ve Carlo Persiani, "When Worlds Collide Cultural Developments in Eastern Anatolia in the Early Bronze Age", *Between the Rivers and Over the Mountains* (yay. haz. M. Frangipane, H. Hauptmann, M. Liverani, P. Matthiae, M. Mellink), Roma, 1993, 368; Giulio Palumbi,

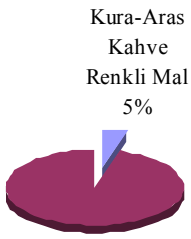
4.1.II.1c. Kura-Aras Kahve Mal (Lev. XII)

4.1.II.1c.1. Mal ve teknik özellikler

Hamur kahverengi, kiremit ve koyu krem renktedir ve bütün parçalar hamurunun renginde astarlıdır. Bu grupta da kum ve bitki katkının devam ettiği ancak sadece kum katkılı parça sayısının arttığı gözlenmiştir. Kaplar genellikle orta derecede pişirilmiştir. Pişmeye bağlı olarak bazı parçalarda alacalanma gözlenmiştir. Diğer iki grupta olduğu gibi kapların genelde dış yüzeyi açkılıdır ve hepsi el yapımıdır.

4.1.II.1c.2. İstatistik

İTÇ malzemesi içinde % 5 oranındaki grup toplam 12 parça ile temsil edilir. Bunlar: 2 çanak, 6 çömlek, 1 dip ve 3 gövde parçası (Grafik 13).

4.1.II.1c.3. Tipoloji

Tip II.1c.4. Çanaklar

II.1c.4.7. Kapalı Ağızlı Yuvarlak Omuzlu Çanaklar

a- Basit ağız kenarlı (Lev. XII: 1, Res. 41):
Kapalı ağızlı, basit ağız kenarlı, yuvarlak omuzludurlar. Omzun ardından gövde dibe doğru dik bir şekilde daralır.

Paraleller:
Norşuntepe: VIII-VI (Hauptmann 2000: Lev. 7: 8, 10)
Aşvan Kale: (Sagona 1994: Res. 78: 3)

II.1c.4.8. Kapalı Ağızlı Keskin Omuzlu Çanaklar

a- Basit ağız kenarlı (Lev. XII: 2, Res. 41):
Kapalı ağızlı, basit ağız kenarlı, keskin omuzlu ve omzun ardından dibe doğru dik bir şekilde daralan çanaklardır.

Paraleller:
Aşvan Kale: (Sagona 1994: Res. 78: 11)

Tip II.1c.7. Çömlekler

II.1c.7.1. Kapalı Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XII: 3-4, Res. 42):
Kapalı ağızlı, basit ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli çömleklerdir.

Paraleller:
Taşkun Kale: (Sagona 1994: Res. 145: 10, 146: 5)

"Red-Black Pottery: Eastern Anatolia and Transcaucasian Relationships Around the Mid-Fourth Millennium BC.", *Ancient Near Eastern Studies* 40, 2003, 86.

g- Pervaz ağız kenarlılar (Lev. XII: 5, Res. 42):
Kapalı ağızlı, dışta dikdörtgen kalınlaştırılmış, pervaz ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli çömleklerdir.

II.1c.7.2. Alçak Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XII: 6, Res. 42):
Alçak boyunlu, basit ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli çömleklerdir. Basit ağız kenarının üzeri düzleştirilmiştir.

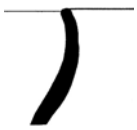
Paraleller:
Gelinciktepe: (Palmieri 1967: Res. 12: 18)
Aşvan Kale: (Sagona 1994: Res. 79: 8)

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XII: 7, Res. 43):
Alçak boyunlu, dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı ve yuvarlak gövdelidirler.

II.1c.7.3- Yüksek Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XII: 8, Res. 44):
Yüksek boyunlu, hafif dışa çekik ve basit ağız kenarlı ve yuvarlak gövdelidirler. Basit ağız kenarı hafif düzleştirilerek, ağız kenarının altında keskinlik oluşturulmuştur.

Paraleller:
Gelinciktepe: (Palmieri 1967: Res. 11: 22)
Taşkun Mevkii: (Sagona 1994: Res. 44: 4)

II.1c. Dipler (Lev. XII: 9, Res. 45)
2- Yüksek düz dip örneği bulunmaktadır.

4.1.II.1c.4. Değerlendirme

Kura-Aras mal grubunun bir diğer grubu olan Kahve Mal, diğer gruplar gibi aynı özelliklere ve yayılım alanına sahiptir. Bu yayılım alanı içinde, bütün İTÇ boyunca görülmesine rağmen, özellikle Arslantepe VI D tabakasında daha fazla oranda görüldüğü belirtilmiştir.[56]

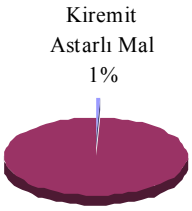
4.1.II.2. Kiremit Astarlı Mal (Lev. XIII)

4.1.II.2.1. Mal ve teknik özellikler

Hamur kahverengidir. Hamur rengi üzerine kiremit renkte astar uygulanmıştır. Hamur temiz, iyi yoğrulmuş, homojen, ince kum katkılıdır. Kötü pişirilmiştir ve dış yüzeyinde gri alacalanma bulunmaktadır. Parçanın her iki yüzeyi açkılıdır. Açkı iyi uygulanmıştır ve kabın parlak görünümü vardır. Parça 0.7 cm kalınlığında, ince cidarlı ve el yapımıdır.

[56] Conti ve Persiani, a.g.m., 1993, 368; Palumbi, a.g.m., 2003, 86.

4.1.II.2.2. İstatistik

İTÇ malzemesi içinde % 1 oranındaki mal grubu toplam 2 parça ile temsil edilir. Bunlar: 1 çanak ve 1 gövde parçası (Grafik 14).

4.1.II.2.3. Tipoloji

Tip II.2.4. Çanaklar

II.2.4.7. Kapalı Ağızlı Yuvarlak Omuzlu Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XIII: 1, Res. 46):
Kapalı ağızlı, basit ağız kenarlı, yuvarlak omuzlu ve omzun ardında dibe doğru dik bir şekilde daralan çanaklardır.

4.1.II.2.4. Değerlendirme

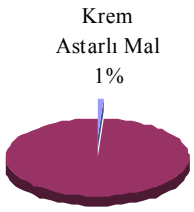
İTÇ III döneminde, özellikle Arslantepe'de boyalı mal, "Simple Ware" ve malzememiz içinde temsil edilmeyen "Metallic Ware" ile birlikte kiremit astarlı mal görülmektedir. Bu malın, çağdaşı olan Suriye-Anadolu "Smeard Wash Ware" ile bağlantısı olabileceği ileri sürülmüştür.[57] Kiremit astarlı mal olarak tanımladığımız bu grubun en yakın paraleli Arslantepe'nin VI D3 tabakasında saptanmıştır.

4.1.II.3. Krem Astarlı Mal (Lev. XIII)

4.1.II.3.1. Mal ve teknik özellikler

Açık kahve hamurlu bu grubun içi hamurunun renginde dışı krem renk astarlıdır. Üç parça ile temsil edilen malzeme çoğunlukla ince kum katkılıdır, sadece bir örnekte kum katkının yanı sıra bitki katkı da görülmektedir. İyi pişirilmiş ve açkılı olan örnekler orta kalınlıktadır ve hepsi el yapımıdır.

4.1.II.3.2. İstatistik

İTÇ malzemesi içinde % 1 oranındaki mal grubu toplam 3 parça ile temsil edilir.
Bunlar: 1 çanak ve 2 çömlek parçası (Grafik 15).

4.1.II.3.3. Tipoloji

Tip II.3.4. Çanaklar

II.3.4.8. Kapalı Ağızlı Keskin Omuzlu Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XIII: 2, Res. 47):
Kapalı ağızlı, basit ağız kenarlı, keskin omuzlu, omzun ardından dibe doğru dik bir şekilde daralan çanaklardır.

Tip II.3.7. Çömlekler

II.3.7.3. Yüksek Boyunlu Çömlekler

[57] Conti ve Persiani, a.g.m., 1993, 368.

g- Pervaz ağız kenarlılar (Lev. XIII: 3-4, Res. 48):
Yüksek boyunlu, dışta dikdörtgen kalınlaştırılmış, pervaz ağız kenarlıdır. En yakın paralellerinde gövdenin yuvarlak olduğu tespit edilmiştir.

4.1.II.3.4. Değerlendirme

Krem astarlı mal olarak tanımladığımız grubun, bölgede en yakın paraleli Korucutepe E-F (İTÇ III) tabakalarında saptanmıştır. Korucutepe'de kaba açkısız mal olarak tanımlanan bu mal grubu daha önce, krem astarın sık kullanımı nedeniyle krem astarlı olarak isimlendirilmiştir.[58]

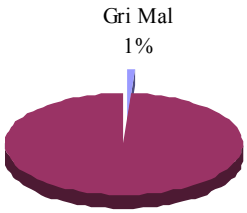
4.1.II.4. Gri Mal (Lev. XIII)

4.1.II.4.1. Mal ve teknik özellikler

Bu mal grubunda hamur renkleri gri ve koyu kremdir. Hamuru gri renkli olan parçalar hamurunun renginde, krem renkli hamurlu bir parça ise gri renkte astarlıdır. Çoğunlukla orta kum ve bitki katkılıdır, ancak bir örnekte bitki katkının yerini mika katkı almıştır. Hamur iyi yoğrulmuş değildir ve çatlamalar bulunmaktadır. İri gözenekli olan parçalar kötü pişirilmiştir. Genelde açkısız olan bu mal grubunda sadece bir parçanın dış yüzeyi açkılıdır. Cidar kalınlıkları 0,6 cm. ile 0,9 cm. arasında değişen parçaların hepsi el yapımıdır.

4.1.II.4.2. İstatistik

İTÇ malzemesi içinde % 1 oranındaki mal grubu toplam 3 parça ile temsil edilir. Bunlar: 3 çömlek parçası (Grafik 16).

4.1.II.4.3. Tipoloji

Tip II.4.7. Çömlekler

II.4.7.2. Alçak Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı (Lev. XIII: 5-7, Res. 49):
Alçak boyunlu, hafif dışa çekilerek kalınlaştırılmış ağız kenarlı, yuvarlak gövdeli çömleklerdir. İki örnekte (Lev. XII: 6-7) ağız kenarının dışında üçgen tutamak bulunmaktadır.

Paraleller:
Norşuntepe: İTÇ I, XXV-XIV (Hauptmann 1982: Lev. 42: 9; 2000: Lev. 3: 1, 5: 14)

4.1.II.4.4. Değerlendirme

Diğer merkezlerde, genelde mutfak kapları olarak isimlendirilen bu grubun en yakın benzerleri Arslantepe VI A[59], Tepecik 13 K 5. tabaka (İTÇ III)[60], Norşuntepe XXV[61],

[58] Kelly-Buccellati, a.g.m., 1978, 68.
[59] Frangipane ve Palmieri, a.g.m., 1983a, 361.
[60] Ufuk Esin, "Tepecik Kazısı, 1973", *Keban Projesi 1973 Çalışmaları*, Ankara, 1979, 89.
[61] Hauptmann, a.g.m., 1982, 25.

Amuk G[62], Kurban Höyük IV (İTÇ II-III) da bulunmuştur. Kurban Höyük'te ayrı bir mal grubu olarak tanımlanmasının yanında Erken Transkafkasya kültürü geleneği ile ilişkili olabileceği belirtilmiştir. [63]

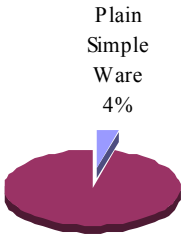
4.1.II.5. Plain Simple Ware (Lev. XIV)

4.1.II.5.1. Mal ve teknik özellikler

Hamur krem, kahverengi, açık pembe ve açık yeşil renklidir. Çoğunlukla astarsız olan mal grubunda, sadece iki örnekte dış yüzeye krem renkte astar uygulanmıştır. Temiz, arıtılmış kil kullanılan bu grupta hamur çoğunlukla ince kum katkılı veya katkısızdır. Sadece bir örnekte kum katkının yanı sıra bitki katkı bulunmaktadır. Her zaman iyi yoğrulmuş ve homojen hamurlu kap parçalarının hepsi iyi pişirilmiştir. Özlerde hiçbir zaman grilik saptanmamış, hamurun kendi rengi kolaylıkla izlenmiştir. İncelenen mal grubu içinde kaplar küçük boyutludur, cidar kalınlıkları 0,3 ile 0,7 cm. arasında değişmektedir. Bazılarında hafif bir açkı görülen parçaların çoğunun yüzeyi hamur yaşken düzeltilmiştir. Her zaman hızlı dönen bir çarkta yapılmış olan parçaların özellikle iç yüzeyinde çark izleri çok rahat izlenmektedir.

4.1.II.5.2. İstatistik

İTÇ malzemesi içinde % 4 oranındaki mal grubu toplam 11 parça ile temsil edilir. Bunlar: 1 bardak, 5 çanak, 4 çömlekçik ve 1 dip parçası (Grafik 17).

4.1.II.5.3. Tipoloji

Tip II.5.1. Bardaklar

II.5.1.1. Açık Ağızlı Dik Gövdeli Bardaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XIV: 1, Res. 50):
Açık ağızlı, basit ağız kenarlı ve dik gövdelidirler. Ağız kenarının içinde kalınlaşma görülür.

Paraleller:
Samsat: XVII (Abay 1997: Lev. 193: e)

Tip II.12.2. Çanaklar

II.5.4.2. Açık Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XIV: 2-6, Res. 50):
Açık ağızlı, yuvarlak gövdeli ve basit ağız kenarlıdırlar. Bir örneğin (Lev. XIV: 6) ağız kenarının üzeri düzleştirilmiş ve içte hafif kalınlaştırılmıştır.

Paraleller:
Taşkun Mevkii: (Sagona 1994: Res. 58: 11)

[62] Braidwood ve Braidwood, a.g.e., 1960, 242, 288-289.
[63] Guillermo Algaze, "The Ceramic Sequence and Small Finds", *Town and Country in Southeastern Anatolia, Vol. II: The Stratigraphic Sequence at Kurban Höyük* (yay. haz. Guillermo Algaze), Chicago, 1990, 329.

Samsat: Schicht c, e, XVII (Abay 1997: Lev. 12: e, 69: a, 191: b, 199: i)
Amuk: G, J (Braidwood ve Braidwood 1960: Res. 205: 2, 336: 30)
Hamam et-Turkman: İTÇ III (Thissen 1989: Res. 2: 1-2, 8)

Tip II.5.6. Çömlekçikler

II.5.6.1. Kapalı Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çömlekçikler

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XIV: 7):
Kapalı ağızlı, kalınlaştırılmış ağız kenarlı ve yuvarlak gövdelidirler.

Paraleller:
Norşuntepe: VII (Hauptmann 1972: Lev. 74: 5)
Değirmentepe: IV (Duru 1979: Lev. 26: 6)
Amuk: H (Braidwood ve Braidwood 1960: Res. 270: 4)
Samsat: XVII, XIX (Abay 1997: Lev. 121: b; 125: i; 194: f,c)

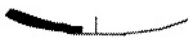
II.5.6.2. Alçak Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekçikler

c- Dışa çekik ağız kenarlılar (Lev. XIV: 8-10, Res. 51):
Alçak boyunlu, dışa çekik ağız kenarlı ve yuvarlak gövdelidirler. Bir örnekte (Lev. XIV: 9) gövde üzerinde karın keskinliği vardır. Bir başka örnekte ise ağız kenarının altında keskinlik vardır.

Paraleller:
Norşuntepe: İTÇ I (Hauptmann 1972: Lev. 73: 8)
Değirmentepe: IV (Duru 1979: Lev. 26, 4)
Amuk: G (Braidwood ve Braidwood 1960: Res. 206: 11)
Samsat: XVII, XIX (Abay 1997: Lev. 123: f; 196: b, d)
Kurban Höyük: IV (Algaze 1990: Lev. 64: N)

II.12. Dipler (Lev. XII: 18)

4- Halka dip
Düz bir dibin etrafının yontularak, kenarında çıkıntı bırakılması ile ya da dibin etrafına parça eklenmesi ile yapılır.

Paraleller:
Taşkun Mevkii: (Sagona 1994: Res. 67: 3)
Değirmentepe: IV (Duru 1979: Lev. 26: 26)
Amuk: H, I (Braidwood ve Braidwood 1960: Res. 269: 12, 313: 17)
Samsat: Schicht e (Abay 1997: Lev. 19: f)

4.1.II.5.4. Değerlendirme

Arslantepe VII. nin sonunda Kura-Aras malının yanı sıra, yeni bir seri üretim malzemesi görülmeye başlanır. Bu, Geç Uruk kültürünün etkilerini yansıtan bir mal grubudur. Arslantepe VII ve VA tabakaları arasındaki Hiatus ile bilinen bu dönem Norşuntepe yerleşmesinde temsil edilmez.

Bu mal grubu Kuzey Suriye, Güneydoğu Anadolu bölgesinde, M.Ö. III. bin yılda fabrikasyon olarak üretilen "Plain Simple Ware", "Simple Ware" "Standart Ware"

veya "Einfache Ware" olarak adlandırılmıştır.[64] Keban Projesi çalışmaları sırasında "Suriye İthal Malı" ve "Torna İşi İnce Mal" isimleri ile tanımlanarak[65], Amuk G-H evrelerinde "Plain Simple Ware", I-J evrelerinde de "Simple Ware" ismi ile tanımlanan mal grubu arasında yakın benzerlik gösterdiği vurgulanmıştır.

Yukarı Fırat Bölgesi'nde, İlk Tunç Çağı'nın her üç evresinde tespit edilen bu mal grubu, en yoğun olarak İTÇ I döneminde karşımıza çıkmaktadır. PSW Tepecik'de Uruk tipi mallar sınıfına konularak Uruk VI-IV dönemine tarihlendirilmektedir. Norşuntepe'de ise XXVI-XXV. tabakalarda büyük yer tutar ve bu sebeple Kuzey Suriye'den ithal edilmesi yerine bölgesel üretim olabileceği önerilmektedir. Ayrıca Arslantepe'de de Mezopotamya zanaatçıları ile doğrudan bir ilişkiye girmek yerine, Son Uruk dönemi kaplarının kopya edilerek yerel zevke uygun bir biçimde yapıldığı belirtilmektedir. Bu malın yapım biçiminin incelenen malzeme içinde tespit edilmeyen "Saklı Astar Bezemeli" parçalarla aynı olduğu vurgulanmıştır.

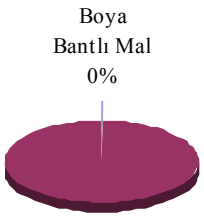
4.1.II.6. Boya Bantlı Mal (Lev. XIV)

4.1.II.6.1- Mal ve teknik özellikler

Mal grubu açık kahve hamurlu ve hamurunun renginde astarlıdır. İnce kum katkılı, açkılı ve orta derecede pişirilmiştir. İnce çeperli olan örnek çark yapımıdır. Ağız kenarının dışında kiremit renkte kalın bir boya bant bulunmaktadır.

4.1.II.6.2. İstatistik

İTÇ malzemesi içinde % 0 oranındaki mal grubu sadece bir çanak parçası ile temsil edilir.

4.1.II.6.3. Tipoloji

Tip II.6.4. Çanaklar

II.6.4.2. Açık Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XIV: 12, Res. 52):
Açık ağızlı, yuvarlak gövdeli, basit ağız kenarlıdır.

Paraleller:
Üçtepe: 12-11 (Özfırat, baskıda)

4.1.II.6.4. Değerlendirme

Böyle bir mal grubu şimdiye kadar Malatya-Elazığ bölgesinde tespit edilmemiştir. En yakın benzeri Güneydoğu Anadolu'da, Üçtepe 12 ve 11. yapı katlarında

[64] Braidwood ve Braidwood, a.g.e., 1960, 264, 406; Hartmut Künhe, *Die Keramik Vom Tell Cheurea und Ihre Beziehungen Zu Funden Aus Syrien-Palastina, der Turkei und Dem Irak*, Berlin, 1976, 73; Thissen, a.g.m, 1985, 76, 80, 85; Algaze, a.g.e., 1990, 311; Eşref Abay, *Die Keramik der Frühbronzezeit in Anatolien*, Berlin, 1997, 27.
[65] Esin, a.g.e, 1970, 155, Hauptmann, a.g.e., 1972, 98; Esin, a.g.e., 1982, 79, 88.

saptanmıştır.[66] "Dark rimmed orange bowl" olarak da bilinen bu mal grubunun paralellerine kavuşan Höyük I nolu açmanın II. yapı katında, III nolu açmanın III. yapı katında ve F 14 açmasının III. yapı katında, Ziyarettepe E alanı 6 basamakta bulunmuştur. Ayrıca Amuk J'de bulunan "painted simple ware" ile de ilişkilendirilebilir.[67]

4.1.II.7. Boya Bezemeli Mallar

Boya bezemeli mallar kendi içinde üç gruba ayrılır:
1- Gelinciktepe Boyalıları
2- Karababa Boyalıları
3- Malatya-Elazığ Boyalıları

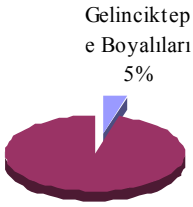
4.1.II.7a. Gelinciktepe Boyalıları (Lev. XV)

4.1.II.7a.1. Mal ve teknik özellikler

Açık pembe, devetüyü, koyu krem açık kahve renkte hamurlu, hamurunun renginde ya da iç yüzeyi hamurunun renginde, dış yüzeyi ise krem tonlarında farklı renklerde astarlıdırlar. Genelde ince kum ve bitki katkılıdır ancak sadece kum katkılı örnekler de mevcuttur. Bunun yanı sıra bir tane mika katkılı parça da bulunmaktadır. Çoğunlukla iyi pişirilmiş olan kapların dış yüzeyi açkılı, iç yüzeyi elle düzeltilmiştir. Ancak az miktarda her iki yüzeyinde açkılı olduğu örnekler saptanmıştır. Sadece bir parçada açkı saptanmamıştır. İnce çeperli olan bu parçaların hepsi el yapımıdır.

4.1.II.7a.2. İstatistik

İTÇ malzemesi içinde % 5 oranındaki mal grubu toplam 12 parça ile temsil edilir. Bunlar: 4 çanak, 1 çömlek ve 7 gövde parçası (Grafik 18).

4.1.II.7a.3. Tipoloji

Tip II.7a.4. Çanaklar

II.7a.4.5. Dik Ağızlı Keskin Karınlı Çanaklar

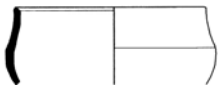
a- Basit ağız kenarlı (Lev. XV: 1, Res. 53):
Dik ağızlı, basit ağız kenarlıdırlar. En yakın paralellerinde gövdenin keskin karınlı olduğu saptanmıştır.

Paraleller:
Han İbrahim Şah: VII (Ertem 1982: Lev. 54: 238)

[66] Veli Sevin, "1991 Yılı Diyarbakır Üçtepe Höyüğü Kazıları", *XIV. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Ankara, 1993, 404; Aynur Özfırat, *Üçtepe* II, baskıda.
[67] Gülriz Kozbe, Kemalettin Köroğlu, Haluk Sağlamtimur, "Kavuşan Höyük 2001 Yılı Kazısı", *XXIV. Kazı Sonuçları Toplantısı 1*, Ankara, 2003, 142-143; Timothy Matney, "Fifth Preliminary Report on Excavations at Ziyaret Tepe (Diyarbakır Province), 2001 Season", *XXIV. Kazı Sonuçları Toplantısı 1*, Ankara, 2003, 236.

c- Dışa çekik ağız kenarlılar (Lev. XV: 2-4):
Dik ağızlı, hafifçe dışa çekik ağız kenarlı, keskin karınlıdır.

Paraleller:
Arslantepe: VIC (Conti ve Persiani 1993: Res. 6: 1)

Tip II.7a.7. Çömlek

II.7a.7.3. Yüksek Boyunlu Çömlekler

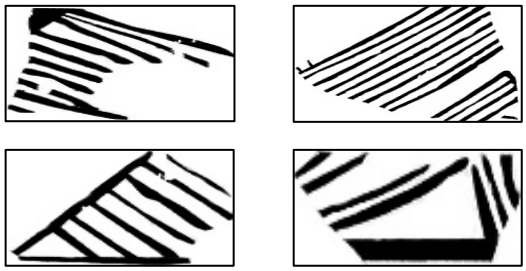
g- Pervaz ağız kenarlı (Lev. XV: 5):
Dik ağızlı, dışta dikdörtgen kalınlaştırılmış, pervaz ağız kenarlı, yüksek boyunludur.

4.1.II.7a.4. Bezeme

Boya bezemede başta kiremit rengi olmak üzere siyah ve kızıl-kahverengi kullanılmıştır. Boya bezeme daima kapların üst kısmına ve ince bir tabaka halinde uygulanmıştır. Boya bezemenin dikkatli uygulandığı örneklerin yanında gelişigüzel sürüldüğü parçalar da bulunmaktadır. Boya bezemede bir tip bulunmaktadır.

Tip II.7a.I. Boya Bezeme (Res. 53)

Bezeme ögesi, ağız kenarından aşağıya doğru verev ve birbirine paralel çizgiler halindedir (levha XII. 1-12). Bu çizgiler bazen ağız kenarındaki yatay bir banttan aşağıya sarkar biçimde (levha XII: 1, 3-4) ya da gövdedeki bir yatay banttan yukarı doğru çıkar biçimde görülür (levha XII. 2, 8-9). Bunun yanı sıra içi verev ve birbirine paralel çizgilerle doldurulmuş üçgen dizileri de bilinen bir öğedir (levha XII. 10). Sadece bir örnekte, dışa doğru dönen dudak üzerinde birbiri ardına yerleştirilmiş su damlası motifleri görülmektedir (levha XII. 4).

Paraleller:
Gelinciktepe: (Palmieri 1967: Res. 18: 3, 5, 8, 15)
İmikuşağı: 15 (Sagona ve Özfırat 1996/97: Res. 8: 1, 5, 11; 9: 1, 2, 6; 11: 17)

4.1.II.7a.5. Değerlendirme

Sadece Malatya Bölgesi'nde görülen bu tarz boyalı mal grupları en iyi Gelinciktepe ve Arslantepe VI C'de saptanmıştır.[68]

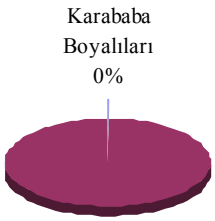
4.1.II.7b. Karababa Boyalıları (Lev. XV)

4.1.II.7b.1. Mal ve teknik özellikler

Hamur yeşilimsi gri renklidir ve içi hamurunun renginde dışı yine yeşil tonlarında gri renk ile astarlıdır. Orta kum katkılı ve homojen olan hamurlarda bitki katkı

[68] Conti ve Persiani, a.g.m., 1993, 363; Carlo Persiani, "An Early Bronze Age II Pottery Complex From Pit K1031 in Arslantepe Turkey-Period VI C", *Origini* XVIII, 1994, 363.

saptanmamıştır. Kötü derecede pişirilmiş olan örnek açkılıdır. Bu grubu oluşturan örnek el yapımıdır ve siyah boya bezemelidir.

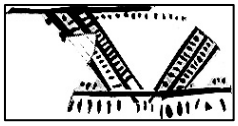
4.1.II.7b.2. İstatistik

İTÇ malzemesi içinde % 0 oranındaki mal grubu sadece bir gövde parçası ile temsil edilir (Grafik 19).

4.1.II.7b.3. Bezeme

Boya bezemede siyah renk kullanılmıştır. Bezeme kalın bir tabaka halinde ve kabın dış yüzeyinin üst yarısına uygulanmıştır.

Tip II.7b.I Boya Bezeme (Res. 54):
Yatay iki ince çizgi arasında üçgen oluşturacak şekilde çizgiler ve bu çizgilerin arasında bazen su damlası şeklinde yatay kısa çizgiler bulunmaktadır. Ayrıca yatay iki ince hattın altında su damlası şeklinde dikey kısa çizgiler yer almaktadır.

Paraleller:
Arslantepe: VIC2 (Conti ve Persiani 1993: Lev. 12: 3,7)
Gelinciktepe: (Palmieri 1967: Res. 19: 6)
Kurban Höyük: IV (Algaze 1990: Lev. 86: A; 87: B)

4.1.II.7b.4. Değerlendirme

Bu mal grubu, Atatürk barajının yapımı sırasında yapılan yüzey araştırmasında, Urfa-Adıyaman'da bol miktarda bulunmuştur.[69] Karababa Boyalıları özellikle Hayaz Höyük 3. tabakanın karakteristik mal grubudur. Karababa bölgesi dışında kesin paralellik kurulabilecek bir merkezin bulunmadığı belirtilmektedir. Dolayısıyla bu mal grubuna Thissen tarafından "Karababa Boyalı Mal" ismi verilmiştir.[70] Yukarı Fırat vadisinde bu malzemenin saptandığı merkezler Gelinciktepe ve Arslantepe VI C[71] tabakasıdır. Ayrıca Kurban Höyük IV ve Lidar Höyük'te de bulunmuştur.[72]

4.1.II.7c. Malatya Elazığ Boyalıları (Lev. XVI-XXII)

4.1.II.7c.1- Mal ve teknik özellikler

Hamur, başta kahve ve pembe olmak üzere krem, devetüyü ve kiremit rengi tonlarındadır. Çoğunlukla dışı krem tonlarında farklı renkte astarlıdır. Krem astarın, kabın tamamına uygulandığı örneklerin yanı sıra hamurunun renginde astarlı parçalar da vardır. Katkı olarak genelde ince kum kullanılmıştır. Ancak iki parçada kum katkının yanında mika kullanılmıştır. Aynı zamanda bazı parçalarda küçük beyaz ve siyah taşçıklar bulunmaktadır. Hamur iyi yoğrulmuş ve iyi pişirilmiştir. Malzemenin çok az bir bölümünde pişme nedeniyle renk değişikliği oluşmuştur.

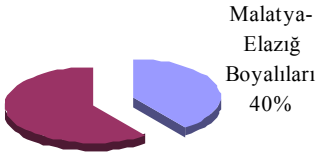
---

[69] Özdoğan, a.g.e., 1977.
[70] Thissen, a.g.m., 1985, 92.
[71] Conti ve Persiani, a.g.m., 1993, 363.
[72] Guillermo Algaze, "The Chicago Euphrates Archaeological Project 1980-1984: an Interim Report", *Anatolica XIII*, 1986, 140-142; Harald Hauptmann, "Lidar Höyük, 1982", *Anatolian Studies 33*, 1983, 254-256.

Malzeme içinde çoğunluğu iç ve dış yüzeyi açkılı kaplar oluşturur. Ancak bazı parçalarda açkı daha parlak görünmektedir. Ayrıca sadece dışı açkılı, açkısız parçalar veya tek örnekle temsil edilen içi açkılı parça da vardır. Bununla birlikte, açkısız örneklerde dahi yüzey her zaman pürüzsüz ve yumuşaktır. Kapların büyük bir kısmı ince çeperlidir ve hepsi el yapımıdır.

4.1.II.7c.2. İstatistik

İTÇ malzemesi içinde % 40 oranındaki mal grubu toplam 105 parça ile temsil edilir. Bunlar: 12 çanak, 47 çömlek ve 46 gövde parçası (Grafik 20).

4.1.II.7c.3. Tipoloji

Tip II.7c.4. Çanaklar

II.7c.4.2. Açık Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XVI: 1):
Açık ağızlı, yuvarlak gövdeli ve basit ağız kenarlıdırlar.

Paraleller:
Norşuntepe: VII (Marro 1997: Lev. 36: Z11 v2)
İmikuşağı: 15 (Özfırat ve Sagona 1996/97: Lev. 10: 4)

II.7c.4.7. Kapalı Ağızlı Yuvarlak Omuzlu Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XVI: 2-4, 6, 8-11, Res. 55-56):
Kapalı ağızlı, yuvarlak omuzlu ve basit ağız kenarlıdırlar. Bazı örneklerde (Lev. XVI: 2, 4, 10) ağız kenarı ya da omuz hafif içe kalınlaşmaktadır. Bazı örneklerde ise (Lev. XVI: 3, 8, 10) basit ağız kenarı içte düzleştirilmiştir ve keskinlik oluşturulmuştur. Omuzun ardından gövde huni biçiminde dik bir şekilde daralır.

Paraleller:
Arslantepe: VI D (Conti ve Persiani 1993: Res. 9: 10)
Norşuntepe: VII (Hauptmann 1976: Lev. 44: 1, 53: 3; Marro 1997: Lev. 39: Z24 v1, 40: Z24 v6, Z24 v7)
Tepecik: ? (Marro 1997: Lev. 39: Z24 v2)
Han İbrahim Şah: V (Ertem 1982: Lev. 51: 148)
Korucutepe: I (Griffin 1980: Lev. 1: D)

II.7c.4.8. Kapalı Ağızlı Keskin Omuzlu Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XVI: 5, 7,12, Res. 56):
Kapalı ağızlı, keskin omuzlu ve basit ağız kenarlıdırlar. Omuzun ardından gövde huni biçiminde dik bir şekilde daralır. Basit ağız kenarının içinde keskinlik bulunmaktadır.

Paraleller:
Arslantepe: VI D (Conti ve Persiani 1993: Res. 9: 9)
Köşkerbaba: IV (Bilgi 1987: Lev. 131: A-205)
Şemsiyetepe: İTÇ III (Darga 1987: Lev. 186: 7)
Korucutepe: H (Griffin 1980: Lev. 1: B)
Norşuntepe: VII (Marro 1997: Lev. 39: Z24 v1)

Tip II.7c.7. Çömlekler

II.7c.7.1. Kapalı Ağızlı Küresel Gövdeli Çömlekler

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XVII: 1-7, Res. 57-58):

Kapalı ağızlı, küresel gövdeli ve basit ağız kenarlıdırlar.Bazı örneklerde (Lev. XVII: 1, 6-7) ağız kenarının içi keskinlik oluşturacak şekilde düzleştirilmiştir. Bir örnekte de (Lev. XVII: 7) ağız kenarı hafif dışa kalınlaştırılmıştır.

Paraleller:
Değirmentepe: I (Duru 1979: Lev. 35: 12, 17)
Tepecik: 10 (Marro 1997: Lev. 7: P11 v2, 8: P11 v6)
Norşuntepe:VII-VIII (Hauptmann 1979: Lev. 45: 2, 2000: Lev: 8: 2; Marro 1997: Lev. 3: P11 v2, 7: P11 v1)
Han İbrahim Şah: VII (Ertem 1982: Lev. 54: 236)
Köşkerbaba: IV (Bilgi 1987: Lev. 150: B-58)
Şemsiyetepe: İTÇ III (Darga 1985: Lev. 5: 2, 5; 1987: Lev. 187: 1-2)

c- Dışa çekilmiş ağız kenarlılar (Lev. XVII: 8):

Kapalı ağızlı, küresel gövdeli ve dışa çekilmiş ağız kenarlıdır. Ağız kenarının dışa çekilmesi sonucu boyun görüntüsü veren bir girinti oluşmuştur.

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XVII: 9-12, XVIII, Res. 59-60):

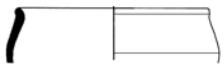

Kapalı ağızlı, küresel gövdeli ve dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlıdır. Kapalı ağızlı olması nedeni ile ağız kenarlarının içe doğru da kalınlaştığı düşünülebilir. Ayrıca bu kalınlaşma sonucu kaplarda boyun görüntüsü veren girintiler oluşmuştur.

Paraleller:
Değirmentepe: I (Duru 1979: Lev. 35: 13)
Norşuntepe: VIII-VI (Hauptmann 1976: Lev. 52: 2, 53: 4, 2000: Lev. 8: 4; Marro 1997: Lev. 4: P25 v4, 12: P21 v1, 13: P21 v6)
Korucutepe: I (Griffin 1980: Lev. 1: I)
Han İbrahim Şah: V (Ertem 1982: Lev. 51: 146, 151)
Şemsiyetepe: İTÇ III (Darga 1987: Lev. 187: 18)
İmamoğlu: VB (Uzunoğlu 1989: Lev. 3: 1)

II.7c.7.2. Alçak Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

a- *Basit ağız kenarlılar (Lev. XIX: 1-2, Res. 61):*

Alçak boyunlu, küresel gövdeli ve basit ağız kenarları dışa çekiktir. Kapalı ağızlı çömleklere benzemekle birlikte alçak boyunlu olduğu gözlenmiştir.

Paraleller:
Şemsiyetepe: İTÇ II/III (Darga 1987: Lev. 187: 5)
Norşuntepe: IX-VIII (Hauptmann 1974: Lev. 79: 8, Marro 1997: Lev. 10: P12 v2, P12 v3)
Değirmentepe: I (Duru 1979: Lev. 35: 14-15)

c- Dışa çekik ağız kenarlılar (Lev. XIX: 3-5):

Alçak boyunlu, yuvarlak gövdeli ve basit ağız kenarları dışa çekilmiştir. Bir örnekte (Lev XIX: 4) ağız kenarının içi, bir başka örnekte ise (Lev. XIX: 5) dışı hafif kalınlaştırılmıştır. Ayrıca son örnekte, dışta keskinlik oluşturulmuştur.

Paraleller:
Köşkerbaba: IV (Bilgi 1987: Lev. 131: A-202)
Şemsiyetepe: İTÇ III (Darga 1987: Lev. 187: 3-4)
Norşuntepe: XXIII-XXII, VIII (Hauptmann 1976: Lev. 53: 8; Marro 1997: Lev. 19: J32 v2)
Han İbrahim Şah: V (Ertem 1982: Lev. 51: 162, 53: 207)
Pulur: ? (Marro 1997: Lev. 31: J52 v6)

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar(Lev. XIX: 6-14, XX: 1-13, Res. 60,62):

Alçak boyunlu, yuvarlak gövdeli ve kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar. bazı örneklerde (Lev. XX: 1-2, 5-6, 9-10) ağız kenarının kalınlaştırılarak dışa çekildiği gözlenmiştir. Bu ağız kenarları dışta kısa ya da uzun dikdörtgen kesit oluşturarak pervaz dudaklı çömleklerle büyük bir benzerlik gösterirler. Ancak pervaz dudaklılarda saptanan boyun bu grupta bulunmamaktadır. Benzerlerinde saptanan gövdelerin genelde yuvarlak olduğu görülmüştür.

Paraleller:
Norşuntepe: VII-VI (Hauptmann 1969/70: Lev. 13: 7-8, 1971: Lev. 58: 4, 1976: Lev. 51: 1: Marro 1997: Lev.. 13: P21 v7, 20: J41 v1, 23: J45 v2, 27: J45 v3)
Korucutepe: I (Griffin 1980: Lev. 1: O)
Şemsiyetepe: İTÇ III (Darga 1987: Lev. 186: 1)
Köşkerbaba: IV (Bilgi 1987: Lev. 130: A-76)
İmamoğlu: VB (Uzunoğlu 1989: Res. 3: 2)

II.7c.7.3. Yüksek Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

g- Pervaz ağız kenarlılar (Lev. XX: 14-16, Res. 63):

Yüksek ve dışa doğru dik açılan boyunlu, dışta dikdörtgen kalınlaştırılmış, pervaz ağız kenarlıdır. Aslında kap parçalarının boyun yüksekliği tam olarak anlaşılmamaktadır. Ancak pervaz ağız kenarlarının genelde yüksek boyun ile birlikte kullanılmasına ve en yakın paraleline dayanarak bu tip grubu içinde değerlendirilmiştir.

Paraleller:
Norşuntepe: XXII (Marro 1997: Lev. 35: J61 v1)

4.1.II.7c.4. Bezeme

Bu grupta görülen boya bezemede siyah, kiremit, kahverengi ve bu renklerin farklı tonları kullanılmıştır. Aynı zamanda siyah ve kiremit renginin birlikte kullanıldığı da saptanmıştır. Boya genelde kalın bir tabaka halinde ve dikkatsizce sürülmüştür. Bezeme daima kaplarda gövdenin üst kesimine yapılmıştır. Yoğun bir şekilde kullanılan boyanın zaman zaman belli bölgelerde toplandığı gözlenmiştir. Hatta yine boyanın yoğunluğuna ve boyayı sürerken kullanılan malzemeye bağlı olarak kap yüzeyindeki boyada ton farklılığı saptanmıştır. Ayrıca bazı kaplardaki boyada çatlamalar bulunmaktadır. Ancak bunların yanı sıra boyanın daha ince ve daha düzgün uygulandığı örnek sayısı da az değildir. Kap yüzeyinde görülen açkının çoğunlukla boya bezeme üzerine yapılmaması nedeniyle, boya bezemeli bölümler daha sert ve pürüzlü görünmektedir.

Bezeme öğelerinde genelde yatay bantlar arasında geometrik motifler görülür.
Ancak çanaklar ve çömlekler arasında görülen en belirgin fark; çanakların ağız kenarında ve ana bezemenin altında saçak ya da üçgen sırasının olmamasıdır. Bu grupta görülen bezemeler çok çeşitlilik gösterir, dolayısıyla kendi içinde 9 bezeme grubuna ayrılmıştır.

Tip II.7c.I. Boya Bezeme (Res. 64-66)
II.7c.I.1.

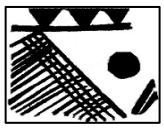

Bezeme örnekleri çok çeşitlilik göstermez ve basit öğelerden oluşur. Çoğunlukla yatay bantlar arasında geometrik motifler bulunmaktadır. Yatay bantlar incedir, bununla birlikte kalınlaştığı da gözlenmektedir. Genelde yatay bantlar arasında merdiven motifi ve içi birbirine paralel ve verev çizgilerle doldurulmuş üçgen sıraları vardır. Bu üçgen sıraları Gelinciktepe stilini hatırlatmaktadır. Bir parçada, üstte iki tane, birbirine paralel yatay bant, bunun altında iç içe geçmiş ters "V" motifi bulunmaktadır. Bir başka örnekte ise üstte kafes motifi ve hemen bunun altında tek sıra ince ve yatay bir çizgi yer alır.

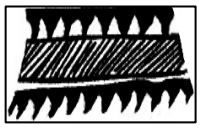
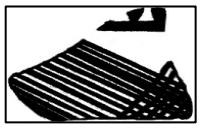
Han İbrahim Şah: V, VII-IX (Ertem 1972: Lev. 41: 5; 1982: Lev. 54: 244, 247, 249, 250, 55: 293, 56: 320)
Norşuntepe: XXII, XIII-XI (Marro 1997: Lev. 53: C31 v1, 48: A23 v1, A23 v2)
Tepecik: 8 O Sondajı, 10, 4 (Marro 1997: Lev. 55: D11 v2, 58: E13)
Yeniköy: (Koşay 1976: lev. 111: 2)
Şemsiyetepe: İTÇ IIIA-IIB (Darga 1982: Res. 12)
İmikuşağı: 15 (Sagona ve Özfırat 1996/97: Lev. 8: 2)

II.7c.I.2.

Ağız kenarlarına, sivri uçları aşağıya bakacak şekilde ve yan yana yerleştirilmiş içi dolu üçgen sıraları bulunmaktadır. Bunların altında ince ve birbirine paralel iki bant arasında çapraz çizgi sıraları veya

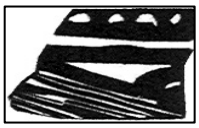
birbiri ile kesişen yatay çizgi demetleri görülmektedir. Bazen bu kesişme yerlerinde kafes öğesi oluşturulmuştur. Bir örnekte içi çapraz çizgilerle doldurulmuş üçgen sırası bulunmaktadır. Üçgenin içinde, bir kenarında yine kafes motifi görülmektedir. Üçgenlerin arasındaki boşlukta ise içi doldurulmuş daire yer alır. Çoğunlukla bu ana bezeme, en alt sıraya yerleştirilmiş, içi doldurulmuş üçgen sıraları ile son bulur.

Norşuntepe: VIII (Hauptmann 1974: Lev. 79: 9; Marro 1997: Lev. 60: E31 v3; Hauptmann 2000: Lev. 8: 1)
Tepecik: 4 (Marro 1997: Lev. 59: E17)
Han İbrahim Şah: VII (Ertem 1982: Lev. 54: 233; Marro 1997: Lev. 62: E34)
Değirmentepe: I (Duru 1979: Lev. 35: 11)
İmikuşağı: 15 (Sagona ve Özfırat 1996/97: Res. 8: 3)
Şemsiyetepe: İTÇ IIIA (Darga 1985: Lev. IV: d, V)

II.7c.I.3:

Ağız kenarına yerleştirilmiş içi dolu üçgen sıraları devam eder, ancak üçgenler sağa ya da sola eğimli yapılmıştır. Bu üçgen sırasının altında, yatay bantlar ve bunların altında da birbirini kesen çapraz çizgi demetleri yer alır. Ancak kesişme yerinde kafes motifi görülmez ve çizgi demetlerinin kenarında kuşak şeklinde kalın bantlar bulunur. Bu bezeme öğesi, birkaç sıra yatay bantlar ve içi dolu üçgen sırası ile son bulur.

Han İbrahim Şah: V (Ertem 1982: Lev. 50: 154)
Norşuntepe: VIII (Hauptmann 1979: Lev. 44: 2; Marro 1997: Lev. 60: E32; 61: E31 v4, E31 v2)
Yeniköy: III (Koşay 1976b: Lev. 110: 3)
İmikuşağı: 15 (Sagona ve Özfırat 1996/97: Res. 8: 4)

II.7c.I.4:

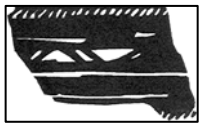
Bezeme stili değişmemekle birlikte yatay bantlar arasındaki motifte farklılık bulunmaktadır. Burada sağa veya sola doğru eğimli çapraz bantlar üzerine daha ince ve alttaki bantların ters yönüne doğru eğim gösteren yine çapraz çizgiler yerleştirilmiştir.

Norşuntepe: VIII (Marro 1997: Lev. 65: E51)
Tepecik: 4 (Esin 1971: Lev. 92: 2; Marro 1997: Lev. 65: E52)
Değirmentepe: II (Duru 1979: Lev. 35: 15)

II.7c.I.5:

Ağız kenarındaki üçgen sıraları saçak ya da çapraz şerit şekline dönüşmüştür. Altta birkaç sıralı yatay bantlar arasına, yan yana, uçları aşağıya ya da yukarıya bakan geniş üçgenler yerleştirilmiştir. Bu üçgenlerin içi çapraz

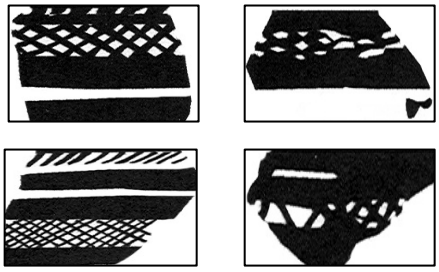

çizgilerle doldurulmuş veya boş bırakılmıştır. Bu ana motif yine saçak sırası ile son bulur. Ana motifte görülen yatay bantlar daha kalın yapılmış, zaman zaman birbiri ile birleşmiştir. Bir örnekte ana bezemenin altına bağımsız yerleştirilmiş "M" işareti yer alır. Ayrıca yine bir örneğin ağız kenarının içinde yatay bant bulunmaktadır.

Norşuntepe: VIII (Marro 1997: Lev. 66: F11 v1; 67: F11 v3)
Tepecik: ? (Marro 1997: Lev. 66: F11 v2)
Yeniköy: III (Koşay 1976: Lev. 110: 3)
Değirmentepe: II (Duru 1979: Lev. 35: 7)
Şemsiyetepe: İTÇ III B (Darga 1982: Res. 9; 1985: Lev. III: b2)

II.7c.I.6:

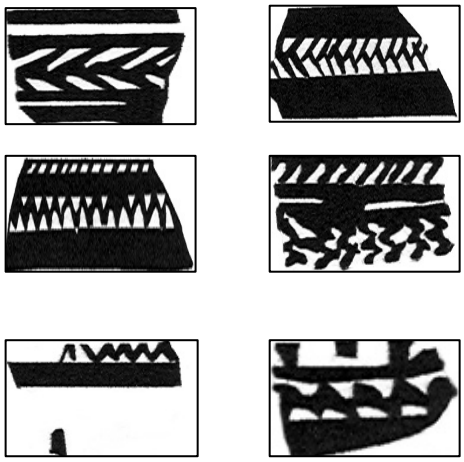
Bir başka bezeme örneğinde, yine yatay bantlar arasında ağ motifi veya birbirine eşit kalınlıktaki çizgilerden yapılan kafes motifi yer alır. Bir çanak örneğinde, kafes motifinin yanında dikey çizgi saptanmıştır. Yukarıda da söz edildiği gibi, çömleklerde ana bezeme saçak sırası ile son bulurken, çanaklarda yatay bir bant ile bezeme biter. Ayrıca bütün örneklerin ağız kenarının içinde yatay bant vardır.

Norşuntepe: VII (Hauptmann 1976: Lev. 44: 1; Marro 1997: Lev. 72: G51, G52; 82: H51 v2)
Han İbrahim Şah: V (Ertem 1982: Lev. 50: 148, 150)
Köşkerbaba: İTÇ III (Bilgi 1985: Res. 7)
Yeniköy: III (Koşay 1976: Lev. 110: 4, 5; 112: 4)
İmikuşağı: 15 (Sagona ve Özfırat 1996/97: Res. 10: 3, 11)
Şemsiyetepe: İTÇ III B (Darga 1985: Lev. III: b3)
Korucutepe: H, I (Griffin 1980: Lev. 1: B, J, 2: D, S)

II.7c.I.7:

Bu bezeme grubunda, ağız kenarında üçgen veya saçak sırası olmayan iki parça dışındaki örneklerde bezeme stili yine aynıdır. Bu örneklerin ağız kenarında yatay bant, bunun altında yatay ya da dikey zigzaglar ve balık kılçığı şeklinde motifler, en alt sırada yine yatay bant görülür. Bu gruptaki parçalar çoğunlukla çanaklardan oluşur ve bu sebeple ana bezemenin altında saçak sırası görülmez. Ayrıca ağız kenarının içinde yine yatay bant vardır.

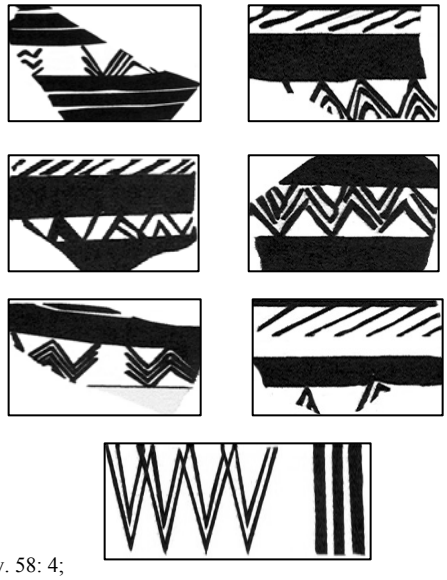

Norşuntepe: VI (Marro 1997: Lev. 83: H81)
Yeniköy: ? (Koşay 1976: Lev. 111: 7, 8, 10, 16)
Tepecik: 9 (Marro 1997: Lev. 84: H94)
Şemsiyetepe: İTÇ III B (Darga 1985: Lev.IV: c)

Korucutepe: H (Griffin 1980: Lev. 1: F)

II.7c.I.8:

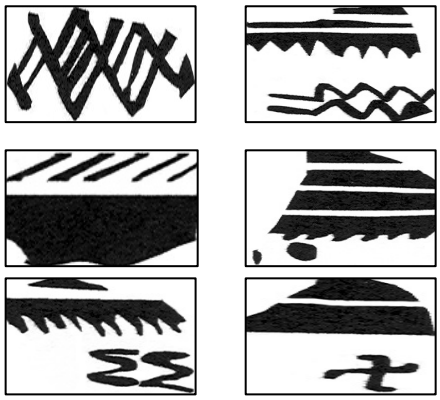
Ağız kenarındaki bezemeler tamamen çapraz şeritler halindedir. Yatay bantlar daha kalınlaşmıştır. Yatay bantlar arasında iç içe geçmiş üçgen sıraları, zizaglar ve iç içe geçmiş "W" motifleri görülür. Bir örnekte, bantlar arasında yatay ve iç içe geçmiş "V" motifi vardır. Ayrıca iki örnekte de ağız kenarında ve ana bezemenin altında saçak motifi yoktur. Ancak diğer örneklerde, parçaların küçük olması nedeniyle, bezemenin nasıl sonlandığı anlaşılamamaktadır. Bazı parçaların dudağı üzerinde ve ağız kenarının içinde yatay bant bulunur.

Norşuntepe: VII-VI (Hauptmann 1969/70: Lev. 13: 7; 1971: Lev. 58: 4; 1976: Lev. 51: 1; Marro 1997: Lev. 70: G32 v2; 81: H37; 84: H93)
Yeniköy: ? (Koşay 1976: Lev. 111: 12)
Tepecik: 2 (Marro 1997: Lev. 77: G97)
İmikuşağı: (Sagona ve Özfırat 1996/97: res. 10: 13)
Şemsiyetepe: İTÇ III B (Darga 1985: res. 8; lev. IV: a)
Korucutepe: Yüzey, Çukur A (Griffin 1980: Lev. 1: K, M)

II.7c.I.9:

Bazı parçalarda ise sadece ağız kenarında çapraz şerit sıraları ve gövdenin üst kesiminde yatay bantlar görülmekte, bezemenin nasıl devam ettiği bilinmemektedir. Amorf parçaların bir kısmında da, ana bezemeden bağımsız yerleştirilmiş motifler görülmektedir. Genelde gamalı haç, bitki, içi dolu daire ve iki sıralı zigzag motifleri ve çeşitli şekillerde yerleştirilmiş "W" işaretleri görülmektedir. Bir örnekte bezemenin alt sırasına, içi çapraz bantlarla taralı baklava dizisi yerleştirilmiştir.

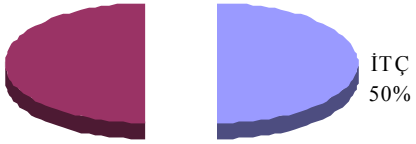

4.1.II.7c.5. Değerlendirme

İlk Tunç Çağı'nda Kura-Aras malının yanı sıra, açık renkli hamurlu, kahve veya kırmızı renkli boya ile yapılmış geometrik bezemeli bir mal grubu aniden ortaya çıkar. Mal grubuna verilen isimden anlaşılacağı üzere tamamıyla Malatya-Elazığ bölgesine özgüdür. Yapım tekniği açısından bu her iki bölgede bir fark bulunmamaktadır. Ancak İTÇ'nin erken evresinde Altınova, Aşvan ve Malatya bölgeleri arasında çanak çömlek üzerine uygulanan boya bezemede farklılıklar

görülür.[73] Norşuntepe'de XXIII. tabakadan itibaren çanak çömlek repertuarına eklenen boya bezemeli mal İTÇ I döneminde ortaya çıkmıştır. Bu nedenle, yeni mal grubunun en erken görüldüğü merkez Norşuntepe denebilir. İTÇ'nin geç evrelerine doğru boya bezemeli mallarda, Altınova, Aşvan ve Malatya bölgeleri arasında birliktelikten söz edilebilir. Ayrıca Norşuntepe, Korucutepe, Tepecik, Han İbrahim Şah, Aşvan Kale, Arslantepe, Pirot, İmamoğlu, Şemsiyetepe ve İmikuşağı gibi yerleşmelerden tanınan boyalı çanak çömlekler, Malatya ve Elazığ bölgelerinde, çanak çömlek üretimindeki uzmanlaşmayı ve bu durumun çok geniş bir bölgeye yayıldığını gösterir.

4.1.II.8. Dönem Değerlendirmesi

İncelenen çanak çömlek malzemesi içinde çoğunluğu İTÇ malzemesi oluşturur. Yukarı Fırat vadisinde M.Ö. IV. binyılın sonunda görülen değişimler en iyi Arslantepe ve Norşuntepe yerleşmelerinde karşımıza çıkar. İlk Tunç Çağı malzemesi içinde çoğunluğu oluşturan Kura-Aras malları, Arslantepe'de ilk defa ve çok az miktarda VII. nin son evresinde görülür.[74] Ancak bu dönemde hakim mal grubu, yukarıda değinildiği gibi saman yüzlü mallardır. İncelenen Kura-Aras malları, Yukarı Fırat vadisindeki merkezlerde saptanan malzeme ile büyük bir benzerlik göstermektedir. Bitkisel katkının hamurda belirtilmesine rağmen malzememiz içinde çok fazla tespit edilmemiştir. Tepecik 8 O derinlik sondajında İTÇ'nin erken evrelerinde ve Norşuntepe'de bu mal grubunun ilk görülmeye başlandığı tabakalarda bitki katkının daha fazla kullanıldığı belirtilmiştir.[75] Aynı zamanda Arslantepe'de zıt renklilerde, monokrom renkli örneklere oranla daha fazla bitki katkının kullanıldığı tespit edilmiştir.[76] Kura-Aras içinde en büyük grubu zıt renkli mallar oluşturmaktadır. Arslantepe, Norşuntepe, Korucutepe ve Aşvan gibi merkezlerde, ilk bulunduğu yapı katlarında zıt renklilerin yanı sıra tek renkli örnekleri de mevcuttur. Ancak Arslantepe VI D3 tabakası için, bu mal grubunda tamamıyla siyah ya da kahve renkli yüzeyin daha sık görüldüğü belirtilmiştir.[77] Bu mal grubunun, Geç Kalkolitik dönemde görülmeye başlanıp, bütün İTÇ boyunca damgasını vurmasına rağmen en yoğun görüldüğü dönemin İTÇ I ve II olduğu söylenebilir. Arslantepe VII için kalibre edilmiş C14 tarihleri yaklaşık olarak M.Ö. 3750-3400 olarak verilmiştir.[78] VIA[79] için M.Ö. 3400-3000 yılları, son çalışmalarda ise M.Ö. 3300'den önceye tarihlenemeyeceği önerilmiştir.[80] İTÇ I olarak tanımlanan VIB'nin yaklaşık olarak

[73] Catherine Marro, *La Culture Du Haut-Euphrate Au Bronze Ancien*, *Varia Anatolica VIII*, Paris, 1997, 202.
[74] Palumbi, a.g.m., 2004, 86, Frangipane, a.g.m., 2000, 443-444.
[75] Ufuk Esin, "Tepecik Kazısı, 1974", *Keban Projesi 1974-1975 Çalışamaları*, Ankara, 1982a, 82; Hauptmann, a.g.m., 2000, 421.
[76] Palumbi, a.g.m., 2004, 85.
[77] Conti ve Persiani, a.g.m., 1993, 368.
[78] Frangipane, a.g.m., 2000, 440.
[79] Kırmızı-Siyah Açkılı Malın bulunması nedeniyle İTÇ I olarak tanımlanan bu tabaka, daha sonraki çalışmalarda Geç Uruk dönemi olarak belirtilmiştir. Daha geniş bilgi için bakınız. Frangipane, a.g.e, 2000.
[80] Frangipane, a.g.m., 2000, 451; Gian Maria Di Nocera, "Radiocarbon Datings From Arslantepe and Norşuntepe: The Fourth-Third Millennium Absolute Chronology in the Upper Euphrates and

M.Ö. 2900-2700 yıllarını kapsadığı belirtilmiştir. Norşuntepe'den alınan C14 tarihleri ise M.Ö. 3303-2926 tarihlerini vermiştir. Ancak XXX-XXV. tabakaların VIB ile olan eşitliği düşünüldüğünde M.Ö. 3000'den önceye tarihlenemeyeceği vurgulanmıştır.[81] Aşvan yerleşmelerinden Taşkun Mevkii de M.Ö. 3000-2800 arasına, İTÇ I dönemine yerleştirilmiştir.[82] (Tablo 3)

En yakın benzerlerini tipolojik açıdan saptadığımız gri malın Arslantepe VIA-D, Gelinciktepe, Norşuntepe'de İTÇ I-II, Aşvan yerleşmeleri İTÇ I-III, Kurban Höyük İTÇ II-III dönemlerinde kullanıldığı saptanmıştır. Bu bilgilere dayanarak bu tip kapların bütün İTÇ boyunca kullanıldığı söylenebilir.

İTÇ I döneminde yaygın olan bir başka mal grubu da Plain Simple Ware'dir. Bu mal grubunun en yaygın olduğu merkezler Tepecik, Norşuntepe XXVI-XXV ve Arslantepe VIA, VIB'dir. Taşkun Mevkii'de çok fazla miktarda saptanmamıştır.[83] Bu mal grubu Tepecik'de Uruk tipi mallar sınıfına konularak Uruk VI-IV dönemine tarihlendirilmektedir. Norşuntepe'de İTÇ I döneminde büyük yer tutması sebebiyle Kuzey Suriye'den ithal edilmesi yerine bölgesel üretim olabileceği önerilmektedir.[84] Ayrıca Arslantepe'de de Mezopotamya zanaatçıları ile doğrudan bir ilişkiye girmek yerine, Son Uruk dönemi kaplarının kopya edilerek yerel zevke uygun bir biçimde yapıldığı belirtilmektedir. Bu malın yapım biçiminin incelenen malzeme içinde tespit edilmeyen "Saklı Astar Bezemeli" parçalarla aynı olduğu vurgulanmıştır. İTÇ II dönemine doğru bu mal grubu varlığını sürdürmesine rağmen oranı azalmış ve yerini özellikle Norşuntepe'de, mal gruplarımız içinde bulunmayan metalic ware'e bırakmıştır.[85] Arslantepe ve Şemsiyetepe'de, İTÇ II ve III döneminde, diğer mal gruplarının yanı sıra görülmeye devam ettiği belirtilmiştir.[86]

Kura-Aras mallarında görülen bezemelerin, bu kültürün sahiplerinin inançlarından kaynaklanan sembolleri temsil ettiği düşünülmektedir.[87] Bezemeler arasında Taşkun Mevkii'ye dayanarak, bu döneme yerleştirdiğimiz teknik, kazıma bezemedir. Ancak kazıma bezemenin Arslantepe VI C, Korucutepe C-D evrelerinde küçük detaylarda, E-F evrelerinde ise ana bezeme öğesi olarak kullanıldığı saptanmıştır.[88]

M.Ö. III. binyılın başlarında gerçekleştirilen yeni yaşam tarzı, İTÇ II döneminde toplulukların yapılarına sızarak, bölgede kökten bir dönüşüme neden olmuştur. Bu dönemde, Kuzey Suriye/Mezopotamya kökenli malların sayılarında belirgin bir biçimde azalma saptanmıştır. Dolayısıyla güney bölgeleri ile daha önceki dönemlerde geliştirilen ilişkiler yok olmaya başlar.[89] Bu dönemde Kura-Aras

---

Transcaucasian Region", *Chronologies des pays Du Caucase et de l'Euphrate aux IVe-IIIe Millenaires*, (yay. haz. C. Marro ve H. Hauptmann) Paris, 2000, 74.
[81] Di Nocera, a.g.e., 2000, 75; Hauptmann, a.g.m., 2000, 422.
[82] Antonio Sagona, *The Aşvan Sites 3*, Ankara, 1994, 15.
[83] Sagona, a.g.e., 1994, 16.
[84] Hauptmann, a.g.m., 1982, 24; Frangipane, a.g.e., 2002, 269.
[85] Hauptmann, a.g.m., 2000, 423.
[86] Muhibbe Darga, "Şemsiyetepe İlk Tunç Çağı Boyalı Çanak Çömleği", *IX. Türk Tarih Kongresi*, Ankara, 1986, 78; Conti ve Persiani, a.g.m., 1993, 368.
[87] Ufuk Esin, "Tepecik", *Arkeoatlas 2*, İstanbul, 2003, 47.
[88] Kely-Buccellati, a.g.m., 1978, 72; Persiani, a.g.m., 1994, 397.
[89] Frangipane, Arkeo Atlas, 58-59.

mallarının yanı sıra, açık renkli hamurlu, kahve veya kırmızı renkli boya ile yapılmış geometrik bezemeli bir mal grubu ortaya çıkar. Ancak yukarıda da değinildiği gibi Altınova, Aşvan ve Malatya bölgesi arasında mal grubundan ziyade, üzerine uygulanan boya bezemede farklılıklar görülür.[90] Norşuntepe XXIV-XXIII. tabakalarında Marro tarafından A ve B grupları olarak tanımlanan bezeme çeşidi Altınova'nın bu dönemi için karakteristiktir. Bu mal Korucutepe'de İTÇ II'ye tarihlendirilen C-D tabakalarında saptanmıştır.[91] Malatya bölgesinde ise Arslantepe VIC ve Gelinciktepe örneklerinden bilinen motifler görülmektedir. Bunun yanı sıra aynı dönemde Karababa boyalıları da bulunmuştur. Arslantepe VIC tabakası M.Ö. 2600-2400 arasına yerleştirilmiştir.[92] Karababa boyalıları Lidar Höyük'de plain simple ware ile birlikte tespit edilmiştir.[93] Bu döneme tarihlendirilen Korucu C evresi için yaklaşık olarak M.Ö. 2800-2700, Norşuntepe için de M.Ö. 2800-2600 yılları önerilmiştir. Pulur/Sakyol'dan alınan C14 tarihleri XI-V. tabakalar için M.Ö. 2900-2400'dür.[94] Aşvan Kale ve Taşkun Kale ise M.Ö. 2800-2000 arasına yerleştirilmiştir.[95] (Tablo 3)

Kaplarda görülen oluk ve rölyef bezemenin daha çok İTÇ II dönemine özgü olduğu belirtilmiştir.[96] Boya bezemeli çanak çömlek malzemesinde tespit edilen *II.7a.I*, *II.7b.I* ve *II.7c.I.1* bezeme tipleri bu dönemde görülmeye başlanır. İlk iki bezeme tipleri İTÇ III döneminde ortadan kalkarken, sonuncu tipin İTÇ III döneminde de devam ettiğini gösteren örnekler saptanmıştır.

İTÇ III döneminde, bölgedeki yerleşmelerin kapladığı alanların büyüdüğü belirtilmiştir.[97] Bu dönemde Kura-Aras malları ve Simple ware'in devam ettiği, boya bezemeli mallarda, Altınova, Aşvan ve Malatya bölgeleri arasında birlikteliğin olduğu gözlenmiştir. Ayrıca Norşuntepe, Tepecik, Han İbrahim Şah, Aşvan Kale, Arslantepe, Pirot, İmamoğlu, Şemsiyetepe ve İmikuşağı gibi yerleşmelerden tanınan boyalı çanak çömlekler, Malatya ve Elazığ bölgelerinde, çanak çömlek üretimindeki uzmanlaşmayı ve bu durumun çok geniş bir bölgeye yayıldığını gösterir. Bezeme tip II.7c.I.2 - II.7c.I.9 arasında görülen motifler, yukarıda adı geçen yerleşmelere ek olarak Değirmentepe (Duru), Yeniköy, Tepecik ve Korucutepe'nin İTÇ III dönemi katlarında görülen bezemelerle büyük benzerlik gösterir. Norşuntepe'de XIII-XII. tabakalarda yeni bir dönemin başladığı saptanmıştır. Arslantepe VI D'nin yaklaşık olarak M.Ö. 2500'lerde başladığı ve 2000'den önce bittiği düşünülmektedir. Norşuntepe İTÇ IIIA'nın M.Ö. 2450-2300, İTÇ IIIB'nin M.Ö. 2100 civarı olduğu, bu sebeple Arslantepe VID ile eş zamanlı olduğu görülmüştür. Yine İTÇ III'e yerleştirilen Korucutepe E evresi için M.Ö. 2600-2400 tarihleri tespit edilse de, Norşuntepe'nin VIII. tabakası ile eşleştirildiği de belirtilmiştir.[98] Kiremit astarlı ve

[90] Marro, a.g.e., 1997, 201-202.
[91] Kely-Buccellati, a.g.m., 1978, 72.
[92] Di Nocera, a.g.m., 2000, 75.
[93] Algaze, 1986, Hauptmann 1982.
[94] Di Nocera, a.g.m., 2000, 75-76.
[95] Sagona, a.g.e., 1994, 15.
[96] Kely-Buccellati, a.g.m., 1978, 72; Mitchell Rothmann ve Gülriz Kozbe, "Muş in the Early Bronze Age", Anatolian Studies XLVII, 1997, 112.
[97] Marcella Frangipane, "Doğu Anadolu İlk Tunç Çağı II-III Dönemi", *Arkeoatlas 2*, İstanbul, 2003c, 60.
[98] Di Nocera, a.g.m., 2000, 76.

krem astarlı mal da, en yakın benzerlerine dayanarak, İTÇ III dönemi içine yerleştirilmiştir. Ayrıca İTÇ'nin sonuna yerleştirilen son mal grubumuz boya bantlı maldır. Yukarıda da değinildiği gibi bu mal grubu şimdiye değin Karakaya Baraj Gölü Alanı ve yakın çevresinde saptanmamıştır. Bu mal grubu Diyarbakır'a özgü görünür. Ilısu baraj gölü alanında Ziyarettepe E alanı 6. basamak M.Ö. 3. binin sonuna, Kavuşan F 14 açması III. yapı katı M.Ö. 3. binin sonu, 2. binin başına tarihlendirilmiştir. En yakın benzerinin bulunduğu Üçtepe verilerine dayanarak, İTÇ döneminde görülmeye başlandığı, OTÇ'de de devam ettiği söylenebilir (Tablo 3).

Kura-Aras mal grubu içinde tek örnekle temsil edilen dolgu bezeme, bölgedeki paralellerine dayanarak, bu döneme yerleştirilmiştir.

İTÇ dönemine yerleştirilen mal grupları tipolojik açıdan bir bütün olarak değerlendirilmiştir. Sadece plain simple'da saptanan *açık ağızlı dik gövdeli bardaklar* İTÇ'nin orta evresinde görülmektedir. Yine sadece Kura-Aras mal gruplarında görülen *açık ağızlı tabakların*, Yukarı Fırat bölgesinde erken bir tarih verdiği, Van bölgesinde ise İTÇ II ve III dönemine yerleştirildiği saptanmıştır. Bu malın zıt renkliler grubunda gözlemlenen içi siyah dışı kahve ya da kiremit renkli olanların genelde bu tipte olduğu anlaşılmıştır. *Açık ya da dik ağızlı ve yuvarlak gövdeli çanaklar* İTÇ'nin her üç evresinde saptanmıştır. Özellikle *dik ağızlı yuvarlak gövdeliler* Amuk H evresinde görülen en tipik formdur. Ancak Kafkasya'daki en yakın paralelleri daha erken bir tarih verir. *Dik ağızlı keskin karınlı çanakların* ise İTÇ II döneminde daha yoğun görüldüğü söylenebilir. Genelde bu tip çanaklar Gelinciktepe stili boyalı mal grubunda saptanmıştır. İTÇ III dönemine damgasını vuran tip, *kapalı ağızlı yuvarlak ya da keskin omuzlu çanaklardır*. Bu çanaklar özellikle Malatya-Elazığ Boyalıları'nda gözlenmiştir. Hatta bu tipteki çanakların OTÇ döneminin başında da varlığını sürdürdüğü anlaşılmıştır (Tablo 4).

Bütün tiplerin içinde az miktarda bulunan *çömlekçikler*, plain simple ware içinde tespit edilmiştir. Genelde bu tiplerin İTÇ I döneminde görüldüğü söylenebilir. *Kapalı ağızlı küresel gövdeli çömleklerin* Kura-Aras mal grubu içinde saptanan örneklerinin çoğunlukla İTÇ I ya da II dönemine ait olduğu gözlenmiştir. Hatta Kuzeydoğu Anadolu ve Kafkasya örnekleri daha erken bir evreye aittir. Ancak bu tipte çömleklerin Transkafkasya'dan ziyade Kuzeydoğu Anadolu'da daha yaygın olduğu belirtilmiştir. Ayrıca bir örnekte, ağız kenarında saptanan üçgen kulp Kafkasya'da çok azdır ve genelde GKÇ ile sınırlıdır. Bu tip grubun içindeki kalınlaştırılmış ağız kenarlı örneklerden biri (Lev. V: 3) Arslantepe'de "bullet rim " olarak isimlendirilmiş ve Malatya bölgesine özgü olmadığı belirtilmiştir. [99] Bu tip çömleklerin en yoğun görüldüğü mal grubu Malatya-Elazığ boyalılarıdır ve çoğunlukla İTÇ III döneminde tarihlendirilir. *Alçak boyunlu ve yuvarlak gövdeli çömleklerin* ise genelde İTÇ II ve III döneminde yoğun olduğu anlaşılmıştır. Bu tip çömleklerin *basit ağız kenarlılarının* en yakın benzerleri Arslantepe ve Aşvan'da "mutfak kapları" olarak isimlendirilmiştir.[100] D*ışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı* örneklerinden oldukça şişkin olanı ise (Lev. VI: 2) Aşvan Kale'de "swollen rim "olarak tanımlanmış ve İTÇ III'ün geç evresinde görüldüğü belirtilmiştir. Ağız

[99] Conti ve Persiani, a.g.m., 1993, 364; Kiguradze ve Sagona 2003, 50.
[100] M. Frangipane, A. Palmieri, "Cultural Developments at Arslantepe at the Begining of the Third Millennium: The Settlements of Period VI B", *Origini XII/2*, 1983b, 558; Sagona, a.g.e., 1994, 7.

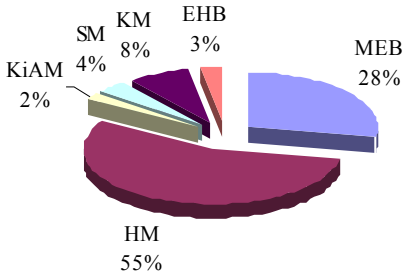
kenarlarında üçgen tutamağı olan örnekler Arslantepe'de özellikle VI C döneminde baskın form durumuna gelirken, VI D'de de görülmeye devam eder. Ancak Tepecik'de İTÇ'nin geç dönemlerinde daha çok olmakla birlikte İTÇ I ve GKÇ'de de bulunmaktadır (Tablo 5).

Yüksek boyunlu ve yuvarlak gövdeli çömleklerin çoğunlukla İTÇ I ya da II döneminde görüldüğü söylenebilir. Özellikle *basit ağız kenarlılarda* en iyi karşılaştırma Pulur XI ve X. tabaka ile yapılabilir. Ancak bir örnekte görülen kabartma bezeme İTÇ'nin orta evresinde görülmektedir. *Pervaz ağız kenarlılar* ise Kura-Aras II döneminin en belirgin özelliğidir.[101] Rothmann ve Kozbe Kura-Aras I'i Geç Kalkolitik, Kura-Aras II'yi İTÇ I/II ve Kura-Aras III'ü İTÇ II/III olarak belirlemişlerdir. Burney'e göre Bu tip ağız kenarı bütün İTÇ boyunca çok yaygındır. İncelenen malzemenin en yakın paralellerine bakıldığında İTÇ II döneminde daha yoğun olduğu gözlenmiştir (Tablo 6). Kura-Aras mal grubunda yapılan ayrım, tipolojik açıdan farklılıkların olmadığını ortaya koymuştur.

Kalkolitik dönemde görülen Kuzey Mezopotamya etkisi, İTÇ döneminde azalırken Malatya bölgesi, tüm Doğu Anadolu'da olduğu gibi, Transkafkasya kökenli kültürün etkilerini yansıtmaktadır. Bunun yanı sıra İTÇ II dönemiyle birlikte bölgesel özellikler de ön plana çıkar. Bölgedeki kazı ve araştırma çalışmaları ile ortaya atılan bu fikri, incelenen İTÇ malzemesi de desteklemektedir.

4.1.III. ORTA TUNÇ ÇAĞI

Malzememiz içinde OTÇ'ye ait 103 parça incelenmiştir. Bütün malzeme içinde % 20 oranındaki grup 6 mal grubuna ayrılmıştır. Bu dönem içine yerleştirilen mal grupları (Grafik 22):

1- Malatya-Elazığ Boyalıları (MEB)
2- Habur Malı (HM)
3- Kiremit Astarlı Mal (KiAM)
4- Siyah Mal (SM)
5- Kahve Mal (KM)
6- Eski Hitit Boyalıları (EHB)

4.1.III.1. Malatya Elazığ Boyalıları (Lev. XXIII-XXIV)

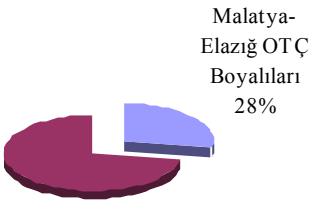
4.1.III.1.1. Mal ve teknik özellikler

Hamur kahve, krem, pembe ve devetüyü rengindedir. Kaplar hamurunun renginde ya da dışı krem tonlarında farklı renkte astarlıdır. Kendinden astarlı olan parçalar, krem renkte hamurlu olanlardır. Çoğunlukla hamur ince kum katkılı ve iyi yoğrulmuştur. Bazı parçalarda kum katkının yanı sıra, yüzeyde gözlenebilen küçük kahve ve beyaz renkli taşçıklar bulunmaktadır. Kapların büyük bir kısmı küçük boyutlu, iyi pişirilmiş, açkısız ve içi elle düzeltilmiştir. Her iki yüzeyin veya sadece dış yüzeyin açkılı olduğu örnekler az miktardadır. Kenarları oldukça düzgün olan parçaların hepsi el yapımıdır.

[101] Burney, a.g.m., 1958, 167; Sagona, a.g.e., 1984, 99; Rothman ve Kozbe, a.g.m., 1997, 110.

4.1.III.1.2. İstatistik

Orta Tunç Çağı malzemesi içinde % 28 oranındaki mal grubu toplam 29 parçadan oluşur. Bunlar: 8 çömlek, 2 dip ve 19 gövde parçası.Ancak gövde parçalarının sadece 8'i levhada kullanılmıştır (Grafik 23).

4.1.III.1.3. Tipoloji

Tip III.1.7. Çömlekler

III.1.7.1. Kapalı Ağızlı Küresel Gövdeli Çömlekler

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XXIII: 1):
Kapalı ağızlı, küresel gövdeli, dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar.

Paraleller:
Korucutepe: G (Griffin 1980: Lev. 5: 286)

III.1.7.2. Alçak Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

c- Dışa çekik ağız kenarlılar (Lev. XXIII: 2-5, Res. 67):
Alçak boyunlu, yuvarlak gövdeli dışa çekik ağız kenarlıdırlar.

Paraleller:
Arslantepe: V (Di Nocera 1998: lev. 9: 15, 13: 2)
Norşuntepe: V (Hauptmann 1969-70: Res. 5: 9)
Korucutepe: H (Griffin 1980: Lev. 5: 292)

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XXIII: 6-8, Res. 67-68)):
Alçak boyunlu, yuvarlak gövdeli, dışa çekik ve kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar.

III.1- Dipler (Lev. XXIV: 5-6, Res. 69):
1- Düz dip.

4.1.III.1.4. Bezeme

Tip III.1.I. Boya Bezeme (Res. 70)

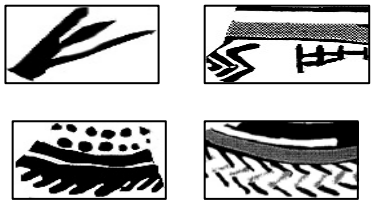
Bu mal grubunda tek renkli boyalıların yanı sıra çok renkli boyalılar da tespit edilmiştir. Boya genelde kalın bir tabaka halindedir. Kapların üzerinde, zaman zaman boyanın aktığı ya da açıklı koyulu renk farklılığı olduğu gözlenmektedir. Bunların yanı sıra özellikle çift renkte boyalı parçalarda, boyanın üst üste sürüldüğü anlaşılmaktadır. Siyah ve mor renkli bezemelerde, siyah boya üzerine mor renkli boya sürülmüş ve mor renkteki hattın kenarlarında siyah kuşaklar oluşturulmuştur. Boya bezeme tekniğindeki farklılığa paralel olarak, kap yüzeyinde uygulandığı alanlarda da değişiklik söz konusudur. Sadece kap gövdesinin üst kısmına değil, neredeyse kabın tüm yüzeyine hatta diplere dahi uygulanmıştır. Boya bezeme iki gruba ayrılır.

III.1.I.1:
Bu grupta çok daha fazla görülmeye başlanan yeni bir motif ortaya çıkmıştır. Çömleklerin ağzı üzerinde damla sırası motifi görülmektedir.

Paraleller:
Arslantepe: V (Di Nocera 1998: lev.12: 8, 10, 13)
Norşuntepe: V (Hauptmann 1969-70: Res. 5: 9)

III.1.I.2:
Bu grupta, ağız kenarındaki kalın yatay bant altında bitki, iki sıralı saçak, dikey zigzag sırası ve zaman zaman bu zigzag sırasını kesen çit motifi görülmektedir. Ayrıca bazı gövde parçalarında, yatay bantlar üzerinde içi dolu daire motifi vardır. Bir örnekte ise yatay bantların, kabın tamamını kapladığı anlaşılmaktadır. Diplerde görülen bezemeler ise, dipten yukarı doğru çıkan bantlar halindedir.

Paraleller:
Arslantepe: V (Di Nocera 1998: Lev. 32: 6, 20)
İmikuşağı: OTÇ I (Sevin 1980: Res. 19; 1984: Res.13)
Köşkerbaba: IV (Bilgi 1987: Lev. 131: A-198)
Norşuntepe: V (Hauptmann 1969-70: Res. 5: 8-9)

4.1.III.1.5. Değerlendirme

Malatya-Elazığ bölgesine özgü olan bu mal grubunun benzerlerini, bölgedeki yerleşmelerin OTÇ I tabakalarından bulmak mümkündür.

4.1.III.2. Habur Malı (Lev. XXV-XXVI)

4.1.III.2.1. Mal ve teknik özellikler

Parçalar başta devetüyü olmak üzere çoğunlukla krem, kahve ve pembe renkte hamurlu, hamurunun renginde ya da krem tonlarında farklı renkte astarlıdır. Ancak farklı renkte astarın sadece dış yüzeye uygulandığı da görülmektedir. Malzemenin büyük bir kısmı ince kum katkılıdır. İnce çeperli olan kapların pişme dereceleri iyidir, buna ek olarak birkaç parçada pişme nedeniyle oluşmuş alacalanma da saptanmıştır. Çoğunluğu hafif açkılı olan parçaların hepsi çark yapımıdır. Bazı parçaların özellikle iç yüzeyinde traşlama izleri bulunmaktadır.

4.1.III.2.2. İstatistik

Orta Tunç malzemesi içinde % 55 oranındaki grup toplam 57 parça ile temsil edilir. Bunlar: 17 çömlek, 5 dip ve 35 gövde parçası. Ancak gövde parçaları levhada kullanılmamıştır (Grafik 24).

4.1.III.2.3. Tipoloji

Tip III.2.7. Çömlekler

III.2.7.1. Kapalı Ağızlı Küresel Gövdeli Çömlekler

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XXV: 1, Res. 71):
Kapalı ağızlı, küresel gövdeli, kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar.

Paraleller:
Basorin Tepe: OTÇ (Kozbe 1992: Res. 10: 1)

III.2.7.2. Alçak Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XXV: 2-3, Res. 71):
Alçak boyunlu, basit ağız kenarlı ve yuvarlak gövdelidirler.

c- Dışa çekik ağız kenarlılar (Lev. XXV: 4-15, Res. 71):
Dışa çekilmiş ağız kenarlı, alçak boyunlu ve yuvarlak gövdeli çömleklerdir. Dışa çekik ağız kenarının zaman zaman kalınlaştığı da görülmektedir.

Paraleller:
İmikuşağı: 13-12 (Sevin 1984: Res. 11, 1987: Res. 22: c-e, 1998: Res. 3: 3, 5-6)
İmamoğlu: IV (Uzunoğlu 1980: Res. 14; 1985: Res. 10; 1988: Res. 6, 12)
Arslantepe: V (Di Nocera 1998: Lev. 11: 9)
Basorin Tepe: OTÇ (Kozbe 1992: Res. 8: 3)
Tell al Rimah: C 6 (Postgate v.d. 1997: Lev. 90: 1045, 1049)
Ebla: İTÇ IV (Oguchi 2001: Res. 5: 6)

d- Kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XXVI: 1-2):
Alçak boyunlu, yuvarlak gövdeli, dışa çekik ve kalınlaştırılmış ağız kenarlıdır.

Megiddo: (Oguchi 2001: Res. 3: 2)

III.2. Dipler (Lev. XXII: 3-7, Res. 72):
4- Halka dipler
Düz bir dibin etrafının yontularak, kenarında çıkıntı bırakılması ile ya da dibin etrafına parça eklenmesi ile yapılır.

5- Kanallı dipler
Düz dibin etrafının yontularak kanal açılması ile yapılır.

İmikuşağı: 13-12 (Sevin 1998: Res. 5: 1-2)

4.1.III.2.4. Bezeme

Tip III.2.I. Boya Bezeme

Bazı parçalarda saptanan boya bezemede öncelikle kiremit ve siyah renk kullanılmıştır. Boya ince bir tabaka halinde ve düzgün hatlar oluşturacak şekilde uygulanmıştır.

III.2.I.1:

Bu mal grubunda en çok kullanılan bezeme öğesi, ağız kenarında ve boyun üzerindeki paralel bant sıralarıdır. Buna ek olarak bir parça üzerinde farklı bir bezeme görülmektedir. Ancak parçanın küçük olması sebebi ile bezemenin nasıl olduğu anlaşılmamaktadır.

Megiddo: (Oguchi 2001: Res. 3: 2, 3)

4.1.III.2.5. Değerlendirme

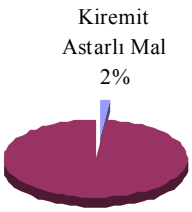
Bu grubun bütün özellikleri Kuzey Mezopotamya'dan oldukça iyi tanınan ve "Habur ware"[102] denilen mal grubu ile benzeşir. M.Ö. II. binyılın ilk yüzyılları içinde görülmeye başlanan bu mal grubunun yoğun olarak bulunduğu alan, Kuzey Ceszire'de olup doğuda Dicle vadisi ve Zagroslar, batıda Belih nehri, güneyde Sincar ve Abdülaziz dağları ve kuzeyde ise Mardin eşiği ile sınırlandırılmıştır.[103] Ancak bu mal grubunun kuzeyde Mazıdağı'nın güneyine değin genişlediği belirtilmiştir.[104] Anadolu'da kuzey yayılımına bakıldığında, Kültepe Ib, Tilmen Höyük, Gedikli Höyük ve Lidar Höyük'te bu mal grubu bilinir. Kültepe Kaniş Ib'de bulunan bu mal grubunun Kuzey Mezopotamya'dan getirildiği, sınırlı sayıda olduğu ve Koloni Dönemi'nin sonunda da ortadan kalktığı belirtilmiştir. Ancak Ib katında bulunan ithal malzeme, II. kattakilerden daha çoktur. Ayrıca yerli atölyelerde yapılmış Kuzey Suriye formlu kaplara az da olsa rastlandığı belirtilmiştir.[105] Karakaya Baraj Gölü alanında ise en iyi İmikuşağı 13-12, Arslantepe V ve İmamoğlu IV yerleşmelerinden tanınır. Bu çark yapımı ve boyalı mallar için Malatya'ya özgü, bölgesel bir varyasyondan söz edilebilir.

4.1.III.3. Kiremit Astarlı Mal (Lev. XXVI)

4.1.III.3.1. Mal ve teknik özellikler

Hamur kahve ya da devetüyü renklidir. Çömlek parçasında sadece dış yüzey, dip parçasında ise her iki yüzey kiremit renkte astarlıdır. Kil ince ya da orta kum katkılıdır. Bazen beyaz taşçıklar görülür. İnce çeperli olan parçalar iyi pişirilmiştir. Dışı açkılı olan parçalardan dip çark yapımı iken çömlek parçası el yapımıdır.

4.1.III.3.2. İstatistik

Orta Tunç Çağı malzemesi içinde % 2 oranındaki mal grubu toplam 2 parça ile temsil edilir. Bunlar: 1 çömlekçik ve 1

---

[102] Bu mal grubu ilk defa Mallowan tarafından Chagar Bazaar'da bulunmuştur.

[103] Gülriz Kozbe, "Mardin Müzesi'nde Bulunan Habur Çanak Çömleği", *X. Araştırma Sonuçları Toplantısı*, Ankara, 1992, 104; Veli Sevin, "İmikuşağı Kazılarının Işığında Habur Seramiğinin Kuzey Yayılımı", *XXXIV. Uluslararası Assiriyoloji Kongresi*, Ankara, 1998, 383.

[104] Lorenzo Nigro, "Ebla and the Ceramic Provinces of Northern Syria in the Middle Bronze Age: Relationships and Interconnections with the Pottery Horizons of Upper Mesopotamia", *Subartu IV*, Brespols, 1998, 290.

[105] Kutlu Emre, "The Pottery of the Assyrian Colony period According to The Building Levels of The Kaniş Karum", *Anadolu VII*, Ankara, 1963, 95; Tahsin Özgüç, *Kültepe-Kaniş II, Eski yakındoğu'nun Ticaret Merkezinde Yeni Araştırmalar*, Ankara, 1986, 49.

dip parçası (Grafik 25).

4.1.III.3.3. Tipoloji

Tip III.3.6. Çömlekçik

III.3.6.2. Alçak Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekçikler

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XXVI: 8, Res. 73):
Alçak boyunlu, yuvarlak gövdeli ve dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar. Gövde üzerinde düzensiz yivler bulunur.

Paraleller:
Arslantepe: V (Di Nocera 1998: levha 2: 1-4)

III.3. Dipler (Lev. XXVI: 9, Res. 74):
2- Yüksek Düz Dip
Hafifçe yükseltilmiş, alt düzlemi düz dip yer alır.

4.1.III.3.4. Değerlendirme

En yakın benzerine Arslantepe V. tabakada rastladığımız bu mal grubunun bölgesel bir yapım olduğu belirtilmiştir.[106] Norşuntepe V ve IV, Tepecik 7[107] ve İmamoğlu[108] IV. tabakada da çok iyi açkılı, çark yapımı ve koyu kırmızı astarlı kapların mevcut olduğu saptanmıştır. Tepecik 3b ile 8. kültür toprağı tabakası arasında Kültepe Karum II ve Ib'den tanınan kırmızı parlak boya astarlı malın, çok olmamakla birlikte bulunduğu kaydedilmiştir.[109] Aynı zamanda Arslantepe'deki bu grubun da Kültepe-Karum II ile benzerlik gösterdiği ifade edilmiştir. Ayrıca Acemhöyük III ve II'de de kırmızı astarlı kaplar vardır.[110] Ancak bizim grubumuzu oluşturan parçalarla, tip açısından bir benzerlik saptanmamıştır.

4.1.III.4. Siyah Mal (Lev. XXVII)

4.1.III.4.1. Mal ve teknik özellikler

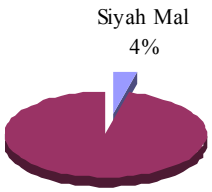
Parçalar çoğunlukla gri ve siyah renkli hamurlu ve hamurunun renginde astarlıdır. Genelde ince kum katkılı olan hamur iyi yoğrulmuştur. Bazı ince kum katkılı parçalarda katkıyı görmek mümkün değildir. İnce çeperli örnekler kötü pişirilmiştir ve hepsi açkılıdır. Özellikle kapların dış yüzeyindeki açkı çok iyi uygulanmış ve pürüzsüz bir parlaklık oluşturulmuştur. Çark yapımı olan kapların iç yüzeyinde, zaman zaman çark izleri görülmektedir.

---

[106] Gian Maria Di Nocera, "Die Mittelbronzezeitliche Keramik von Arslantepe: Einige Vorlaufige Bemerkungen", *Between the Rivers and Over the Mountains* (yay. haz. M. Frangipane, H. Hauptmann, M. Liverani p. Matthiae, M. Mellink), Roma, 1993, 420.
[107] Hauptmann, a.g.m., 1969-70, 39.
[108] Edibe Uzunoğlu, "İmamoğlu Kazıları 1984 Yılı Çalışmaları", *VII. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Ankara, 1985, 184.
[109] Ufuk Esin, "Tepecik Kazısı, 1969", *Keban Projesi 1969 Çalışmaları*, Ankara, 1971, 110.
[110] Kutlu Emre, "Acemhöyük Seramiği", *Anadolu X*, 1968, 68.

4.1.III.4.2. İstatistik

Orta Tunç malzemesi içinde % 4 oranındaki mal grubu toplam 4 parça ile temsil edilir. Bunlar: 3 çanak ve 1 dip parçası (Grafik 26).

4.1.III.4.3. Tipoloji

Tip III.4.4. Çanaklar

III.4.4.7. Kapalı Ağızlı Yuvarlak Omuzlu Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XXVII: 1, Res. 75):
Kapalı ağızlı, yuvarlak omuzlu, basit ağız kenarlıdırlar. Gövde omuzun ardından dibe doğru dik bir şekilde daralır.

Paraleller:
Arslantepe: Va (Di Nocera 1993: Res. 4: 5, 1998: Lev. 2: 17)
İmamoğlu: IV (Uzunoğlu 1988: Res. 7)
Korucutepe: H-I (Griffin 1980: Lev. 4: 51a; 15: F)
Kültepe: II (Emre 1963: Res. 13: 9)
Maşathöyük: V (Özgüç 1982: Res. F: 2)

III.4.4.2. Açık Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

d- Kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XXVII: 2, Res. 75):
Açık ağızlı, yuvarlak gövdeli, kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar.

Paraleller:
Korucutepe: H-I (Griffin 1980: Lev. 4: 37)

III.4.4.3. Açık Ağızlı Keskin Karınlı Çanaklar

d- Kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XXVII: 3, Res. 75):
Açık ağızlı, keskin karınlı, kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar.

Paraleller:
Arslantepe: V (Di Nocera, 1998: Lev. 3: 15-18, 4: 4)
Norşuntepe: V-IV (Hauptmann 1969-70: Res. 5: 5)

III.4. Dipler (Lev. XXVII: 4, Res. 76):
2- Yüksek Düz Dip
Yükseltilmiş alt yüzey düzdür.

4.1.III.4.4. Değerlendirme

Olasılıkla bu mal Korucutepe'nin "gray wheel-marked ware" ve "black smoothed ware" olarak tanımlandığı mallarla benzeşebilir. Korucutepe'de bu malın en yoğun görüldüğü dönem G evresidir.[111] Norşuntepe'de V. tabakada görülmeye başlanan mal

[111] Elizabeth E. Griffin, "The Middle and Late Bronze Age Pottery", *Korucutepe* 3 (yay. haz. Maurits N. Van Loon), Amsterdam, 1980, 70.

IV. tabakada da devam eder.[112] Tepecik'de OTÇ'ye tarihlendirilen 3-8. tabakalar arasında bu malın bol miktarda bulunduğu, hatta, İTÇ III-OTÇ geçişini yansıtan 9-10. tabakalarda da saptandığı belirtilmiştir.[113] Arslantepe'de V. tabakada saptanan bu mal grubunun, OTÇ'nin erken dönemleri içinde ele geçtiği belirtilmiştir.[114] Korucutepe'de görülen bu mal, Amuk'ta K-L evrelerinde görülen gri mal ile eşleştirilmiştir.[115] Ayrıca yine ne yakın paraleli İmamoğlu IV. tabakada saptanmıştır.[116] Whallon tarafından Eski Hitit gri malı olarak tanımlanan ve bunun çeşitli varyasyonları olan mal grupları bizim siyah malımız ile benzerlik gösterir.[117]

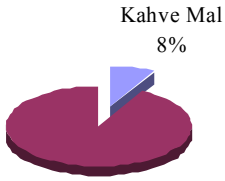
4.1.III.5. Kahve Mal (Lev. XXVII)

4.1.III.5.1. Mal ve teknik özellikler

Hamur kahve rengi tonlarındadır. Yüzey, hamurunun renginde astarlıdır. Genelde orta kum katkılıdır, ancak ince kum katkılı olan parçaların bir tanesinde az bitki katkı da görülür. Ayrıca bazı parçalarda beyaz taşçıklar bulunmaktadır. İyi yoğrulmuş örnekler çoğunlukla orta derecede pişirilmiştir. Bazı kapların yüzeyinde, pişme nedeni ile oluşan gri alacalanma veya griye doğru renk değişikliği gözlenmektedir. Bir parça dışında daima kapların dış yüzeyi hafif açkılıdır. Çeper kalınlıkları 0,9 cm. ile 1.1 cm arasında değişen kaplarda çark veya el yapımı örnekler bulunmaktadır.

4.1.III.5.2. İstatistik

Orta Tunç malzemesi içinde % 8 oranındaki mal grubu toplam 8 parça ile temsil edilir. Bunlar: 8 çömlek parçası (Grafik 27).

4.1.III.5.3. Tipoloji

Tip III.5.7. Çömlekler

III.5.7.1. Kapalı Ağızlı Küresel Gövdeli Çömlekler

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XXVII: 5): Kapalı ağızlı, küresel gövdeli, kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar. Ağız kenarının kalınlaştırılması ve hafifçe dışa çekilmesi, kabın alçak boyunlu olarak algılanmasına neden olmaktadır.

Paraleller:
Arslantepe: V (Di Nocera 1993: Res. 5: 4, 1998: Lev. 7: 14, 19)
Korucutepe: G, H (Griffin 1980: Levha 5: 314, 215b, 6: 321)
Tepecik: 8 (Esin 1971: Lev. 90: 4)

---

[112] Harald Hauptmann, "Norşuntepe Kazısı 1969", *Keban Projesi 1969 Çalışmaları*, Ankara, 1971, 72-73.
[113] Esin, a.g.m., 1971, 110.
[114] Di Nocera,a.g.m., 1993, 422.
[115] Griffin, a.g.m., 1980, 70.
[116] Edibe Uzunoğlu, "Malatya İmamoğlu Höyüğü 1987 Yılı Kazısı Sonuçları", *X. Kazı Sonuçları Toplantısı I*, Ankara, 1988, 72.
[117] Robert Whallon, *An Arceological Survey of the Keban Reservoir Area of East Central Turkey*, Ann Arbor, 1979, 33-37.

III.5.7.2. Alçak Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XXVII: 6, Res. 77):
Alçak boyunlu, yuvarlak gövdeli, dışa çekik ve basit ağız kenarlıdırlar.

Paraleller:
Arslantepe: V (Di Nocera 1998: Lev. 9: 2)

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XXVII: 8-11, Res. 78):
Alçak boyunlu, yuvarlak gövdeli, dışa çekik ve kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar.

Paraleller:
Korucutepe: I (Griffin 1980: Lev. 14: G)

III.5.7.3. Yüksek Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

c- Dışa çekik ağız kenarlılar (Lev. XXVII: 12, Res. 77):
Yüksek boyunlu, yuvarlak gövdeli, dik ve dışa çekik ağız kenarlıdır.

Paraleller:
Korucutepe: H (Griffin 1980: Lev. 5: 220)

4.1.III.5.4. Değerlendirme

Bu mal grubunun en yakın benzerleri Norşuntepe V[118], Arslantepe V[119], Tepecik 3-6[120], Korucutepe G-H tabakalarında saptanmıştır. Korucutepe'de saptanan bu malın, Amuk K ve L tabakalarındaki mutfak kapları ile benzer olduğu belirtilmiştir.[121] Arslantepe'de, bu mal grubunda saptanan plastik bezemelerden söz edilmektedir. Ancak bizim mal grubumuzda herhangi bir bezeme saptanmamıştır.

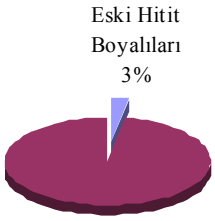
4.1.III.6. Eski Hitit Boyalıları (Lev. XXVIII)

4.1.III.6.1. Mal ve teknik özellikler

Bu mal grubunu oluşturan parçalar açık kahve renkli hamurludur. Genelde dış yüzey krem tonlarında farklı renkte hamurlu, içi hamurunun renginde astarlıdır. Ancak bir örnek hamurunun renginde astara sahiptir. Çoğunlukla orta kum katkılı parçalar iyi pişirilmiştir. Dış yüzeyi açkılı ve orta kalınlıktaki çeperli örnekler çark yapımıdır.

4.1.III.6.2. İstatistik

OTÇ malzemesi içinde % 3 oranındaki mal grubu toplam 3 parça ile temsil edilir. Bunlar: 2 çömlek ve 1 gövde parçası (Grafik 28).

[118] Hauptmann, a.g.m., 1971, 73
[119] Di Nocera, a.g.m., 1993, 423.
[120] Ufuk Esin, a.g.m., 1982, 73.
[121] Griffin, a.g.e., 1980, 70.

4.1.III.6.3. Tipoloji

Tip III.6.7. Çömlekler

III.6.7.2. Alçak Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XXVIII: 1, Res. 79):
Alçak boyunlu, yuvarlak gövdeli ve dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar.

Paraleller:
Korucutepe: Hitit 2, I (Umurtak 1996: Lev. 13: 4)
Boğazköy: A.Ş 2 ve T. 24 (Fischer 1963: Lev. 61: 565; Parzinger ve Sanz 1992: Lev. 52: 21-22)

III.6.7.3. Yüksek Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

f- Dışa ve içe kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XVIII: 2, Res. 80):
Yüksek boyunlu, yuvarlak gövdeli, dışa ve içe kalınlaştırılmış ağız kenarlıdır. ağız kenarının üzerinde iki sıralı yiv yer alır. En yakın paralellerinde vazo olarak tanımlanmış kaplara da benzediği saptanmıştır.

Paraleller:
Norşuntepe: III (Korbel 1985: Lev. 70: 3335)
Boğazköy: Y.Ş, T. 18 (Parzinger ve Sanz 1992: Lev. 24: 22)
Gözlükule: STÇ II (Goldman 1956: Lev. 390: L)

4.1.III.6.4. Bezeme

Tip III.6.I. Boya Bezeme

Boya bezemede kahve ya da kiremit tonları kullanılmıştır. Düzgün bir biçimde kap yüzeyine uygulanan motifler iki gruba ayrılır.

III.6.I.1 (Res. 79):
Bu gruptaki örneklerde kalın bantlar görülmektedir. Çömlek parçası üzerinde, ağız kenarının altında kalın ve yatay bir bant ve bunun altında içi dolu daireyi anımsatan bir motif yer alır. Gövde parçası üzerinde ise, tam olarak anlaşılmamakla birlikte yatay ve çapraz kalın bantlar bulunmaktadır.

Paraleller:
Boğazköy: Büyükkale III (Fischer 1963: Lev. 14: 155, 16: 183)

III.6.I.2 (Res. 80):
Bu grubu oluşturan çömlek parçasının ağız kenarında X ya da zig-zag, onun altında kalın ve yatay bir bant ve an alt bölümde de içi dolu üçgen sırası yer alır.

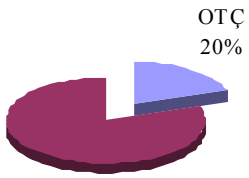
Paraleller:
Boğazköy: Büyükkale (Fischer 1963: Lev. 13: 151, 19: 211-212)

İmikuşağı: 10 (Sevin 1987: Res. 18/a)

4.1.III.6.5. Değerlendirme

Yukarıda anlatılan boya bezemeli mal grubunun en yakın benzerleri İmikuşağı 10 ve 9. yapı katı, Boğazköy-Büyükkale IVc ve Kültepe-Karum II ve Ib'de saptanmıştır. İmikuşağı'nda görülen boya bezeme genelde devetüyü astar üzerine uygulanmıştır.[122] Boğazköy'de görülen örneklerde de yine boya bezeme krem ya da donuk beyaz renkli astar üzerine yapılmıştır. Burada karşılaşılan boya bezemelide "x yada zig-zag" bezemenin kökeni Kaniş-Karum II ile Ib'ye dayandırılmaktadır. Her ne kadar İmikuşağı 10. yapı katının, Kaniş Karum II ve Ib ile ilişkiye sokulabildiyse de, daha geç bir döneme ait olduğu belirtilmektedir.[123] Boğazköy örneklerinin de Kültepe-Karum'dan daha geç bir evreye tarihlendirildiği belirtilmiştir.[124] Orta Anadolu'da OTÇ döneminde görülmeye başlanan Eski Hitit Boyalıları'nın İmikuşağı ve Boğazköy'e dayanarak STÇ I döneminde de kullanılmaya devam ettiği söylenebilir.

4.1.III.7. Dönem Değerlendirmesi

Tüm çanak çömlek malzemesi içinde % 20 oranındaki OTÇ çanak çömleği, Malatya bölgesinde yerel özellikler göstermekle birlikte, süreç içinde Kuzey Mezopotamya ve Orta Anadolu etkilerini de yansıtmaktadır. OTÇ'nin başında, İTÇ döneminden gelen ancak boya bezemede bazı farklılıkların saptandığı, Malatya-Elazığ boyalıları görülür. Bunun yanı sıra İTÇ III döneminden OTÇ I ortalarına kadar siyah mal grubu görülmektedir. Özellikle bu grupta görülen kapalı ağızlı çanaklar İTÇ III evresinden itibaren vardır. Kırmızı astarlı mal ise daha geç bir evrede görülmektedir. OTÇ I'in geç döneminde görülmeye başlanan mal grubunun özellikle İmamoğlu ve Tepecik OTÇ II'de de örnekleri mevcuttur. Kırmızı astarlı mal, tip açısından benzerlik oluşturmasa da, Orta Anadolu yerleşmelerinin Koloni Çağı döneminde de görülmektedir. Asur Ticaret Kolonileri Çağı Acemhöyük'de M.Ö. 2. binin ilk üç yüz yılına yerleştirilmiştir.[125] Ayrıca bu dönem Kültepe-Karum II (M.Ö. 1945-1835) ve Ib (M.Ö. 1800-1730), Maşat Höyük V ile aynıdır.[126] Ancak Malatya bölgesinde bu malın OTÇ'nin ikinci yarısında ortadan kalktığı belirtilmiştir.[127] OTÇ II'de öncelikle kahve mal öne çıkmaktadır. Bunun yanı sıra Habur tipi parçalar görülmektedir. Malatya bölgesinde görülen Habur boyalıları özellikle İmikuşağı'nda II. binyılın başlarında ve daha çok eski Asur Koloni çağının geç evresinde yoğun biçimde kullanılmıştır. Böyle bir gelişimin sadece bu merkezde görülmesi Sevin tarafından, Kuzey Mezopotamya kültürünün, özellikle I. Şamşi-Adad (M.Ö. 1812-1797) dönemindeki kuzeye doğru olan geçici bir yayılımın sonucu olarak değerlendirmektedir. Dolayısıyla malzemenin görüldüğü 12. yapı katı en geç M.Ö. 1600/1550 yıllarına tarihlendirilmiştir.[128] Arslantepe'de de Habur mallarının, kısmen OTÇ Malatya-Elazığ boyalıları ile birlikte OTÇ I'in son dönemlerini ve STÇ

[122] Veli Sevin ve Kemalettin Köroğlu, "İmikuşağı Kazıları, 1984", *VII. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Ankara, 1985, 169.
[123] Veli Sevin, "İmikuşağı Kazıları, 1986", *IX. Kazı Sonuçları Toplantısı I*, Ankara, 1987b, 306-307.
[124] Franz Fischer, *Die Hethitische Keramik Von Boğazköy*, Berlin, 1963, 32-33.
[125] Emre, a.g.m., 1968, 95.
[126] Tahsin Özgüç, "Assur Ticaret Kolonileri Kültepe-Kaniş", *Arkeoatlas 3*, İstanbul, 2004, 13-14.
[127] Di Nocera, a.g.e., 1993, 430.
[128] Sevin, a.g.m., 1987b, 311.

I'in içlerini kapsadığı belirtilmektedir.[129] Tell al Rimah'ta erken Habur için M.Ö. 1950 tarihi verilmiştir. Yine Chagar Bazaar'da erken Habur malları Samsi Adad dönemine tarihlendirilen tabletlerle ilişkilendirilmiştir.[130] OTÇ dönemini veren Arslantepe Va M.Ö. 2000-1700, Korucutepe G M.Ö. 2000-1800, H için ise M.Ö. 1800-1600 yılları önerilmiştir (Tablo 7). Kültepe-Karum Ib malzemesinin Malatya bölgesine de yayıldığı anlaşılmaktadır.[131] Tüm olarak ele alındığında 10. yapı katı seramiklerinin benzerleri Kaniş-Karum 1b-a, Acemhöyük III-II, Alişar 10 T, Alacahöyük 4-3 a-b, Boğazköy Büyükkale IV d-c, Aşağı Kent 4-3 ve Maşat Höyük V tabakalarında rastlandığı belirtilmiştir. Malatya bölgesinde ise Arslantepe Va, Tepecik 3b, Norşuntepe IV, Korucutepe I ile benzerlik gösterir (Tablo 7).

Tipolojik açıdan incelenen malzemede özellikle *kapalı ağızlı yuvarlak omuzlu* tipin diğer çanak tiplerine göre daha fazla benzeri saptanmıştır. Paralellere göre bu tipte çanaklar, mal grubu da düşünüldüğünde, OTÇ'nin erken evresinde görülür. Ancak OTÇ'nin ikinci evresinde de görülmeye devam ettiği saptanmıştır. Orta Anadolu ve Karadeniz bölgesindeki Koloni Çağı merkezlerine bakıldığında bu tip çanakların OTÇ'nin geç evresinde daha fazla görüldüğü anlaşılmıştır. *Açık ağızlı yuvarlak gövdeli* ve *açık ağızlı keskin karınlı çanaklar* ise çoğunlukla OTÇ II döneminde vardır. Fakat son çanak formunun mal grubu OTÇ I döneminde daha yaygın bir şekilde temsil edilir. Bunun sonucunda bu tip çanağın OTÇ I döneminden itibaren görüldüğü söylenebilir. Ayrıca Arslantepe ve Norşuntepe gibi merkezlerde bu tip çanaklar özellikle kiremit astarlı mal grubunda saptanmıştır. İncelenen malzeme içinde siyah mal grubunda bulunması *açık ağızlı keskin karınlı çanakların* farklı mal grubunda da bulunabileceğini göstermektedir. *Alçak boyunlu yuvarlak gövdeli çömlekçiğin* ise genelde OTÇ II döneminin özelliği olduğu vurgulanabilir. Çömleklerde *kapalı ağızlı küresel gövdeli* formların çoğunlukla OTÇ I döneminde yaygın olduğu tespit edilmiştir. Habur malının karakteristik formu olan *alçak boyunlu ve yuvarlak gövdeli çömleklerin dışa çekik ağız kenarlıları*, incelenen alanda OTÇ II döneminde görülür. Ancak bu mal grubu Kuzey Suriye'de OTÇ'nin erken evresinde saptanmıştır. Bu form grubunun görüldüğü bir diğer mal grubu Malatya-Elazığ boyalılarıdır. Yukarıda değinildiği gibi İTÇ dönemindeki boyalılarda da bu tip çömlekler saptanmıştır. Bu nedenle söz konusu özelliklerin İTÇ'den OTÇ'ye değin sürdüğü anlaşılmaktadır. Ayrıca boya bezemede de bir süreklilik söz konusu olsa da, iki rengin kullanılması, daire ve zigzag motifinin ve neredeyse kabın bütün yüzeyini kaplayan bantların bulunması ve hatta diplerdeki bezemeler OTÇ döneminde görülen özelliklerdir. Yine OTÇ II'ye ait olan bir diğer form *yüksek boyunlu ve yuvarlak gövdeli çömleklerin dışa çekik ağız kenarlılarıdır*. *Alçak veya yüksek boyunlu yuvarlak gövdeli çömleklerin kalınlaştırılmış ağız kenarlı* örnekleri ise STÇ döneminde görülen malzeme ile benzerlik gösterir. Bununla birlikte yine mal grupları düşünüldüğünde OTÇ'nin geç evresinde görülmeye başlanıp STÇ'de de devam ettiği anlaşılmıştır. Genelde bu tipte görülen Eski Hitit boya bezeme örnekleri OTÇ'nin geç evresinden STÇ'nin içlerine kadar devam eder. Ancak STÇ II döneminde boya bezemeli malların sayısında kesin bir şekilde azalma vardır. Yukarı ve Orta Fırat bölgesinde yapılan çalışmalarda OTÇ ile STÇ'nin kesin bir biçimde

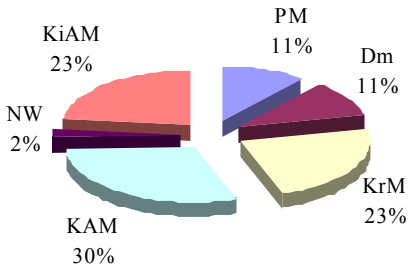
[129] Di Nocera, a.g.m., 1993, 430.
[130] Carolyn Postgate, David Oates, Joan Oates., *The Excavations at Tell al Rimah: The Pottery*, England, 1997, 56.
[131] Emre, a.g.m., 1963, 96-98.

ayrılmadığı görülmektedir. Çünkü mal gruplarının kullanım süreleri araştırıldığında da bir devamlılık göze çarpmaktadır (Tablo 8).

OTÇ döneminde Karakaya Baraj Gölü Alanı ve yakın çevresine bakıldığında OTÇ I döneminde yerel özelliklerin ve İTÇ dönemi ile bağlantıların olduğu saptanmıştır. OTÇ I'in sonuna doğru, yerel özelliklerin yanı sıra, tüm yerleşmelerde gözlenmese de, Kuzey Mezopotamya gelenekli malların bulunduğu, OTÇ II döneminde de Orta Anadolu etkilerinin bölgeyi etkilemeye başladığı tespit edilmiştir.

4.1.IV. SON TUNÇ ÇAĞI

Malzememiz içinde STÇ'ye ait 47 parça incelenmiştir. Bütün malzeme içinde % 9 oranındaki grup 6 mal grubuna ayrılmıştır. Bu dönem içine yerleştirilen mal grupları (Grafik 29):

1- Portakal Mal (PM)
2- Devetüyü Mal (DM)
3- Krem Mal (KrM)
4- Krem Astarlı Mal (KAM)
5- Nuzi Ware (NW)
6- Kiremit Astarlı Mal (KiAM)

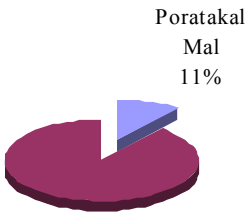
4.1.IV.1. Portakal Mal (Lev. XXIX)

4.1.IV.1.1. Mal ve teknik özellikler

Bu mal grubunu oluşturan parçalar kiremit ve pembe renkli hamurludur. Daima hamurunun renginde astarlıdır. Örneklerin çoğunluğunu kalın astarlanmış kaplar oluşturur. Kaplar orta kum katkılıdır. Ancak bazı parçalarda ince beyaz tanecikler göze çarpmaktadır. Çoğunlukla orta derecede pişirilmiş olan kapların dış yüzeyi, iki örnek dışında, çok fazla belirgin olmayan biçimde açkılıdır. Çeper kalınlıkları ince ile orta arasında değişen kapların hepsi çark yapımıdır.

4.IV.1.2. İstatistik

STÇ malzemesi içinde % 11 oranındaki mal grubu toplam 5 parça ile temsil edilir. Bunlar: 1 tabak, 3 çanak ve 1 dip parçası (Grafik 31).

4.IV.1.3. Tipoloji

Tip IV.1.3. Tabaklar

IV.1.3.1. Açık Ağızlı Tabaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XXIX: 1, Res. 81):
Açık ağızlı, basit ve içe doğru hafifçe kapanan ağız kenarlı ve yayvandırlar.

Paraleller:
Korucutepe: Hitit İmp. I, J (Umurtak 1988: Lev. 3: 31996: Lev. 3: 4, 19: 3)
Boğazköy: A.Ş 2, Y.Ş 4-3 (Fischer 1963: lev. 90: 794; Müller-Karpe, 1988: lev. 32: S2a/2, 5-6, 14)

Tip IV.22.4. Çanaklar

IV.1.4.10. Açık Ağızlı Keskin Omuzlu Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XXIX: 2, Res. 82):

Açık ağızlı, yuvarlak omuzlu, basit ağız kenarlıdırlar. En yakın paralellerinin yuvarlak dipli olduğu saptanmıştır.

Paraleller:
Norşuntepe: IV-III (Whallon 1979: Res. 23: dd; Korbel 1985: Lev. 25: 2869)
İmikuşağı: 8-7 (Umurtak 1988: Lev. 6: 2)
Korucutepe: I (Umurtak 1996: Lev. 3: 5)
Boğazköy: YŞ 3, AŞ 3 (Fischer 1963: Lev. 89: 781; Parzinger ve Sanz 1992: Lev. 22: 10)
Gözlükule: STÇ II (Goldmann 1956: Lev. 384: 1128)

IV.1.4.9. Açık Ağızlı Yuvarlak Omuzlu Çanaklar

e- İçe kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XXIX: 3, Res. 82):

Açık ağızlı, yuvarlak omuzlu, içe kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar. Ağız kenarının içinde tek bir yiv yapılmıştır. En yakın paralellerinin yuvarlak dipli olduğu saptanmıştır.

Paraleller:
Norşuntepe: IV-III (Korbel 1985: Lev. 25: 2752)
Boğazköy: Y.Ş 2-3 (Müller-Karpe 1988: Lev. 37: S5p/3; Parzinger ve Sanz 1992: Lev. 20: 13)

IV.1.4.2. Açık Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

b- Ağız kenarı içi keskinler (Lev. XXIX: 4, Res. 82):

Açık ağızlı, yuvarlak gövdeli, ağız kenarı içinde, bir bant şeklinde keskin bir kenar oluşturulmuştur. Ayrıca ağız dışında kabı çevreleyen bir oluk vardır.

Paraleller:
Korucutepe: J (Umurtak 1996: Lev. 21: 2)
İmikuşağı: 8 (Umurtak 1988: Lev. 30: 1)

IV.1. Dipler (Lev. XXIX: 5, Res. 83):
1- Düz dip.

4.IV.1.4. Değerlendirme

Portakal hamurlu ve hamurunun renginde astarlı mallar en erken, Orta Tunç Çağı'na tarihlenen Korucutepe'de H evresinden itibaren görülmeye başlar. Bu mal grubu "orange ware" olarak isimlendirilmiş ve birçok alt gruplara ayrılmıştır. Grubun I evresinde sayılarının arttığı, J evresinde ise halen görülmekle birlikte üretim miktarının azaldığı belirtilmiştir.[132] Bu malların paralelleri Boğazköy Aşağı şehir 4, Büyükkale IV d, Kültepe, Acemhöyük ve Alişar'da saptanmıştır. Bu mal grubu Arslantepe'de V. tabakadan itibaren ortaya çıkar.[133] İmikuşağı'nda 10. yapı katında

[132] Griffin, a.g.m., 1980, 5-6, 70-71, 74.
[133] Di Nocera, a.g.m., 1993, 423.

bulunan mal grubu 8-7. tabakalarda da devam eder.[134] Norşuntepe'de ise III. tabakada dikkatle düzeltilmiş portakal mal saptanmıştır.[135]

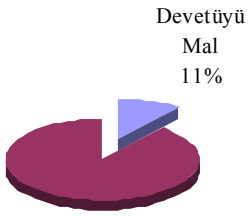
4.1.IV.2. Devetüyü Mal (Lev. XXIX)

4.1.IV.2.1. Mal ve teknik özellikler

Hamur renkleri devetüyünden kahverenginin tonlarına değin değişiklik gösterir. Parçaların hepsi hamurunun renginde astarlıdır. Ancak kap yüzeyine uygulanan astar, hamur içindeki katkı maddelerinin görünebileceği çok ince bir tabaka halindedir. Bazı kapların iç kısımları astarsız izlenimi vermektedir. Az bitki katkılı bir örneğin dışında orta kum katkılı olan parçaların çoğunluğu orta derecede, az bir kısmı ise iyi derecede pişirilmiştir. Açkı işleminin genelde uygulanmadığı kapların hepsi çark yapımıdır. Bir parça boya bezemelidir.

4.1.IV.2.2. İstatistik

STÇ malzemesi içinde % 11 oranındaki mal grubu toplam 5 parça ile temsil edilir. Bunlar: 2 tabak, 2 çanak ve 1 çömlek Parçası (Grafik 32).

4.1.IV.2.3. Tipoloji

Tip IV.2.3. Tabaklar

IV.2.3.1. Açık Ağızlı Tabaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XXIX: 7, Res. 84):
Açık ağızlı, basit ağız kenarlı,yayvan ve hafif yuvarlak gövdelidirler.

Paraleller:
Norşuntepe: III (Korbel 1985: Lev. 38: 4978)
Korucutepe: I (Umurtak 1996, Lev. 3: 4)
Boğazköy: Y.Ş 3 (Parzinger ve Sanz 1992: Lev. 26: 6)

IV.2.3.2. Açık Ağızlı Keskin Karınlı Tabaklar

b- Ağız kenarı içi keskinler (Lev. XXIX: 8):
Açık ağızlı, keskin karınlı,ağız kenarı içi keskindir.

Paraleller:
Boğazköy: Büyükkale IVc (Fischer 1963: Lev. 93: 842)

Tip IV.2.4. Çanaklar

IV.2.4.2. Açık Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XXIX: 8-9, Res. 85):
Açık ağızlı, yuvarlak gövdeli, dışa kalınlaştırılmış

[134] Sevin ve Köroğlu, a.g.m., 1985, 168; Gülsün Umurtak, *Hitit İmparatorluk Çağında İşuva Ülkesi Çanak Çömleği Üzerine Bir Araştırma*, yayınlanmamış doktora tezi, İstanbul, 1988, 18, çiz. 3; Erkan Konyar, "İmikuşağı 10. Yapı Katı (Eski Hitit Dönemi) Çanak Çömlekleri", *Anadolu Araştırmaları* XVI, 2002, 383.
[135] Günter Korbel, *Die Spatbronzezeitlich Keramik von Norşuntepe*, Hannover, 1985, 66.

ağız kenarlıdırlar. En yakın paralellerinin yuvarlak dipli olduğu saptanmıştır.

Paraleller:
Korucutepe: J-K (Griffin 1980: Lev. 23: C; Umurtak, 1996: Lev. 19: 9)
Norşuntepe: IV-III (Hauptmann 1971: Lev. 56: 1; Korbel 1988, Lev. 1: 1255)
Tepecik: 2. bin sonu (Esin 1971: Lev: 92: 1)
İmikuşağı: 8-7 (Umurtak 1996: Lev. 14: 2-3)
Boğazköy: YŞ, T. 8 (Parzinger ve Sanz 1992: Lev. 11: 10, 51: 22, 52: 8)
Gözlükule: STÇ II (Goldman 1956: Lev. 384: 1137)

Tip IV.2.7. Çömlekler

IV.2.7.3. Yüksek Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XXIX: 10, Res. 86):
Yüksek ve gövdeye doğru daralan boyunlu, yuvarlak gövdeli, kalınlaştırılmış ve devrik ağız kenarlıdır. Gövde üzerinde iki sıralı yatay yiv vardır.

Paraleller:
Norşuntepe: IV-III (Korbel 1985: Lev. 17: 2602, 54: 4081)
Korucutepe: I (Umurtak 1996: Lev. 16: 4-6)
İmikuşağı: 8-7 (Umurtak 1988: Lev. 127: 2)
Boğazköy: Y.Ş 2 (Parzinger ve Sanz 1992: Lev. 23: 8, 34: 15)
Maşathöyük: III (Özgüç 1982: Lev. D: 16, 18)

4.1.IV.2.4. Değerlendirme

Korucutepe J evresinde devetüyü renkli malların daha sık bulunduğu belirtilmiştir.[136] Bu mal grubu Tarsus GT IIa ve IIb tabakalarında[137] ve İmikuşağı 7-8. tabakalarda da[138] saptanmıştır. Norşuntepe III'de renkleri açık sarıdan açık kahverengiye doğru değişen tonlarda, çok iyi fırınlanmış malların olduğu belirtilmiştir.[139] Maşat Höyük III Hitit yapı katında ise devetüyü astarlı olarak tanımlanan kaplar bulunmaktadır.[140]

4.1.IV.3. Krem Mal (Lev. XXX)

4.1.IV.3.1. Mal ve teknik özellikler

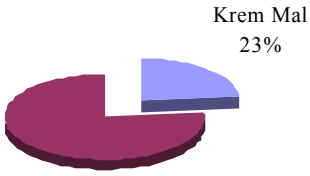
Hamur rengi açık kahverengiden koyu kreme değin değişen tonlarda olan kaplar, hamurunun renginde astarlıdır. Özellikle kapların dış yüzeyine ince bir astar uygulanmıştır. Bu sebeple kapların dış yüzeyinde dahi, hamur içindeki katkı maddeleri rahatça görülebilmektedir. Çoğunlukla orta kum katkılı örneklerin yanı sıra bir parça bitki, bir başka parça ise bol mika katkılıdır. Genellikle iyi pişirilmiş kaplar açkısızdır ve çark yapımıdır.

---

[136] Griffin, a.g.m., 1980, 774.
[137] Goldman, a.g.e., 1956, 203.
[138] Umurtak, a.g.e., 1988, 18, çiz. 3.
[139] Hauptmann, a.g.m., 1971, 72.
[140] Tahsin Özgüç, *Maşat Höyük II*, Ankara, 1982, 25.

4.1.IV.3.2. İstatistik

STÇ malzemesinin % 23'nü oluşturan bu mal grubu toplam 11 parça ile temsil edilir. Bunlar: 1 tabak, 5 çanak, 1 testi, 1 çömlek, 1 gövde parçası ve 2 kulp parçası (Grafik 33).

4.1.IV.3.3. Tipoloji

Tip IV.3.3. Tabaklar

IV.3.3.1. Açık Ağızlı Tabaklar

a- *Basit ağız kenarlılar (Lev. XXX: 1):*
Açık ağızlı, basit ağız kenarlıdırlar.

Paraleller:
Boğazköy: Y.Ş 3 (Müller-Karpe 1988: Lev. 32: S2a/1)

Tip IV.3.4. Çanaklar

IV.3.4.2. Açık Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

e- İçe kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XXX: 2-3, Res. 87):
Açık ağızlı, yuvarlak gövdeli, basit ve hafif içe kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar. En yakın paralellerinin yuvarlak dipli olduğu saptanmıştır.

Paraleller:
İmikuşağı: STÇ II (Sevin 1988b: Res. 1: 9)
Norşuntepe: IV (Korbel 1985: Lev. 66: 663)
Korucutepe: I (Griffin 1980: Lev. 15: G)
Boğazköy: Y.Ş T. 10-12, B.K IVc (Fischer 1963: Lev. 85: 722, 730; Parzinger ve Sanz 1992: Lev. 18: 15, 20: 13)

IV.3.4.5. Dik Ağızlı Keskin Karınlı Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XXX: 4, Res. 87):
Dik ağızlı, keskin karınlı, basit ağız kenarlıdırlar. Ağız kenarında keskinlik bulunmaktadır. Ağız kenarı ile karındaki keskinlik arasında fazla derin olmayan oluk yer alır.

Paraleller:
Norşuntepe: IV (Korbel 1985: Lev. 83: 3242)
Boğazköy: B.K IVc, III, Y.Ş 3 (Fischer 1963: Lev. 99: 901, 110: 974; Müller-Karpe 1988: Lev. 38: S10a/7)

IV.3.4.3. Açık Ağızlı Keskin Karınlı Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XXX: 5, Res. 87):
Açık ağızlı, keskin karınlı ve basit ağız kenarlıdırlar. Ağız kenarında keskinlik bulunmaktadır. Ağız kenarı ile karındaki keskinlik arası hafif iç bükeydir.

Paraleller:
İmikuşağı: 10 (Sevin 1987b: Res. 18: e)

c- Dışa çekik ağız kenarlılar (Lev. XXX: 6):
Açık ağızlı, keskin karınlı, kalınlaştırılarak dışa çekilmiş ağız kenarlıdır. Ağız kenarı ile karın keskinliği arasında geniş bir oluk yer alır.

Paraleller:
Norşuntepe: IV-III (Korbel 1985: Lev. 82: 3798)
Değirmentepe: STÇ II (Whallon 1979: Lev. 32: l)
Boğazköy: B.K IVb (Fischer 1963: Lev. 98: 890)

Tip IV.3.5. Testi

IV.3.5.2. Yüksek Boyunlu Testiler

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XXX: 7, Res. 88):
Yüksek ve dar boyunlu, yuvarlak gövdeli, dışa hafif kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar.

Paraleller:
Norşuntepe: III (Hauptmann 1969-70: Res. 4: 7)
Tepecik: 3b (Esin 1971: Lev. 94: 2)
Boğazköy: A.Ş 4, Y.Ş 4 (Fischer 1963: Lev. 43: 437; Müller-Karpe 1988: Lev. 8: K5a/1, K5b/4)

Tip IV.24.7. Çömlekler

IV.3.7.2. Alçak Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XXX: 8, Res. 89):
Alçak boyunlu, yuvarlak gövdeli, dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar. Ağız kenarında keskinlik vardır.

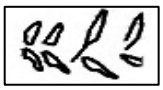
Paraleller:
Korucutepe: J (Griffin 1980: Lev. 14: F)
Boğazköy: A.Ş 2, Y.Ş 4 (Fischer 1963: Lev. 61: 567; Müller-Karpe 1988: Lev. 26: T20a/ 4-5; Parzinger ve Sanz 1992: Lev. 7: 19)

IV.3. Kulplar (Lev. XXX: 10-11, Res. 90):
1- Oval kesitli şerit kulp örnekleri vardır.

4.1.IV.3.4. Bezeme

Tip IV.3.B. Kazı Bezeme (Res. 91)
Gövde parçası üzerinde iki sıralı, balık kılçığı şeklinde bezeme yer alır. Bezeme kulpun biraz aşağısındadır.

4.1.IV.3.5. Değerlendirme

Bu mal grubu Norşuntepe III'deki renkleri açık sarıdan açık kahverengiye değişen tonlarda, iyi fırınlanmış mal grubuyla karşılaştırılabilir.[141] Bu malın en yakın benzeri Kızılırmak kavsi içindeki Hitit yerleşmelerinde saptanmıştır. Boğazköy Yukarı şehir 4 ve 3. tabakalarda standart malların çoğunlukta olduğu görülmektedir. Kap

[141] Hauptmann, a.g.m., 1971, 72.

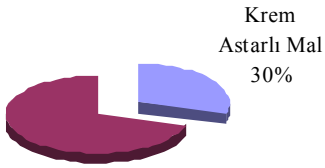
yüzeyleri genellikle astarsız, nadiren sıvazlanmış ve açkılıdır.[142] Bu mal grubuyla karşılaştırılabilecek bir başka mal grubu Tepecik 2a'nın en eski evresindeki bej kil astarlı ya da yalın kaplardır.[143] Bu mal grubunda görülen kazıma bezeme İmikuşağı 10. yapı katında tespit edilmiştir.[144]

4.1.IV.4. Krem Astarlı Mal (Lev. XXXI-XXXII)

4.1.IV.4.1. Mal ve teknik özellikleri

Hamur renkleri kiremit ve kahverengidir. Genelde kapların dış yüzeyine daha kalın ve krem tonlarında farklı renkte astar uygulanmıştır. Ancak yine de, bazı kapların dış yüzeyinde çark izleri ve hamurdaki katkı maddeleri rahatlıkla gözlenmektedir. Kaplar çoğunlukla ince veya orta kum katkılıdır. Ayrıca bazı kaplarda kum katkının yanı sıra bitki veya mika katkı da saptanmıştır. Kaplar, pişme nedeniyle oluşmuş renk değişikliği saptanan birkaç örneğin dışında, iyi pişirilmiştir. Açkısız olan parçaların hepsi çark yapımıdır.Bu mal grubu içinde boya bezemeli parçalar da bulunmaktadır.

4.1.IV.4.2. İstatistik

STÇ malzemesi içinde % 30 oranındaki mal grubu toplam 14 parça ile temsil edilir. Bunlar: 2 tabak, 5 çanak, 1 testi, 1 çömlek, 2 dip, 2 kulp ve 1 kapak parçası (Grafik 34).

4.1.IV.4.3. Tipoloji

Tip IV.4.3. Tabaklar

IV.4.3.1. Açık Ağızlı Tabaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XXXI: 1-2):

Açık ağızlı, basit ağız kenarlıdırlar. Ağız kenarları düzleştirilmiş ve keskinlik oluşturulmuştur. Bir parçada (Lev. XXXI: 2), ağız kenarının altında oluk bulunmaktadır.

Paraleller:
Arslantepe: IV-III (Pecorella 1975: Res. 14: 1-3, 22: 1)
İmikuşağı: STÇ II (Sevin 1984: Res. 4)
Norşuntepe: IV-III (Hauptmann 1970: Res. 4: 3, 5: 2; Korbel 1985: Lev. 157: 4231)
Boğazköy: Y.Ş 4-3 (Müller-Karpe 1988: Lev. 32: S2a/14, 16)
Tarsus: STÇ II (Goldman 1956: Lev. 384: 1125, 1137)

Tip IV.4.4. Çanaklar

IV.4.4.2. Açık Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XXXI: 3, Res. 92):

Açık ağızlı, yuvarlak gövdeli, basit ağız kenarlıdırlar. Ağız kenarının üzeri düzleştirilmiştir.

[142] Andreas Müller-Karpe, *Hethitische Töpferei der Oberstadt von Hattusa*, Marburg/Lahn, 1988, 162-163.
[143] Esin, a.g.m., 1971, 111.
[144] Sevin, a.g.m., 1987b, 305.

Paraleller:
Arslantepe: V (Di Nocera 1998: Lev. 20: 9)
Boğazköy: Y.Ş. 4 (Müler-Karpe 1988: Lev. 29: S1d/1)

f- Dışa ve içe kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XXXI: 4):
Açık ağızlı, yuvarlak gövdeli, dışa çekilerek kalınlaştırılmış ağız kenarlıdır. Ayrıca ağız kenarının içi kalınlaştırılmış ve keskinlik yapılmıştır. En yakın paralellerinin yuvarlak dipli olduğu saptanmıştır.

Paraleller:
Norşuntepe: III (Korbel 1985: Lev. 1: 4422)
Boğazköy: B.K III (Fischer 1963: Lev. 100: 913)

IV.4.4.4. Dik Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

f- dışa ve içe kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XXXI: 5, Res. 92):
Dik ağızlı, yuvarlak gövdeli, içe ve dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar. İçte ağız kenarının altında keskinlik vardır.

Paraleller:
Boğazköy: Y.Ş 3 (Müler-Karpe 1988: Lev. 20: T8c/2-3)

IV.4.4.5. Dik Ağızlı Keskin Karınlı Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XXXI: 6, Res. 93):
Dik ağızlı, keskin karınlı, basit ağız kenarı hafif dışa çekiktir. Bu nedenle ağız kenarının içinde keskinlik oluşturulmuştur.

Paraleller:
Maşathöyük: III (Özgüç 1982: Şek. A: 27)

IV.4.4.10. Açık Ağızlı Keskin Omuzlu Çanaklar

b- Ağız kenarı içi keskinler (Lev. XXXI: 7, Res. 93):
Açık ağızlı, keskin omuzludurlar. Basit ağız kenarının içte enli bir bant şeklinde keskinliği vardır. En yakın paralellerinin yuvarlak dipli olduğu saptanmıştır.

Paraleller:
Arslantepe: V (Di Nocera 1998: Lev. 2: 7)
Tepecik: STÇ (Esin 1970: Lev. 8: 2)
Boğazköy: Y.Ş 4 (Müller-Karpe 1988: Lev. 29: S1d/2)

Tip IV.4.5. Testi

IV.4.5.2- Yüksek Boyunlu Testiler

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XXXI: 8)
Yüksek boyunlu, dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlıdır. En yakın paralellerine dayanarak dar ve yüksek

boyunlu testi olduğu saptanmıştır.

Paraleller:
Boğazköy: Y.Ş 3-2 (Müller-Karpe 1988: Lev. 3: K2c/1-3)

Tip IV.4.7. Çömlekler

IV.4.7.2. Alçak Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XXXI: 9, Res. 94):
Alçak boyunlu, yuvarlak gövdeli, dışa çekik ve kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar. Ağız kenarı hafif aşağıya sarkıtılmıştır.

Paraleller:
Arslantepe: V (Di Nocera 1998: Lev. 25: 20)
Boğazköy: A.Ş 4 (Fischer 1963: Lev. 79: 674)

IV.4. Dipler (Lev. XXXII: 1-2, Res. 95):
1- Düz dip örnekleri bulunmaktadır.
Bir dip içte kalınlaştırılmıştır.

IV.4. Kulplar (Lev. XXXII: 3-4, Res. 96):
1- Dikdörtgen kesitli şerit kulp.
2- Oval kesitli sepet kulp.

Tip IV.4.8. Kapak

a- Basit ağız kenarlı (Lev. XXXII: 5, Res. 97):
Basit ağız kenarlıdır. Ağız kenarı düzleştirilmiştir.

Paraleller:
Arslantepe: V (Di Nocera 1998: Lev. 28: 8)

4.1.IV.4.4. Değerlendirme

Korucutepe I evresinde astarlı malların, çark yapımı tek renkli mallara oranla daha fazla görülmeye başlandığı belirtilmiştir. [145] Beyaz astarlı olarak geçen bu grup, portakal renkli malın bir alt grubunu oluşturmaktadır. İmikuşağı 10'da gözlemlenen bu mal grubu 8 ve 7. tabakalarda da devam eder.[146] Kızılırmak kavsi içindeki Hitit yerleşmelerinde ise, Boğazköy Yukarı Şehir 4 ve 3'te beyaz astar ve açkı nadiren görülmektedir.[147]

[145] Griffin, a.g.m., 1980, 75; Gülsün Umurtak, *Korucutepe II*, Ankara, 1996, 7, 98.
[146] Umurtak, a.g.e., 1988, 18, çiz. 3; Erkan Konyar, "İmikuşağı 10. Yapı Katı (Eski Hitit Dönemi) Çanak Çömlekleri", *Anadolu Araştırmaları* XVI, 2002, 384.
[147] Müller-Karpe, a.g.e., 1988, 163.

4.1.IV.5. Nuzi Ware (Lev. XXXII)

4.1.IV.5.1. Mal ve teknik özellikler

Mitanni Keramiği ismi ile de tanımlanan bu mal grubu, bir örnekten oluşmaktadır. Açık kahve renkte hamurlu, krem renkte astarlıdır. İnce kum katkılı, iyi pişirilmiş ve açkısız olan örnek çark yapımıdır.

4.1.IV.5.2. İstatistik

STÇ malzemesi içinde % 2 oaranındaki mal grubu 1 ayak parçası ile temsil edilir (Grafik 35).

4.1.IV.5.3. Tipoloji

IV.5. Kaideler (Lev. XXXII: 6, Res. 98):
1- Kütlesel kaide
İçi dolu ayak formundadır.

Paraleller:
Tell Brak: HH 3-4 (Oates v.d. 1997: Res. 197: 413)

4.1.IV.5.4. Değerlendirme

Daha çok boya bezemeli olan ve ilk buluntu yerine göre "Nuzi ware" diye adlandırılan bu mallar, doğuda Dicle'nin kolu olan Zap Suyu vadisinden başlayarak, batıda Amuq ovasındaki Tell Açana'ya ve güneyde Babil'e değin uzanan geniş bir alanda yoğun biçimde görülür.[148] Bu mallar Habur vadisinde yer alan yerleşmelerden Tell Brak HH. 2-8[149], Tell al Rimah A1-3, C1-6, D4[150] evrelerinde; Amuq ovasında yer alan Tell Açana VI-V evrelerinde ayrıntılı olarak tanınırlar.[151] Bu yerleşmelerde ve Nuzi'de M.Ö. 2. binyılın ortalarına doğru görülen ayaklı kaplar, beyaz boyalı geometrik ve naturalistik motiflerle ön plana çıkmaktadır. Bu boyama biçimi 'Nuzi ware'in geç evresine işaret eder.

4.1.IV.6. Kiremit Astarlı Mal (Lev. XXXIII)

4.1.IV.6.1. Mal ve teknik özellikler

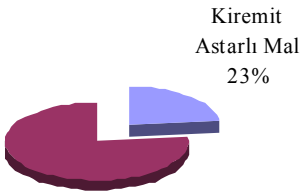
Hamur açık kiremit, kahve ve koyu krem rengindedir. Kaplar koyu kiremit renkte astarlıdır. Astarın, kaplarda her iki yüzeye uygulanmasının yanı sıra sadece iç veya dış yüzeye uygulandığı örnekler de mevcuttur. Kapların çoğunluğu ince kum katkılıdır. Ancak bir örnekte kum katkıya ek olarak bitki katkı da saptanmıştır. İyi veya orta derecede pişirilmiş kapların bir kısmına açkı uygulandığı gözlenmiştir. Bütün bunlara ilave olarak yine de bazı kapların yüzeylerinde küçük beyaz taşçıklar görülebilmektedir. Çoğunlukla orta kalınlıkta çeperli olan parçaların hepsi çark yapımıdır.

---

[148] Diana L. Stein, "Khabur Ware and Nuzi Ware: Their Origin, Relationship and Significance", *Assur 4/1*, 1984, 28.
[149] D. Oates, J. Oates ve H. McDonald, *Excavations at Tell Brak Vol. 1: The Mitanni and Old Babylonian Periods*, Oakville, 1997, 67-76.
[150] Postgate v.d., a.g.e. 1997, 54-55.
[151] Leonard Woolley, *Alalakh. An Account of the Excavations at Tell Atchana in the Hatay, 1937-1949*, Oxford, 1955, 347-350.

4.1.IV.6.2. İstatistik

STÇ malzemesi içinde % 23 oranındaki mal grubu toplam 11 parça ile temsil edilir. Bunlar: 1 tepsi, 7 çanak, 1 çömlek ve 2 kulp parçası (Grafik 36).

4.1.IV.6.3. Tipoloji

Tip IV.6.2. Tepsi

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XXXIII: 1, Res. 99):
Basit ağız kenarlıdır. İç yüzey dalgalıdır.

Tip IV.6.4. Çanaklar

IV.6.4.2. Açık Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XXXIII:2-3, Res. 100):
Açık ağızlı, yuvarlak gövdeli, basit ağız kenarlıdırlar. En yakın paralellerinin yuvarlak dipli olduğu tespit edilmiştir. bu çanaklar oldukça ince kesitlidir.

Paraleller:
Korucutepe: J (Griffin 1980: Lev. 4: 167,173; Umurtak 1996: Lev. 20: 3)
Boğazköy: IVc (Fischer 1963: Lev. 83: 702)

e- İçe kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XXXIII: 4, Res. 101):
Açık ağızlı, yuvarlak gövdelidir. Basit ağız kenarı içte kalınlaştırılmıştır. Gövde üzerinde iki sıralı yatay yiv vardır.

f- Dışa ve içe kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XXXIII: 5, Res. 101):
Açık ağızlı, yuvarlak gövdeli, dışa çekilerek kalınlaştırılmış ağız kenarlıdır. Ayrıca ağız kenarı içte de kalınlştırılmıştır.En yakın paralellerinin yuvarlak gövdeli olduğu saptanmıştır.

IV.6.4.5. Dik Ağızlı Keskin Karınlı Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XXXIII: 6):
Dik ağızlı, keskin karınlı, basit ağız kenarlıdırlar.

Paraleller:
Norşuntepe: III (Hauptmann 1971: Lev. 56: 2; Korbel 1985: Lev. 164: 3665)
Boğazköy: A.Ş 4 (Fischer 1963: Lev. 88: 765)

IV.6.4.9. Açık Ağızlı Yuvarlak Omuzlu Çanaklar

b- Ağız kenarı içi keskinler (Lev. XXXIII: 7)
Açık ağızlı, yuvarlak omuzludurlar. Basit ağız kenarı içte keskinlik oluşturur. Omzun ardından gövde de dibe doğru yuvarlak bir şekilde daralır.

Paraleller:
Arslantepe: V (Di Nocera 1998: Lev. 2: 9)
İmikuşağı: STÇ II (Sevin 1988b: Res. 1: 6)
Korucutepe: J (Umurtak 1996: Lev. 20: 9)
Boğazköy: Y.Ş T. 18 (Parzinger ve Sanz 1992: Lev. 24: 8)

IV.6.4.8. Kapalı Ağızlı Keskin Omuzlu Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XXXIII: 8):
Kapalı ağızlı, keskin omuzlu, basit ağız kenarlıdırlar.

Paraleller:
Norşuntepe: IV-III (Hauptmann 1969-70: Res. 5: 3)
Boğazköy: A.Ş 3, B.K III (Fischer 1963: Lev. 94: 849, 95: 866)

Tip IV.6.7. Çömlekler

IV.6.7.3. Yüksek Boyunlu Çömlekler

h- Devrik ağız kenarlılar (Lev. XXXIII: 9):
Yüksek boyunlu, kalınlaştırılmış ve devrik ağız kenarlıdırlar. Gövdenin nasıl devam ettiği anlaşılmamıştır. Ancak en yakın paralelleri yuvarlak gövdelidir.

Paraleller:
İmikuşağı: 10 (Sevin 1987: Res. 17: b)
Norşuntepe: III (Korbel 1985: Lev. 175: 3516)
Korucutepe: J (Umurtak 1996: Lev. 28: 7)
Boğazköy: B.K IVc, A.Ş 3 (Fischer 1963: Lev. 59: 515, 60: 548)

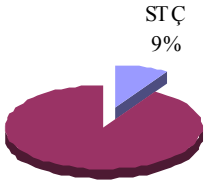
IV.6. Kulplar (Lev. XXXIII: 10-11):
1- Oval ve dikdörtgen kesitli şerit kulp formundadır.

4.1.IV.6.4. Değerlendirme

Bu mal grubu ile karşılaştırılabilecek Orta Tunç Çağı'na tarihlenen Korucutepe H evresinde kiremit astarlı ve açkılı malların, I evresinde arttığı ve Tarsus ile paralel olduğu belirtilmektedir.[152] Bir başka benzer mal grubu Maşat Höyük III'de ortaya çıkan kırmızı astarlı ve açkılı mal grubudur ve bu II. yapı katında da devam eder.[153] Boğazköy Yukarı şehir 4 ve 3'te, kırmızı astarlı ve açkılı mallar nadiren görülmektedir.[154]

4.1.IV.7. Dönem Değerlendirmesi

STÇ malzemesi, bütün çanak çömlek malzemesi içinde % 9 oranındadır. Bu dönem çanak çömleği üzerinde yapılan incelemeye göre, Malatya bölgesiyle Orta Anadolu arasındaki Orta Tunç çağında başlayan ilişkiler bu dönemde daha da yoğunlaş-

[152] Griffin, a.g.m., 1980, 70-71.
[153] Özgüç, a.g.e., 1982, 24, 27.
[154] Müller-Karpe, a.g.e., 1988, 163.

mıştır. İşuva[155] bölgesinin sınırları içinde kalan Karakaya Baraj Gölü Alanı ve yakın çevresinde saptanan çanak çömlek kültürlerinde Hitit öğelerinin neredeyse tamamı görülmektedir. STÇ I olarak tanımlanan Korucutepe I evresi yaklaşık olarak M.Ö. 1600-1400 yıllarına tarihlenmektedir[156]. OTÇ II döneminde görülmeye başlandığı bildirilen portakal renkli malın STÇ I döneminde yaygınlaştığı söylenebilir. Aynı şekilde Arslantepe ve Norşuntepe'de de bu mal grubu OTÇ'nin sonundan başlayarak STÇ I döneminde yoğunlaşmaktadır. Ayrıca bu mal grubunun, İmikuşağı verilerine dayanarak, STÇ II döneminde de devam ettiği anlaşılmaktadır. Krem ve kiremit astarlı malların, Korucutepe I, İmikuşağı 10 verilerine dayanarak, STÇ I döneminde yoğun olduğu, Hitit İmparatorluk döneminde ise az sayıda karşılaşıldığı tespit edilmiştir. Bu dönemde Maşat Höyük II. yapı katındaki saray yapısı II. Tudhaliya (M.Ö. 1410-1380) zamanında tahrip edilmiş, ancak I. Şuppiluliuma zamanında (M.Ö. 1380-1330) tekrar inşa edilmiştir. Muwatalli (M.Ö. 1305-1282) zamanında II. yapı katı yeni bir tahribat evresiyle karşımıza çıkar. Bu yapı katındaki kiremit astarlı kapların varlığından yola çıkarak, bu malın STÇ II döneminde de görülmeye devam ettiği söylenmektedir.[157] Devetüyü renkli mal ise STÇ II döneminde daha yoğun bir şekilde gözlemlenir. Bu malın yoğun olduğu Korucutepe Hitit İmparatorluk II ve İmikuşağı 8. tabakanın alt sınırı M.Ö. 14. yüzyılın ilk yarısı, üst sınır ise M.Ö. 1200 dolaylarıdır. İmikuşağı 8, Büyükkale IVb, Boğazköy Aşağı Şehir 2 ve Maşathöyük II eş zamanlı merkezlerdir.[158] Malatya-Elazığ bölgesinde saptanan bu durum Tarsus STÇ IIa ve IIb tabakalarında da saptanmıştır. Yapım tekniği bakımından Orta Anadolu ile yakın benzerlikler gösteren krem renkli mal grubu için yaklaşık olarak Norşuntepe III M.Ö. 1400-1180 tarihleri verilmektedir[159]. Boğazköy Yukarı Şehir için ise, Muwatalli zamanında kurulduğu ve IV. Tuthaliya döneminin sonuna kadar yaşandığı düşünülürse yaklaşık olarak M.Ö. 1300-1200 yılları önerilmektedir.[160] Kuzey Mezopotamya gelenekli Nuzi ware türündeki parça, genelde Nuzi ware'in geç evresine ait olan beyaz boya bezemeli ayaklı kapların benzerini oluşturmaktadır. Nuzi döneminin geç evresinin başlangıcı Nuzi 2'de bulunan Mitanni kralı Sausattar'ın mektubu nedeniyle yaklaşık olarak M.Ö. 1500-1475 yılları arasına tarihlenir. Bunlar için düşünülen en geç tarih ise M.Ö. 14. yüzyıldır.[161] (Tablo 9)

Malzeme tipolojik açıdan incelendiğinde, çoğunlukla STÇ II döneminindeki formlarla benzerlik gösterdiği saptanmıştır (Tablo 10-12). Tiplerin içinde büyük grubu çanaklar oluşturur. Tabak ve çömlekler oldukça az sayıdadır. Boğazköy Yukarı Şehir'de yapılan çalışmalar, STÇ II döneminin sonuna doğru çanakların daha çok, testi, tabak, malzememiz içinde olmayan pithos, sürahi ve kült eşyalarının ise daha az miktarda üretildiğini göstermektedir.[162] Tabaklarda çoğunluğu *basit ağız kenarlılar* oluşturur. Bu tabaklar, çark yapımı ve basit formlu oluşu ile, bütün Hitit merkezlerinde saptanan standart üretimin bir göstergesidir. Bununla birlikte Korucutepe ve Norşuntepe'de STÇ I döneminde bol miktarda tabak bulunmuştur.

---

[155] Bölgenin sınırları kuzeyde Muratsu, batı ve güneybatıda Fırat nehri, tam olarak bilinmemesine rağmen güney ve güneydoğuda Dicle nehri verilebilir.
[156] Griffin, a.g.m., 1980, 23.
[157] Özgüç, a.g.e., 1982, 28.
[158] Umurtak, a.g.e., 1988, 224-225.
[159] Korbel, a.g.e., 1985, res. 74.
[160] Müller-Karpe, a.g.e., 1988, 161.
[161] Stein, a.g.m., 1984, 11, 25.
[162] Müller-Karpe, a.g.e., 1988, 163.

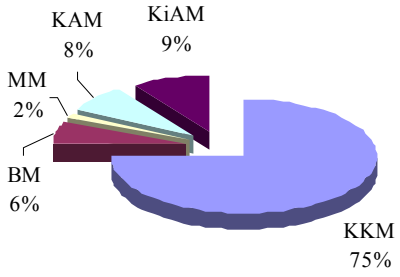
(Tablo 10). Malzemede yapılan incelemede, sadece bu dönemde görülen yeni bir tip saptanmıştır. *Açık ağızlı yuvarlak ya da keskin omuzlu* ismi ile tanımladığımız bu çanak türünün en yakın paralelleri genelde yuvarlatılmış diplere sahiptir. Ayrıca STÇ dönemine damgasını vuran Hitit tabaklarına da oldukça benzemektedir. STÇ malzemesinin genelinde saptadığımız gibi bu tip çanaklar çoğunlukla STÇ II döneminde tespit edilmiştir (Tablo 11). *Yüksek boyunlu testiler*, Koloni Çağı malzemesi ile kurulan paralelliğin yanı sıra STÇ II dönemine de tarihlenmektedir. Bunula birlikte *alçak boyunlu yuvarlak gövdeli çömleklerin* benzerleri, STÇ'nin yanı sıra OTÇ döneminde de saptanmıştır. Yine bu dönemde ilk defa görülen *devrik ağız kenarlı çömlekler* STÇ'nin bütün evrelerinde bulunmuştur. Mal grubu nedeni ile bu dönem malzemesi içinde değerlendirdiğimiz kapağın en yakın paraleli ise OTÇ döneminde tespit edilmiştir (Tablo 12). Tam olarak benzerini saptayamadığımız tepsi ise daha çok Hitit İmparatorluk çağından tanınan bir formdur. Bir önceki dönemde değerlendirdiğimiz Eski Hitit Boyalıları STÇ'nin erken evresinde görülmeye devam ederken, Hitit imparatorluk Çağı'nda oldukça azalmaktadır. Kazı bezeme, Norşuntepe III. tabakada saptanırken, Gözlükule'de ise STÇ I dönemini vermektedir. Kulplar içinde de özellikle sepet kulp yine Hitit merkezlerinden bilinen bir özelliktir.

Arkeolojik kazısı yapılan merkezlerin belirttiği gibi, Malatya bölgesi M.Ö. II. binyılda Orta Anadolu etkilerini yansıtmaktadır. İncelenen malzeme de bu sonuçları bir kez daha doğrulamaktadır. Ancak malzememiz içinde tespit edilen Nuzi keramiği, Kuzey Mezopotamya etkilerini kanıtlamaktadır. Karakaya Baraj Gölü Alanı ve yakın çevresinin de içinde bulunduğu İşuva Bölgesi M.Ö. 16. yy. da ele geçirilmiş ancak, M.Ö. 1100 yılında 1. Tiglatpilaser'in seferine değin el değişmiştir. M.Ö. 1180 yıllarında Hititler'in yok olması sonucu, Hitit seramiği bölgede bir süre daha kullanılmıştır. 1. Tiglatpileser'in seferi ile, bölgedeki Hitit etkisinin tamamen ortadan kalktığı düşünülebilir.[163]

4.1.V. DEMİR ÇAĞ

Malzememiz içinde DÇ'ye ait 64 parça incelenmiştir. Bütün malzeme içinde % 12 oranındaki grup 5 mal grubuna ayrılmıştır. Bu dönem içine yerleştirilen mal grupları (Grafik 38):

1- Kahve Kiremit Mal (KKM)
2- Boyalı Mal (BM)
3- Metalik Mal (MM)
4- Krem Astarlı Mal (KAM)
5- Kiremit Astarlı Mal (KiAM)

4.1.V.1. Kahve Kiremit Mal (Lev. XXXIV-XXXVIII)

4.1.V.1.1. Mal ve teknik özellikler

Hamur pembeden kiremide değin değişen tonlardadır. Daima hamurunun renginde kalın bir astarla kaplanmış olan malzeme çoğunlukla orta kum katkılıdır. Sadece üç

[163] Korbel, a.g.e., 1985, 122.

örnekte kum katkının yanı sıra bitki katkı saptanmıştır. Kaba bir dış görünüme sahip olan malzeme genelde orta derecede pişirilmiştir. Çanak çömleklerin yüzeylerinde pişme nedeniyle oluşan renk değişiklikleri bulunmaktadır. açkılı örneklerin çoğunluğu oluşturduğu parçalar çark yapımıdır. Ancak fazla düzgün olmayan yüzeylere sahip çanak çömlekler kaba bir görünümlüdür. Ayrıca 3 farklı teknik ile yapılmış bezeme görülmektedir.

4.1.V.1.2. İstatistik

DÇ malzemesi içinde % 75 oranındaki mal grubu toplam 48 parça ile temsil edilir. Bunlar: 9 çanak, 1 testi, 25 çömlek, 7 gövde ve 6 dip parçası.

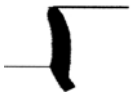

4.1.V.1.3. Tipoloji

Tip V.1.4. Çanaklar

V.1.4.5. Dik Ağızlı Keskin Karınlı Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar(Lev. XXXIV: 1, Res. 102):
Dik ağızlı, keskin karınlı ve basit ağız kenarlıdırlar. Ancak basit ağız kenarı hafifçe dışa çekiktir.

V.1.4.3. Açık Ağızlı Keskin Karınlı Çanaklar

b- Dışa çekik ağız kenarlılar (Lev. XXXIV: 2-3, Res. 102):
Açık ağızlı, keskin karınlı, dışa çekik ağız kenarlıdırlar. Bir örnekte, ağız kenarının içinde hafif kalınlaşma saptanmıştır.

Paraleller:
Köşkerbaba: III (Ökse 1988: Res. 804)
Norşuntepe: EDÇ (Bartl 2001: Res. 3: 10)
Kaleköy: I (Ökse 1988: Res. 250, 1011)

d- Kalınlaştırılmış ağız kenarlılar(Lev. XXXIV: 4):
Açık ağızlı, keskin karınlı ve kalınlaştırılmış ağız kenarlıdır. Ağız kenarının dışında keskinlik oluşturulmuştur.

Paraleller:
Köşkerbaba: III (Ökse 1988: Res. 868)
Pirot: ? (Ökse 1988: Res. 290)

V.1.4.9. Açık Ağızlı Yuvarlak Omuzlu Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XXXIV: 5, Res. 103):
Açık ağızlı, yuvarlak omuzlu ve basit ağız kenarlıdırlar. Omzun ardından gövde dibe doğru yuvarlaklaşarak daralır.

Paraleller:
Değirmentepe: 2 (Ökse 1988: Res. 792)

Kaleköy: IV (Ökse 1988: Res. 47, 227)

f- Dışa ve içe kalınlaştırılmış ağız kenarlılar(Lev. XXXIV: 6-7, Res. 103):
Açık ağızlı, yuvarlak omuzlu ve kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar. Kalınlaştırılmış ağız kenarları hafif içe dönüktür. Omzun ardından gövde dibe doğru yuvarlaklaşarak daralır.

Paraleller:
Değirmentepe: (Ökse 1988: Res. 106)
Kaleköy: I (Ökse 1988: Res. 734)
Lidar: 6d, 6c 2 (Müller 1999: Res. 10: AB 05, AB 10)

V.1.4.2. Açık Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

f- Dışa ve içe kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XXXIV: 8, Res. 104):
Açık ağızlı, yuvarlak gövdeli, dışa ve içe kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar.

Paraleller:
Köşkerbaba: III (Ökse 1988: Res. 832)

Tip V.1.5. Testi

V.1.5.2. Yüksek Boyunlu Testiler

c- Dışa çekik ağız kenarlılar(Lev. XXXIV: 9, Res. 105):
Yüksek ve dar boyunlu, dışa çekik ağız kenarlıdırlar. Ağız kenarının üzerinden gelen kulp vardır. Olasılıkla yuvarlak gövdelidir.

Paraleller:
Korucutepe: EDÇ (Winn 1980: Lev. 59: 70)

Tip V.1.7. Çömlekler

V.1.7.1. Kapalı Ağızlı Küresel Gövdeli Çömlekler

f- Dışa ve içe kalınlaştırılmış ağız kenarlılar(Lev. XXXIV: 10-11, Res. 106):
Kapalı ağızlı, küresel gövdeli ve kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar. Her iki örnekte de ağız kenarları içe ve dışa kalınlaştırılmıştır. Ancak sadece bir örnekte içe kalınlaşma sonucu keskinlik oluşmuştur.

Paraleller:
Lidar: 6e 2, 6c 1 (Müller 1999: Res. 5: CA 02, AE 03)

V.1.7.2. Alçak Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

a- Basit ağız kenarlılar(Lev. XXXV: 1-3, Res. 107):
Alçak ve dik boyunlu, yuvarlak gövdeli ve basit ağız kenarlıdırlar. Bir örnekte basit ağız kenarı hafif dışa çekiktir.

Paraleller:
Korucutepe: EDÇ (Winn 1980: Lev. 54: 8, 55: 12, 58: 45)

c- Dışa çekik ağız kenarlılar(Lev. XXXV: 4-7, Res. 107):

Alçak boyunlu, yuvarlak gövdeli ve dışa çekik ağız kenarlıdırlar. Ancak dışa çekik ağız kenarları basittir.

Paraleller:
Kaleköy: (Ökse 1988: Res. 756)
Şemsiyetepe: 3 (Ökse 1988: Res. 654)
Değirmentepe: 3 (Ökse 1988: Res. 761)
Norşuntepe: EDÇ (Bartl 2001: Res. 5: 3)
Korucutepe: EDÇ (Winn 1980: Lev. 59: 54)

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar(Lev. XXXV: 8-14, 16):

Alçak boyunlu, yuvarlak gövdeli ve kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar.Bir örnekte (Lev. XXXV: 14), ağız kenarının içinde, kapak koyma yerine benzeyen bir keskinlik bulunmaktadır.

Paraleller:
Şemsiyetepe: 3 (Ökse 1988: Res. 433)
Değirmentepe: 3 (Ökse 1988: Res. 393, 399, 658, 1042)
Pirot: (Ökse 1988: Res. 341)
İmamoğlu: EDÇ (Uzunoğlu 1984: Res. 6)
Kaleköy: I, IIIa-b (Ökse 1988: Res. 354, 757, 889, 1044)
Lidar: 6b 1a (Müller 1999: Res. 22: DB 18)

f- Yivli ağız kenarlılar(Lev. XXXV: 15):

Alçak boyunlu, yuvarlak gövdelidirler. Kalınlaştırılmış ağız kenarının dışında tek sıra yiv bulunmaktadır.

Paraleller:
Korucutepe: EDÇ (Winn 1980: Lev. 55: 11)

V.1.7.3. Yüksek Boyunlu Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

c- Dışa çekik ağız kenarlılar(Lev. XXXVI: 1-4):

Yüksek boyunlu, yuvarlak gövdeli ve dışa çekik ağız kenarlıdırlar. Bazı örneklerde dışa çekik ağız kenarı hafifçe kalınlaştırılmıştır.

Paraleller:
Değirmentepe: 1-2 (Ökse 1988: Res. 381, 394, 422)
Korucutepe: EDÇ (Winn 1980: Lev. 56: 1, 59: 55)
Norşuntepe: EDÇ (Bartl 2001: Res. 5: 10)

f- Yivli ağız kenarlılar (Lev. XXXVI: 5):

Yüksek boyunlu, yuvarlak gövdeli ve yivli ağız

kenarlıdırlar. Aslında hafifçe dışa çekilerek oluşturan ağız kenarında yiv benzeri tek sıra girinti vardır. Ayrıca boynun gövde ile birleşme yerinde yine tek sıra yatay yiv yer alır.

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar(Lev. XXXVI: 6-9, Res. 108):

Yüksek boyunlu ve dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar.Bir örneğin ağız kenarı üzerinde kapak koyma yeri bulunmaktadır. Ayrıca boyun üzerinde de birkaç sıralı yatay yivler yer alır.

Paraleller:
Şemsiyetepe: 3 (Ökse 1988: Res. 433)
Değirmentepe: 2 (Ökse 1988: Res. 386, 399, 885)
Korucutepe: EDÇ (Winn 1980: 59: 58)
Norşuntepe: EDÇ (Bartl 2001: Res. 5: 6)
Lidar: 6e 2 (Müller 1999: Res. 4: AE 04)

V.1. Dipler (Lev. XXXVIII: 1-6):

1- Düz dip.

Dibin alt yüzeyi düzdür.

2- Yüksek düz dip.

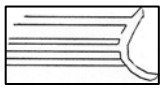
Yükseltilmiş dibin alt yüzeyi düzdür.

5- Kanallı dip.

Düz dibin etrafının yontularak kanal açılması ile yapılır

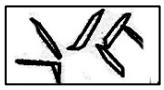
4.1.V.1.4. Bezeme

Tip V.1.C. Yiv Bezeme (Res. 109)

Ağız kenarının altında ya da karın keskinliğinin üzerinde birkaç sıralı yatay ve kazınarak yapılmış oluk-yivler görülmektedir. Bir örnekte yivler at nalı şeklindeki kabartma bezeme ile kesilir.

Tip V.1.B. Kazıma Bezeme (Res. 110)

Kazıma bezeme ile yapılmış balıkılçığı şeklinde motifler görülmektedir.

Paraleller:
Değirmentepe: 3 (Ökse 1988: Res. 941)
Korucutepe: EDÇ (Winn 1980: Lev. 56: 9)

Tip V.1.E. Çentik Bezeme (Res. 111)

Gövde parçası üzerinde kısa verev ve kalın Hatlarla, kazınarak yapılmış çentik bezeme yer alır.

Paraleller:
Kaleköy: I (Ökse 1988: Res. 963)

4.1.V.1.5. Değerlendirme

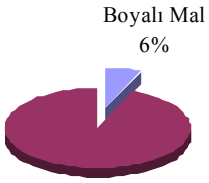
Karakaya ve Keban Baraj Gölü alanlarında, STÇ II dönemini izleyen tabakalarda yeni kültür elemanlarının ortaya çıktığı gözlenmiştir. Bu dönemde, çok ağır dönen bir çarkta yapılmış, koyu kırmızı ya da kahverengi kalın bir astarla kaplanmış ve açkılı bir mal grubu ortaya çıkar. Yukarıda anlatılan mal grubu ile büyük benzerlikler gösteren bu özellikler İmikuşağı 6[164], Korucutepe K[165], Norşuntepe II[166], Tepecik 1c[167], Köşkerbaba IV[168]'da saptanmıştır.

4.1.V.2. Boyalı Mal (Lev. XXXVIII)

4.1.V.2.1. Mal ve teknik özellikler

Hamur devetüyü, kahve ve kiremit renginin tonlarındadır. Hamurunun renginde astarlı iki örnek dışında parçalar krem ya da kahve tonlarında farklı renkte astarlıdır. Çoğunlukla ince kum katkılı örnekler homojen hamurludur. Bir örnek dışında malzemenin dışı açkılıdır. İnce çeperli ve çark yapımıdır.

4.1.V.2.2. İstatistik

DÇ malzemesi içinde % 6 oranındaki mal grubu toplam 4 parça ile temsil edilir. Bunlar: 1 çanak ve 3 gövde parçası (Grafik 40).

4.1.V.2.3. Tipoloji

Tip V.2.4. Çanaklar

IV.2.4.2. Açık Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

c- Dışa çekik ağız kenarlılar(Lev. XXXVIII: 7, Res. 112): Açık ağızlı, yuvarlak gövdeli, dışa çekik ağız kenarlıdırlar. Oldukça fazla dışa çekilen ağız kenarının içinde keskinlik oluşturulmuştur. Ayrıca dışta, ağız kenarının altında yine keskinlik yer alır.

Paraleller:
Köşkerbaba: III (Ökse 1988: Res. 591, 712)

4.1.V.2.4. Bezeme

Koyu kahve ve kiremit rengi kullanılmıştır. Boya bezeme kap yüzeyine muntazam bir şekilde uygulanmıştır.

---

[164] Veli Sevin, "Elazığ Yöresi Erken Demir Çağı ve Muşkiler Sorunu", *Höyük 1*, 1988, 52; *İmikuşağı* I, İstanbul, 1995, 26-27.
[165] Milton M. Winn, "The Early Iron Age Pottery", *Korucutepe 3* (yay. haz. Maurits N. von Loon), Amsterdam, 1980, 156-157.
[166] Hauptmann, a.g.m., 1969-70, 54-58; "Norşuntepe Kazıları, 1970", *Keban Projesi 1970 Çalışmaları*, Ankara, 1972, 91.
[167] Ufuk Esin, "Tepecik Kazısı, 1968", *Keban Projesi 1968 Çalışmaları*, Ankara, 1970, 153.
[168] Önder Bilgi, "Köşkerbaba Höyük Kazısı, 1979", *Aşağı Fırat Projesi 1978-79 Çalışmaları*, Ankara, 1987, 220-235.

Tip V.2.I. Boya Bezeme (Res. 113)
V.2.I.1:
Gövde parçalarının üzerinde görülen motifler çok fazla anlaşılmamaktadır. İki yatay çizgiler arasında çatal şeklinde ve dairesel iki hat arasında içi dolu daireler vardır.

Paraleller:
Norşuntepe: EDÇ (Bartl 2001: Res. 3: 12)

V.2.I.2: (Res. 112)
Çanak parçasında, ağız kenarının altında üçgen dizisi motifi bulunmaktadır.

4.1.V.2.5. Değerlendirme

Norşuntepe'de, EDÇ yapı katlarında, sayıları az olmakla birlikte, açık renk kap yüzeyi ya da krem rengi astar üzerine kırmızı boya bezemeli parçalar saptanmıştır.[169] Korucutepe K evresinde de yine az sayıda boya bezemeli parçalar bulunmuştur. Kırmızı ya da kızıl kahve tonlarında yapılan boya bezemeler, kızıl-kahve hamurlu, taşçık katkılı mal üzerinde saptanmıştır.[170] İmikuşağı 6. yapı katında da, bir krater parçası üzerinde kızıl kiremit renkte boya ile yapılmış bezemeler bulunmaktadır.[171] Genelde EDÇ ile benzerliklerini saptadığımız bu parçaların içinde yer alan çanak parçası Orta Anadolu Demir Çağı'nın en sevilen kap türlerinden birine ait olduğu belirtilmiştir.[172] İmikuşağı'nın 5. yapı katında da, krem astar üzerine kızıl kahve tonlarında boya bezemeli kapların olduğu belirtilmiştir.[173] Ayrıca 6. yapı katında da krem astarlı panelin üzeri boya bezemeli bir parça bulunmuştur. Bu da yine Orta Anadolu Demir Çağ malzemesi ile benzerlik gösterir. Bu malzemenin EDÇ'den çok GDÇ'ye ait olabileceği belirtilmiştir.[174] Ayrıca bu kap parçası üzerinde görülen boya bezemenin en yakın benzeri Maşat Höyük Demir Çağ yapı katlarında tespit edilmiştir.

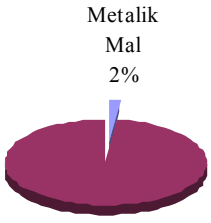
4.1.V.3. Metalik Mal (Lev. XXXVIII)

4.1.V.3.1. Mal ve teknik özellikler

Hamur koyu gri renktedir. Hamurunun renginde kalın bir astarla kaplanmıştır. İnce kum katkılı ve kötü derecede pişirilmiştir. Pişme nedeniyle kap yüzeyinde renk farklılığı bulunmaktadır. Homojen hamurlu, iyi açkılı ve çark yapımıdır.

4.1.V.3.2. İstatistik

DÇ malzemesi içinde % 2 oranında temsil edilen mal grubunda bir çanak parçası vardır (Grafik 41).

[169] Hauptmann, a.g.m., 1971, 76.
[170] Winn, a.g.m., 1980, 161.
[171] Sevin, a.g.e., 1995, 29.
[172] Velis Sevin, "Malatya-Elazığ-Bingöl İlleri Yüzey Araştırması, 1985", IV. *Araştırma Sonuçları Toplantısı*, 1986, 281-282.
[173] Sevin, a.g.e., 1995, 53.
[174] Sevin ve Köroğlu, a.g.m., 1985, 166.

4.1.V.3.3. Tipoloji

Tip V.3.4. Çanak

V.3.4.2. Açık Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

a- Basit ağız kenarlılar (Lev. XXXVIII: 11, Res. 114):

Açık ağızlı, yuvarlak gövdeli ve basit ağız kenarlıdırlar. Ağız kenarının dışında tek sıra yatay yiv bulunmaktadır. Bu yiv nedeniyle ağız kenarı kalınlaştırılmış gibi görülmektedir. Ayrıca gövdede de birkaç sıralı yatay yivler yer alır.

Paraleller:
Lidar: 6b 1a (Müler 1999: Res. 21: AC 05)

4.1.V.3.5. Değerlendirme

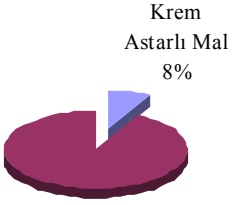
Keban ve Karakaya baraj gölü alanındaki yerleşmelerde görülen Demir Çağ malzemesi içinde kalın bir astarla kaplanmış ve iyi açkılanmış parçalar bulunmaktadır.[175] Korucutepe K'da, yaygın olan kahve-kiremit renkli mal içinde çok parlak açkılı örnekler vardır.[176] Ancak en yakın örnekleri tip açısından saptanmıştır. Bu seramiğin en belirgin özelliği kapların yatay yivlerle bezenmiş olmasıdır. Korucutepe K, Norşuntepe II, Tepecik 1c ve hatta 2a'nın sonu, Elazığ/Değirmentepe, Köşkerbaba IV, İmikuşağı 6 ve Habibuşağı bu türde seramiğin en iyi biçimde temsil edildiği merkezlerdir. Karababa bölgesinde Lidar'da 6e2, 6e1, 6d tabakalarında tespit edilmiştir.[177]

4.1.V.4. Krem Astarlı Mal (Lev. XXXIX)

4.1.V.4.1. Mal ve teknik özellikler

Hamur öncelikle kahve ve pembe rengi tonlarındadır. Çoğunlukla içi hamurunun renginde dışı krem tonlarında farklı renkte astarlıdır. Orta kum katkının görüldüğü örnekler homojen hamurlu ve orta derecede pişirilmiştir. Bir örnek dışında kaplar açkılıdır. Orta çeperli parçaların hepsi çark yapımıdır.

4.1.V.4.2. İstatistik

DÇ malzemesi içinde % 8 oranındaki mal grubu toplam 5 parça ile temsil edilir. Bunlar: 1 çanak ve 4 çömlek parçası (Grafik 42).

4.1.V.4.3. Tipoloji

Tip V.4.4. Çanaklar

[175] Sevin, a.g.m., 1988b, 52.
[176] Winn, a.g.m., 1980, 156.
[177] Uwe Müller, "Die einsenzeitliche Keramik des Lidar Höyük", *Iron Age Pottery in Northern Mesopotamia, Northern Syria and South-Eastern Anatolia* (yay. haz. Arnulf Hausleiter ve Andrzej Reiche), Münster, 1999, 407-408; Karin Bartl, "Eastern Anatolia in the Early Iron Age", *Migration und Kulturtransfer* (yay. haz. Ricardo Eichmann ve Hermann Parzinger), Bonn, 2001, 392.

V.4.4.2. Açık Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çanaklar

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar(Lev. XXXIX: 1):
Açık ağızlı, yuvarlak gövdeli, dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar.

Tip V.4.7. Çömlekler

V.4.7.1. Kapalı Ağızlı Yuvarlak Gövdeli Çömlekler

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar (Lev. XXXIX: 2):
Kapalı ağızlı, yuvarlak gövdeli ve kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar. Ağız kenarının içinde tek sıra yatay yiv vardır.

Paraleller:
Değirmentepe: ODÇ (Ökse 1988: Res. 884, 1035, 1045)
Korucutepe: EDÇ (Winn 1980: Lev. 57: 10)

V.4.7.2. Alçak Boyunlu Çömlekler

d- Kalınlaştırılmış ağız kenarlılar(Lev. XXXIX: 3-4):
Alçak boyunlu ve kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar. Aynı zamanda dışa doğru çekilme görülmektedir. Bir örnekte (Lev. XXXVIII: 4) ağız kenarının içinde kapak yeri bulunmaktadır.

V.4.7.3. Yüksek Boyunlu Çömlekler

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar(Lev. XXXIX: 5):
Yüksek boyunlu ve dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar. Aslında "krater" olarak tanımlanan bu tipte ağız kenarının içi kapak konmak üzere oluklu yapılmıştır.

Paraleller:
Değirmentepe: 3 (Ökse 1988: Res. 593)

4.1.V.4.4. Değerlendirme

Korucutepe H 17, H 18, 5. tabakada, az miktarda kum katkılı, bej ya da devetüyü renkte astarlı mal grubu tanımlanmıştır.[178] Norşuntepe'nin Orta Demir Çağı'na tarihlendirilen yapı katlarında, ender olarak beyaz veya krem astarlı parçaların varlığından söz edilmiştir.[179] İmikuşağı 6'da az miktarda krem astarlı parçalar vardır.[180] Ayrıca Maşat Höyük Demir Çağ yapı katlarında krem astarlı örnekler bulunmaktadır.[181]

[178] Maurits van Loon, "Korucutepe Kazısı, 1969", *Keban Projesi 1969 Çalışmaları*, Ankara, 1971, 56, dipnot 25.
[179] Hauptmann, a.g.m., 1971, 77.
[180] Sevin ve Köroğlu, a.g.m., 1985, 166; Sevin, a.g.e., 1995, 42.
[181] Özgüç, a.g.e., 1982, 49-51.

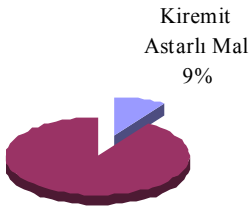
4.1.V.5. Kiremit Astarlı Mal (Lev. XXXIX)

4.1.V.5.1. Mal ve teknik özellikleri

Hamur kahve ve krem renktedir. Malzemenin yarısının sadece dış yüzeyi, diğer yarısının ise tamamı kiremit renkte astarlıdır. Malzemede görülen astar kalındır. Çoğunlukla orta kum katkılı ve orta derecede pişirilmiştir. İki örnek dışında kapların her iki yüzeyi de açkılıdır. Genelde ince çeperli olan parçalar çark yapımıdır. İki gövde parçasında bezeme görülmektedir.

4.1.V.5.2. İstatistik

DÇ malzemesi içinde % 9 oranındaki mal grubu toplam 6 parça ile temsil edilir. Bunlar: 1 testi, 2 çömlek, 1 dip ve 2 gövde parçası (Grafik 43).

4.1.V.5.3. Tipoloji

Tip V.5.5. Testi

V.5.5.1. Alçak Boyunlu Testiler

d- Dışa Kalınlaştırılmış ağız kenarlılar(Lev. XXXIX: 6): Alçak boyunlu ve hafifçe kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar. Ağız kenarından –olasılıkla- omuza inen kulp bulunmaktadır.

Tip V.5.7. Çömlekler

V.5.7.2. Alçak Boyunlu Çömlekler

d- Dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlılar(Lev. XXXIX: 7-8): Alçak boyunlu ve kalınlaştırılmış ağız kenarlıdırlar. Aynı zamanda ağız kenarları dışa çekiktir.

Paraleller:
Lidar: 6c 2 (Müller 1999: Res. 13: BC 04)

V.5. Dip (Lev. XXXIX: 11):
1- Düz dip.
Dibin alt yüzeyi düzdür.

4.1.V.5.4. Bezeme

Tip V.5.C. Yiv Bezeme

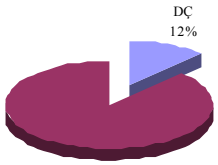
İki sıralı silme ve birkaç sıralı yatay yiv bezeme görülmektedir.

4.1.V.5.5. Değerlendirme

Karakaya baraj gölü alanında, Köşkerbaba III, Kaleköy III ve Değirmentepe'de farklı renkli astarlı mal grubu içinde, kiremit renkte astarlı örnekler, Orta Demir Çağ içine

yerleştirilmiştir.[182] Yine bu grup ile paralellik kurulan çanak çömlek örnekleri, Maşat Höyük Demir Çağ yapı katlarında saptanmıştır.[183]

4.1.V.6. Dönem Değerlendirmesi

DÇ malzemesi, bütün çanak çömlek malzemesi içinde % 12 oranında saptanmıştır. Malatya bölgesinde STÇ II döneminin sonunda farklı özellikleriyle dikkati çeken yeni kültür elemanlarının ortaya çıktığı gözlenmiştir. Bu kültürün en belirgin özelliği, elde yapılmış izlenimi veren, ağır dönen çark yapımı ve kalın astarlı mallarıdır. Bu mallar kiremit ya da kahve astarlı ve iyi açkılıdır. Ancak açkısız örneklere rastlandığı da belirtilmektedir. Tipolojik açıdan da yeni bir türde malzeme ile karşılaşılır. Bunların en belirgin özelliği keskin profilli çanaklar ve çömleklerin ağız kenarlarından boyun ya da omuzlarına değin yatay yivlerle bezenmiş olmasıdır. Bu malzemenin görüldüğü İmikuşağı 6. yapı katı M.Ö. 1150 tarihini vermektedir. Ancak bu türde malzemenin bölgedeki varlığının M.Ö. 8. yüzyılın içlerine değin sürmüş olduğu saptanmıştır. Aynı özellikler Korucutepe K ve Norşuntepe II tabakalarında da saptanmıştır. Ayrıca ODÇ'ye tarihlendirilen Norşuntepe I. tabakada da, EDÇ özelliklerinin devam ettiği tespit edilmiştir. Yivli çanak çömlek Habibuşağı'nda ODÇ tabakasında, Köşkerbaba'da da askoslarla birlikte bulunmuştur. Bu tip kaplar M.Ö. 8. yüzyılda önce görülmezler. Bununla birlikte M.Ö. 10. yüzyılda Assur etkilerinin görülmeye başlanması ile EDÇ özelliklerinin yok olduğu da belirtilmelidir.[184] Bu bilgilerin ışığında DÇ malzemesinin çoğunluğunu oluşturan kahve kiremit mal grubunu EDÇ ve ODÇ'ye yerleştirebiliriz. Bununla birlikte bu mal grubunda az da olsa saptanan yivli malzeme de bu sonucu doğrulamaktadır. Bu mal grubunun yanı sıra metalik mal da yine aynı döneme yerleştirilebilir. Mal grubu açısında ODÇ ile benzerliklerini saptadığımız boyalı mal bezeme gruplarına göre ikiye ayrılabilir. Bezeme tip *V.2.I.1*'in en yakın benzeri EDÇ döneminde, V.2.I.2'nin ise ODÇ döneminde saptanmıştır. Ayrıca ikinci türde boya bezeme Orta Anadolu Demir Çağ malzemesi ile benzerlik gösterdiği belirtilmiştir. Krem astarlı ve kiremit astarlı mal grupları da yine ODÇ dönemine tarihlendirilebilir.
Krem astarlı malda görülen krater parçası Orta Anadolu Demir Çağ kentlerinde kullanılan bir tiptir ve daha çok ODÇ'ye tarihlenmektedir.[185]

Malzeme tipolojik açıdan incelendiğinde, tiplerin çoğunlukla Orta Demir Çağı kap formları ile benzerlik gösterdiği saptanmıştır. ilk örneklerini STÇ'de gördüğümüz *açık ağızlı yuvarlak omuzlu çanaklar* ODÇ döneminde de görülmeye devam eder. *Açık ağızlı yuvarlak gövdeli* tip adı altında değerlendirdiğimiz yivli çanağın ODÇ döneminde de devam ettiği anlaşılmıştır (Tablo 14). *Testilerde* en yakın benzerlik EDÇ dönemi malzemesi ile sağlanmıştır. Ancak bu tipin çok fazla benzeri olmamakla birlikte ODÇ'de de devam ettiği söylenebilir. Çömleklerde EDÇ'de

[182] Tuba Ökse, *Mitteleisenzeitliche Keramik Zentral-Ostanatoliens*, Berlin, 1988, 105.
[183] Özgüç, a.g.e., 1982, 50-51.
[184] Winn, a.g.m., 1980,173; Sevin, a.g.m., 1988b, 52; Ökse, a.g.e. 1988, 39-42; Karin Bartl, "Some Remark on Early Iron Age in Eastern Anatolia", *Anatolica XXI*, 1995, 207; Bartl, a.g.m., 2001, 391, 399.
[185] Özgüç, a.g.e, 1982, 54; Sevin ve Köroğlu, a.g.m., 1985, 166.

görülen formlarla benzerlik daha fazla saptanmıştır. *Yüksek boyunlu yuvarlak gövdeli* ve *kalınlaştırılmış ağız kenarlı* olan yivli çömlek ise EDÇ'nin yanı sıra ODÇ döneminde de görülmeye devam eder (Tablo 15).

5. SONUÇ

Karakaya Baraj Gölü Alanı ve yakın çevresinden toplanan çanak çömlek malzemesinin incelenmesi sonucu, Kalkolitik Dönemden Orta Demir Çağ sonuna kadar kronolojik bir düzen oluşturulmuş. İncelenen dönemlerin yoğunluğuna bakıldığında, en fazla İlk Tunç Çağı'na ait malzemenin olduğu görülmektedir (Grafik 45).

Bölgede incelenen merkezlerin sayısı Kalkolitik dönemde çok fazla değildir. Fırat nehrinin doğu kıyısında daha fazla yerleşme görülmesine rağmen, batı kıyısındaki merkezlerde ise mal gruplarının daha yoğun bir şekilde bulunduğu tespit edilmiştir. Çoğunlukla höyüklerden elde edilen malzeme ayrıca kale olarak tanımladığımız Maltepe (VS), Barsıkkale ve Kızıluşağı'nda da saptanmıştır. (Harita 3). Mal gruplarının sayıları karşılaştırıldığında bitki katkılı malların daha fazla olduğu belirlenmiştir (Grafik 1). Tüm merkezler içinde sıra ile Kilisetepe, Üyücek, Maltepe (AE), Maltepe (VS), Kızıluşağı ve Hasikli Harabesi daha fazla çanak çömlek malzemesine sahiptir (Grafik 9). Bu nedenle, özellikle Kilisetepe'nin, Kalkolitik dönemde daha yoğun bir şekilde yerleşime sahne olduğunu söyleyebiliriz. Bu sonuçlara ve bölgede çalışmaları yapılmış diğer merkezlerin sonuçlarına dayanarak ise bölgenin yoğun bir şekilde yerleşime sahne olduğu dönemin Geç Kalkolitik olduğu belirtilebilir.

İlk Tunç Çağı'na bakıldığında ise yerleşme sayısının arttığı gözlenmektedir. (Harita 4). Yine Fırat nehrinin doğu kıyısında daha fazla merkezin olduğu tespit edilmiştir. Ancak mal grupları açısından yoğunluk Fırat'ın batı kıyısında bulunmaktadır. İTÇ malzemesi içinde çoğunluğu sırası ile Kura-Aras zıt renkli mal grubu ve Malatya-Elazığ Boyalıları oluşturur (Grafik 10). Birinci mal grubunun en fazla görüldüğü merkezler sırası ile Karahöyük, Kilisetepe ve Fethiye'dir (Grafik 11). Boyalılarda ise İsaköy, Karahöyük ve Karababa'dır (Grafik 20). İTÇ mallarına genel bakıldığında ise yoğunluğun Karahöyük ve Kilisetepe'de olduğu görülmektedir (Grafik 21). Kura-Aras zıt renkli malın ve Malatya-Elazığ boyalılarının görüldüğü merkez sayısı aynıdır. Ancak, her iki mal grubunda öne çıkan yerleşmeler farklıdır. Çoğunlukla İTÇ III dönemine tarihlediğimiz Malatya-Elazığ boyalılarının görülmeye başlandığı süreçte, bölgede farklı merkezlerin ön plana çıktığı söylenebilir. Bunun yanı sıra Alişarköy gibi iki döneme, Höyükköy gibi de tek dönemlik yerleşmeye sahip höyükler de tespit edilmiştir. Kale I gibi az da olsa İTÇ III dönemi ile birlikte malzeme saptadığımız kalelerin olduğu da gözlenmiştir (Tablo 16-17).

Orta Tunç Çağı'nda, yerleşim yerlenin sayısında çok fazla bir değişiklik yoktur. Ancak çanak çömlek malzemesi İTÇ'ye oranla daha azdır. Fırat nehrinin batısı ve doğusu yerleşmelerin yoğunluğu açısından aynı özelliklere sahiptir (Harita 5). Bu dönemde çoğunluğu oluşturan Habur malının en fazla görüldüğü yer Kale I ve Karababa yerleşmeleridir (Grafik 22, 24). İkinci büyük grubu oluşturan Malatya-Elazığ boyalılarının da en fazla görüldüğü merkezler yine Kale I ve Kamikli'dir (Grafik 23). İTÇ döneminin sonuna doğru malzeme vermeye başlayan Kale I kalesi ve Kamikli höyüğündeki malzemenin OTÇ'de arttığı gözlenmiştir. Höyük ve düz yerleşme olarak geçe Yarımtepe ise OTÇ döneminde çanak çömlek malzemesi vermeye başlayan bir yerleşmedir (Tablo 16).

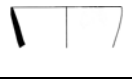
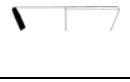
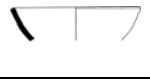
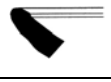
Son Tunç Çağı'nda ise yerleşmelerin sayısında yine bir azalma saptanmıştır (Harita 6). Fırat'ın doğusunda daha fazla mal grubu olduğu tespit edilmiştir. STÇ malzemesi içinde çoğunluğu krem astarlı mal grubu oluşturur (Grafik 30). Bu mal en fazla ise Maltepe (VS), Yarımtepe ve Kilisetepe merkezlerinde görülmektedir (Grafik 34). Bütün STÇ malzemesi göz önüne alındığında Maltepe (VS), Yarımtepe, Fethiye'de çoğunluğu oluşturduğu anlaşılmıştır (Grafik 37.) Ancak neredeyse STÇ mal gruplarının hepsinin saptandığı merkez ise Yarımtepe'dir.

Demir Çağ'da, merkezlerin sayısında tekrar bir artış olduğu anlaşılmıştır (Harita 7). Ancak yerleşim yerlerinin yoğunluğu Fırat nehrinin doğusunda bulunmaktadır. Bu çağda çoğunluğu oluşturan kahve kiremit mal grubu en fazla Kızıluşağı yerleşmesinde saptanmıştır (Grafik 38, 39). Yerleşmelere genel olarak bakıldığında ise, DÇ malzemesi Kızıluşağı, Maltepe (VS) ve Kale I merkezlerinde bol miktarda tespit edilmiştir (Grafik 44). Bu dönemde kale olarak nitelenen yerleşmelerin ağırlığı oluşturduğu söylenebilir.

İncelenen 527 parça çanak çömlek malzemesinin sonunçlarına dayanarak bölgenin genelinde bütün dönemlerin görüldüğü söylenebilir. Öncelikle Kilisetepe ve Maltepe (VS)'de bütün dönemlerin varlığı tespit edilmiştir. Bunun yanında Alişarköy Höyük (İTÇ), Meydancık Kale (DÇ) ve Kale III (DÇ) gibi tek döneme ait malzeme veren yerleşmeler de saptanmıştır (Tablo 16-17). Ancak bölgeyle ilgili daha verimli sonuçların elde edilebilmesi için, yüzey araştırması ve kazı çalışmalarının devam etmesi gerektiği unultulmamalıdır.

Tarih	Arslantepe	Norşuntepe		Korucutepe	Tepecik	Coba Höyük	Kurban Höyük	Hacınebi	Amuk	Hammam et-Turkman	Tell Leilan	Hassek Höyük	Tülintepe	Hayaz Höyük
		J/K 18-19	Tabaka		8 O								53-54 H	
5000					26 (EKÇ)				D (EKÇ)				8 (EKÇ)	
4900														
4800														
4700														
4600														
4500													5	
4400			XL (EKÇ)	A (EKÇ)		IVA (Geçiş evresi)								
4300	VIII (GKÇ)								E (EKÇ)	IVA (EKÇ)				
4200														
4100		10 (GKÇ)			20 (GKÇ)					IVB (EKÇ)	VIb (EKÇ)			
4000							VII (GKÇ)	A (GKÇ)						
3900		9		B (GKÇ)	14 (GKÇ)	IVB (GKÇ)								
3800										IVC (EKÇ)				
3700		7				IVC		B1 (GKÇ)	F (GKÇ)		V (GKÇ)			
3600	VII (GKÇ)					VA (GKÇ)	VIB (GKÇ)				IV			5 (GKÇ)
3500		1	XXXI (GKÇ)							IVD				
3400		Hiatus			13 (GKÇ)			B2 (GKÇ)		VA (GKÇ)				
3300					9 (GKÇ)	VB						I (GKÇ)		
3200	VI A (GUD)						VIA (GKÇ)			VB				
3100									G (GKÇ) (İTÇ)					
3000							V (İTÇ)	İTÇ						

Tablo 1: Kalkolitik Dönem Yukarı Fırat, Orta Fırat ve Kuzey Suriye'de Bulunan Merkezlerin Kronoloji Tablosu

Tip (Bardak, çanak, çömlek)								
Tip No		*I.1.1a*	*I.4.1a*	*I.4.2a*	*I.4.2b*	*I.7.1a*	*I.7.2a*	*I.7.3a*
Merkezler	**Dönem**							
Arslantepe	GKÇ							
Değirmentepe (Malatya)	III							
Norşuntepe	EKÇ							
	GKÇ							
Korucutepe	EKÇ							
	GKÇ							
Tepecik	EKÇ							
	GKÇ							
Fatmalı Kalecik	EKÇ							
	GKÇ							
Körtepe	EKÇ							
Tülintepe	EKÇ							
	GKÇ							
Gedikli	IV							
Surtepe	Geç Ubeyd							
Salattepe	GKÇ							
Hacınebi	A							
	B							
Hayaz	GKÇ							
Amuk	EKÇ							
	GUD							
	GKÇ							
Tell Leilan	GKÇ							
Hamam et-Turkman	GKÇ							
Habuba Kabira	GKÇ							

Tablo 2: Karakaya Baraj Gölü Alanı ve Yakın Çevresi Kalkolitik Çağ bardak, çanak ve çömlek malzemesinin Yukarı Fırat, Orta Fırat ve Kuzey Suriye merkezleri ile karşılaştırmalı tip yoğunluğu.

Tarih	Arslantepe	İmikuşağı	Şemsiyetepe	Köşkerbaba	Değirmentepe (Malatya)	Korucutepe	Norşuntepe	Kaleköy	Kültepe	Boğazköy B.K	Maşat Höyük	Lidar
1200	IV STÇ II											
1100		6 EDÇ				K EDÇ						7 EDÇ
1000	III EDÇ						II EDÇ					6e 2 6e 1 EDÇ
900		ODÇ		IV ODÇ					Erken Evre			6d
800										IIb		6c ODÇ
700	II ODÇ		3 ODÇ	IIIb IIIa ODÇ	4 1 ODÇ		I ODÇ	IV I ODÇ		IIa ODÇ	III	6b ODÇ
600									Geç Evre	Ib Ia EDÇ	II	
500		5 GDÇ										6a GDÇ
400												

Tablo 13: Demir Çağı Yukarı Fırat, Orta Anadolu, Karadeniz Bölgeler ve Orta Fırat'ta Bulunan Merkezlerin Kronoloji Tablosu

Dönemler		Fırat Nehrinin Batısında Bulunan Merkezler								
		Karahöyük	İsaköy	Kilisetepe	Karababa	Maltepe (AE)	Fethiye	Yarımtepe	Alişarköy Höyük	Meydancık Kale
Kalkolitik Çağ	EKÇ									
	GKÇ									
İlk Tunç Çağı	I									
	II									
	III									
Orta Tunç Çağı	I									
	II									
Son Tunç Çağı	I									
	II									
Demir Çağ	EDÇ									
	ODÇ									

Tablo 16: Fırat Nehrinin batısında bulunan merkezlerin göreceli stratigrafisi.

Dönemler		Fırat Nehrinin Doğusunda Bulunan Merkezler										
		Maltepe (VS)	Höyükköy	Üyücek Tepe	Nalıhasan	Kızıluşağı	Barsıkkale	Kamikli	Hasikli	Giriktepe	Kale I	Kale III
Kalkolitik Çağ	EKÇ											
	GKÇ											
İlk Tunç Çağı	I											
	II											
	III											
Orta Tunç Çağı	I											
	II											
Son Tunç Çağı	I											
	II											
Demir Çağ	I											
	II											

Tablo 17: Fırat Nehrinin doğusunda bulunan merkezlerin göreceli stratigrafisi.

Tarih	Arslantepe	İmikuşağı	Korucutepe	Norşuntepe	Tepecik	Boğazköy			Maşat Höyük	Gözlükule	Amuk	Nuzi
						Y.Ş	A.Ş	B. K				
1600	VB STÇ I	12 OTÇ II		IV OTÇ II STÇ I	3 OTÇ II		3 Hitit Devleti	IVd Hitit Devleti		STÇ I		
1500		10	I (I) STÇ I		STÇ I 2b						M STÇ I	
1400		9 STÇ I				Hitit Devleti	↓	↓				2 STÇ I
1300	IV STÇ II	8	J (II) STÇ II	III STÇ II	STÇ II	4	2 Hitit İmp.	IVb IVa	II Hitit İmp.	STÇ IIa		
1200		7 STÇ II		↓	2a ↓	3 2 Hitit İmp.	1b 1a Hitit İmp.	IIIb IIIa Hitit İmp.	I Hitit İmp.	STÇ IIb		
1100	III DÇ			DÇ	DÇ							

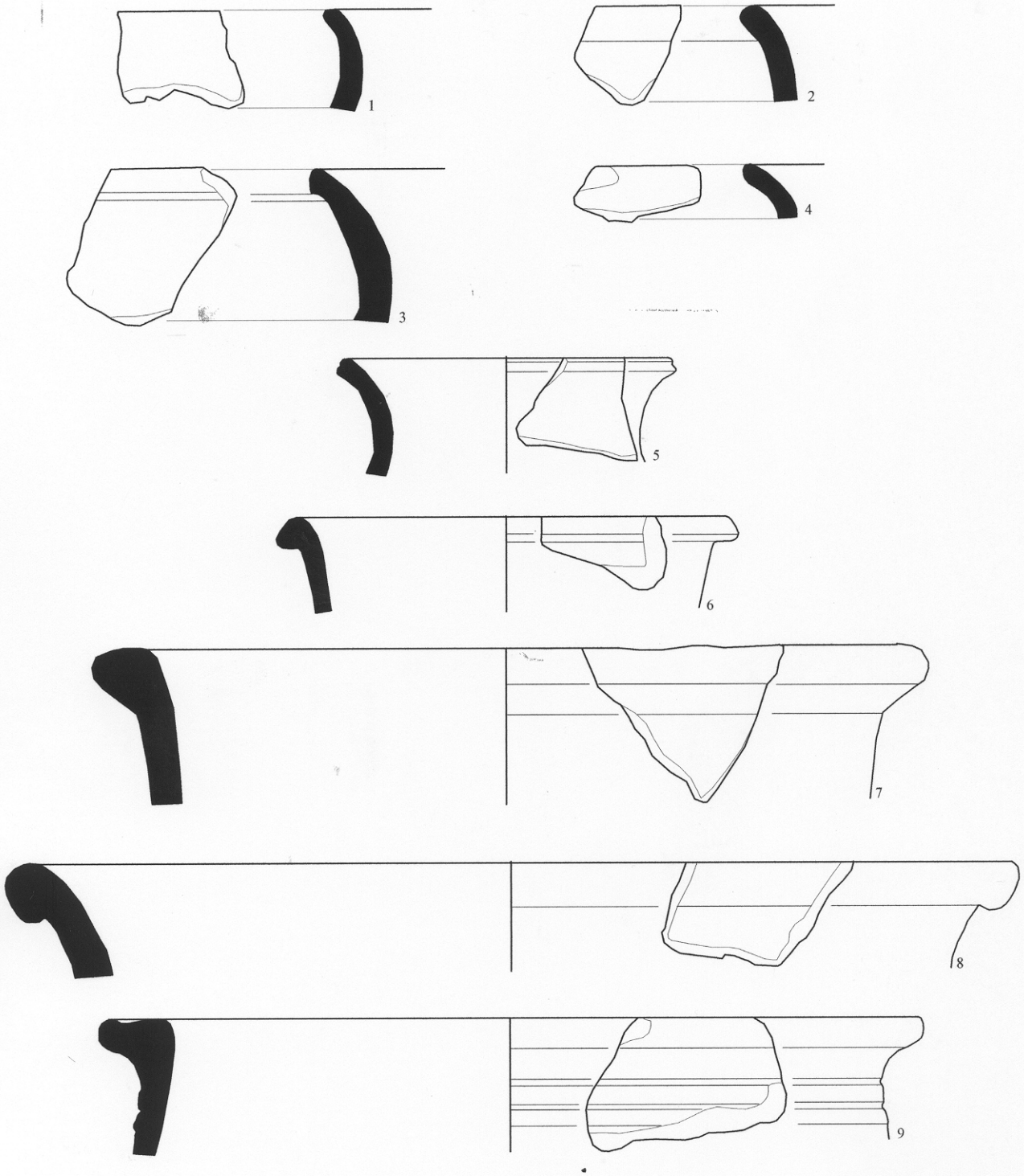
Tablo 9: Son Tunç Çağı Yukarı Fırat, Orta Anadolu ve Kuzey Suriye Bölgelerinde Bulunan Merkezlerin Kronoloji Tablosu

Tarih	Arslantepe	İmikuşağı	İmamoğlu	Korucutepe	Norşuntepe	Tepecik	Kültepe		Boğazköy		Acem höyük	Maşat Höyük
							Şehir	Karum	Büyük Kale	Aşağı Şehir		
2000	VA OTÇ I	14 OTÇ I	V OTÇ I	G OTÇ I	V OTÇ I	9 8 OTÇ I				5		V ATKÇ
1900							10 9 OTÇ I	IV III OTÇ I				
1800	↓	13 OTÇ II				↓	8 ATKÇ	II ATKÇ			III ATKÇ	
1700	OTÇ II	12 OTÇ II	IV OTÇ II	H OTÇ II	IV OTÇ II STÇ I	3 OTÇ II	7 ATKÇ	Ib ATKÇ	IVd ATKÇ	4 ATKÇ	II ATKÇ	
1600	VB STÇ											

Tablo 7: Orta Tunç Çağı Yukarı Fırat, Orta Anadolu ve Karadeniz Bölgelerinde Bulunan Merkezlerin Kronoloji Tablosu

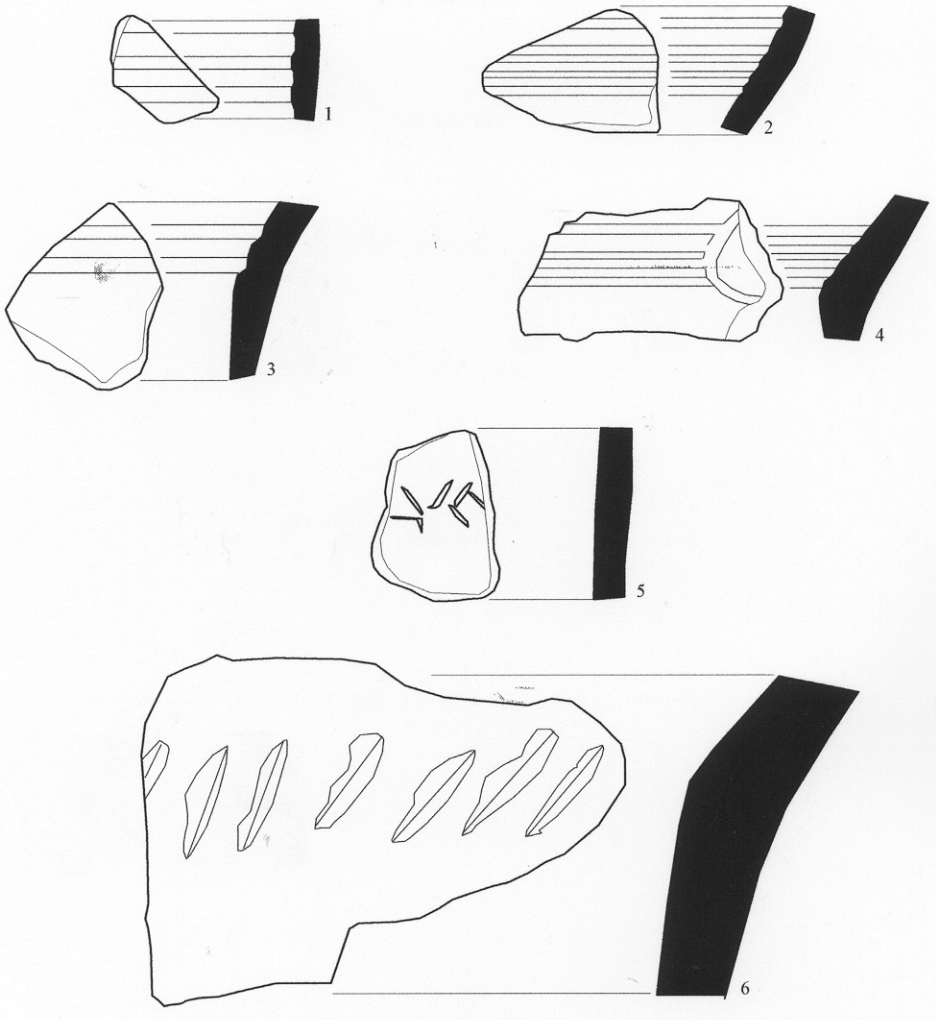
Tarih	Arslantepe	Gelinciktepe	İmikuşağı	Şemsiyetepe	Norşuntepe	Korucutepe	Tepecik	Değirmentepe	Aşvan Yerleşmeleri			Pulur	Han İbrahim Şah	Sos Höyük	Üçtepe	Kurban Höyük	Amuk
									Taşkun Mevkii	Aşvan Kale	Taşkun Kale						
3400	VIA (GUD)			11	Hiatus			IV (İTÇ I)								VI (GKÇ)	G GKÇ
3300														Va GKÇ			
3200				10													
3100																	
3000				(GKÇ) (İTÇ I)												(İTÇ)	
2900	VI B1				XXX (İTÇ I)				4 (İTÇ I)			XI (GKÇ)	XIV				
2800	VI B2 (İTÇ I)							III (İTÇ II)	1 (İTÇ I)			IX (İTÇ)	XI İTÇ I	Vb İTÇ I		V (İTÇ II)	H İTÇ
2700					XXV	C (İTÇ II)				İTÇ II/III	İTÇ II/III						
2600	VI C1	Gelinciktepe Boyalıları (İTÇ II)		9 (İTÇ II)	XXIV (İTÇ II)	D (İTÇ II)	8 (İTÇ II) 6					VIII İTÇ II	X	Vc İTÇ II		IV İTÇ III	
2500	VI C2 (İTÇ II)		15 (İTÇ II/III)		XIV			II (İTÇ III)				I	VIII İTÇ II				
2400	VI D1				XIII (İTÇ III)	E (İTÇ III)	5					İTÇ III	VII				I İTÇ
2300	VI D2			6 (İTÇ III)				I (İTÇ III)					V İTÇ III	Vd İTÇ III			
2200						F (İTÇ III)											
2100	VI D3 (İTÇ III)				VI		1 (İTÇ III)								13 12 İTÇ IV		J İTÇ
2000				5 (OTÇ)												III İTÇ OTÇ	

Tablo 3: İlk Tunç Çağı Yukarı Fırat, Orta Fırat, Kuzeydoğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Kuzey Suriye'de Bulunan Merkezlerin Kronoloji Tablosu

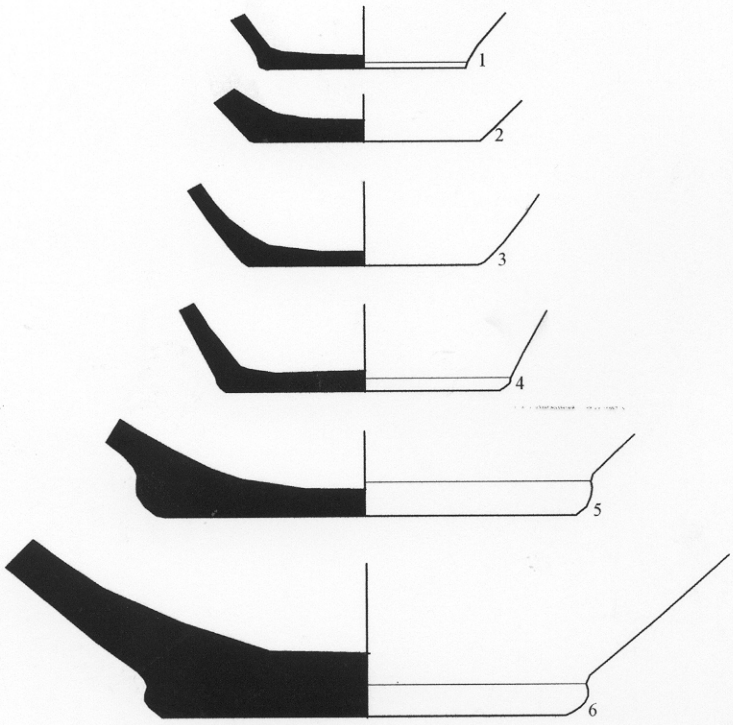
Kahve Kiremit Mal (Demir Çağ)

0 10 cm.

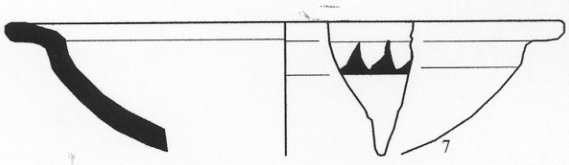

Kahve Kiremit Mal (Demir Çağ)

0 10 cm.

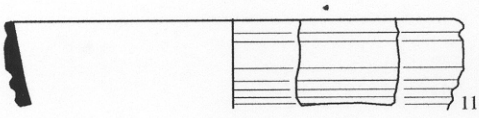
Kahve Kiremit Mal (Demir Çağ)

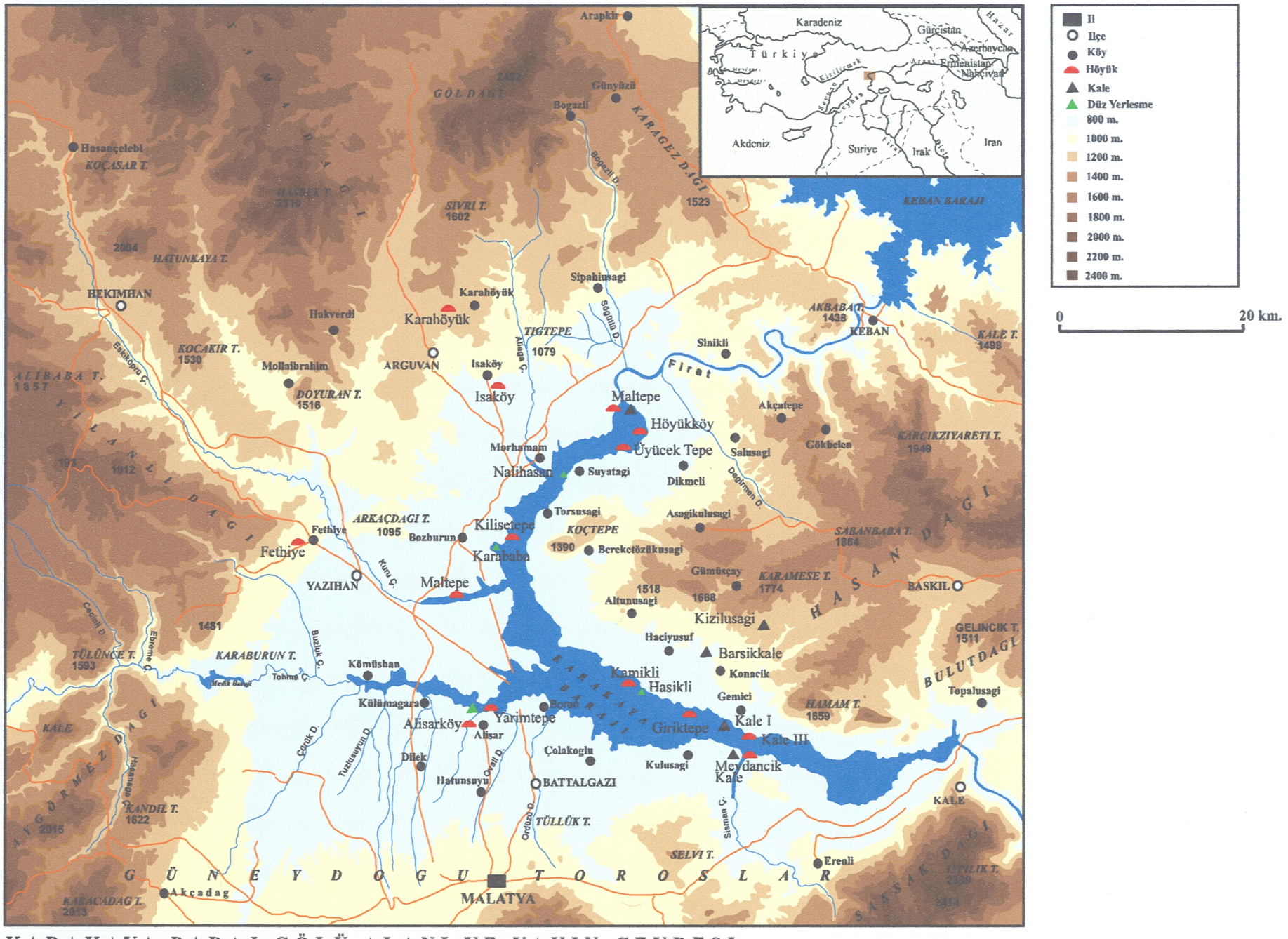

Boyalı Mal (Demir Çağ)

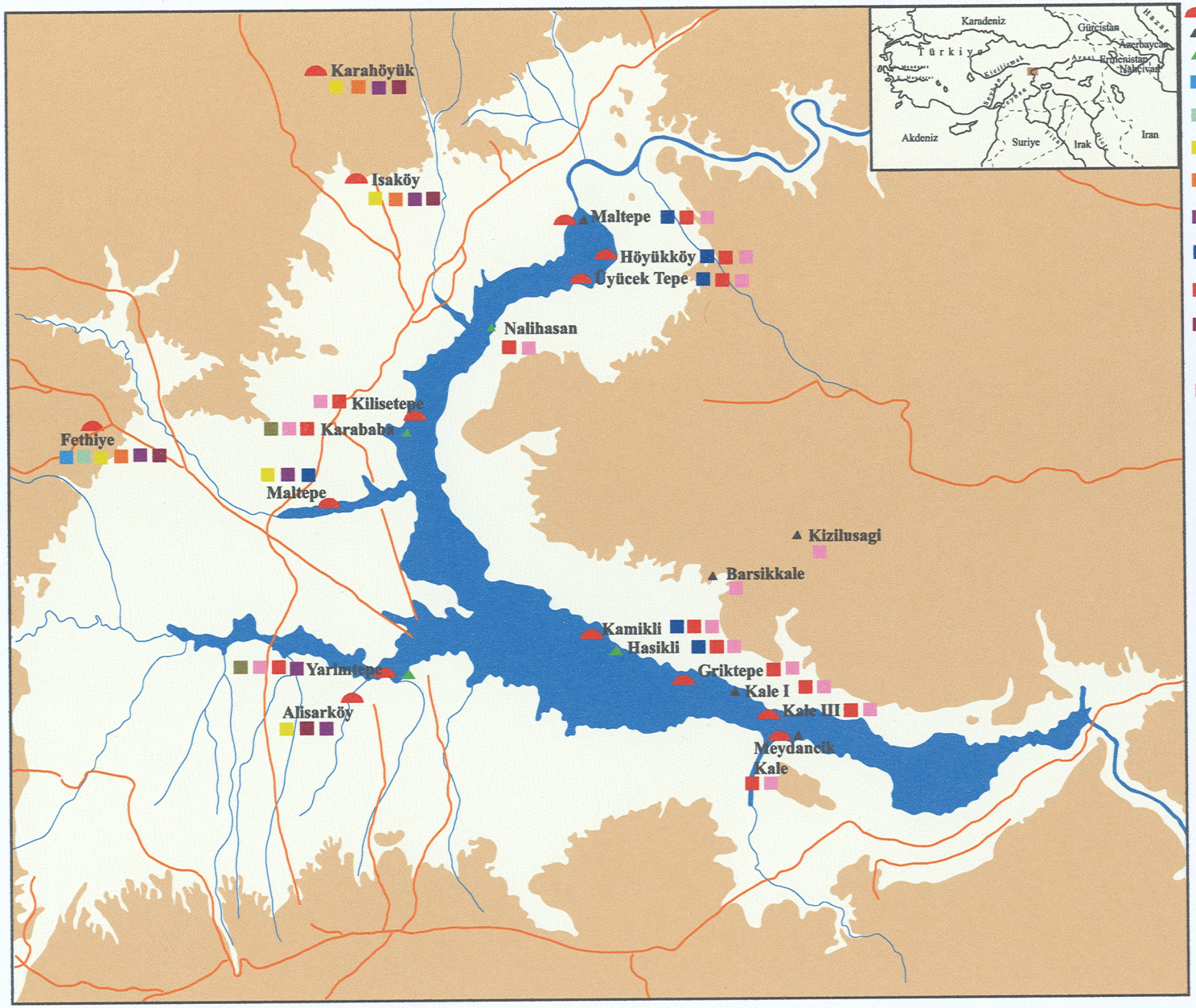
Metallik Mal (Demir Çağ)

0 10 cm.

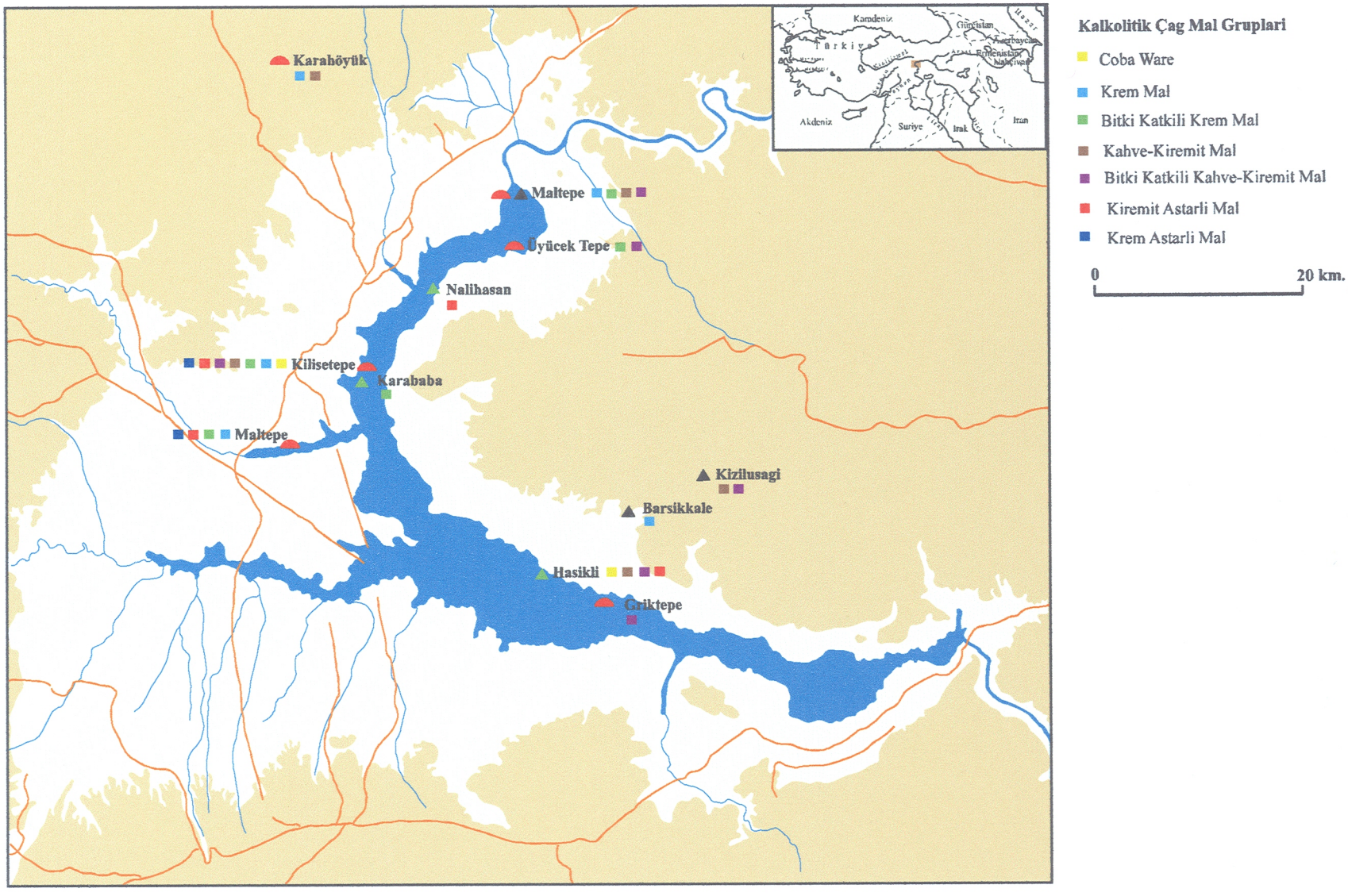

KARAKAYA BARAJ GÖLÜ ALANI VE YAKIN ÇEVRESI

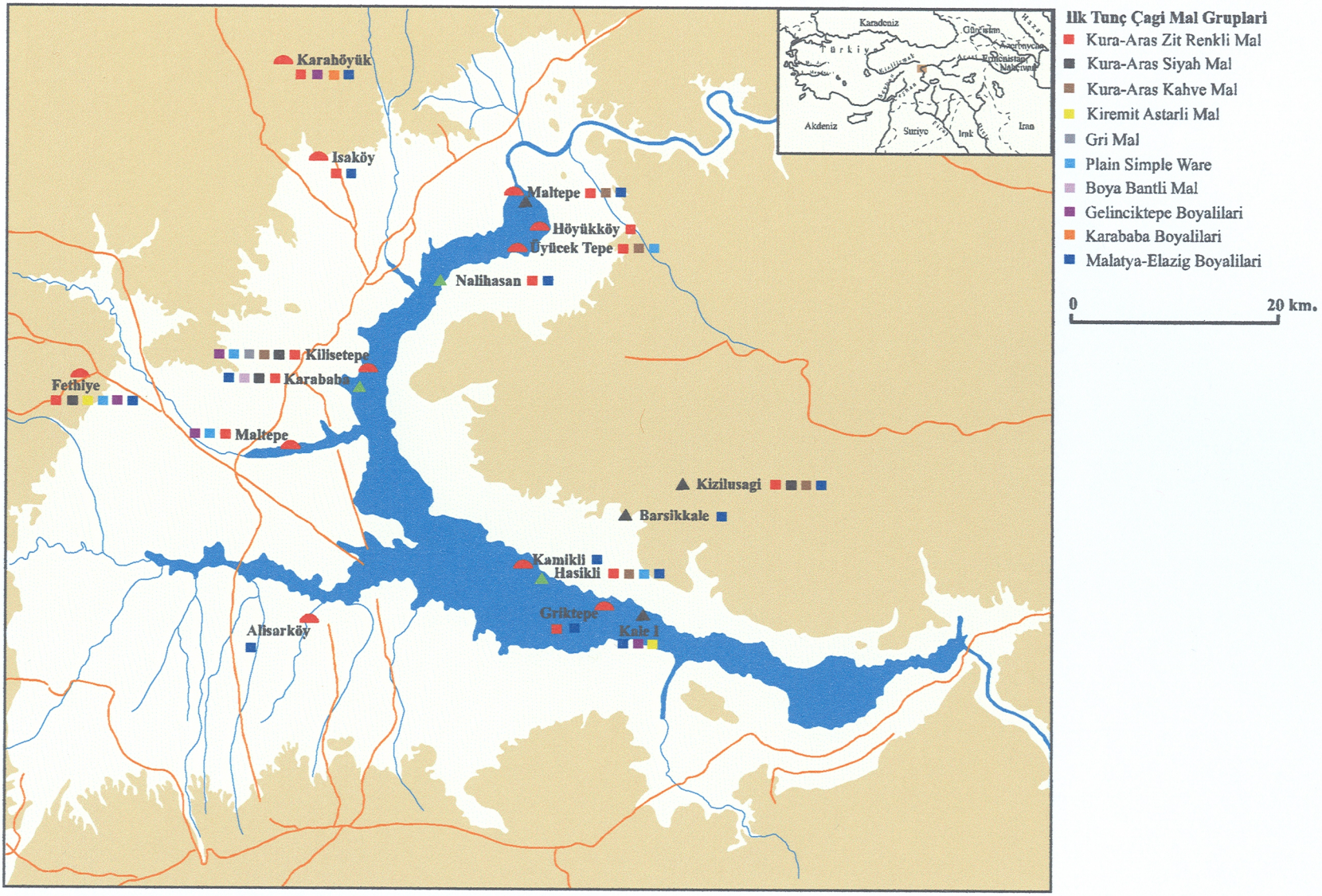
Harita 1

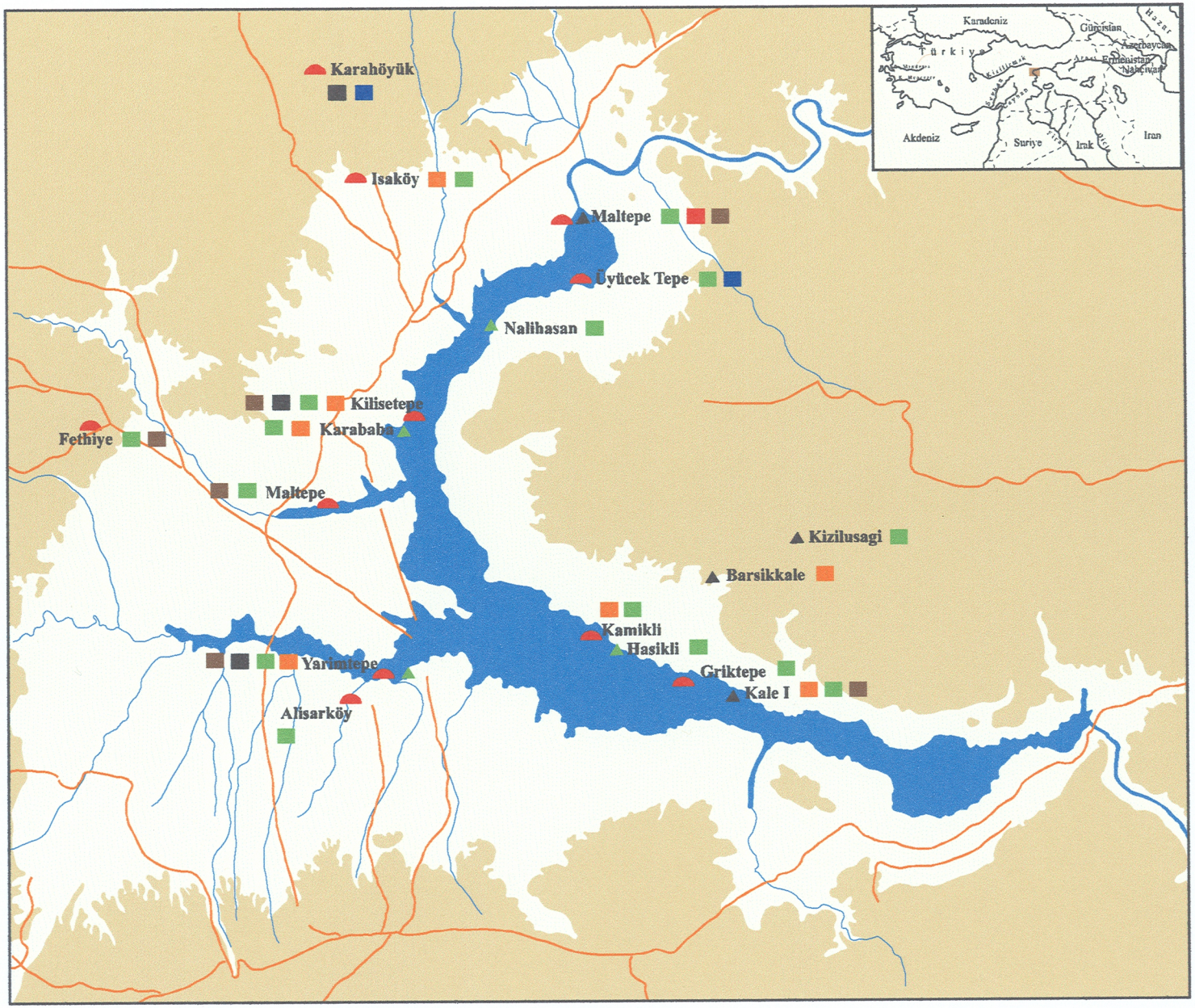
ARASTIRMA TARIHI HARITASI
Harita 2

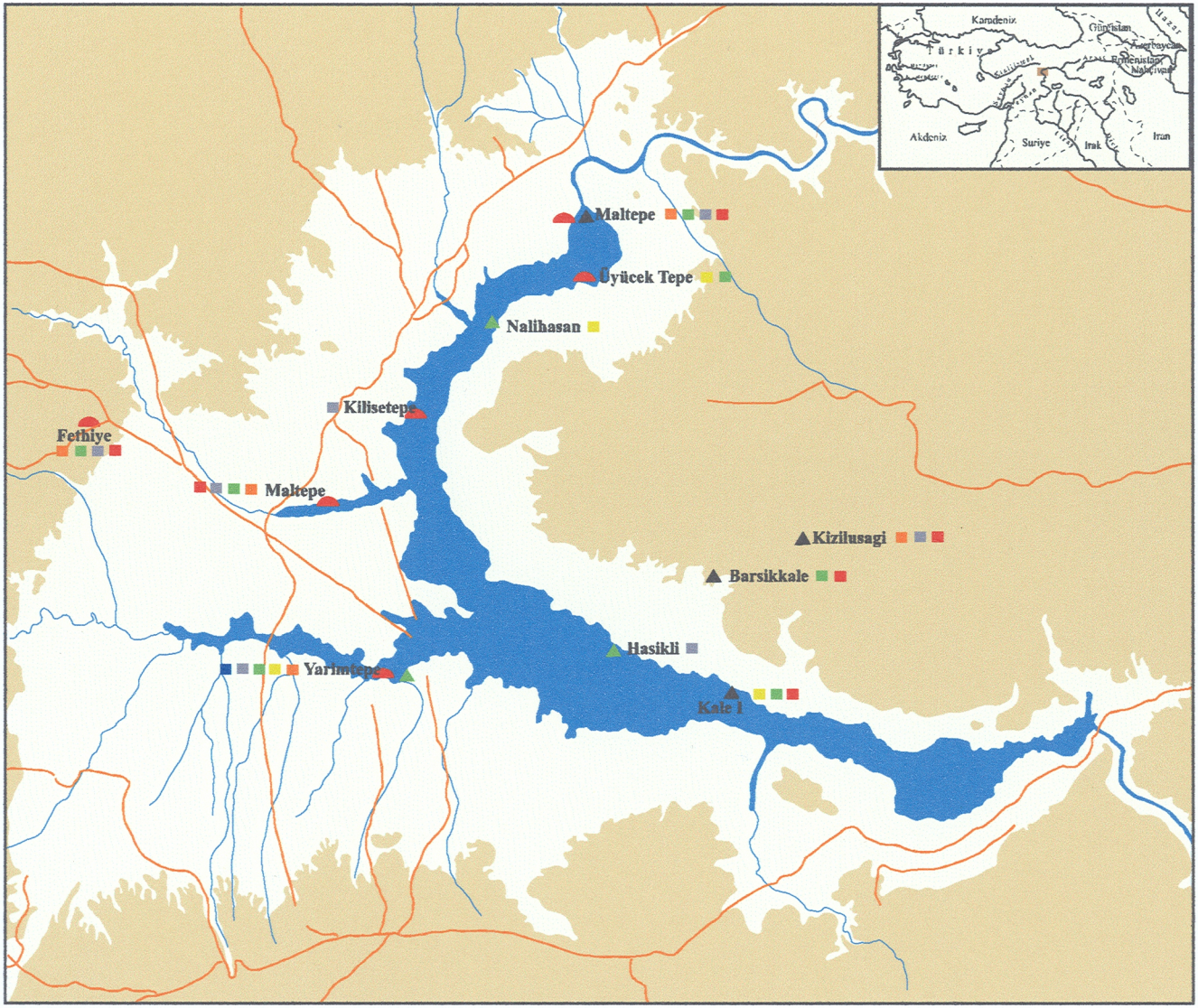
Karakaya Baraj Gölü Alani Ve Yakin Çevresi Kalkolitik Çag Merkezleri
1985-1987 Malatya-Elazig Yüzey Arastirmasi (Veli SEVIN)
1955 Yüzey Arastirmasi (Afif ERZEN)
Harita 3

Karakaya Baraj Gölü Alani Ve Yakin Çevresi Ilk Tunç Çagi Merkezleri
1985-1987 Malatya-Elazig Yüzey Arastirmasi (Veli SEVIN)
1955 Yüzey Arastirmasi (Afif ERZEN)
Harita 4

Karakaya Baraj Gölü Alani Ve Yakin Çevresi Orta Tunç Çagi Merkezleri
1985-1987 Malatya-Elazig Yüzey Arastirmasi (Veli SEVIN)
1955 Yüzey Arastirmasi (Afif ERZEN)
Harita 5

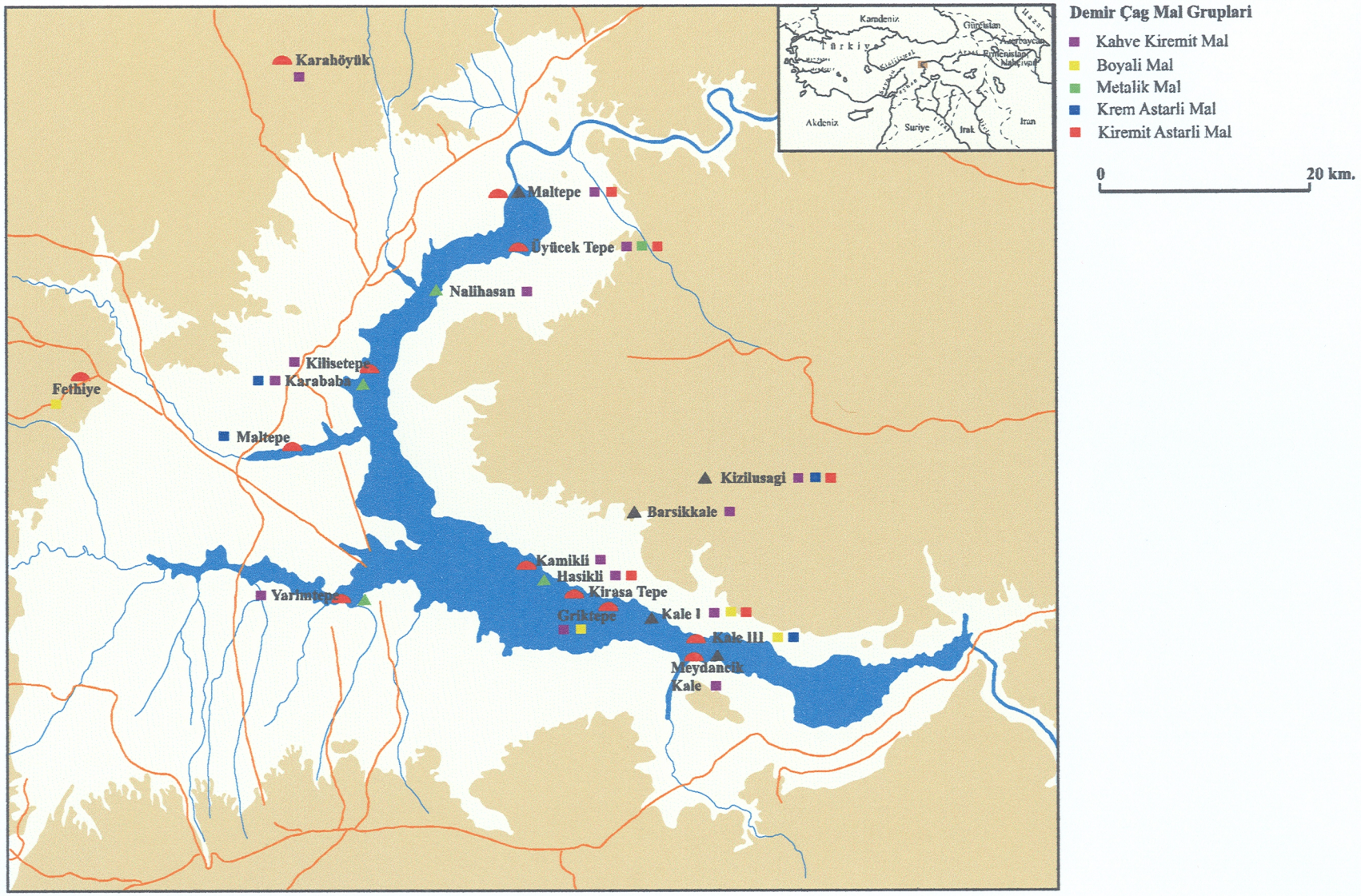

Son Tunç Çagi Mal Gruplari

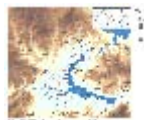
- Portakal Mal
- Devetüyü Mal
- Krem Mal
- Krem Astarli Mal
- Nuzi Ware
- Kiremit Astarli Mal

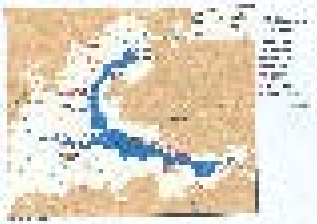
0 20 km.

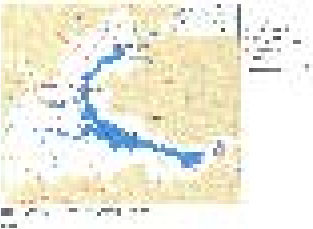
Karakaya Baraj Gölü Alani Ve Yakin Çevresi Son Tunç Çagi Merkezleri
1985-1987 Malatya- Elazig Yüzey Arastirmasi (Veli SEVIN)
1955 Yüzey Arastirmasi (Afif ERZEN)
Harita 6

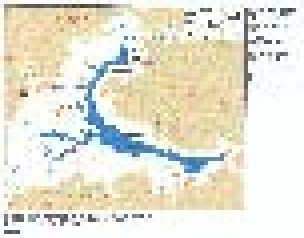

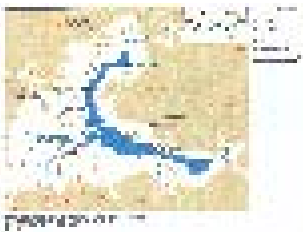
Karakaya Baraj Gölü Alani Ve Yakin Çevresi Demir Çağ Merkezleri
1985-1987 Malatya-Elazig Yüzey Arastirmasi (Veli SEVIN)
1955 Yüzey Arastirmasi (Afif ERZEN)
Harita 7

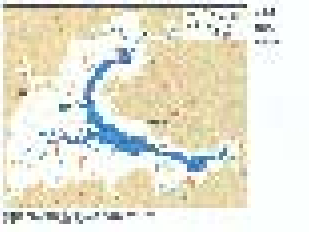

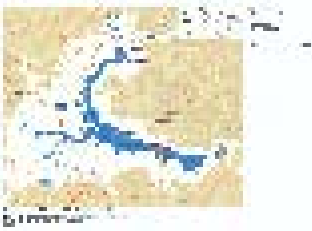

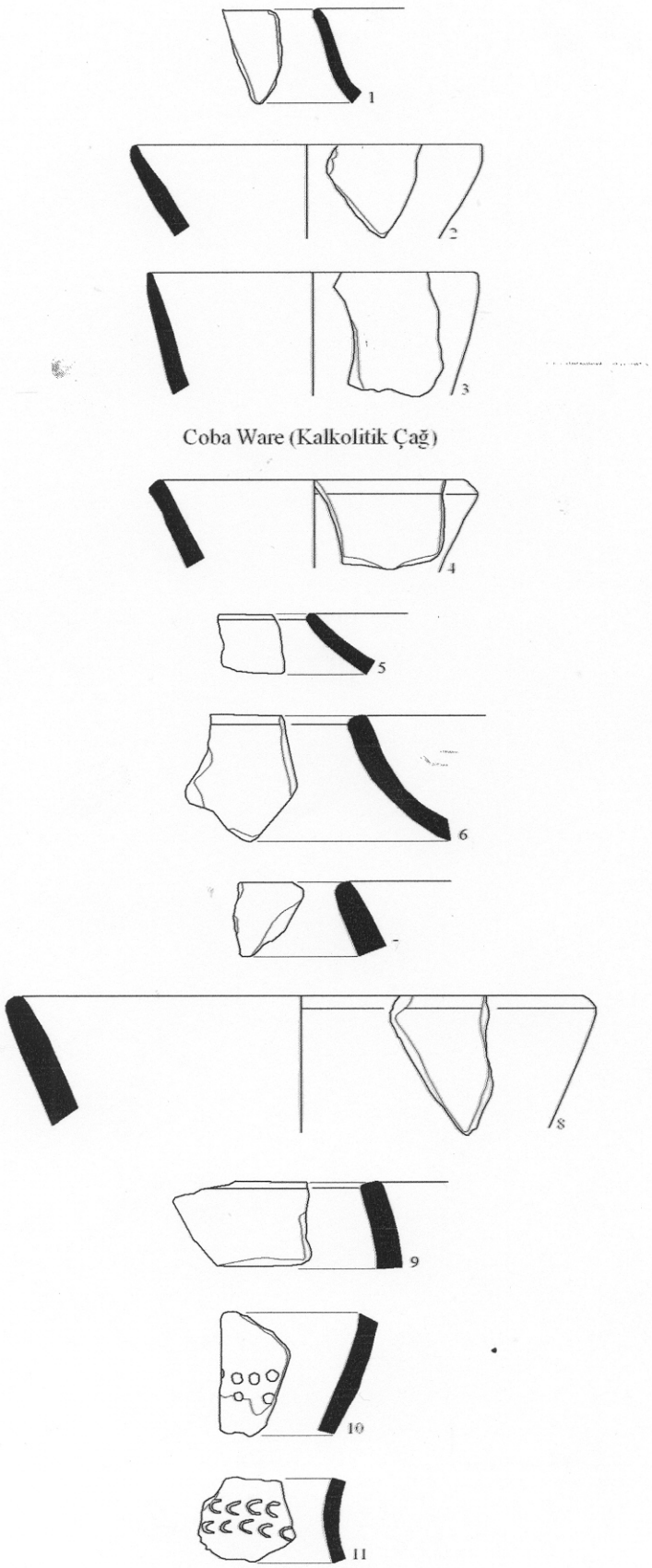

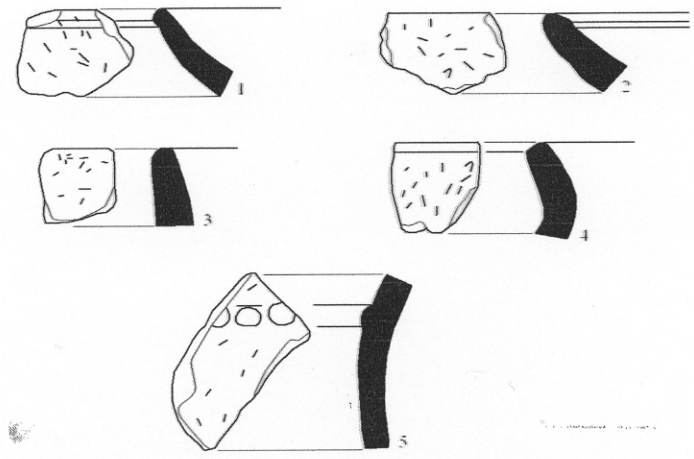

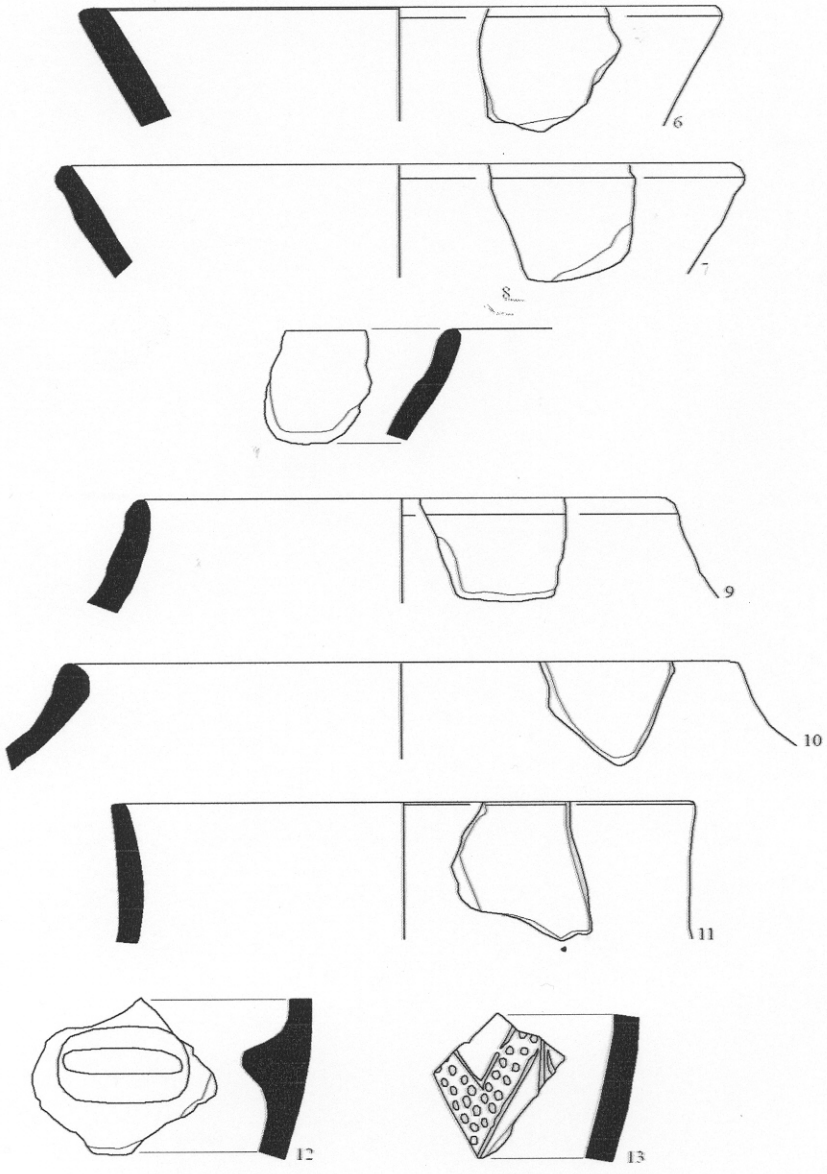
Coba Ware (Kalkolitik Çağ)

Krem Mal (Kalkolitik Çağ)

0 10 cm.

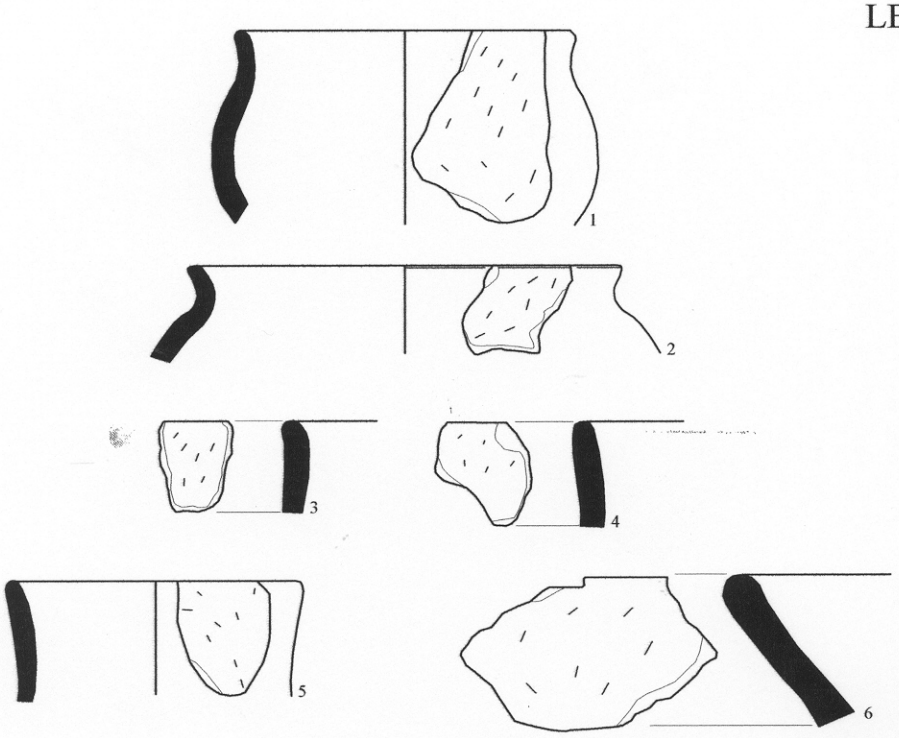

Bitki Katkılı Krem Mal (Kalkolitik Çağ)

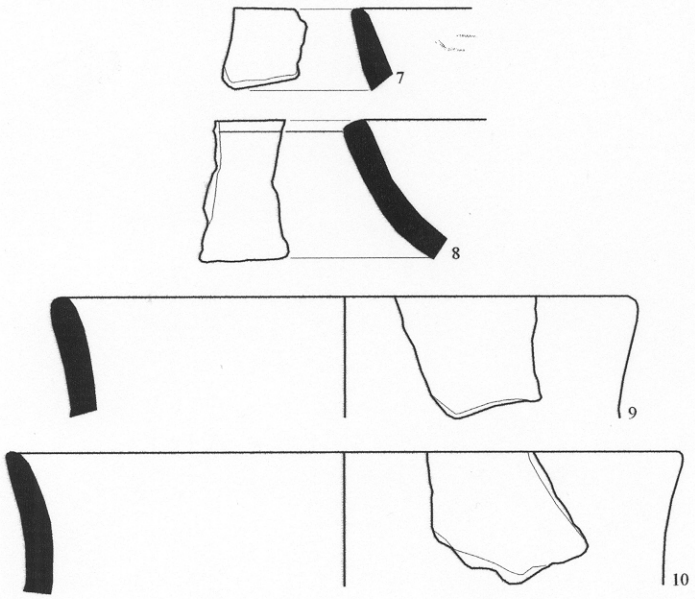

Kahve Kiremit Mal (Kalkolitik Çağ)

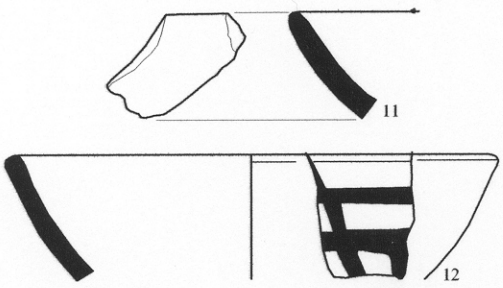
0 10

Bitki Katkılı Kahve Kiremit Mal (Kalkolitik Çağ)

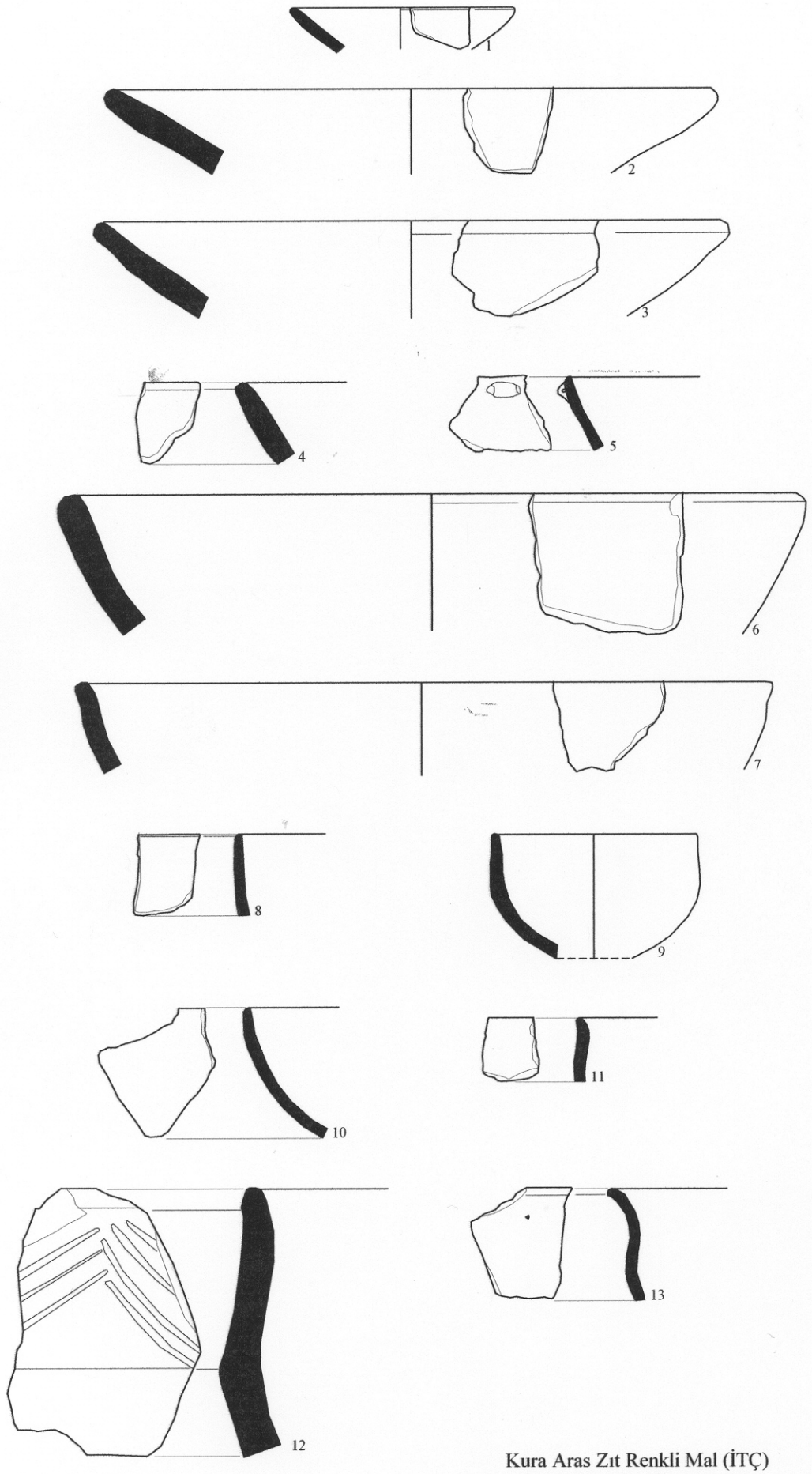

Kiremit Astarlı Mal (Kalkolitik Çağ)

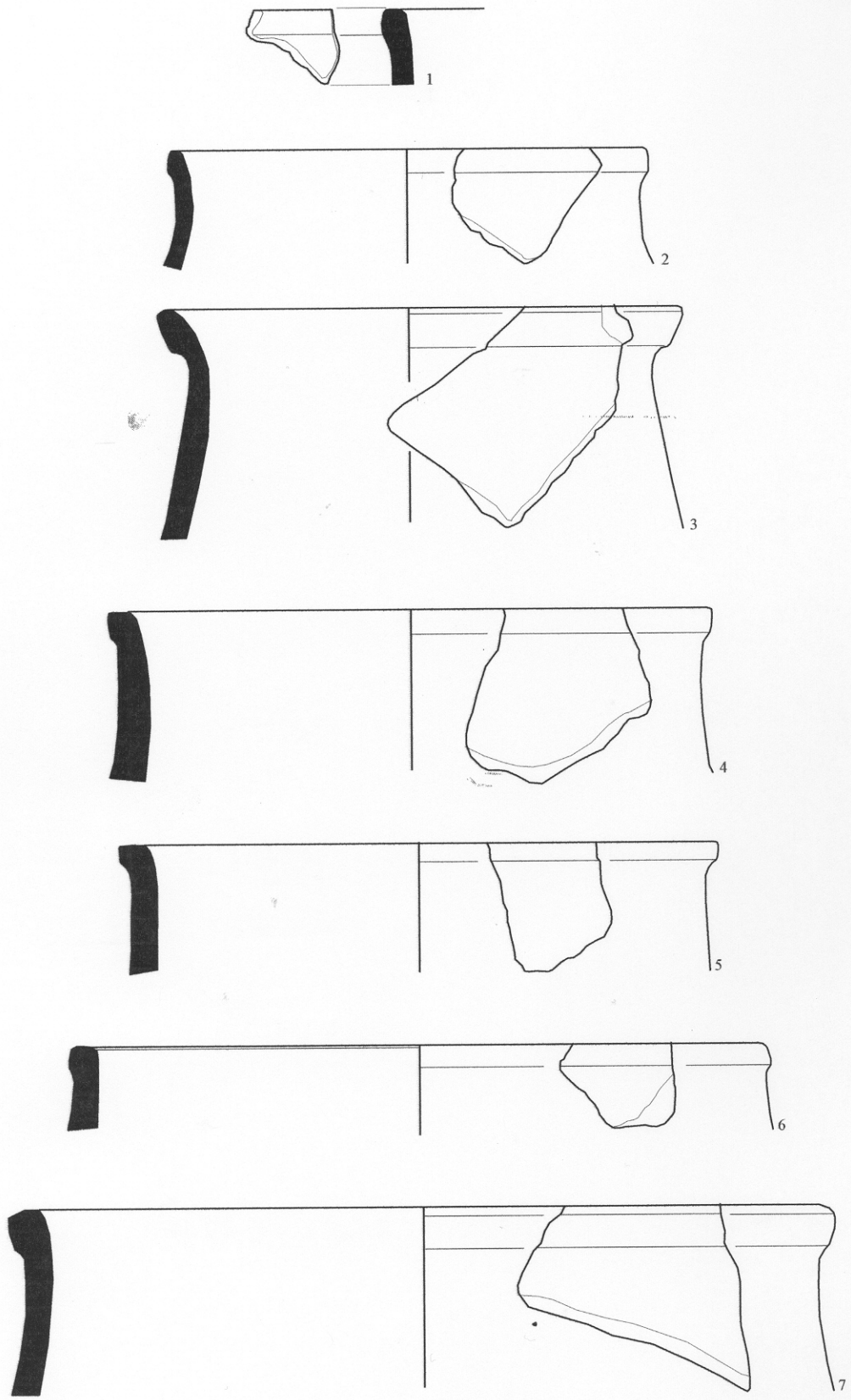
Krem Astarlı Mal (Kalkolitik Çağ)

0 10 cm.

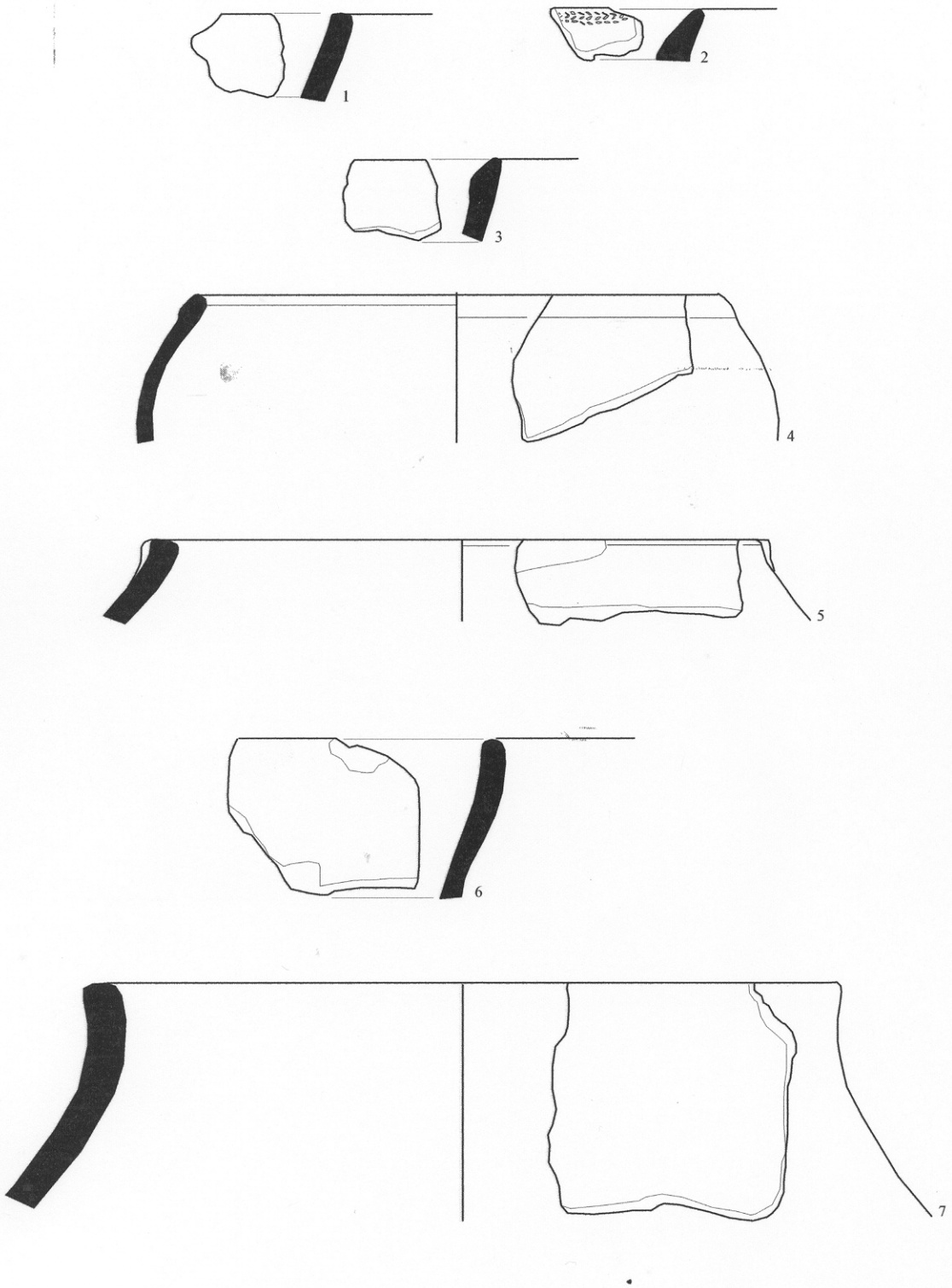
Kura Aras Zıt Renkli Mal (İTÇ)

0 10 cm.

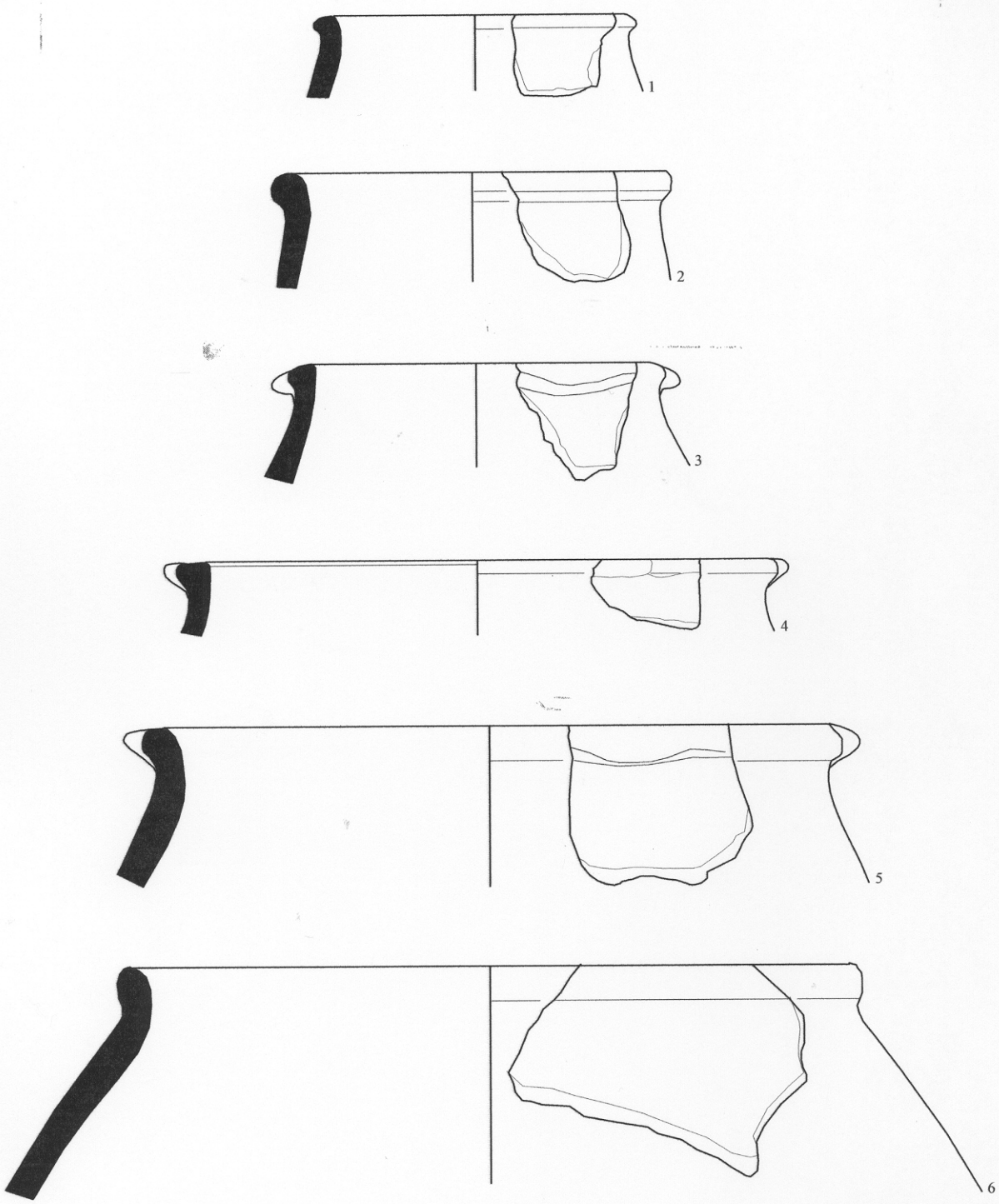
Kura Aras Zıt Renkli Mal (İTÇ)

0 10 cm.

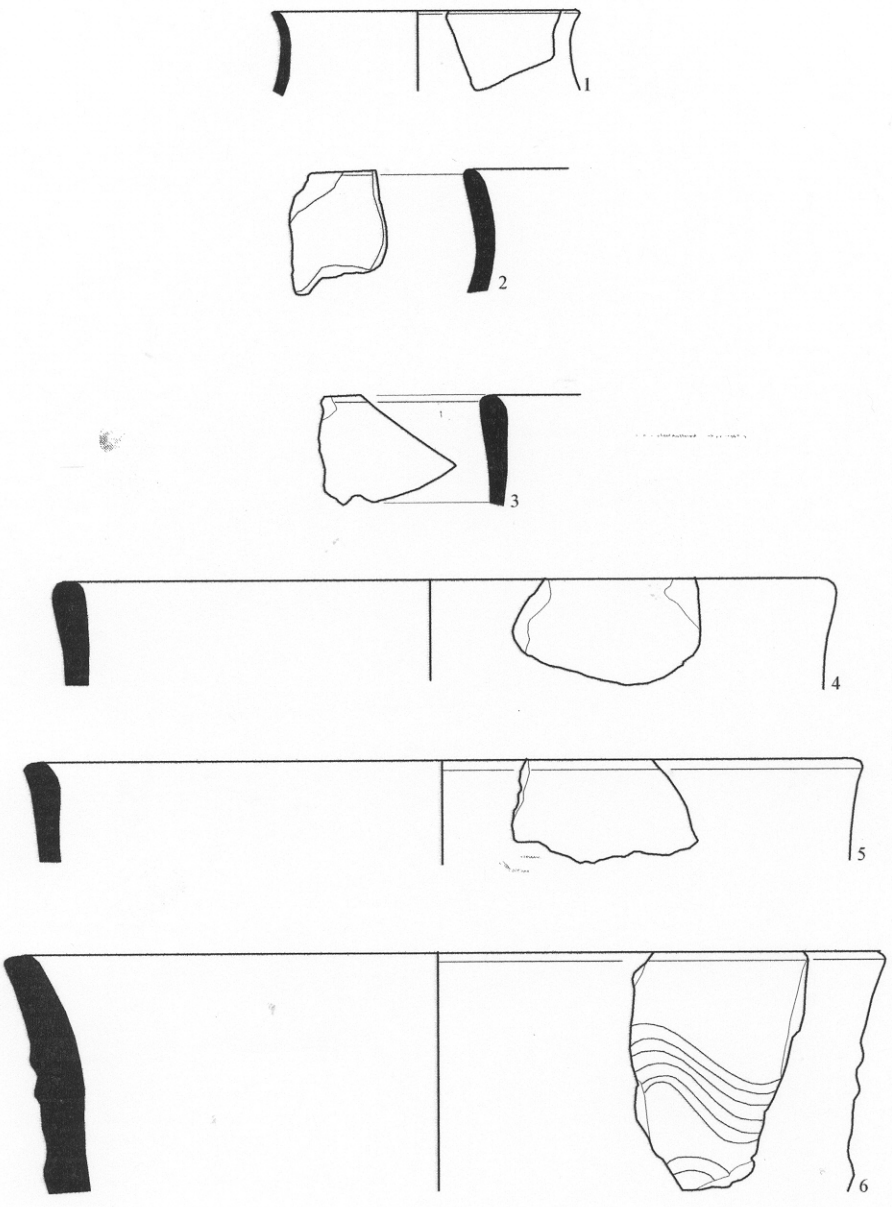
Kura Aras Zıt Renkli Mal (İTÇ)

0 10 cm.

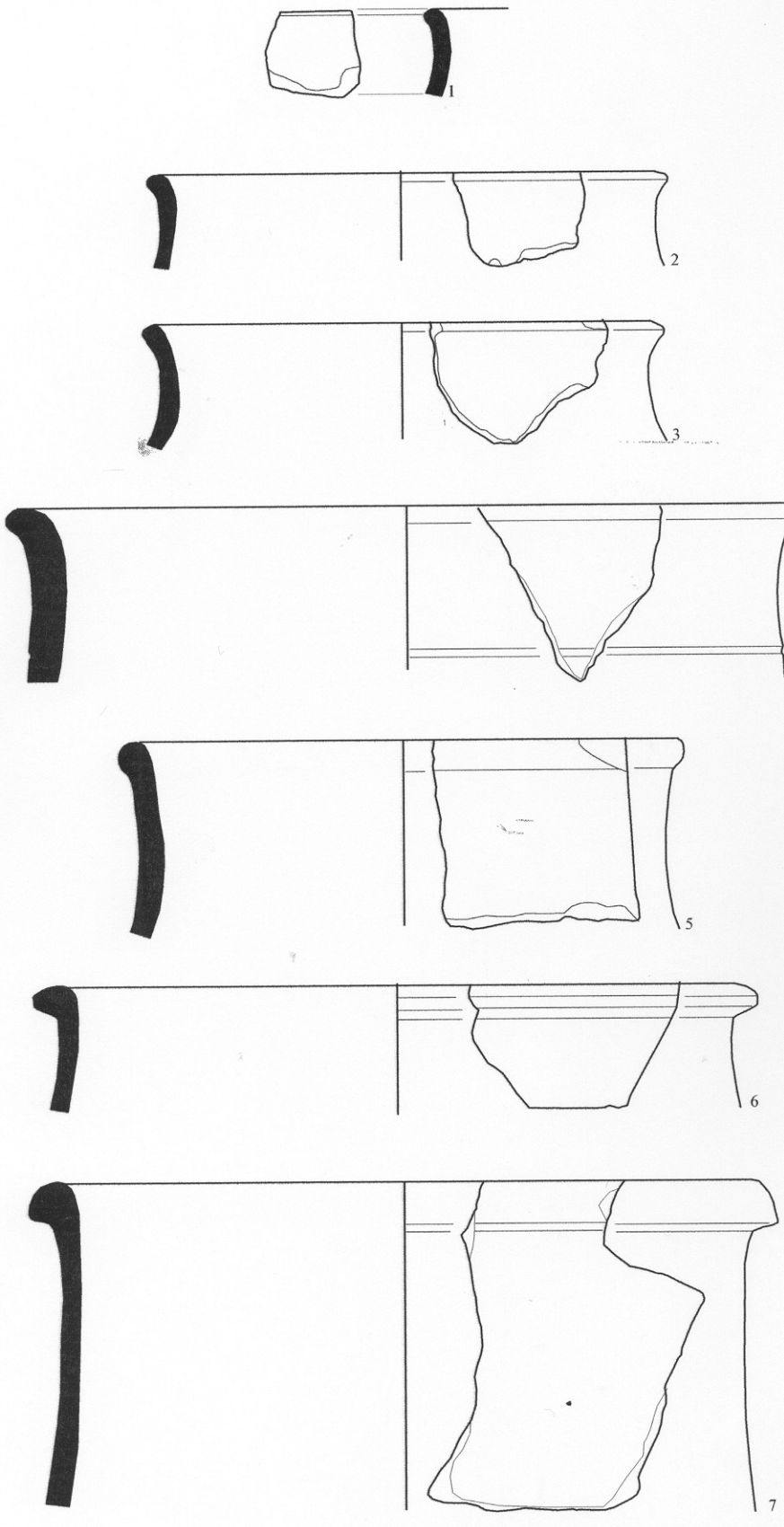
Kura Aras Zıt Renkli Mal (İTÇ)

0 10 cm.

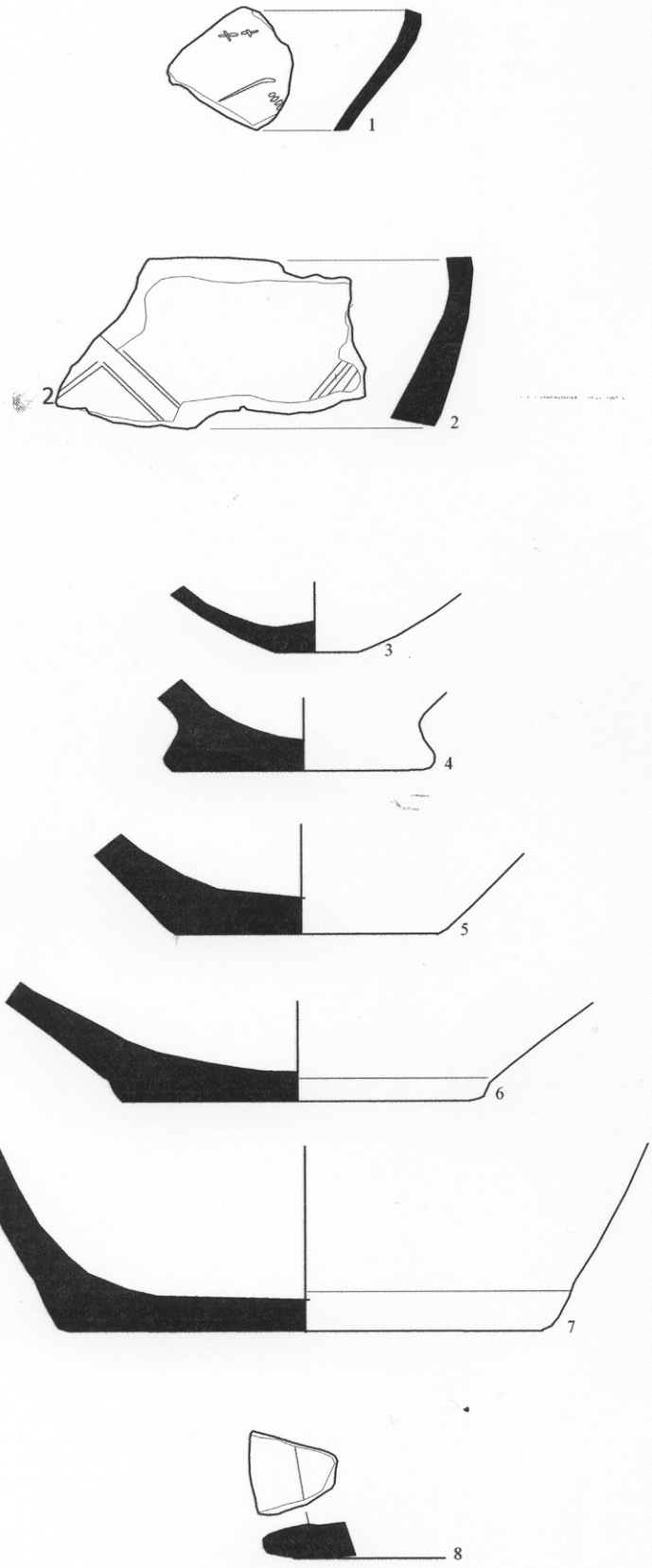
Kura Aras Zıt Renkli Mal (İTÇ)

0 10 cm.

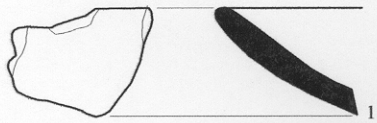
Kura Aras Zıt Renkli Mal (İTÇ)

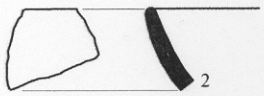
0 10 cm.

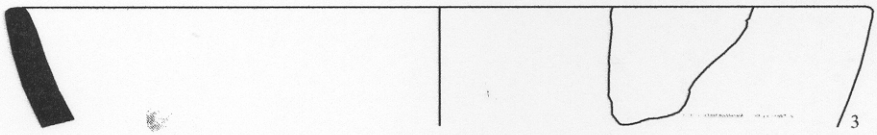

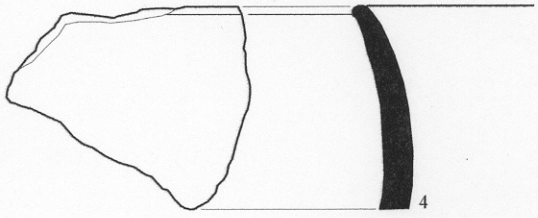
Kura Aras Zıt Renkli Mal (İTÇ)

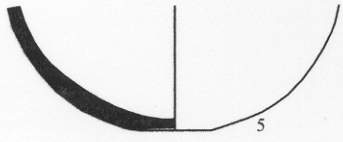
0 10 cm.

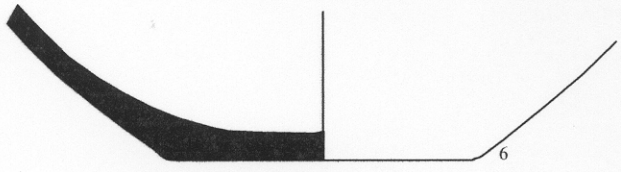

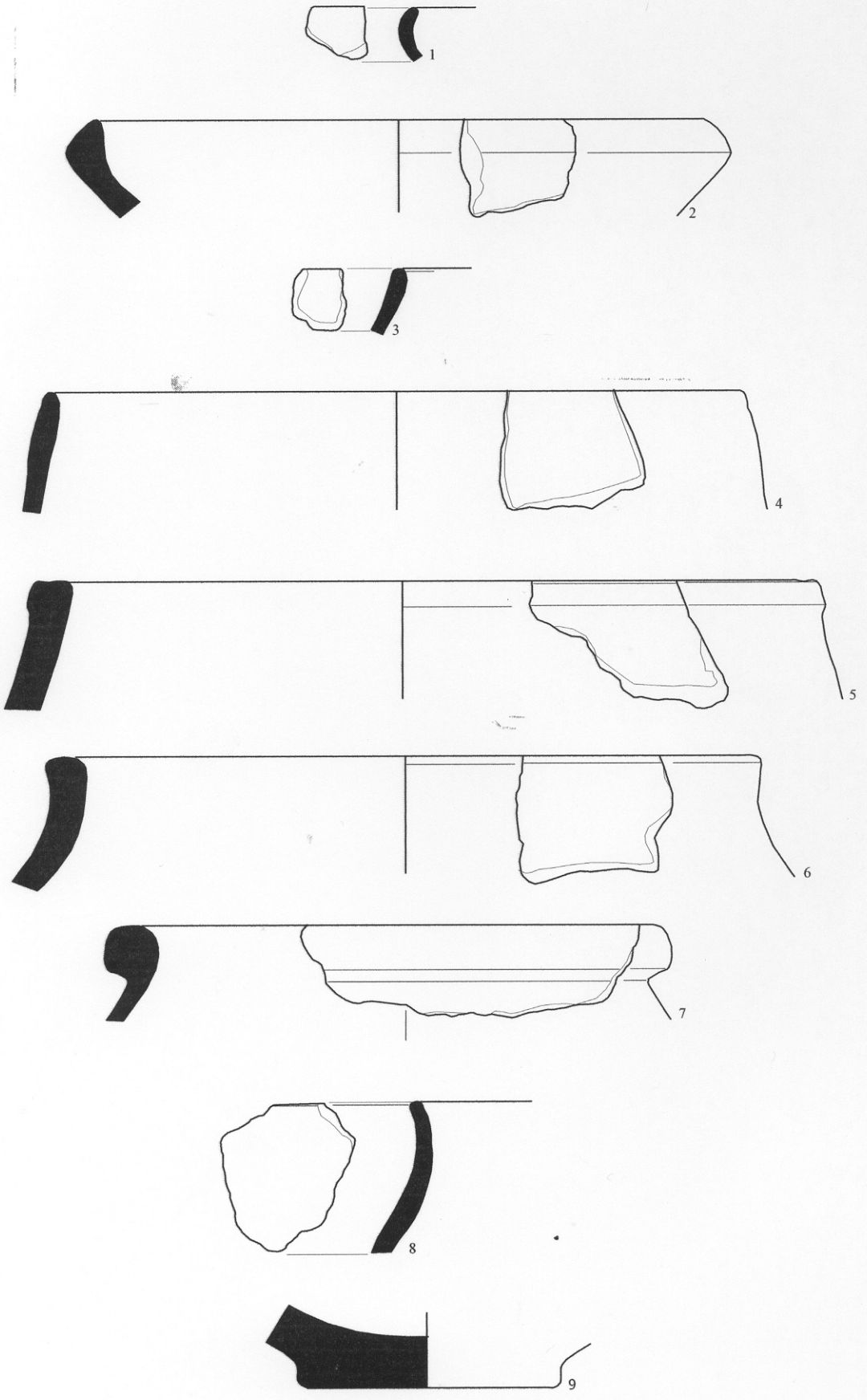

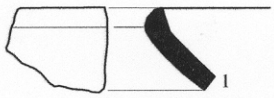
Kura Aras Siyah Mal (İTÇ)

0 10 cm.

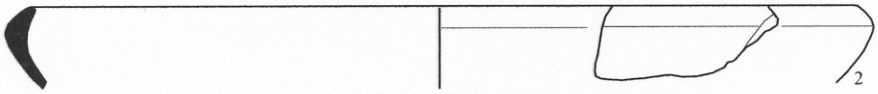

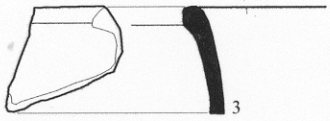
Kura Aras Kahve Mal (İTÇ)

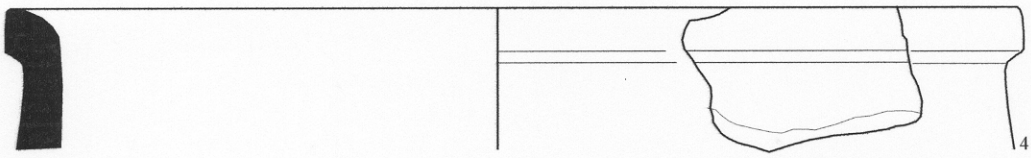
0 10 cm.

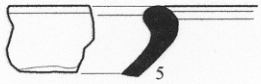
Kiremit Astarlı Mal (İTÇ)

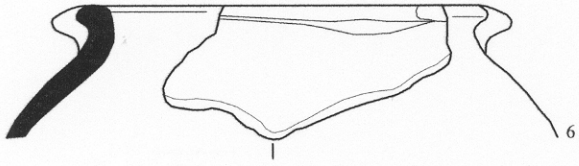

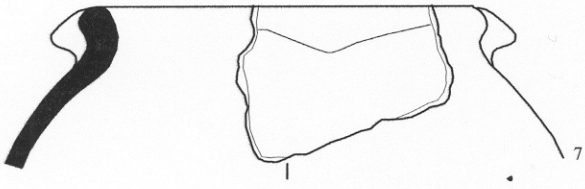

Krem Astarlı Mal (İTÇ)

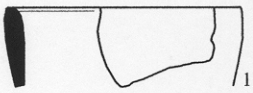

Gri Mal (İTÇ)

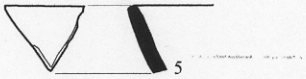

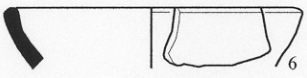

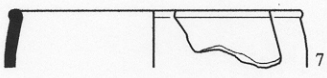

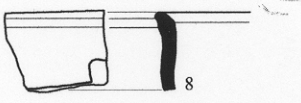

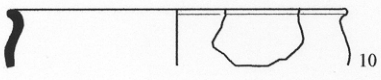

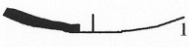

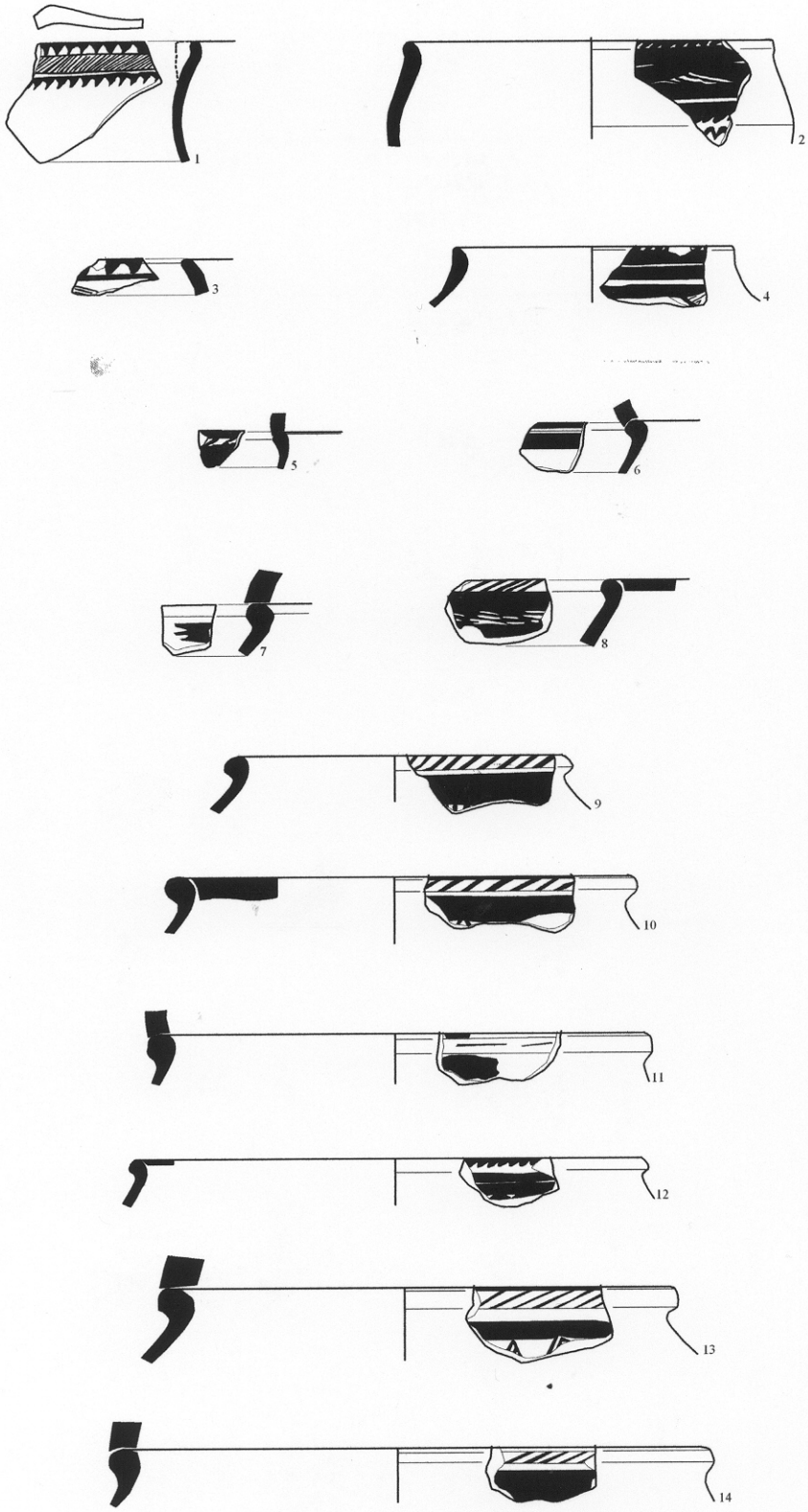

Plain Simple Ware (İTÇ)

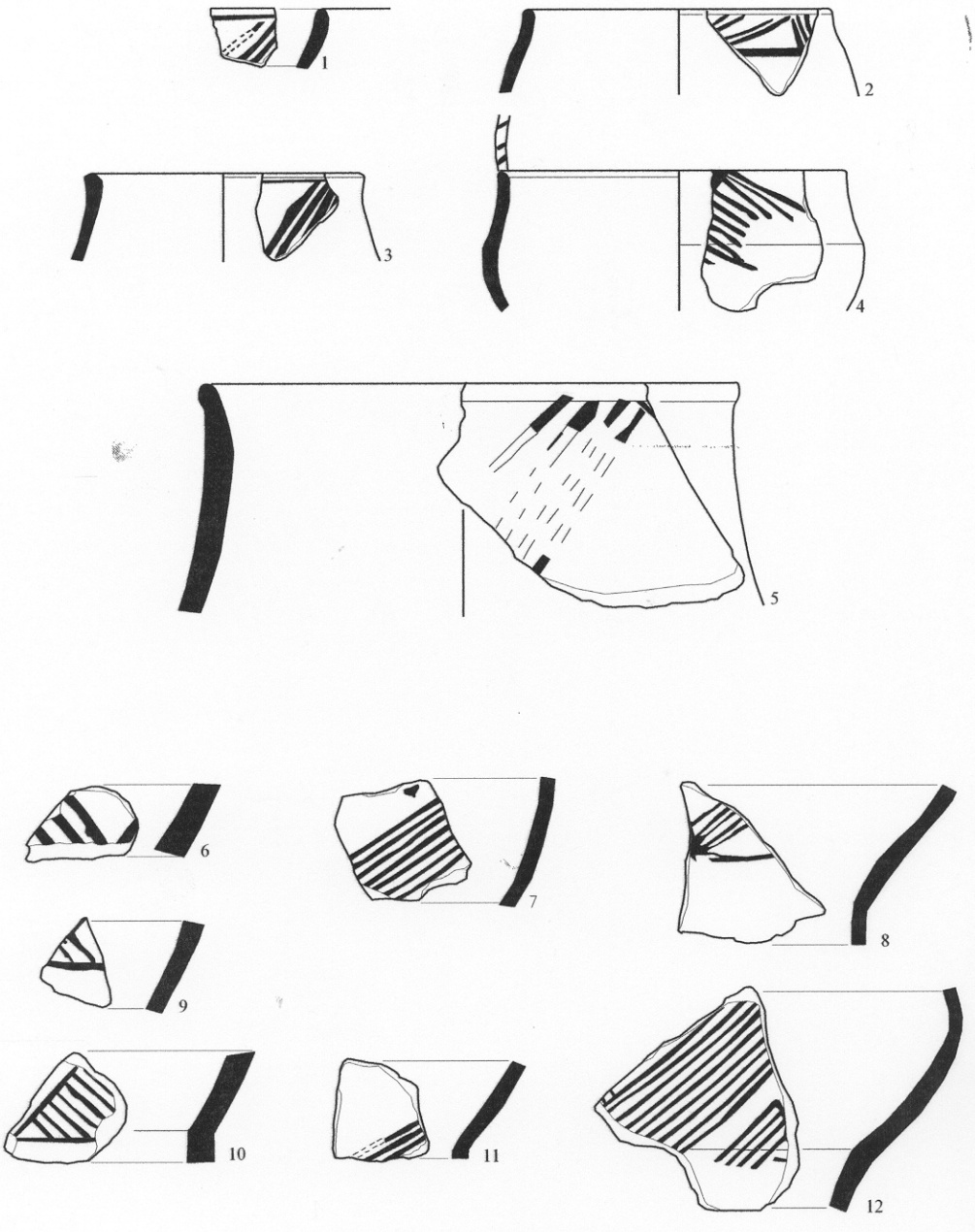
Boya Bantlı Mal (İTÇ)

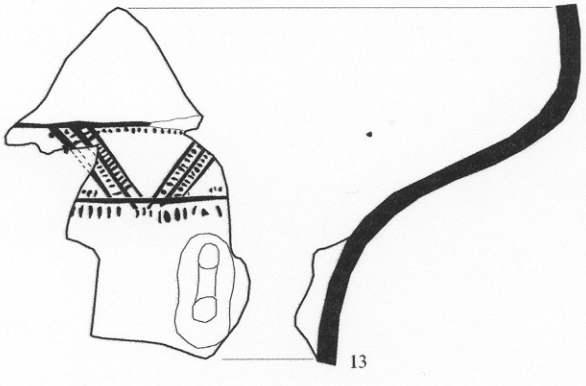

Malatya-Elazığ Boyalıları (İTÇ)

0 10 cm.

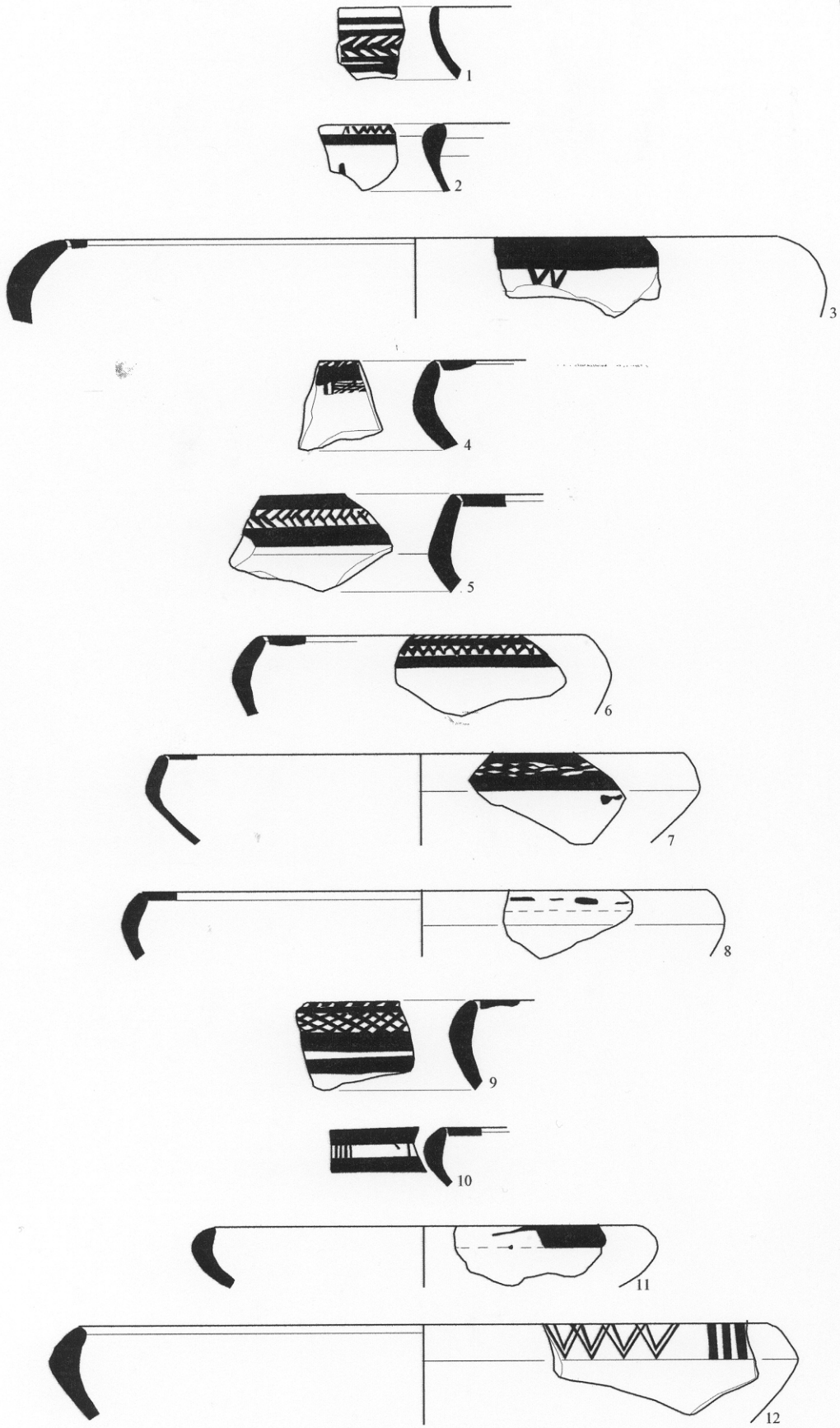

Gelincik Tepe Boyalıları (İTÇ)

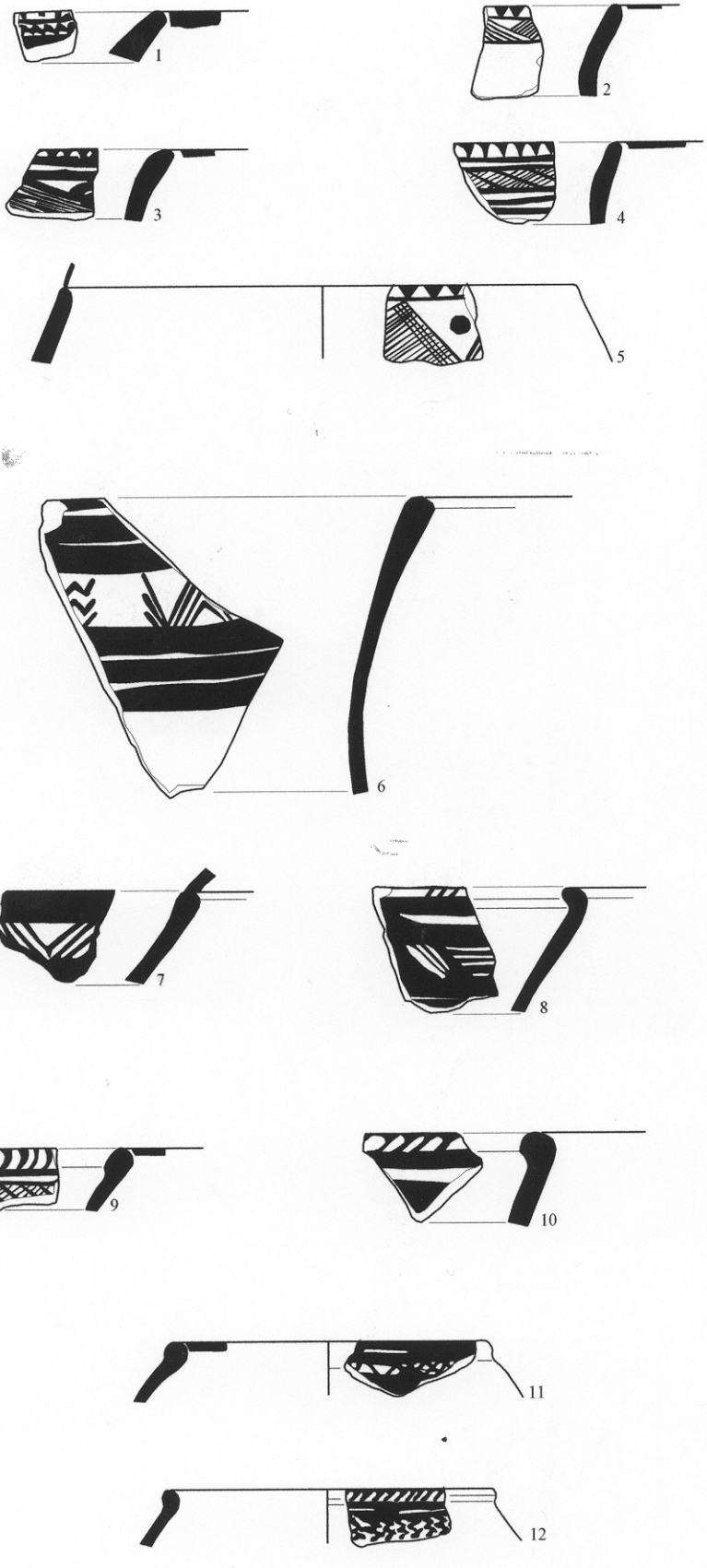
Karababa Boyalıları (İTÇ)

0 10 cm.

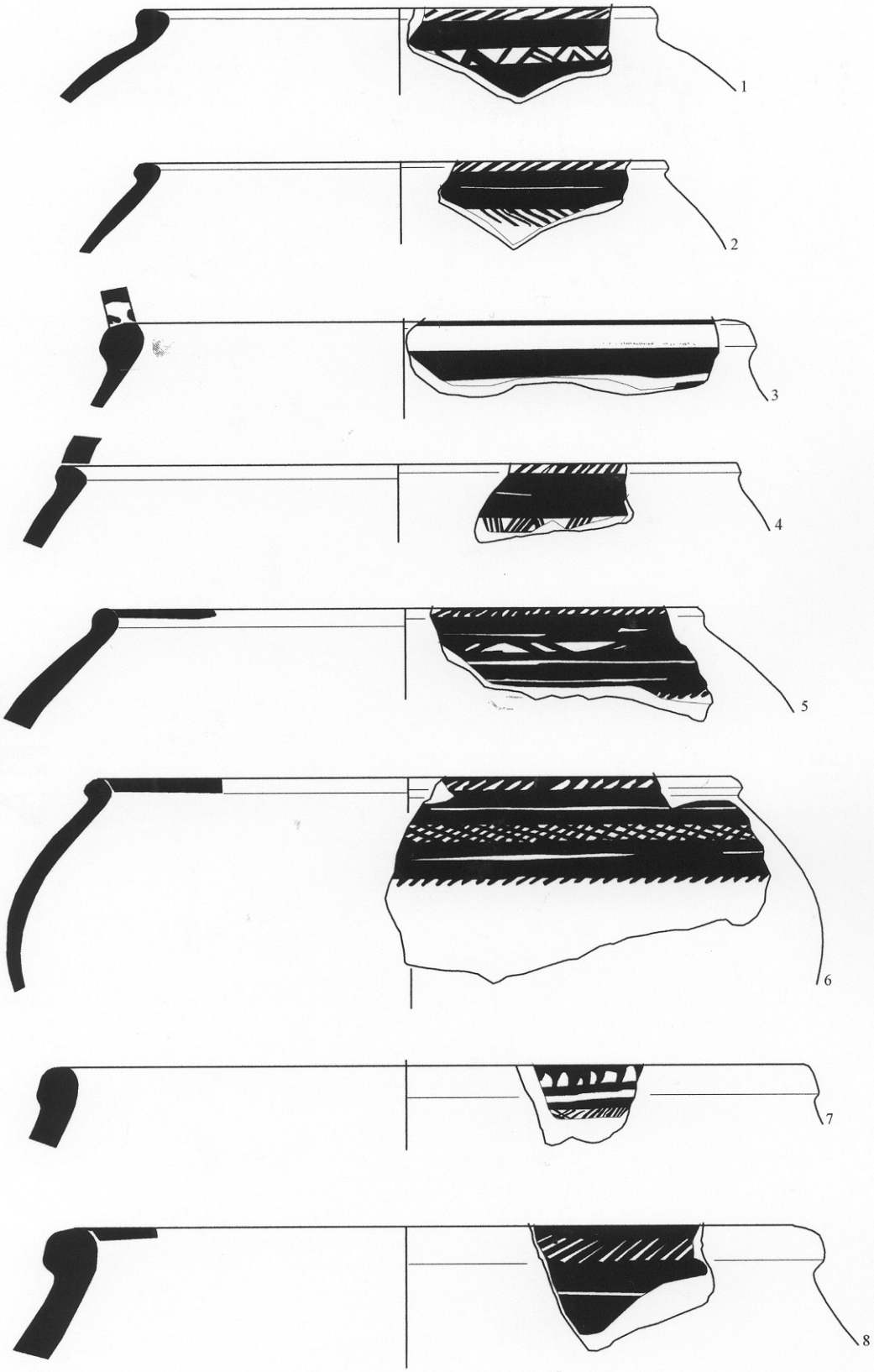
Malatya-Elazığ Boyalıları (İTÇ)

0 10 cm.

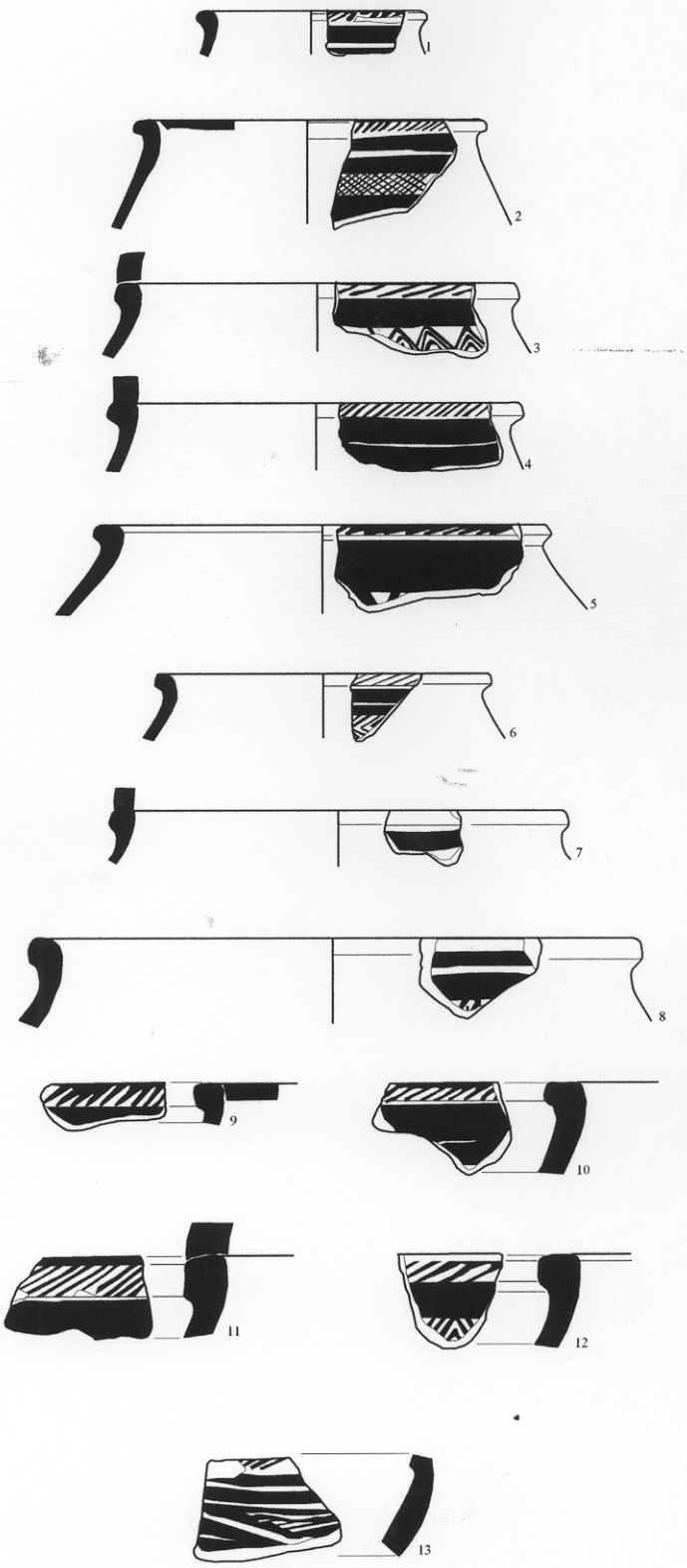
Malatya-Elazığ Boyalıları (İTÇ)

0 10 cm.

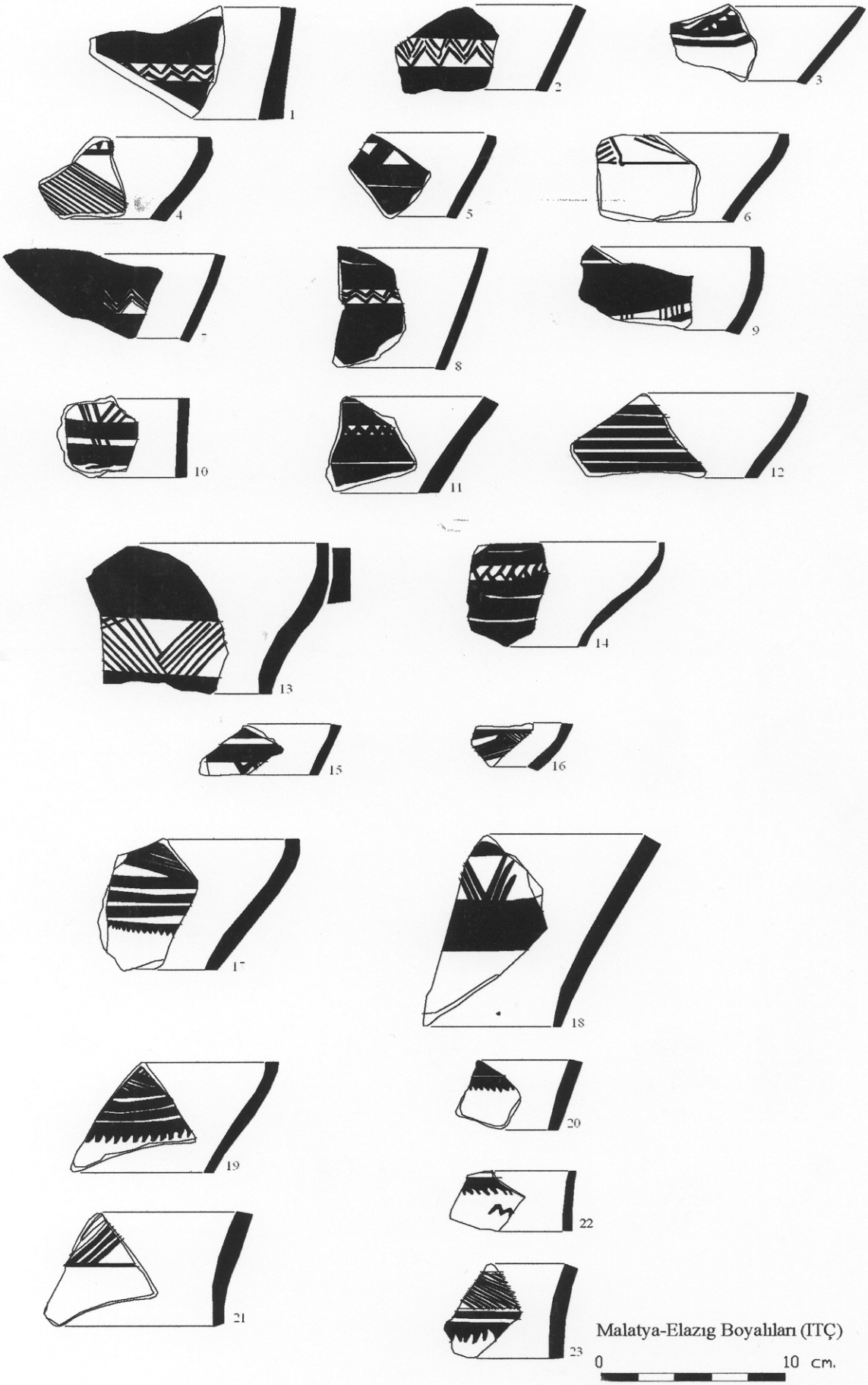
Malatya-Elazığ Boyalıları (İTÇ)

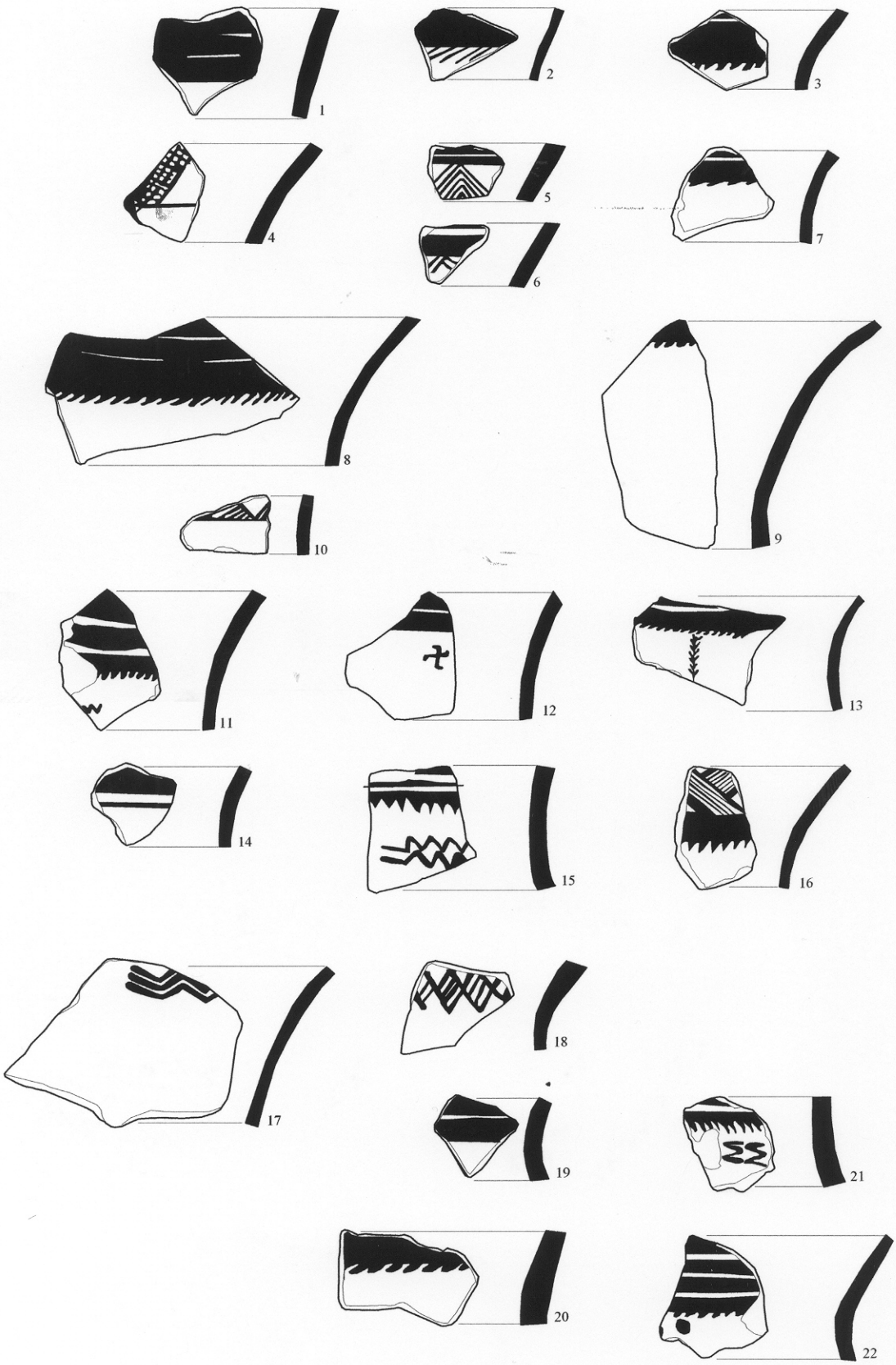
0 10 cm.

Malatya-Elazığ Boyalıları (İTÇ)

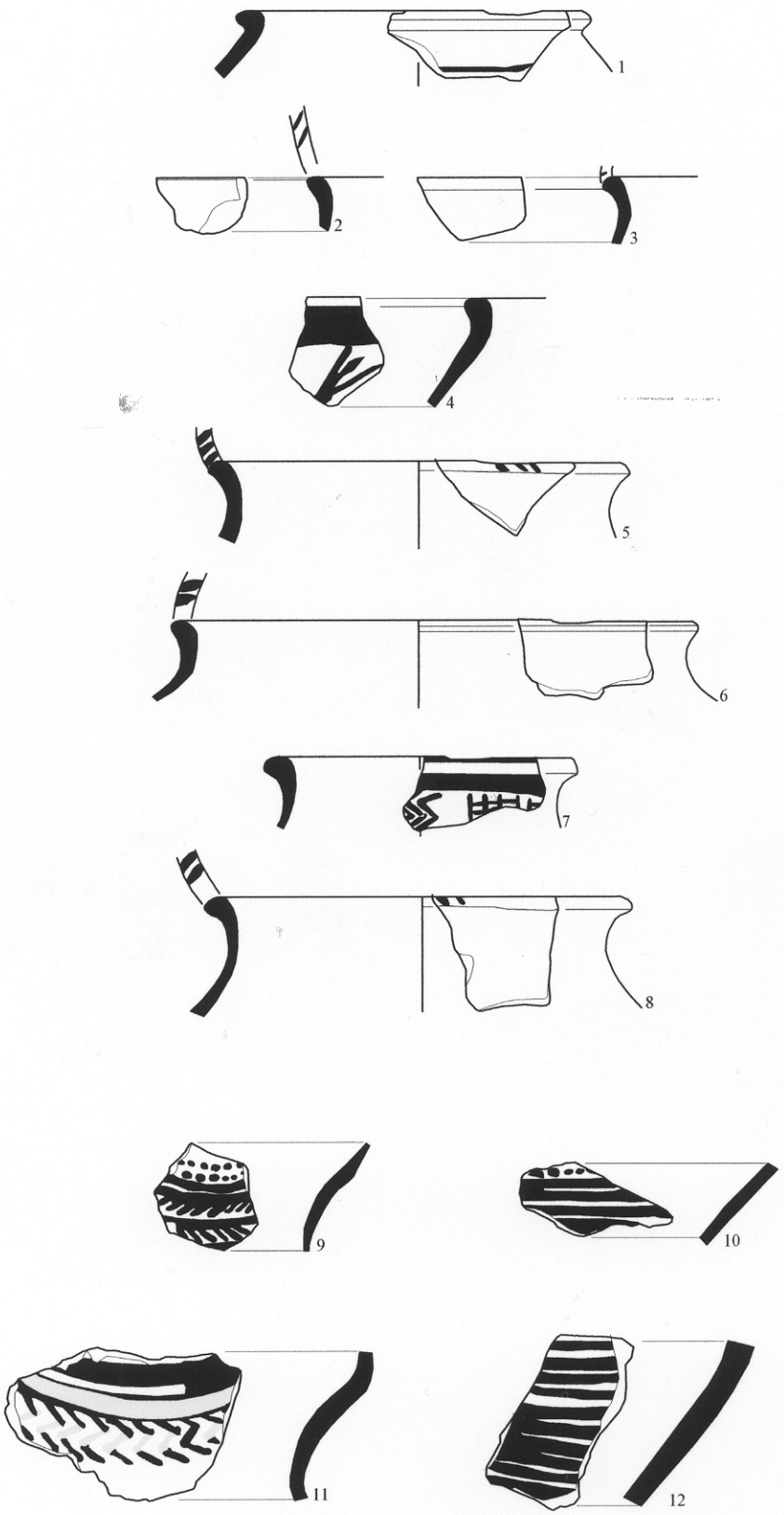
0 10 cm.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
22
21
23
Malatya-Elazıg Boyalıları (ITÇ)
0
10 cm.

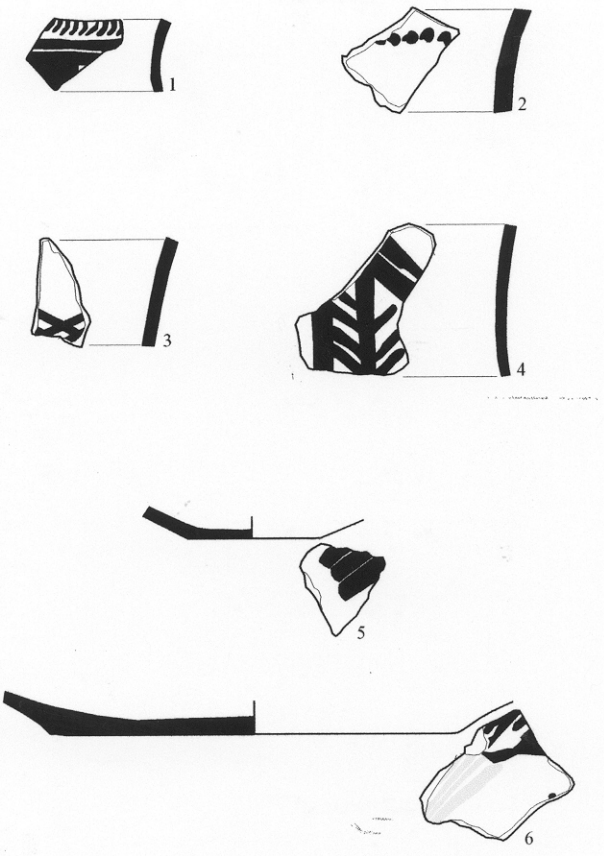
Malatya-Elazıg Boyalıları (ITÇ)

0 10 cm.

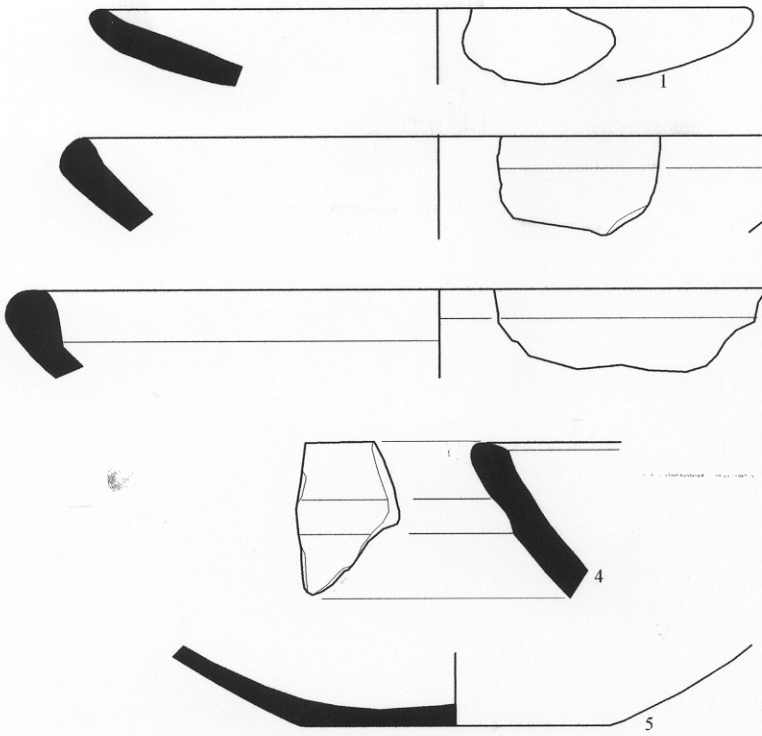
Malatya-Elazığ Boyalıları (OTÇ)

0 10 cm.

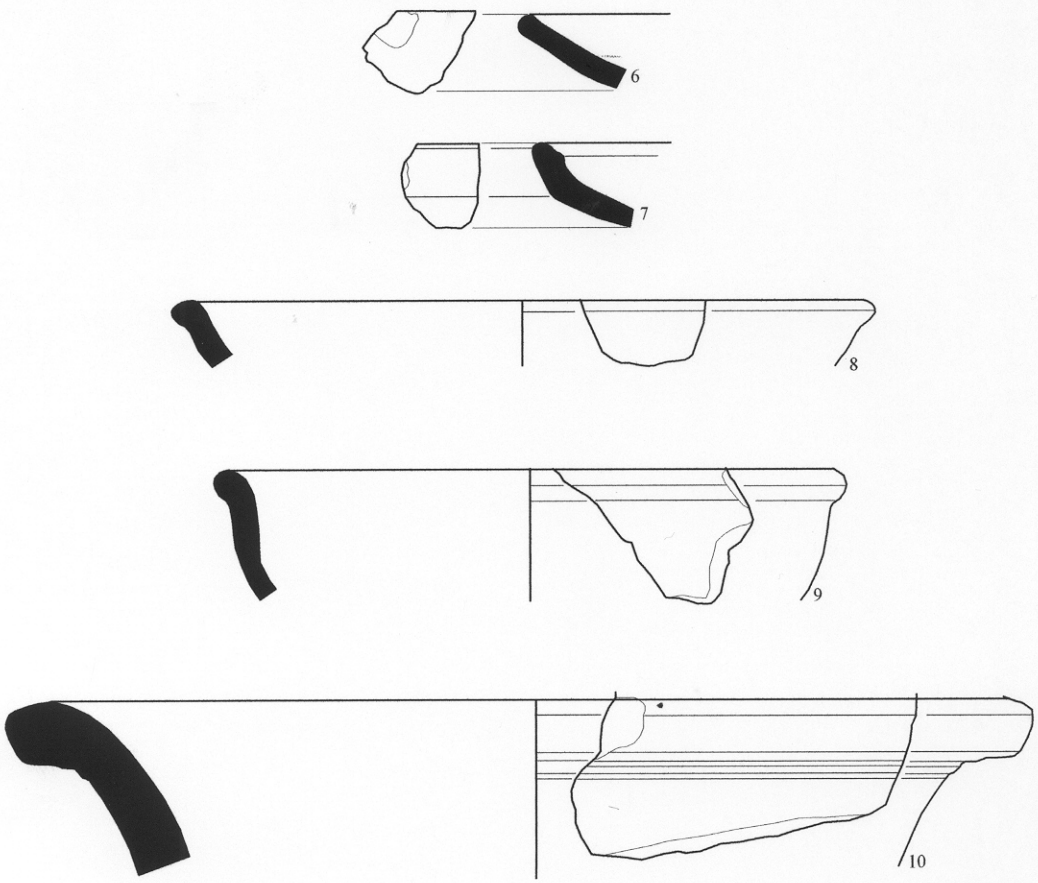

Malatya-Elazığ Boyalıları (OTÇ)

0 10 cm.

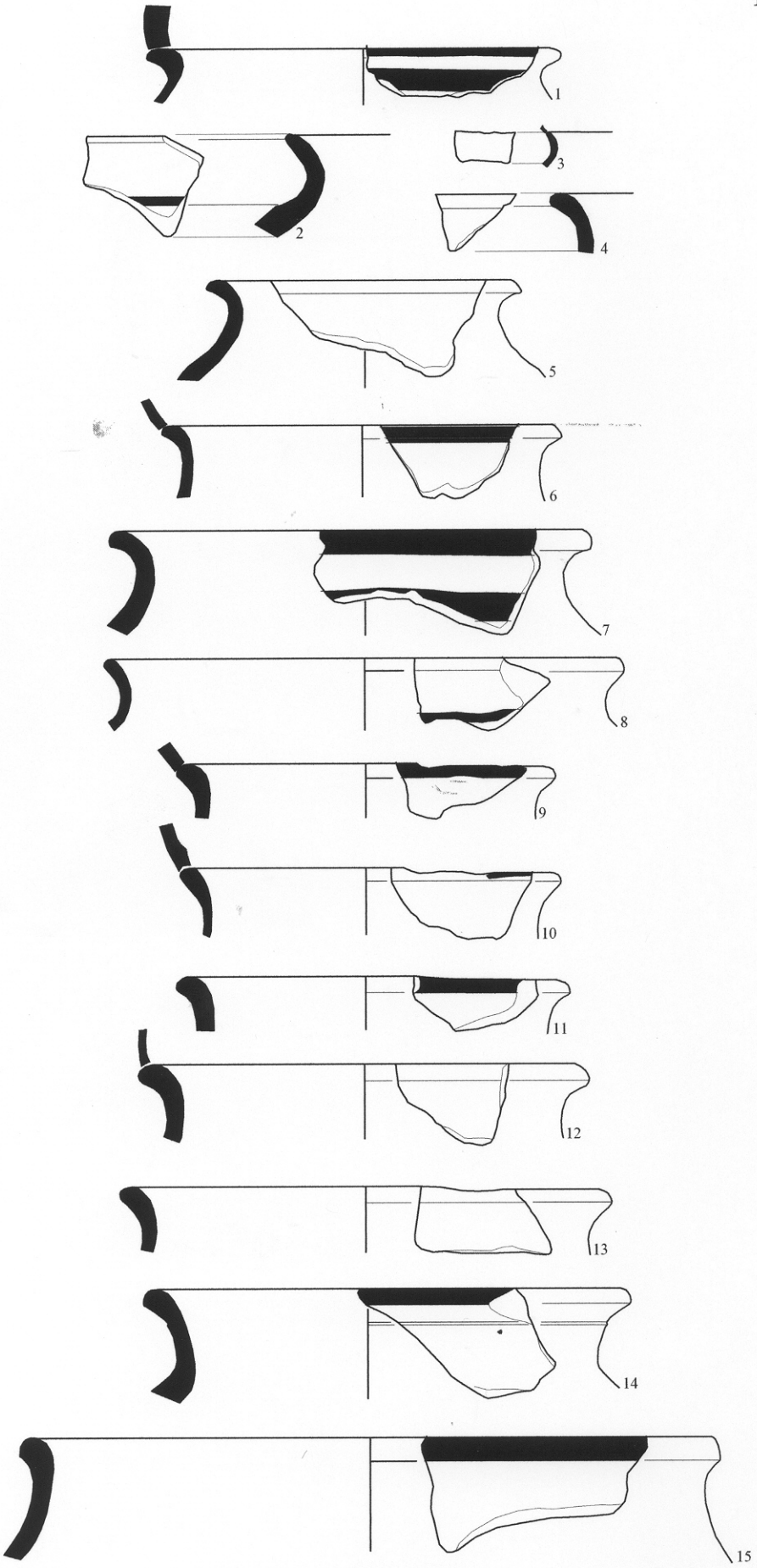

Portakal Mal (STÇ)

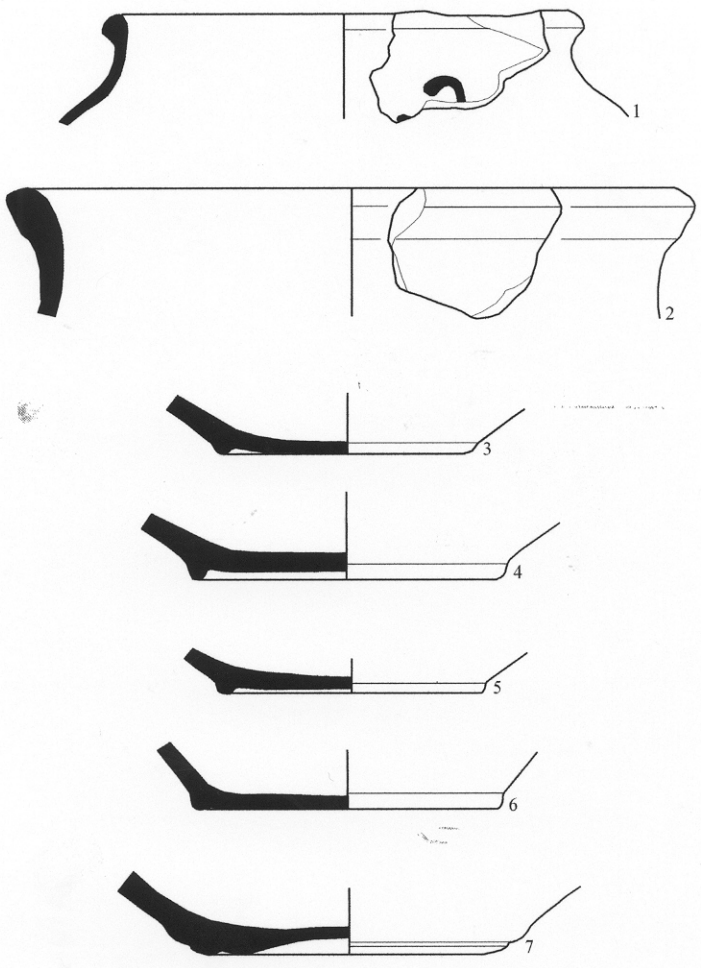
Devetüyü Mal (STÇ)

0 10 cm.

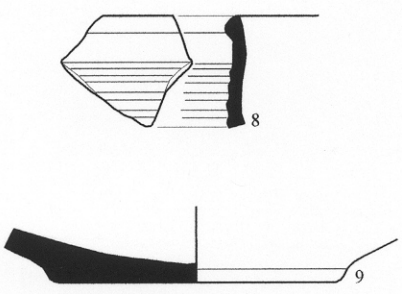

Habur Malı (OTÇ)

0 10 cm.

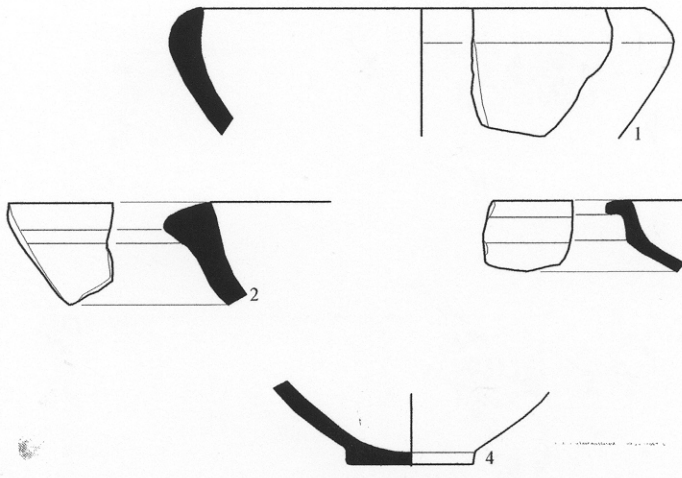

Habur Malı (OTÇ)

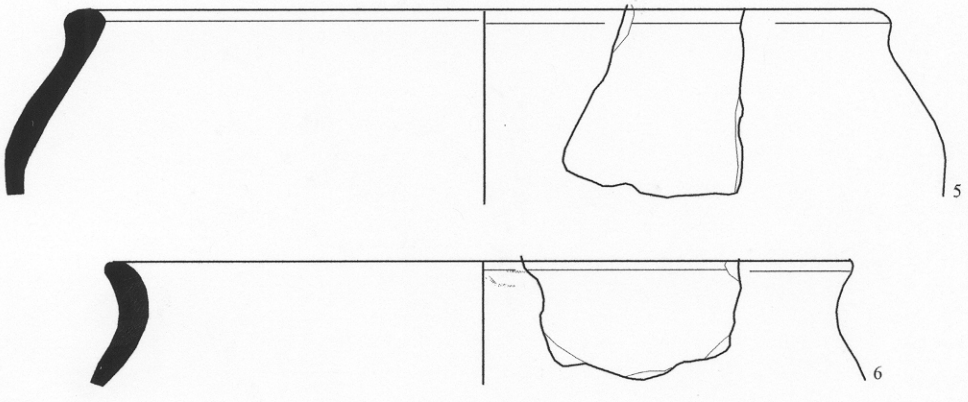

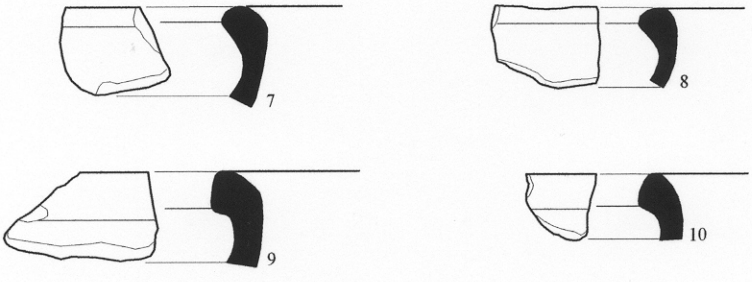
Kiremit Astarlı Mal (OTÇ)

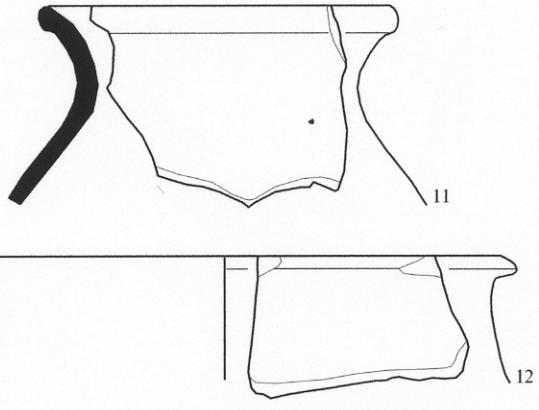

Siyah Mal (OTÇ)

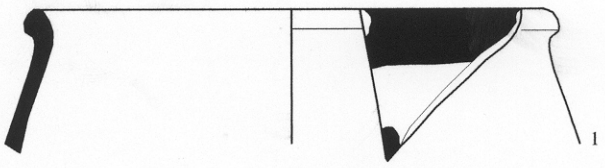

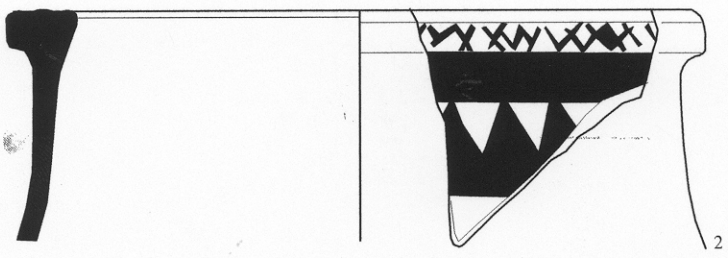

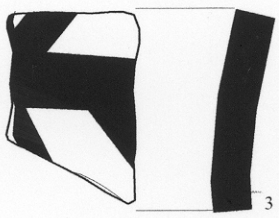

Kahve Mal (OTÇ)

0 10

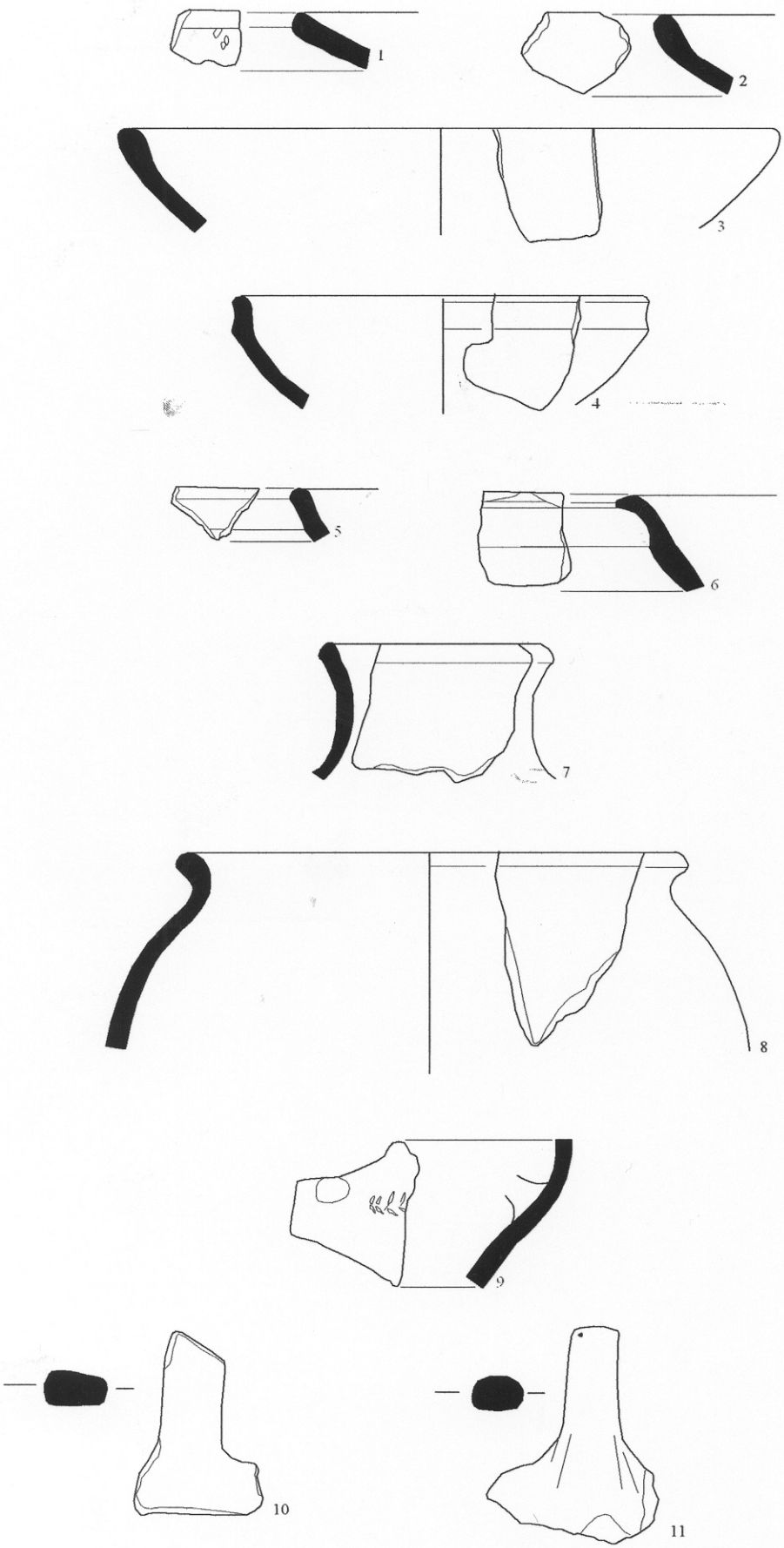

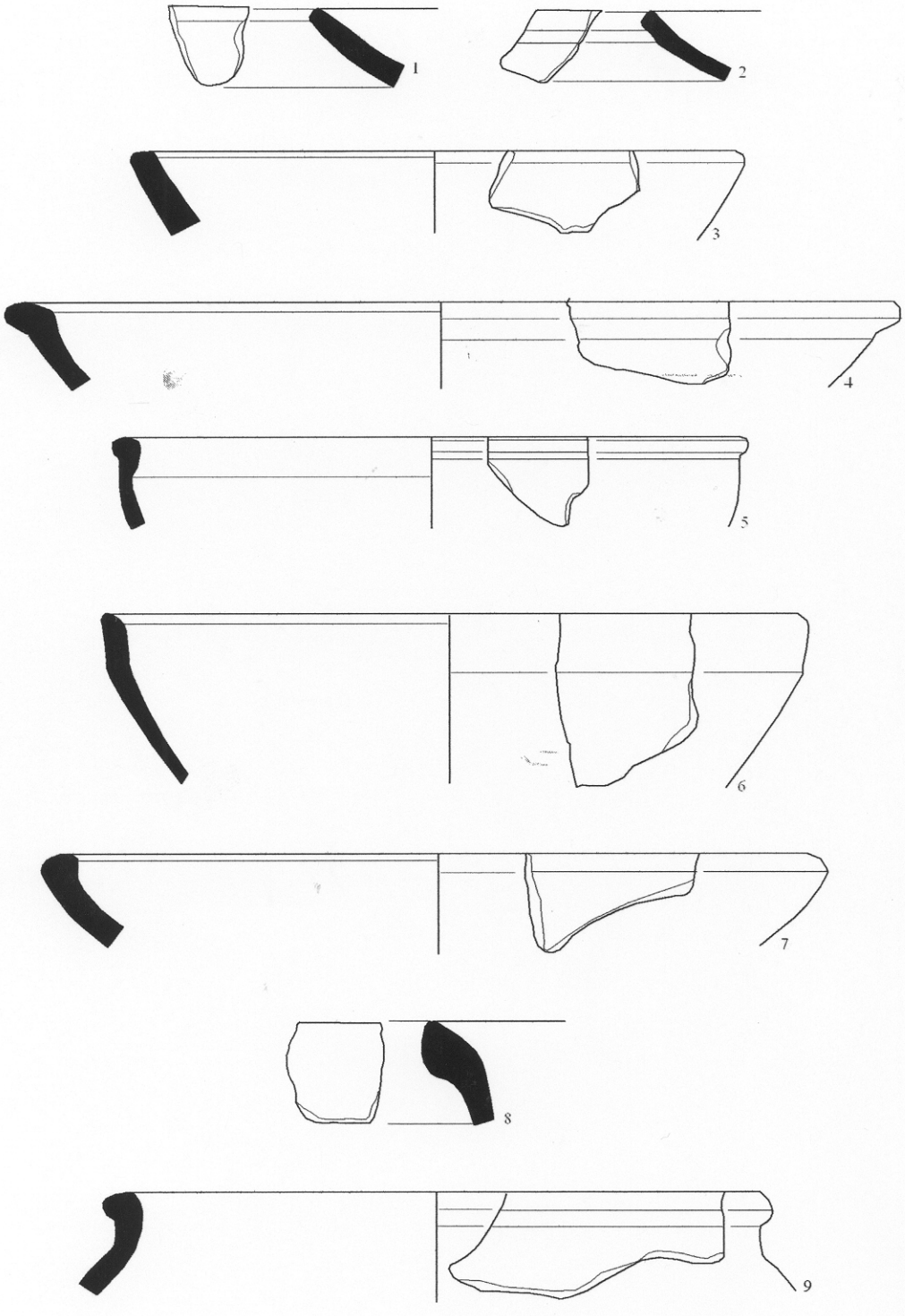
Eski Hitit Boyalıları (OTÇ)

0 10

Krem Mal (STÇ)

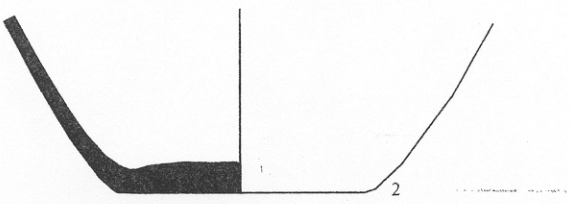
0 10

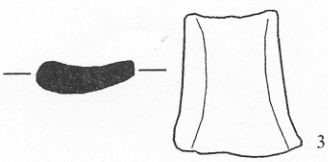

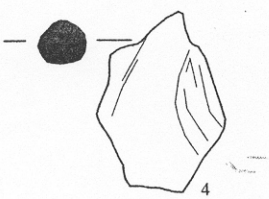
Krem Astarlı Mal (STÇ)

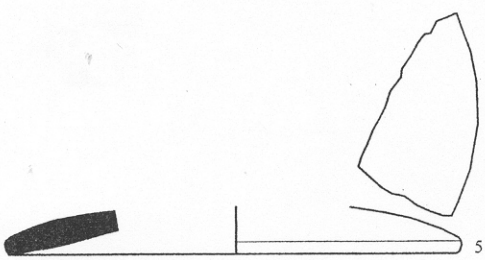
0 10

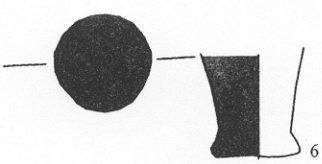

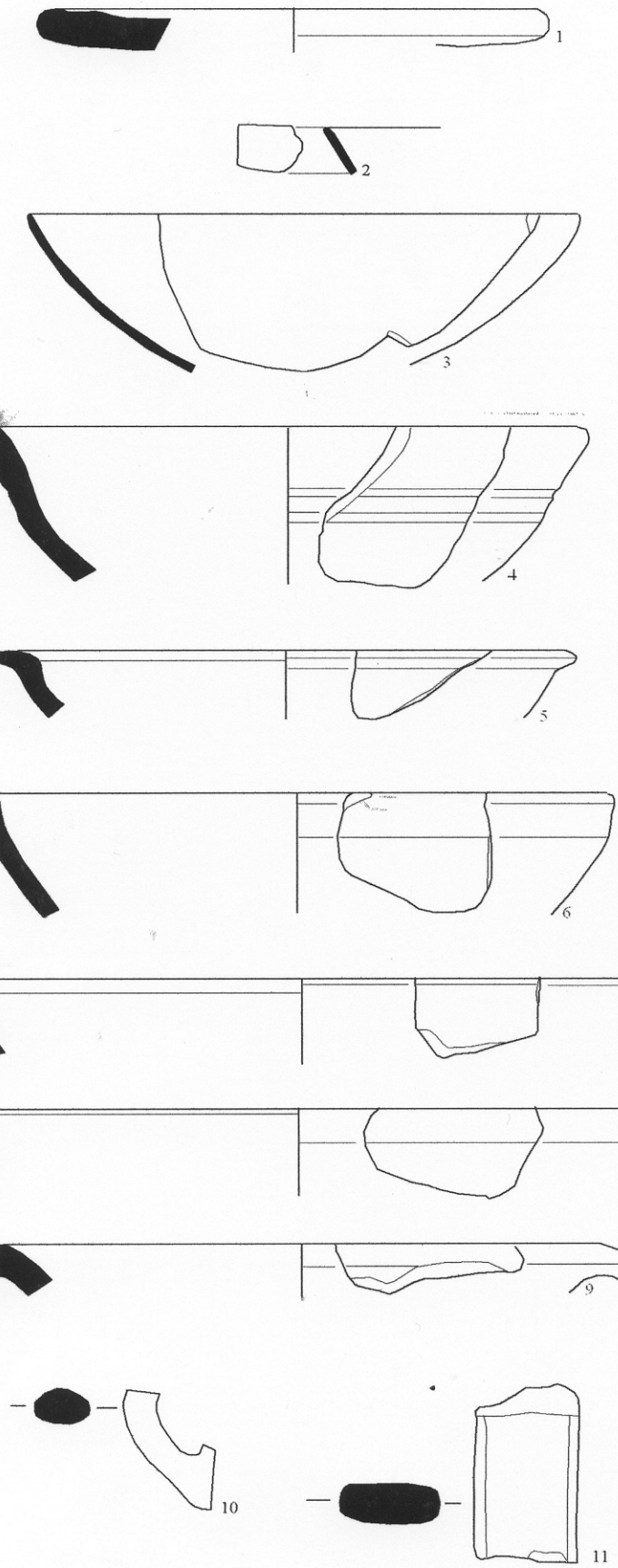

Krem Astarlı Mal

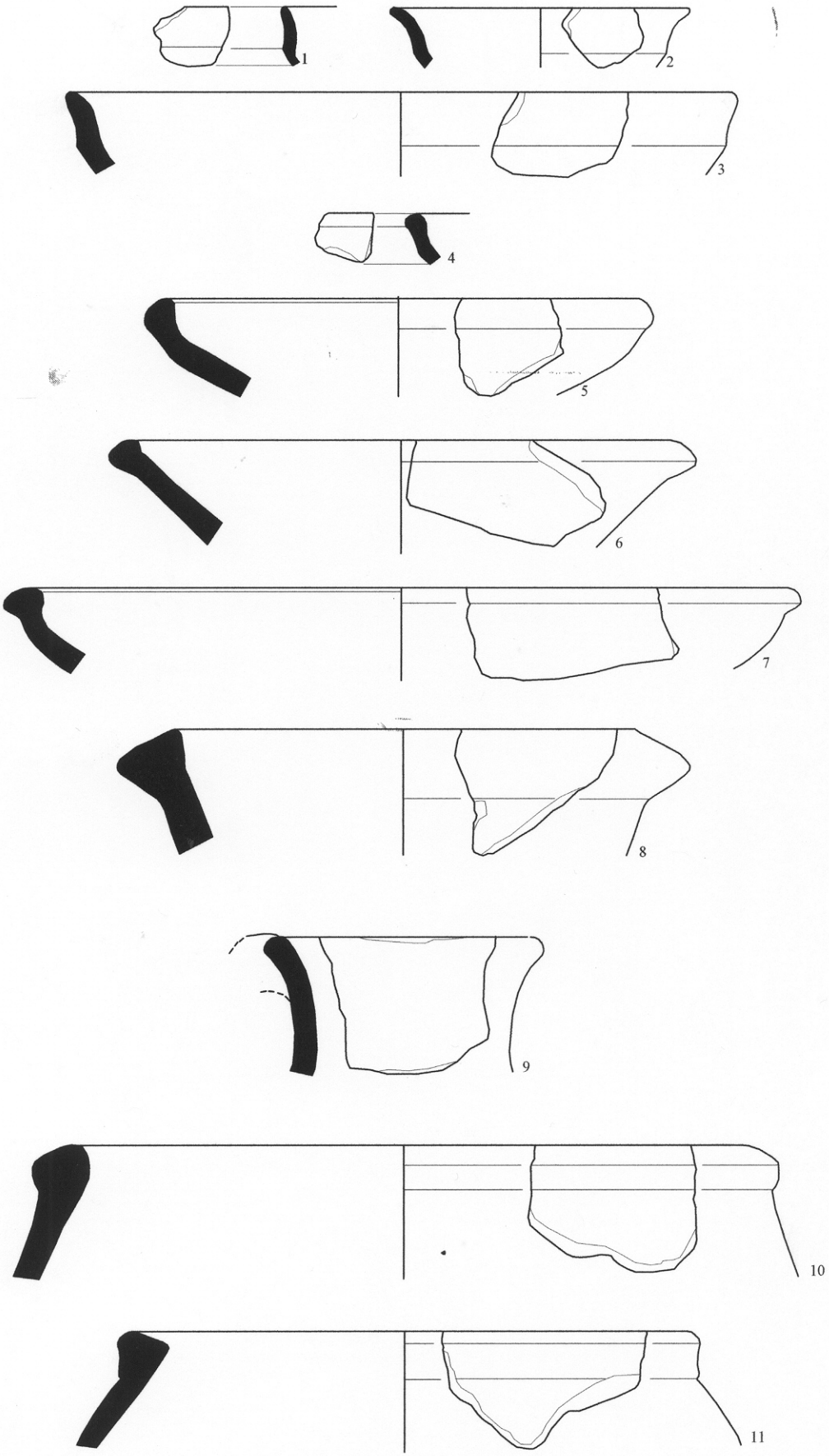
Nuzi Ware

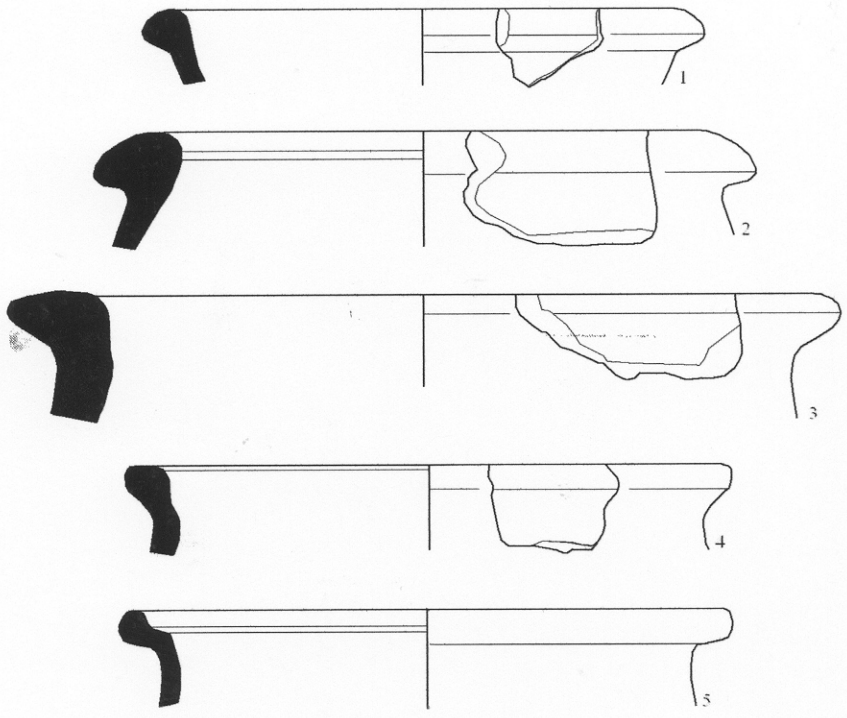
Kiremit Astarlı Mal (STÇ)

0 10

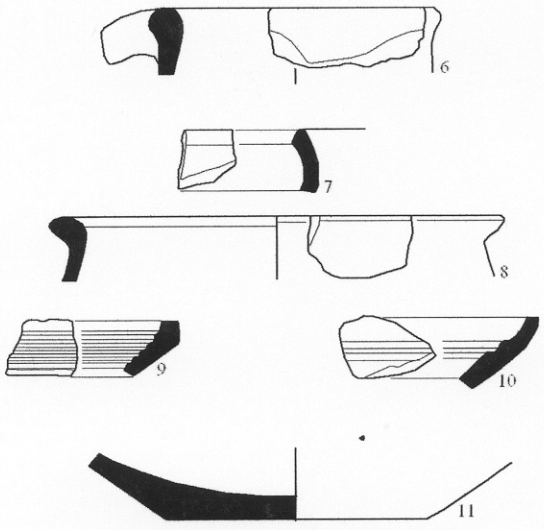

Kahve Kiremit Mal (Demir Çağ)

0 10 cm.

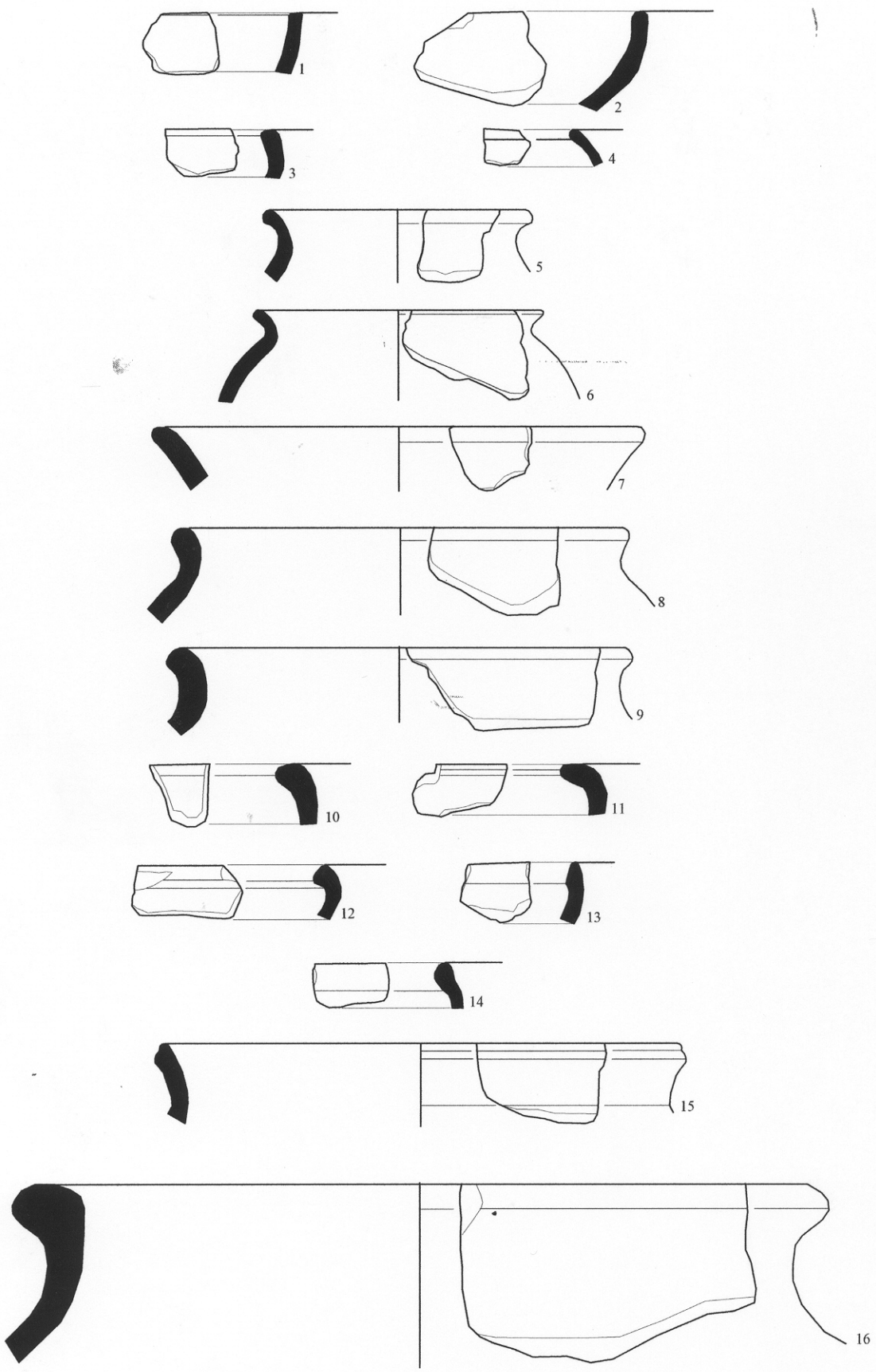

Krem Astarlı Mal (Demir Çağ)

Kiremit Astarlı Mal (Demir Çağ)

0 10 cm.

Kahve Kiremit Mal (Demir Çağ)

0 10 cm.